

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Viti: 2025 – Numri: 2

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Tiranë – E enjte, 9 janar 2025

PËRMBAJTJA

	Faqe
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 847, datë 26.12.2024	Për miratimin e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave dhe Planit të Veprimit 2024–2027..... 159
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 860, datë 26.12.2024	Për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative 2024–2030 dhe të planit të saj të veprimit..... 250
Udhëzim i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 6, datë 6.8.2024	Për shfuqizimin e udhëzimit nr. 19, datë 5.10.2010, “Mbi kërkesat për sistemet e automatizuara të shkëmbimit të të dhënave të fluturimit, me qëllim njoftimin, koordinimin dhe transferimin e fluturimeve ndërmjet njësive të kontrollit të trafikut ajror” 317
Udhëzim i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 7, datë 6.8.2024	Për shfuqizimin e udhëzimit nr. 18, datë 5.10.2010, “Mbi kërkesat për aplikimin e protokollit të transferimit të mesazheve të fluturimit i përdorur për qëllime njoftimi, koordinimi dhe transferimi fluturimesh ndërmjet njësive të kontrollit të trafikut ajror”..... 317
Udhëzim i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 9, datë 3.12.2024	Për një zhvillim të harmonizuar me rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit dhe zhvillimin e pikave të aksesit të lidhjeve lokale Wi-Fi..... 318
Urdhër i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 320, datë 24.12.2024	Për miratimin e rregullores “Për Dritaren e Vetme Detare Kombëtare dhe formalitetet e raportimit të anijeve që operojnë në portet detare të Republikës së Shqipërisë”..... 326
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 52, datë 20.12.2024	Për licencimin e Shoqërisë Rajonale Ujësjiellës-Kanalizime Korçë sh.a... 346
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 53, datë 20.12.2024	Për një ndryshim në vendimin e Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 5, datë 22.2.2023, “Për licencimin e Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë sh.a.”..... 347

Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 54, datë 20.12.2024	Për licencimin e Shoqërisë Ujësjetellës-Kanalizime Vorë sh.a.....	348
Kërkesë e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 106/20, datë 30.12.2024	Për disa shtesa dhe ndryshime në VKM-në nr. 329, datë 31.5.2023, “Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private që preken nga realizimi i projektit ndërtimi i linjës 110 kV Fibër–Elbasan”	349
Kërkesë e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 1204/11, datë 30.12.2024	Për disa shtesa dhe ndryshime në VKM-në nr. 617, datë 29.7.2020, “Për shpronësimin për interes publik të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, të cilat preken nga ndërtimi i segmentit rrugor ‘Rruga e Arbrit’ (shtesa)”	351

VENDIM**Nr. 847, datë 26.12.2024****PËR MIRATIMIN E STRATEGJISË
AFATMESME TË TË ARDHURAVE
DHE PLANIT TË VEPRIMIT 2024–2027**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, me propozimin e ministrit të Financave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave dhe planit të veprimit 2024–2027, sipas dokumentit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Ngarkohen Ministria e Financave dhe institucionet përgjegjëse, sipas përcaktimeve, referuar dokumentit strategjik dhe planit të veprimit, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**STRATEGJIA AFATMESME E TË
ARDHURAVE 2024–2027 DHE PLANI
I VEPRIMIT 2024–2027****Tabela e përmbajtjes
PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE****I. Hyrje**

II. Nevoja për hartimin e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

II.1 Përputhshmëria me qëndrueshmërinë fiskale

II.2 Problematika e identifikuar në “pajtueshmërinë tatimore”

II.2.1 Rritja e pajtueshmërisë vullnetare të tatimpaguesve

II.2.2 Politikat tatimore – Përrjashtimet dhe normat e reduktuara

II.3 Politikat fiskale të ndërmarra gjatë 2013–2023-shit

II.4 Bashkëpunimi me FMN-në, lidhur me Strategjinë Afatmesme të të Ardhurave, 2019–2023

III. Vizioni, qëllimet dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

III.1 Vizioni dhe qëllimet e SAA-së

III.2 Objektivat e SAA-së

III.3 Përmbledhja e Strategjisë së të Ardhurave

III.1 Përputhshmëria e Strategjisë me Dokumentet Strategjike

IV. Shtylla 1: Rishikimi i politikave tatimore

IV.1 Hyrje

IV. 2 Komponenti 1.1 Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve indirekte (taksave mbi konsumin)

IV.3 Komponenti 1.2 Rishikimi i politikës tatimore lidhur me tatimet dhe taksat direkte

IV.3 Komponenti 1.3 Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme

V. Shtylla 2 Mirëadministrimi Tatimor

V.1 Hyrje

V.2 Komponenti 2.1 Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në

V.3 Komponenti 2.2 Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi

V.4 Komponenti 2.3 Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustificuara

V.5 Komponenti 2.4 Zvogëlimi i shmangies tatimore

V.5 Komponenti 2.5 Reduktimi i punës së padeklaruar dhe nëndeklarimit të pagës reale

V.6 Komponenti 2.6 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e besimit tek administrata tatimore

V.6 Komponenti 2.7 Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga administratës tatimore nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale

VI. Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor

VI.1 Hyrje

VI.2 Komponenti 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut

VI.3 Komponenti 3.2 Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave

VI.4 Komponenti 3.3 Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit

VI.5 Komponenti 3.4 Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornize integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit

VI.6 Komponenti 3.5 Rritja e numrit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar

VI.7 Komponenti 3.6 Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (*National Single Window*)

VI.8 Komponenti 3.7 Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuara të Transiti (NCTS)

VI.9 Komponenti 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara

VI.10 Komponenti 3.9 Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut

VII. Risqet dhe masat zbutëse

VIII. Monitorimi i Strategjisë

IX. Vlerësimi i kostove dhe financimi

Shtojca 1. Plani i Veprimit të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027

Shtojca 2. Pasaporta e Treguesve të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027

Shtojca 3. Vlerësimi i kostove dhe financimi sipas objektivave specifike (komponentëve)

Lista e shkurtimeve:

ASYCUDA	Sistem i Automatizuar për të Dhënat
World	Doganore
ADSH	Administrata Doganore Shqiptare
AT	Administrata Tatimore
AKSHI	Ajencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit
AKEP	Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare
BSH	Banka e Shqipërisë
BE	Bashkimi Evropian
BP	Ballkani Perëndimor
DIVA	Deklarata Individuale Vjetore e të Ardhurave
DPD	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
ILO	Organizata Botërore e Punës
ITMS	Sistemi i Integruar i Menaxhimit të Tarifave
IT	Teknologjia e Informacionit
ISHPSHSH	Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore
ISSH-MF	Instituti i Sigurimeve Shoqërore Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë e Financave
MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MRP	Menaxhimi i Riskut të Pajtueshmërisë
NCTS	Sistemi i Ri i Kompjuterizuar i Transitit
KE	Komisioni Evropian
OECD	Organizata për Bashkëpunimin Ekonomik dhe Zhvillim
OEA	Operatorë Ekonomikë të Autorizuar
PBA	Projekt Buxheti Afatmesëm
PBB	Produkti i Brendshëm Bruto
PFM	Strategjia e Financave Publike
SAA	Strategjia Afatmesme e të Ardhurave
AEOI	Standardet e Shkëmbimit Automatik të Informacionit
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
TTHF	Tatimi i Thjeshtuar mbi Fitimin
T-F	Tatim-Fitimi
TP	Tatimpagues
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar
QTA/TD	Qendra e Trajnimit të Administratës Tatimore dhe Doganore
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave

Lista e Grafikëve:

Grafik 1: Të ardhurat, shpenzimet dhe deficit, për periudhën 2019–2027, në % të PBB-së

Grafik 2: Përbërja e të ardhurave të buxhetit të shtetit, viti 2023

Grafik 3: Përbërja e të ardhurave tatimore, viti 2023

Grafik 4: Struktura e të ardhurave nga tatimet dhe doganat, 2023

Grafik 5: Të ardhurat nga TVSh në % ndaj PBB-së në Shqipëri

Grafik 6: Sektorët kontribues në TVSh-në e brendshme

Grafik 7: Pagesat e TVSh-së sipas qarkullimit të bizneseve në sektorin e ndërtimit

Grafik 8: Terminale POS (*Point of Sale*) gjatë viteve

Grafik 9: Indikator Terminal POS për 100.000 banorë

Lista e tabelave:

Tabela 1: Rritja e të ardhurave tatimore në përqindje të PBB-së, 2019, 2023 dhe 2027

Tabela 2: Shpenzimi tatimor, vitet 2021 dhe 2022, në miliardë lekë dhe në % të PBB-së

Tabela 3: Shpenzimi tatimor i TVSh-së në vitet 2021 dhe 2022

Tabela 4: Shpenzimi tatimor i tatimit mbi fitimin në vitet 2021 dhe 2022

Tabela 5 : Efektet buxhetore të politikave tatimore për periudhën 2022–2024

Tabela 6: Rritja e të ardhurave vjetore nga zbatimi i Strategjisë

Tabela 7: Rritja e të ardhurave vjetore nga zbatimi i Strategjisë, sipas shtyllave

Tabela 8: Tatimpaguesit e regjistruar në skemën e TVSh-së në vitin 2023

Tabela 9: Përfashtimet tatimore dhe normat e reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat

Tabela 10: Të ardhura në buxhetin e shtetit nga Shtylla 2 “Mirëadministrimi tatimor”, sipas zërave të taksave

Tabela 11: Realizimi i TVSh-së sipas administratave fiskale, në vlerë dhe % ndaj PBB-së

Tabela 12: Të ardhurat nga TVSh-ja në % të PBB-së dhe numri i subjekteve në sektorin “Akomodim” dhe “Aktivitete të shërbimit të ushqimit dhe pijeve”, me më shumë se 100.000 lekë shitje të tatueshme me 6 %

Tabela 13: Numri i subjekteve aktive me përgjegjësi TVSh-je

Tabela 14: Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin dhe mbi qiratë

Tabela 15: Numri i pozicioneve të punës, 2019–2023

Tabela 16: Të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, që mbledhen nga AT, 2019–2023

Tabela 17: Të ardhurat shtesë nga komponenti 2.2, sipas zërave të taksave

Tabela 18: Të ardhura shtesë nga shtylla 3 “Mirëadministrimi doganor”, sipas komponentëve

Tabela 19: Risqet kryesore të mundshme

Tabela 20: Kostimi i Strategjisë

Lista e figurave:

Figura 1: Përmbledhja e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Në këtë dokument prezantohet Strategjia Afatmesme e të Ardhurave (SAA) në Republikën e Shqipërisë për periudhën 2024–2027, e cila pasqyron reformat në fushën e politikave tatimore, administrimit tatimor e doganor që parashikohen të ndërmerren gjatë kësaj periudhe katërvjeçare, me synim, rritjen e të hyrave në buxhetin e shtetit nga sistemi tatimor, përmirësimin e efektivitetit në punën e administratës tatimore dhe doganore, si elemente të rëndësishme për konsolidimin e financave publike.

Strategjia Afatmesme e të Ardhurave (SAA) 2024–2027 dhe Plani i Veprimit, paraqet të detajuara reformat që do të ndërmerren në politikatat tatimore, mirëadministrimin tatimor dhe doganor, të cilat së bashku do të sjellin rritje të të ardhurave tatimore prej 64.85 miliardë lekë gjatë viteve 2024–2027. Kjo rritje e të ardhurave do të vij nga rritja e të ardhurave nga politikatat fiskale me rreth 9.28 miliardë lekë ose 0.33% të PBB-së, rritja e të ardhurave nga mirëadministrimi tatimor me 51 miliardë lekë ose 1,96% e PBB-së dhe rritja e të ardhurave nga mirëadministrimi doganor, me 4,5 miliardë lekë ose 0,17% e PBB-së.

Në total, të ardhurat nga tatimet¹ do të rriten me 1.8% të PBB-së, nga 25.9% e PBB-së në 2023-shin në 27.7% e PBB-së në 2027-ën.

Kjo Strategji është një nga kushtet që Shqipëria duhet të përmbushë në kuadër të dokumentit të politikave “Agjenda e Reformës Kombëtare 2024–2027”, në kuadër të instrumentit të Bashkimit Evropian “Reforma dhe Lehtësia e Rritjes për Ballkanin Perëndimor” dhe përfshin kushtet, masat dhe hapat që do të ndërmerren Shqipëria për zbatimin e këtyre kushteve të tjera të vëna nga KE-ja në këtë dokument që lidhen me tatimet dhe mirëadministrimin tatimor.

Kjo strategji është në përputhje me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian (SKZHIE) 2022–2030, Kuadrin Makroekonomik dhe Fiskal 2025–2027, si dhe rekomandimet e Bashkimit Evropian dhe rekomandimet e Fondit Monetar Ndërkombëtar.

Qëllimi i përgjithshëm është mobilizimi i të ardhurave përmes politikave të qëndrueshme fiskale dhe reformave administrative tatimore e doganore, duke thjeshtuar procedurat, kostot e pajtimit, luftën ndaj shmangieve dhe evazionit tatimor, me qëllim krijimin e hapësirave fiskale për më shumë investime dhe zhvillim të qëndrueshëm.

Reformat kryesore tatimore dhe administrative të parashikuara në SAA janë hartuar me asistencën teknike të Fondit Monetar Ndërkombëtar, dhe janë të bazuara në direktivat e Bashkimit Evropian në fushën e tatimeve, taksave dhe doganave.

Nevoja për një strategji gjithëpërfshirëse të rritjes së të ardhurave të buxhetit është identifikuar herët dhe në vitin 2019, Ministria e Financave, e mbështetur nga asistencë e FMN-së identifikoi masat konkrete të politikës fiskale dhe mirëadministrimit tatimor e doganor, të cilat duhej të ndërmerreshin në vitet në vijim, me qëllim që sistemi tatimor të garantonte gjenerimin e të ardhurave shtesë për mbulimin e shpenzimeve buxhetore.

Për arsye të impaktit negativ në ekonomi në vitet 2019–2021 të ngjarjeve dhe situatave të paparashikuara (pasoja të tërmetit 2019 dhe të pandemisë COVID-19), zbatimi i masave të

¹ Vlerësimet e të ardhurave tatimore (si % e PBB-së) bazohen në vlerat nominale të PBB-së para rishikimit të të dhënave të shtatorit 2024.

dizenjuara në fushën e politikave tatimore filloi të materializohej në vitin 2022 dhe më tej në vitin 2023.

Nga janari i vitit 2022, Shqipëria filloi zbatimin e masave të parashikuara në draft Strategjinë Afatmesme të të Ardhurave (SAA), 2022–2026, megjithëse nuk ishte miratuar në bazë të një akti formal. Pavarësisht se situata ekonomike e pafavorshme e vitit 2020, si rezultat i mbylljes së ekonomisë për shkak të COVID-19 reduktoi të ardhurat e buxhetit me -1 % të PBB-së, si rezultat i masave të ndërmarra në vijim, sidomos në fushën e politikave tatimore, rikuperimi ishte i shpejtë. Nëpërmjet masave të marra në kuadër të draft SAAS 2022–2026, janë gjeneruar të ardhura shtesë me +0,7% të PBB-së në vitin 2023 krahasuar me vitin 2019, viti kur filloi procesi i SAA-së.

Zbatimi i masave të politikës fiskale sipas Rekomandimeve të FMN-së, masa të cilat u detajuan në draft Strategjinë Afatmesme të të Ardhurave, 2022–2026, ka nisur me “Paketën fiskale 2022”, dhe ka vazhduar me “Paketën fiskale 2023” dhe “Paketën fiskale 2024”.

Ndryshimet e ndërmarra në fushën e politikave dhe administrimit fiskal kanë synuar zgjerimin e bazës së tatimit, reduktimin e incentivave fiskale, rishikimin e tarifave tatimore të reduktuara dhe atyre preferenciale. Ndryshimet e realizuara përfshijnë legjislacionin e tatimeve indirekte (akcizat dhe TVSh-në), si dhe tatimet direkte mbi të ardhurat e entiteteve dhe personave fizike. Së fundi u miratua ligji i ri “Për tatimin mbi të ardhurat” i cili modernizon tatimet direkte dhe zgjeron më tej bazën e tatimit.

Kjo Strategji Afatmesme e të Ardhurave për periudhën 2024–2027, bazohet jo vetëm në përditësimin e draftit të mëparshëm të SAA 2022–2026, me fokus mirëadministrimin e taksave, por përfshin edhe kushtet e vëna në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformave të KE-së, si dhe masat për zbatimin e tyre.

Gjatë viteve 2024–2027, të ardhurat tatimore si pjesë e PBB-së vlerësohen të rriten me 1.8 % në 27.7% të PBB-së në vitin 2027, mbështetur nga masat e përfshira në këtë Strategji. Duke marrë një horizont më të gjatë, nga viti 2019 deri në vitin 2027, të ardhurat nga tatimore si pjesë e PBB-së vlerësohen të rriten me 2.5 %, rritje që pasqyron efektet e masave të zbatuara deri tani nga Strategjia e mëparshme, masat aktuale të propozuara në këtë Strategji, si dhe faktorë të tjerë ekonomikë.⁷ Në

terma afatgjatë, synohet që nëpërmjet zbatimit të masave shtesë që do të parashikohen në draftstrategjinë e rishikuar, të ardhurat totale të buxhetit në vitin 2030, ku përfshihen krahas të ardhurave tatimore edhe të ardhurat jotatimore dhe ato nga grantet, të arrijnë në mbi 30% të PBB-së, ku pjesa më e rëndësishme është rritja e të ardhurave nga përmirësimi i politikave të administrimit tatimor.

Reformat e parashikuara për periudhën 2024–2027, synojnë:

- të thellojnë më tej reformat në fushën e politikave dhe sidomos në drejtim të administrimit tatimor e doganor, duke bërë të mundur rritjen e neutralitetit të sistemit tatimor, eliminimin e deformimeve të krijuara në sistem, përmirësimin e nivelit të normave tatimore dhe rritjen e bazës së tatimit;

- të informojnë dhe orientojnë vendimmarrjen politike, në lidhje me politikat fiskale të vendit, si dhe në vendimmarrjet e operatorëve ekonomikë, në lidhje me strategjitë e biznesit, të cilat kërkojnë qëndrueshmëri në politikat fiskale, me qëllim programimin e veprimtarisë dhe aktiviteteve në terma afatgjatë;

- t'i ofrojnë qeverisë një pasqyrë të qartë të nivelit të të ardhurave tatimore të pritshme në secilin vit të kësaj periudhe 4-vjeçare;

- t'i ofrojnë operatorëve ekonomikë pamje të qartë dhe mbi të gjitha më shumë siguri, mbi mënyrën se si do të trajtohen dhe cilat do të jenë detyrimet tatimore, në lidhje me vendimet që do ndërmarrin për investimet e tyre.

Për të ardhurat tatimore të cilat përfshijnë: i. të ardhurat tatimore nga tatimet dhe doganat; ii. të ardhurat nga taksat vendore; dhe iii. të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, në Strategji janë programuar një sërë masash të ndara në tri shtylla kryesore:

Shtylla 1: Rishikimi i politikës tatimore

1. Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve indirekte (taksat mbi konsumin);

2. Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve direkte;

3. Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme.

Shtylla 2: Mirëadministrimi tatimor

1. Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në;

2. Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi;

3. Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustificuara;

4. Zvogëlimi i shmangies tatimore;

5. Reduktimi i punës së padeklaruar dhe të nëndeklarimit të pagës reale;

6. Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e sigurisë tatimore dhe besimit tek administrata tatimore;

7. Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga Administrata Tatimore (AT) nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale të administratës tatimore.

Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor

1. Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut;

2. Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave;

3. Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të teknologjisë së informacionit;

4. Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornizë integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit;

5. Rritja e numrit të operatorëve ekonomikë të autorizuar;

6. Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (*National Single Window*);

7. Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Transitit (NCTS);

8. Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara;

9. Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut.

I. Hyrje

Vitet e fundit kanë qenë një periudhë prove për qëndrueshmërinë dhe elasticitetin e ekonomisë shqiptare. Përballë një sërë goditjesh të jashtëzakonshme, si tërmeti shkatërrues i vitit 2019, pandemia globale e COVID-19 në vitet 2020–2021 dhe së fundmi pasojat e agresionit rus ndaj Ukrainës dhe kriza e çmimeve të energjisë, vendi ynë ka arritur të ruajë me sukses stabilitetin makroekonomik dhe të minimizojë dëmet afatgjata në ekonomi dhe mirëqenie.

Aftësia për t'u përshtatur me ndryshime kaq të mëdha në mjedisin e jashtëm, në një hark kohor kaq të shkurtër, dëshmon për maturitetin dhe kompetencën e institucioneve tona ekonomike dhe

financiare, si dhe për miksin e duhur të politikave makroekonomike të ndjekura. Ndonëse goditjet ishin të forta dhe të menjëhershme, ndikimi i tyre u zbut ndjeshëm falë reagimit të shpejtë dhe të koordinuar të autoriteteve përgjegjëse, veçanërisht në fushën e politikës fiskale dhe asaj monetare.

Viti 2020 shënoi recesionin e parë për ekonominë shqiptare që prej vitit 1997. Si rezultat i saj, të ardhurat tatimore u ulën me -1% të PBB-së krahasuar me vitin 2019, ndërkohë që të ardhurat totale të buxhetit u ulën me -1.3 % të PBB-së.

Por tkurrja ekonomike rezultoi në fakt më e moderuar se parashikimet fillestare, dhe më e butë në krahasim me shumicën e vendeve të rajonit dhe Evropës. Kjo falë masave në kohë të duhur për të mbështetur bizneset, punësimin dhe shtresat në nevojë. Si rezultat, rimëkëmbja në vitin pasardhës 2021, që më e shpejtë dhe më e fuqishme, duke e rikthyer ekonominë në trajektoren e rritjes së qëndrueshme.

Ecuria pozitive ka vijuar edhe në vitet në vazhdim. Gjatë vitit 2022, ekonomia shqiptare u rrit me mbi 4%, pavarësisht sfidave të reja në sektorin e energjisë dhe rritjes së pasigurisë globale. Edhe për vitin 2023 rritja ekonomike rezultoi relativisht e kënaqshme në rreth 3.4%, duke u mbështetur nga ecuria e favorshme e kërkesës së brendshme dhe sektorit të shërbimeve, veçanërisht turizmit.

Ecuria e agregateve kryesore makroekonomike e konfirmon këtë panoramë inkurajuese. Konsumi dhe investimet private, dy motorët kryesorë të kërkesës, kanë shënuar rritje të vazhdueshme, përkundër luhatjeve në besimin e konsumatorëve dhe biznesit. Eksportet e mallrave dhe shërbimeve, gjithashtu, kanë dhënë një kontribut pozitiv, sidomos falë një sezoni turistik rekord në dy vitet e fundit 2022 dhe 2023. Si rezultat, deficiti i llogarisë korrente ka shënuar përmirësim të ndjeshëm gjatë vitit të kaluar.

Zhvillimet në tregun e punës janë një tjetër dëshmi e rimëkëmbjes së qëndrueshme të aktivitetit ekonomik. Shkalla e papunësisë ka arritur nivelet më të ulëta historike gjatë vitit 2023, me rënie të vazhdueshme në çdo tremujor. Ky përmirësim ka përfshirë pothuajse të gjitha grupmoshat dhe rajonet, duke e bërë rimëkëmbjen më gjithëpërfshirëse. Në të njëjtën kohë, rritja e qëndrueshme e punësimit është shoqëruar me tendenca pozitive në pjesëmarrjen në forcat e punës, veçanërisht e spikatur te gratë dhe rinia, e cila tregon

se ka ende hapësira të pashfrytëzuara për rritjen e mëtejshme.

Një tjetër sukses i rëndësishëm ka qenë menaxhimi i sfidës së inflacionit, e cila u përshkallëzua ndjeshëm gjatë vitit 2022 në të gjithë botën si pasojë e goditjeve në ofertën globale dhe rritjes së çmimeve të energjisë. Megjithatë, Shqipëria arriti ta mbajë nën kontroll më të mirë situatën krahasuar me shumicën e vendeve të rajonit dhe Evropës. Kjo falë ndihmesës së kursit të këmbimit, i cili absorboi një pjesë domethënëse të pjesë të presioneve inflacioniste, si dhe besueshmërisë së fituar të politikës sonë monetare, e cila u ankorua qartazi në ruajtjen e stabilitetit të çmimeve, por edhe në saj të një politike fiskale qartësisht konsoliduese, e kështu tërësisht në harmoni dhe në ndihmesë të politikës monetare për të zbutur inflacionin.

Ruajtja e ekuilibrave të shëndetshëm makroekonomikë është mbështetur në fundamentale edhe në konsolidimin e vazhdueshëm të financave publike. Megjithëse pandemia i dha një goditje të fortë parametrave fiskalë, veçanërisht në vitin 2020, por duke filluar nga viti 2021 ato kanë hyrë në një trajektore të qartë përmirësimi. Falë rimëkëmbjes së shpejtë të të ardhurave tatimore dhe kujdesit në menaxhimin e shpenzimeve, deficitit buxhetor ka shënuar rënie progresive, ndërsa raporti i borxhit publik është ulur me shpejtësi drejt niveleve para pandemisë që në vitin 2022 dhe gjatë vitit të shkuar 2023 niveli i borxhit publik zbriti në nivelin prej 58.2% të PBB-së, niveli më i ulët ky i shënuar që prej vitit 2010.

Konsolidimi fiskal do të vijojë të jetë një nga prioritetet kryesore të politikës sonë ekonomike edhe në periudhën afatmesme, në përputhje të plotë me rregullat fiskale të përcaktuara në ligjin organik të buxhetit. Duke filluar nga viti 2024, synojmë të ruajmë një balancë primare pozitive, çka do të thotë që të ardhurat buxhetore do të jenë të mjaftueshme për të mbuluar të gjitha shpenzimet, duke përjashtuar pagesat e interesit për borxhin publik. Kjo do të sigurojë që borxhi në raport me PBB-në të vijojë trajektoren rënëse, me objektivin afatgjatë për ta ulur atë nën 50% të PBB-së.

Ndërkohë, politika jonë fiskale do të ruajë gjithmonë një balancë midis nevojës për konsolidim dhe asaj për të mbështetur rritjen ekonomike nëpërmjet investimeve publike cilësore. Në periudhën afatmesme 2024–2027, investimet kapitale publike synohen të qëndrojnë në nivelin

mesatar prej mbi 5% të PBB-së në vit, duke u fokusuar në projekte me impakt të lartë në rritjen potenciale dhe produktivitetin e ekonomisë. Gjithashtu, do të vijojmë të përmirësojmë efikasitetin e shpenzimeve korrente, duke synuar rritjen e vazhdueshme të financimit për sektorët prioritarë, si: arsimi, shëndetësia dhe infrastruktura.

Të gjitha këto zhvillime pozitive në sferën makroekonomike na japin besimin se ekonomia shqiptare gëzon sot një shkallë të lartë qëndrueshmërie dhe elasticiteti. Pavarësisht sfidave të jashtëzakonshme, ne kemi arritur të ruajmë e të përforcojmë fundamentet makroekonomike më jetike: qëndrueshmërinë e financave publike, stabilitetin e çmimeve dhe stabilitetin financiar. Kjo është baza e shëndoshë mbi të cilën mund të ndërtojmë hapin tonë të radhës drejt një modeli më të avancuar e gjithëpërfshirës të zhvillimit ekonomik e social.

E ardhmja kërkon që ta ngremë ekonominë dhe shoqërinë tonë në një nivel të ri, në përputhje me ambiciet tona për integrimin e plotë evropian. Kjo do të kërkojë një sistem fiskal dhe financiar më efikas, më të drejtë dhe më transparent, që u shërben sa më mirë nevojave të qytetarëve dhe bizneseve, duke siguruar në të njëjtën kohë burime të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për ofrimin e të mirave dhe shërbimeve publike cilësore.

Strategjia Afatmesme e të Ardhurave, e detajuar në këtë dokument, përbën udhërrëfyesin tonë në këtë rrugëtim sfidues por shpresëdhënës. Ajo synon të rrisë në mënyrë të qëndrueshme të ardhurat buxhetore duke zgjeruar bazën e taksueshme, duke përmirësuar administrimin tatimor dhe duke luftuar evazionin fiskal, me synim arritjen gradualisht të një niveli të lartë të të ardhurave tatimore dhe atyre totale të buxhetit.

Përtej synimit sasior, theks i veçantë do t'i kushtohet edhe përmirësimit të vazhdueshëm cilësor të të ardhurave, duke synuar një sistem më të thjeshtë, më të qëndrueshëm dhe më miqësor me rritjen ekonomike. Politikat specifike do të detajohen në vijim të këtij dokumenti, por ndër objektivat kryesore përmendim mobilizimin e të ardhurave përmes politikave të qëndrueshme fiskale dhe reformave administrative tatimore e doganore, duke thjeshtuar procedurat, kostot e pajtimit, luftën ndaj shmangieve dhe evazionit tatimor.

Njëkohësisht, rritja e të ardhurave do të shoqërohet edhe me reforma në krahun e

shpenzimeve, për të siguruar që burimet publike përdoren në mënyrën më efektive dhe eficiente, duke u dhënë përparësi investimeve në kapitalin njerëzor dhe projekteve me impakt të lartë në rritjen ekonomike afatgjatë. Në këtë kontekst, prioritet do të kenë fushat me rëndësi strategjike, si: arsimi cilësor dhe gjithëpërfshirës, kujdesi shëndetësor, mbështetja për grupet vulnerabël dhe tranzicioni i gjelbër e digital i ekonomisë.

Hartimi dhe zbatimi i kësaj strategjie do të udhëhiqet nga parimet e ruajtjes së stabilitetit makroekonomik dhe financiar, respektimit të rregullave fiskale, transparencës së plotë me publikun dhe komunikimit e koordinimit të ngushtë me të gjithë aktorët dhe grupet e interesit. Ne besojmë se vetëm nëpërmjet një procesi gjithëpërfshirës dhe të përgjegjshëm mund të ndërtojmë konsensusin e nevojshëm shoqëror për reforma të tilla të rëndësishme e afatgjata.

Siç e kanë provuar edhe zhvillimet sfiduese të viteve të fundit, ekonomia dhe shoqëria jonë gëzojnë një shkallë të lartë rezistence dhe elasticiteti, si dhe një kuadër të shëndoshë politik që garanton stabilitetin dhe besueshmërinë e institucioneve. Pikërisht mbi këtë themel të fortë që kemi ngritur së bashku, jemi të bindur se mund ta çojmë Shqipërinë në etapën e radhës të zhvillimit dhe mirëqenies së

qëndrueshme, në rrugën tonë të integritetit të plotë në familjen evropiane.

II. Nevoja për hartimin e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

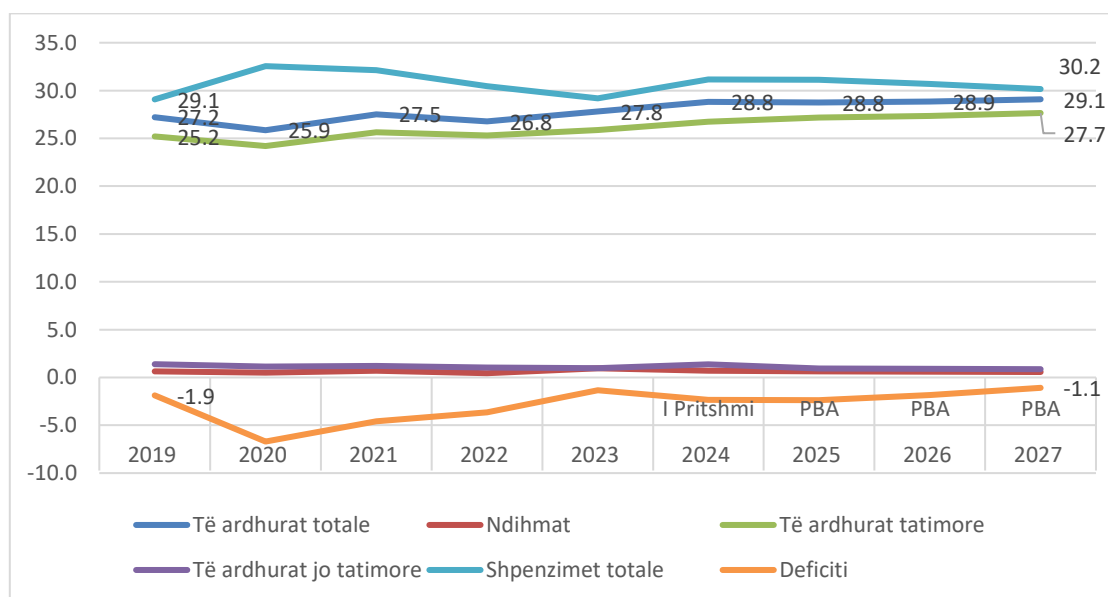
II.1 Përputhshmëria me qëndrueshmërinë fiskale

Domosdoshmëria për përcaktimin e objektivave afatmesëm të të ardhurave buxhetore buron nga nevojat për financimin e shpenzime të buxhetit. Bazuar në Kuadrin Makroekonomik dhe Fiskal, 2025–2027 të miratuar me VKM-në nr. 399, datë 19.6.2024:

- Burimet totale të qeverisë për t'u shpenzuar gjatë viteve 2025–2027 pritet të jenë mesatarisht në rreth 825 miliardë lekë në çdo vit ose mesatarisht rreth 30.7 për qind e PBB-së.

- Të ardhurat totale të buxhetit gjatë viteve 2025–2027 parashikohet të jenë mesatarisht 778 miliardë lekë çdo vit ose mesatarisht 28.9% e PBB-së.

- Të ardhurat tatimore për këtë periudhë parashikohen të jenë mesatarisht 737.6 miliardë lekë çdo vit ose 27.4 % e PBB-së. Të ardhurat tatimore parashikohen të jenë 27.7% në vitin 2027, me +2.5% e PBB-së rritje në krahasim me vitin 2019, kur ishin 25.2% e PBB-së, dhe rreth 1.8% të PBB-së më shumë krahasuar me 2023-shin.

Burimi: Ministria e Financave, Kuadri Makroekonomik, 2025–2027

Sikurse duket qartë dhe nga grafiku 1 më sipër, të ardhurat tatimore të planifikuara në periudhën 2025–2027, financojnë gjithnjë e më shumë vëllimin e shpenzimeve buxhetore përgjatë kësaj periudhe, duke mundësuar njëkohësisht dhe arritjen e objektivit për uljen e borxhit publik në terma realë. Për ilustrim, hendeuku i financimit të shpenzimeve buxhetore nga të ardhurat tatimore në vitin 2020 rezultoi 7.9%, ndërsa për vitin 2027 parashikohet që ky hendeq të shkojë në 2.3% e PBB-së.

Vitet 2023 dhe 2024 janë vitet me rritjen më domethënëse të të ardhurave tatimore, përkatësisht me +0.6 % e PBB-së dhe +0.8 % e PBB-së krahasuar me vitet paraardhëse të tyre. Sikurse shpjegohet në detaje në vijim, për shkak të masave të ndërmarra në fushën e politikave fiskale, në dy vitet e fundit, kombinuar kjo me efektet e mirëadministrimit, viti 2024 ka shënuar vitin më të mirë fiskal, ndërkohë që, në vitet në vijim, pritet që impakti pozitiv në të ardhura do të jetë i fokusuar kryesisht në efektet e politikave të mirëadministrimit tatimor e doganor.

Arritja e objektivave ambicioze për rritjen e të ardhurave tatimore në nivelin 27.7% e PBB-së në 2027, garantohet nga masat e projektuara dhe që do realizohen sipas kësaj Strategjie.

Objekti i rritjes së të ardhurave tatimore për 2024–2027 është 1.8% e PBB-së krahasuar me 2023 dhe 2.5% e PBB-së krahasuar me 2019, sikurse paraqitet në tabelën më poshtë.

Tabela 1: Rritja e të ardhurave tatimore në përqindje të PBB-së, 2019, 2023 dhe 2027

Të ardhura tatimore 2019	Të ardhura tatimore 2023	Të ardhurat tatimore 2027, objektivi i synuar	Rritja e të ardhurave tatimore (diferenca 2027–2023)	Rritja e të ardhurave tatimore (diferenca 2027–2019)
25.2% e PBB-së	25.9% e PBB-së	27.7% e PBB-së	18 %	2.5 %

Duke marrë në konsideratë se politika fiskale përdoret edhe për të stimuluar dhe zhvilluar sektorë të ndryshëm të ekonomisë, synohet që nëpërmjet kësaj strategjie të ndërmerren masa të forta që të mund të financojnë me rreth +2.5% të PBB-së nevojat shtesë buxhetore, duke rritur kështu financimin e politikave sektoriale.

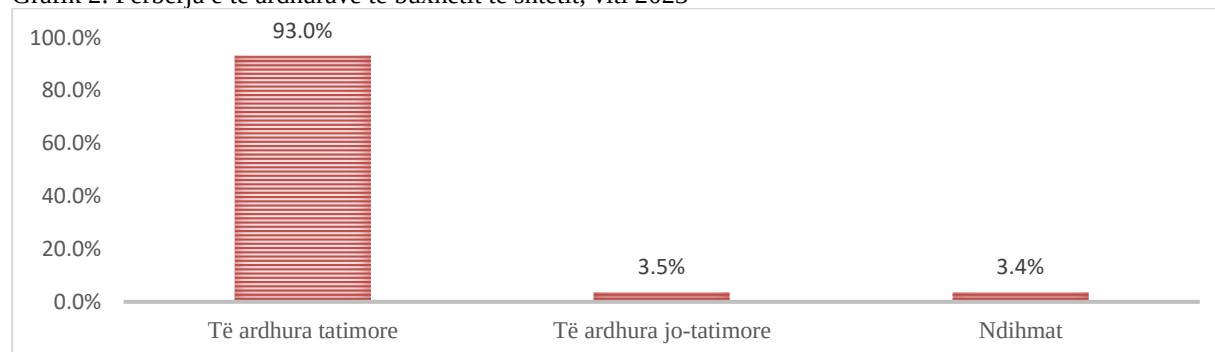
Tri janë grupet përbërëse të të ardhurave të buxhetit të shtetit:

1. Të ardhurat nga grantet;
2. Të ardhurat tatimore; dhe
3. Të ardhurat jotatimore.

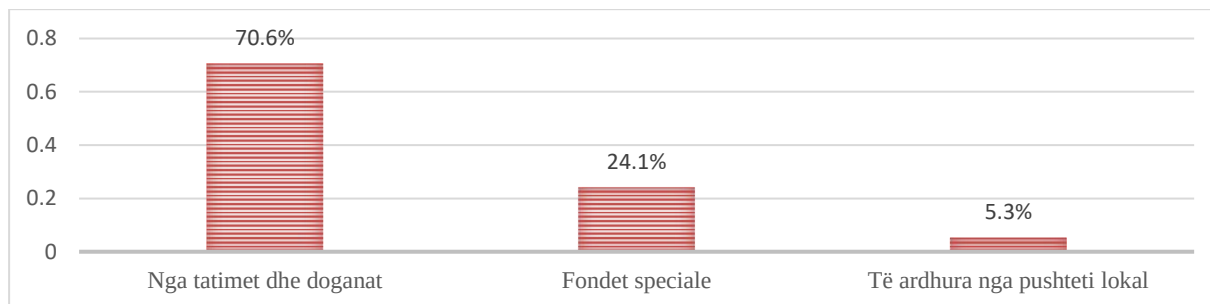
Të ardhurat tatimore përbëjnë grupin më të madh të të ardhurave, me 93% të të ardhurave të buxhetit të shtetit.

Të ardhurat tatimore përbëhen nga tri grupe të ardhurash: të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga pushteti vendor dhe të ardhurat nga kontributet.

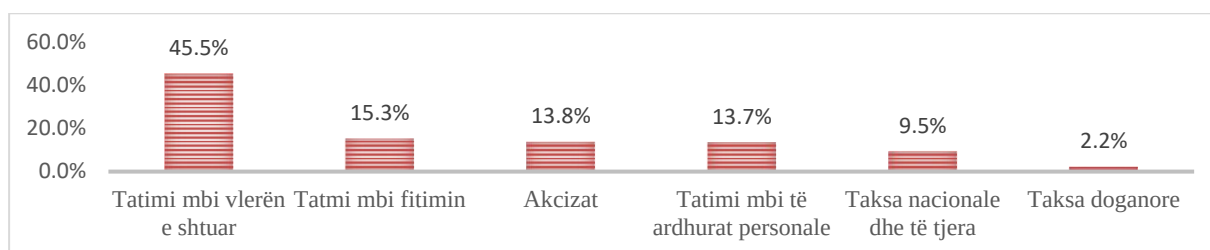
Grafik 2: Përbërja e të ardhurave të buxhetit të shtetit, viti 2023

Grafik 3: Përbërja e të ardhurave tatimore, viti 2023

Grafik 4 :Struktura e të ardhurave nga tatimet dhe doganat, 2023

Burimi: Ministria e Financave

Strategjia parashikon ndërmarrjen e reformave në fushën e politikave dhe administrimit fiskal, të cilat do të prekin të tre përbërësit kryesorë të të ardhurave tatimore, dhe konkretisht: të ardhurat nga tatimet dhe doganat; të ardhurat nga taksat lokale; dhe të ardhurat nga fondet speciale, që përfshijnë kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, për të siguruar rritjen e synuar.

Nisur nga pesha që zënë të ardhurat e buxhetit në raport me PBB-në dhe veçanërisht të ardhurat që gjenerohen nga sistemi i tatimeve, taksave dhe kontributeve të detyrueshme, e kombinuar kjo me nivelin e normave tatimore, përjashtimeve dhe incentivave sektoriale, rezulton se Shqipëria ka hapësirë për të rritur të ardhurat e buxhetit, të cilat duhet të derivojnë si nga ndryshimet e domosdoshme në politikat fiskale, por kryesisht nga përmirësimet në administrimin e të ardhurave nga tatimet dhe taksat.

II.2 Problematika e identifikuar në “pajtueshmërinë tatimore”

II.2.1 Rritja e pajtueshmërisë vullnetare të tatimpaguesve

Qeveria shqiptare ka bërë përpjekje të vazhdueshme në uljen e informalitetit dhe minimizimin e fenomeneve të shmangie të tatimore nga tatimpaguesit.

Reformat kundër informalitetit kanë vazhduar të jenë prioritet për qeverinë shqiptare. Shërbimet tatimore *online* kanë krijuar mundësi që taksapaguesit dhe individët të marrin shërbimin e kërkuar, duke rritur nivelin e pajtimit me ligjin tatimor, kursyer kohë, burime njerëzore dhe kosto administrative. Aktualisht, 100% e shërbimeve tatimore dhe deklarave janë *online*. Ndërsa, administrata doganore funksionon “pa letër” (*paperless*) që nga viti 2018.

Gjithashtu, ndër vite, administrata tatimore ka përdorur forma të ndryshme të luftës ndaj informalitetit, si Plane Operacionale për sektorë specifikë, të tillë si: turizmi, hidrokarburet, ndërtimi, etj., fushata për tërheqjen e kuponit tatimor, forma të ndryshme komunikimi me tatimpaguesit për rritjen e përputhshmërisë si letra të personalizuar, etj.

Lufta kundër informalitetit ka vazhduar përmes zgjerimit dhe futjes së sistemeve të IT-së dhe digjitalizimit. Gjatë viteve të fundit është investuar në krijimin e sistemeve dhe digjitalizimin e proceseve të punës për të dyja administratat, me qëllim shmangien e kontakteve direkte mes punonjësve të administratave dhe bizneseve, si dhe për lehtësimin e të bërit biznes nëpërmjet uljes së kohës dhe kostove të pajtimit për bizneset. Arritja më e rëndësishme ishte zbatimi i sistemit

të fiskalizimit, duke përfshirë “e-invoice”, si rezultat i të cilit të ardhurat nga tatimi mbi vlerën e shtuar janë rritur. Fiskalizimi si reforma më madhore e implementuar nga Administrata Tatimore gjatë viteve të fundit, ndryshoi rrënjësisht mënyrën e faturimit, duke krijuar mundësi për të monitoruar faturimet ndërmjet operatorëve ekonomikë, si dhe deklarimet pranë administratës tatimore në kohë reale. Hapat pozitivë në administrim dhe kryesisht fiskalizimi si proces, kanë ndikuar në rritjen e të ardhurave të brendshme gjatë vitit 2023 dhe në periudhën vijuese të vitit 2024.

Megjithatë, informaliteti vazhdon të jetë prezent si një fenomen i konsoliduar në një periudhë 30-vjeçare, me gjithë reformat e ndërmarra dhe sistemet e prezantuara për të eliminuar ndërveprimin korruptiv ndërmjet bizneseve dhe strukturave të administratave tatimore e doganore.

II.2.2 Politikat tatimore – Përrjashtimet dhe normat e reduktuara

Që prej vitit 2019, Ministria e Financave harton dhe publikon Raportin e “Shpenzimeve tatimore”. Ky raport llogarit nivelin teorik të të ardhurave nga tatimet dhe taksat, me supozimin që çdo bazë tatimore të taksohet me normën standarde të tatimit, pra llogarit diferencat ndërmjet normës standarde me normat e reduktuara dhe përrjashtimet, të shumëzuara këto me bazën e tatimit. Aktualisht, janë prodhuar dy raporte: Raporti i Shpenzimeve Tatimore 2019–2020² dhe Raporti i Shpenzimeve Tatimore 2021–2022.

Këto raporte pasqyrojnë nivelin e “Shpenzimeve tatimore” sipas kuadrit fiskal në fuqi dhe llogarisin të ardhurat e munguara në buxhet si rezultat i përrjashtimeve tatimore dhe normave të ndryshme tatimore nga ato standarde, të cilat burojnë nga Tatimi mbi Vlerën e Shtuar (TVSH), Tatimi mbi Fitimin (TF), Tatimi i

Thjeshtuar mbi Fitimin (TTHF) dhe akciza. Gjithashtu, këto raporte pasqyrojnë edhe disa analiza më të detajuara për sa lidhet me këto shpenzime tatimore.

Raportet e Shpenzimeve Tatimore janë bërë, gjithashtu, pjesë e relacioneve të projektbuxhetit të vitit pasardhës, me synimin e sensibilizimit të ligjvënësve për të ardhurat që i mungojnë buxhetit të shtetit nga përrjashtimet apo tarifat e reduktuara tatimore.

Raporti i “Shpenzimeve Tatimore 2021–2022” tregon se vlera e të ardhurave të munguara si rezultat i evazionit, përrjashtimeve, zbatimit të normave të reduktuara, të quajtura ndryshe “Shpenzime tatimore”, për vitin 2022 llogaritet rreth 101,68 miliardë lekë ose 4.76 % e Produktit të Brendshëm Bruto të vendit. Rreth 82,6% e “Shpenzimeve tatimore” rrjedhin nga përrjashtimet, aplikimi i shkallëve të reduktuara dhe kufiri minimal i regjistrimit për TVSh-së. Ky rezultat është i pritshëm pasi të ardhurat nga TVSh-ja zënë peshën kryesore në portofolin e të ardhurave tatimore. Shpenzimet tatimore, që krijohen nga përrjashtimet apo aplikimet e normave të reduktuara në tatimet e tjera, si: akciza, Tatimi mbi të ardhurat, Tatimi mbi fitimin korporativ, variojnë nga 0.5%–1% të PBB-së, ku pas TVSh-së, vlera më e lartë e shpenzimeve tatimore me rreth 16%, vjen nga norma 0% e tatimit mbi fitimin e bizneseve të vogla.

Në tabelën në vijim pasqyrohet në mënyrë të detajuar shpenzimet tatimore për vitet 2021–2022. Vihet re se kemi një rënie të nivelit të shpenzimit tatimor në lidhje me akcizën dhe TVSh-në, kjo dhe si shkak i rishikimit të disa normave të reduktuara dhe përrjashtimeve për këto tatime. Ndërkohë, si shkak i rritjes së numrit të bizneseve me tatim 0% dhe i rritjes së nivelit të fitimit të tatueshëm të tyre, shpenzimet tatimore të tatimit mbi fitimin janë në rritje.

² arkiva.financa.gov.al/shpenzimet-tatimore-2.

Tabela 2: Shpenzimi tatimor, vitet 2021 dhe 2022, në miliardë lekë dhe në % të PBB-së

Shpenzimet tatimore	2021	% e PBB	2022	% e PBB	Diferenca 2021-2022
Shpenzimi tatimor në total	91	4.90%	101.68	4.76%	10.68
TVSh	76.59	4.13%	84	3.93%	7.41
TF + TTHF (CIT)	13.02	0.70%	16.4	0.77%	3.38
Akciza	1.39	0.07%	1.28	0.06%	-0.11

- Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Nëse, çdo mall ose shërbim do të ngarkohej me normën standarde të tatimit, të ardhurat teorike nga TVSh-ja do ishin 367.6 miliardë lekë. Në fakt janë arkëtuar 191,4 miliardë lekë, ose 52,1% e shumës teorike. Diferenca 176,2 miliardë lekë që nuk arkëtohet i takon “Shpenzimeve tatimore”, si dhe TVSh-së së humbur për shkak të nënraportimit/informalitetit/evazionit.

Shpenzimet tatimore nga TVSh-ja për vitin 2021 dhe 2022, pasqyrohen në mënyrë të përmblëdhur në tabelën në vijim.

Tabela 3: Shpenzimi tatimor i TVSh-së në vitet 2021 dhe 2022

Shpenzimi tatimor	2021		2022	
	Mil. lek	%	Mil. lek	%
Nga normat e reduktuara, përjashtimet dhe pasuritë e paluajtshme	27,695	36.2	29,340	34.9
a) Normat e Reduktuara (furnizimi i akomodimit, reklamat nga media audiovizive, furnizimi i librave, etj.)	1,443	1.9	1,883	2.2
b) Përjashtimet (furnizimi i arsimit, shëndetësisë, barnave, lojërat e fatit, shërbimet financiare, etj.)	21,324	27.8	24,351	29.0
c) Pasuritë e paluajtshme	4,929	6.4	3,106	3.7
Shpenzimi tatimor nga bizneset e vogla nën kufirin e TVSh-së, nga prodhimet vetjake dhe të tjera	48,894	63.8	54,664	65.1
Totali i shpenzimeve tatimore	76,589	100	84,004	100

- Tatimi mbi të ardhurat e korporatës dhe biznesit (tatimi mbi fitimin)

Nëse do të aplikohej norma standarde 15% e tatimit mbi fitimin për të gjithë bizneset, të ardhurat tatimore teorike nga ky tatim për vitin 2022 do të ishin 64,3 miliardë lekë, nga 47.9 miliardë lekë (rreth 34% më shumë). Kjo diferencë prej 16.4 miliardë lekë vjen si shkak i tatimit 0% dhe normave të reduktuara tatimore të tatimit mbi fitimin, duke pasur kështu një ndikim negativ me 0.77% të PBB-së. Shpenzimet tatimore nga tatimi mbi fitimin për vitin 2021 dhe 2022, pasqyrohen në mënyrë të përmblëdhur në tabelën në vijim.

Tabela 4: Shpenzimi tatimor i tatimit mbi fitimin në vitet 2021 dhe 2022

Niveli i qarkullimit	Norma tatimore	Numri i bizneseve deklaruese	Shpenzimi tatimor	% e PBB-së
Viti 2021		137,755	13,018,282,002	0.7
0 – 14,000,000	0%	125,056	12,226,625,997	0.66
Mbi 14,000,000	15%	12,699	791,656,005	0.04
Viti 2022		141,623	16,403,644,459	0.77
0 – 14,000,000	0%	128,035	15,447,672,131	0.72
Mbi 14,000,000	15%	13,588	955,972,328	0.05

Raporti i Shpenzimeve tatimore 2021–2022 tregon se vlera e “Shpenzimeve tatimore”, për vitin 2021 llogaritet rreth 91 miliardë lekë ose 4.90% e Produktit të Brendshëm Bruto (PBB). Nga totali i shpenzimeve tatimore rezulton se rreth 84.16% e tyre i përkasin TVSh-së, për shkak të përjashtimeve, aplikimit të normave të reduktuara, kufirit të lartë të regjistrimit në TVSh, si dhe nga përjashtimi i prodhimit bujqësor vetjak. Rezultatet e shpenzimit tatimor për vitin 2022, si përqindje e PBB-së, janë paraqiten në rënie krahasuar ato të vitit 2021, ku në total vlera e shpenzimeve tatimore, për vitin 2022 llogaritet rreth 101.68 miliardë lekë ose 4.76% e PBB-së. Ndërkohë, shpenzimi tatimor i secilit tatim përkatësisht, shpenzimi tatimor i TVSh-së është rreth 3.93% e PBB-së, i tatimit mbi fitimin dhe tatimit të thjeshtuar mbi fitimin është 0.77% e PBB-së, ndërsa shpenzimi tatimor nga akciza është rreth 0.06% e PBB-së.

II.3 Politikat fiskale të ndërmarra gjatë 2013–2023-shit

Për shkak të rënies së të ardhurave të buxhetit të shtetit, dhe sidomos të të ardhurave tatimore, pas vitit 2013 janë ndërmarrë reforma dhe ndryshime të rëndësishme në fushën e politikave dhe administrimit tatimor, me qëllim rritjen e të ardhurave, reduktimin e deficitit buxhetor, pagesën e detyrimeve të prapambetura dhe uljen graduale të borxhit publik. Reforma në fushën e të ardhurave konsistoi kryesisht në:

- zëvendësimin e taksës së sheshtë mbi të ardhurat me taksën progresive, duke zbatuar parimin “kush fiton më shumë, paguan një pjesë më të madhe nga të ardhurat në formën e tatimeve dhe taksave”;

- rritjen e normës së tatimit mbi fitimin korporativ për kompanitë e mëdha;

- rritjen graduale të ngarkesës fiskale për mallrat e akcizës, kryesisht për produktin cigare.

Ndryshimet në politikat fiskale ndihmuan në rritjen e të ardhurave tatimore, të cilat në vitin 2017 arritën në 25,7% e PBB-së nga 22,2% e PBB-së në vitin 2013, para politikave të reja fiskale. Ndërkohë në vijim, qeveria ndërmoi një sërë masash lehtësuese në politikat fiskale, përfshirë:

- tatimin zero për qind për bizneset e vogla me të ardhura deri në 5 milionë lekë në vit;

- normë të reduktuar tatimi 5% për sipërmarrjet me të ardhura deri në 14 milionë lekë;

- norma të reduktuara preferenciale për sektorë dhe industri prioritare në zhvillimin e vendit, si: turizmi elitar, agroturizmi, teknologjia e informacionit, industria automotive;

- përjashtimin nga TVSh-ja të një sërë mallrash (inputeve dhe makineri bujqësore, etj.), apo importeve të tjera në funksion të zhvillimit të turizmit.

Në vitet në vijim, për shkak të një sërë ngjarjesh të paparashikuara si: i. efektet negative në ekonomi të situatës energjetike për shkak të thatësisë; ii. pasojave të fatkeqësisë natyrore për shkak të tërmetit dhe pandemisë; iii. efekteve negative për shkak të mbylljes së ekonomisë si pasojë e pandemisë së COVID-19, kanë rezultuar në ulje të të ardhurave të buxhetit të shtetit dhe veçanërisht të të ardhurave tatimore që gjenerohen nga sistemi tatimor, të cilat në fund të vitit 2020 rezultuan në 24,2 % të PBB-së, ose -1% të PBB-së më pak se në vitin 2019. Gjatë vitit 2020 një sërë aktesh ligjore janë ndërmarrë, me qëllim zbutjen e efekteve financiare të shkaktuara nga pandemia e COVID-19 mbi veprimtarinë e bizneseve dhe të ardhurave individuale. Nga janari i vitit 2022, Shqipëria ka filluar zbatimin e masave të parashikuara për t'u zbatuar në kuadrin e Strategjisë. Si rezultat i tejkalimit të problematikës së krijuar nga faktorët e paparashikuar dhe masave fiskale të ndërmarra, të ardhurat tatimore në vitin 2023 janë rritur me +0.7 % të PBB-së krahasuar me vitin 2019, dhe në vitin 2024 do arrijnë në 26.7 % e PBB-së, nga 25.2 % në vitin 2019. Fillimi i zbatimit të masave të politikës fiskale sipas Rekomandimeve të FMN-së dhe detajimi i tyre në vite, ka filluar me “Paketën Fiskale 2022”, dhe ka vazhduar me “Paketën Fiskale 2023” dhe “Paketën Fiskale 2024”. Ndryshimet e ndërmarra në fushën e politikave fiskale kanë synuar zgjerimin e bazës së tatimit, reduktimin e incentivave fiskale të panevojshme apo që e kanë përmbushur qëllimin për të cilin ishin dizenuar, si dhe shfuqizimin e tarifave tatimore të reduktuara dhe preferenciale pa thelb ekonomik. Ndryshimet e realizuara përfshijnë legjislacionin e tatimeve/taksave indirekte (TVSH-në dhe akcizat), si dhe tatimet direkte mbi të ardhurat e entiteteve dhe personave fizike. Së fundi u miratua ligji i ri “Për tatimin mbi të ardhurat”, i cili zgjeron bazën e tatimit, shfuqizon tarifën e reduktuar tatimore për industrinë e IT-së dhe parashikon

heqjen e lehtësive tatimore në vitin 2029. Bazuar në këto reforma, viti 2023 shënoi vitin me rritjen më të lartë të të ardhurave totale të buxhetit të shtetit në përqindje të PBB-së, me 27.8% si dhe të të ardhurave tatimore, me 25.9% të PBB-së. Efektet në të ardhurat e buxhetit të shtetit, të politikave fiskale të ndërmarrja 2022, 2023 dhe 2024, jepen sipas tabelës 7 më poshtë.

Ministria e Financave përballet me rritje të kërkesave për më shumë shpenzime buxhetore,

për shkak të nevojave dhe kërkesave në rritje investimesh, rritje pagash, pensionesh dhe mbështetje sociale, kërkesa të cilat bëjnë të domosdoshme ndërmarrjen e reformave të thella, me qëllim rritjen dhe konsolidimin e të ardhurave të buxhetit, nëpërmjet të cilave do të bëhet i mundur financimi i shpenzimeve, mbajtja nën kontroll e defiçitit buxhetor dhe reduktimi gradual i borxhit publik.

Tabela 5: Efektet buxhetore të politikave tatimore për periudhën 2022–2024

Nr.	Emërtimi	2022	2023	2024
a	Të ardhurat tatimore DPT + DPD	418,780	422,405	455,856
b	Kontributet e Sigurimeve	121,906	143,646	160,059
c	Totali DPT + DPD + Kontribute	540,686	566,051	615,915
	Të ardhurat nga rivlerësimi (on off)	5,612		
	Taksa e energjisë (on off)		9,742	
1	Norma e reduktuar 10% për furnizimin e inputeve bujqësore	813		
2	Përrjashtimi i Tvsh për importin e makinerive të kontratave mbi 500 milion			
3	Eliminimi i skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësor	899		
4	Përrjashtimi i TVSH në import për kafshët e gjalla			-150
5	Përrjashtim në import për bletët			-5
6	Heqja e rimbursimit të akcizës së lëndëve djegëse për industrinë (hyn në fuqi 2024)			210
7	Kalendari i akcizës	802	782	800
8	Unifikimi i gazit të lëngshëm për konsumatorin privat dhe automjetet	595		
9	Indeksi i akcizës me normën e inflacionit	1,037	1,175	200
10	Unifikimi i tarifës për Birrën		543	
11	Unifikimi i tarifës për Pijet alkoolike		9	
12	Akumulatorët pa akcizë		-85	
13	Drutë e zjarrit pa akcizë		-2	
14	Vendosja e taksës kombëtare për karburantin e furnizuar në zona të lira (për riekspor) 40 lekë/litër	622		
15	Heqja e rimbursimit të akcizës së lëndëve djegëse për industrinë			
16	Taksa kombëtare për qumështin pluhur në masën 100 lekë për kg	107		
17	Taksa kombëtare për pijen barista të homogjenizuar në masën 16 lekë për litër.	4		
18	Taksa kombëtare për hurrën e qumështit në masën 150 lekë për kg.	32		
19	Taksa kombëtare për kremën e qumështit në masën 150 lekë për litër.	18		
20	Lehtësim i barrës tatimore për të punësuarit me të ardhurat nga punësimi per pagat 40 – 50 mijë dhe 50-60 mijë lekë			(1,100)
21	Tatim mbi pagën nga indeksi i pagave të administratës me 7%	140		
22	Tatim mbi pagën për rritjen e kufirit të patatueshem për pagat deri 40 000 lekë (Prill-Dhjetor)	-486		
23	Kontribute shoqërore dhe shëndetësore si efekt i rritjes së pagës minimale (30,000-32,000 dhe 32,000-3	453		
23/1	Kontribut si efekt i indeksimi i pagave të administratës me 7%	301		
23/2	Rritja e kufirit të TAP nga 150 000 - 200 000 leke	103		
23/3	Kontribute shoqërore dhe shëndetësore si efekt i rritjes së pagës minimale (34,000-40,000)		1,040	
23/4	Kontribute shoqërore dhe shëndetësore nga rritja e pagës së administratës publike		3,100	3,100
23/5	TAP nga rritja e pagës së administratës publike		1,400	1,400
	Totali i efekteve të ndryshimeve ligjore	11,052	16,304	4,455

II.4 Bashkëpunimi me FMN-në lidhur me Strategjinë Afatmesme të të Ardhurave, 2019–2023

Me qëllim adresimin e problematikës me të ardhurat e buxhetit dhe sigurimin në terma afatmesme të burimeve për financimin e shpenzimeve buxhetore, Ministria e Financave ka iniciuar hartimin e një strategjie afatmesme të të ardhurave të buxhetit. Për këtë qëllim, në vitin 2019, u ftua Departamenti i Çështjeve Fiskale në FMN-në për të dhënë ekspertizën e kualifikuar në drejtëm të rishikimit të politikës fiskale dhe përmirësimeve në administrimin tatimor dhe doganor. Staf i Ministrisë së Financave, administratës tatimore dhe asaj doganore, së bashku me ekspertët e FMN-së analizuan politikat fiskale aktuale, problematikën e shfaqura në administrimin tatimor dhe atë doganor, mbi bazën e të cilave u dhanë rekomandimet përkatëse. Raportet dhe rekomandimet e asistencës teknike të FMN-së, kanë shërbyer si guidë për hartimin e draftit fillestar të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave.

Duke marrë në konsideratë efektet dhe pasojat e shkaktuara në ekonomi dhe në financat publike të vendit nga tërmeti i 26 nëntorit 2019, nga pandemia globale e COVID-19, dhe së fundi nga konflikti Rusi–Ukrainë, Ministria e Financave rianalizoi dhe rishikoi objektivat dhe afatet e dizenuara për ndryshimin e politikave dhe administrimit tatimor, me qëllim tejkalimin së pari të problematikës së efekteve negative që krijuan për ekonominë e vendit, për operatorët ekonomikë dhe financat publike këta faktorë të paparashikuar dhe këto ngjarje të jashtëzakonshme. Ridizenjimi i objektivave synoi kryesisht:

- dhënien fillimisht të stimuljeve fiskale, me qëllim tejkalimin e situatës së vështirë ekonomike dhe financiare që pritej të kalonin bizneset, kryesisht ato të vogla dhe të mesme sidomos në vitin 2020;

- shtyrjen në kohë të zbatimit të masave të parashikuara në politikat fiskale, duke i dhënë mundësi ekonomisë së vendit dhe sipërmarrjes në vitet 2020 dhe 2021, që fillimisht të rikuperonin pasojat e tërmetit dhe pandemisë së COVID-19. Ridizenjimi i Strategjisë dhe shtyrja në kohë e aplikimit të masave fiskale u diskutua edhe me

ekipin e Departamentit të Çështjeve Fiskale të FMN-së.

Zbatimi i rekomandimeve të asistencës së FMN-së, në lidhje me rritjen e të ardhurave, ka filluar në janar 2022, pas miratimit në dhjetor 2021, të “Paketës Fiskale 2022”, kryesisht me masat e rekomanduara nga FMN-ja në fushën e akcizës dhe tatimit mbi vlerën e shtuar. Kjo paketë përfshinte eliminimin e një sërë përjashtimesh nga TVSh-ja dhe akciza, rimbursimet dhe tarifat e reduktuara, si dhe rritjen e akcizës për një sërë produktesh si duhani, etj.

Në dhjetor 2022 u miratua “Paketa Fiskale 2023”, e cila përmban masa të mëtejshme të parashikuara në rekomandimet për hartimin e Strategjisë, ndërsa në 3-mujorin e parë të 2023-shit u diskutua dhe u miratua në Parlament ligji i ri “Për tatimin mbi të ardhurat”, i cili përmban një seri të masave të kësaj strategjie në fushën e taksave direkte, duke përfshirë normën minimale tatimore për 15%, trajtimin tatimor të personave fizikë me norma progresive 15% dhe 23 % pas vitit 2029, si dhe përfundimi i një sërë stimuljesh, si ato të kompanive që operojnë në fushën e teknologjisë së informacionit.

Si rezultat i masave ligjore dhe administrative të ndërmarra gjatë viteve 2022 dhe 2023 (si në politikën tatimore ashtu edhe në administrimin tatimor dhe doganor), të ardhurat tatimore në vitin 2023 janë rritur me +0,7 % të PBB-së krahasuar me vitin bazë 2019 (nga 25,2 % në 2019 në 25,9 % në fund të vitit 2023), ndërsa duke përfshirë masat e reformës të vitit 2024, deri në fund të 2024-s si rezultat i masave të strategjisë të ardhurat tatimore rriten me +1.5 % të PBB-së (60 % e objektivit final).

Sipas vlerësimeve të FMN-së, Shqipëria ka miratuar dhe zbatuar më shumë se 90% të masave të politikës tatimore të propozuara nga asistencë teknike e FMN-së, lidhur me tatimet indirekte dhe ato direkte. Zbatimi i masave të parashikuara në fushën e politikave tatimore do të vazhdojë edhe gjatë viteve të ardhshme, duke rishikuar çështjet e TVSh-së për të qenë në përputhje me Direktivën e BE-së, taksat mbi pasuritë e paluajtshme, taksën e karbonit, si dhe burimet e tjera potenciale të të hyrave të buxhetit.

Zbatimi i masave të rekomanduara nga Fondi Monetar Ndërkombëtar dhe të përfshira në draftstrategji, në lidhje me administrimin tatimor

dhe doganor, ka filluar menjëherë, ku arritja më e rëndësishme ishte zbatimi i sistemit të fiskalizimit, duke përfshirë faturën elektronike, përmirësimin e profileve të riskut, shkëmbimin automatik të informacionit, si dhe zhvillime të tjera në fushën e administrimit.

Për dizenjimin dhe zbatimin e masave që duhet të ndërmerren në kuadrin e kësaj strategjie, administratat tatimore dhe doganore kanë pasur suport permanent nga asistenca teknike e FMN-së. Departamenti i Administratës së të Ardhurave të FAD-it rekomandoi në vitin 2019 opsionet e masave që duhet të ndërmernte administrata fiskale, në kuadër të zhvillimit dhe implementimit të Strategjisë. Në vitin 2023, asistenca teknike analizoi masat e marra dhe arritjet, duke dhënë rekomandimet përkatëse për ridizenjimin e strategjisë. Asistenca teknike e FMN-së ka ndihmuar DPT-në, në lidhje me dizenjimin e një strukture organike efektive dhe bashkëkohore, menaxhimin e riskut të përputhshmërisë, analitikën e të dhënave, menaxhimin e borxhit, fiskalizimin, individët me pasuri të lartë, auditin etj.

Administrata doganore është asistuar, në lidhje me masat që duhet të ndërmerren për forcimin e kontrollit të akcizës.

Fiskalizimi është zbatuar plotësisht dhe janë bërë hapa të rëndësishëm për të reduktuar punën e paregjistruar. Masa të tjera, të tilla si: shkëmbimi automatik i informacionit, ngritja e bazës së të dhënave dhe forcimi i kapacitetit analitik të të dhënave, janë në fazë të hershme implementimi.

Në prill 2024, me urdhër të ministrit të Financave, u ngrit Grupi Teknik i Punës, i cili në bashkëpunim me Fondin Monetar Ndërkombëtar ka punuar për ridizenjimin e Strategjisë për periudhën 2024–2027, duke u bazuar te përditësimi dhe pasurimi me masa të reja, por me fokus mirëadministrimit tatimor dhe doganor. FMN-ja do të asistojë edhe për monitorimin e zbatimit të kësaj strategjie dhe vlerësimin e të gjitha përjashtimeve tatimore.

III. Vizioni, qëllimet dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

Për forcimin dhe rritjen e të ardhurave në raport me PBB-në, nevojitet hartimi i një Strategjie Afatmesme të të Ardhurave, e cila do të shërbejë si pika kyçe e orientimit të vendimmarrjes, në lidhje me të ardhurat publike.

Kjo strategji përmbledh në mënyrë vizionare objektivin kryesor mbi rritjen e qëndrueshme të të ardhurave tatimore në raport me PBB-në, si dhe rrugën sesi do të arrihet drejt këtij objektivi.

III.1 Vizioni dhe qëllimet e SAA-së

SAA-ja mbështetet në vizionin se politikat fiskale të mirëdizenuara luajnë rol të rëndësishëm në zhvillimin e qëndrueshëm të vendit. Kjo Strategji mbështetet, gjithashtu, në vizionin që ka Ministria e Financave për zhvillimin e një sistemi të të ardhurave buxhetore, eficient, të thjeshtë, transparent, të qëndrueshëm, të aftë për të mbështetur ofrimin e shërbimeve të përmirësuara ndaj publikut dhe rritjen ekonomike, si dhe forcimin e stabilitetit të financave publike të vendit. Ky vizion synon të gjenerojë të ardhura të qëndrueshme për buxhetin, përmes një sistemi tatimor efektiv, të drejtë dhe neutral.

Qëllimi i SAA-së është mobilizimi i të ardhurave përmes politikave të qëndrueshme fiskale, dhe reformave administrative tatimore e doganore, duke thjeshtuar procedurat, kostot e pagimit të taksave, luftën ndaj shmangieve tatimore, me qëllim krijimin e hapësirave fiskale për investime dhe zhvillimi të qëndrueshëm, përfshirë shëndetësinë, arsimin, mbrojtjen sociale dhe infrastrukturën.

SAA-ja është një udhërrëfyes i nivelit të lartë të vendimmarrjes për reformimin e sistemit fiskal për një periudhë afatmesme, të nevojshme për të ndihmuar në financimin e objektivave strategjike të qeverisë.

III.2 Objektivat e SAA-së

Objektivi i Strategjisë është rritja e të ardhurave tatimore me 64.85 miliardë lekë ose rreth 2.5% e PBB-së, për periudhën 2024–2027. Ky objektivi do të arrihet kryesisht në adresimin e problemeve të mirëadministrimit tatimor dhe doganor, përmirësimi i të cilave pritet të sjellë të ardhura shtesë.

Synohet që të rriten të ardhurat tatimore në përqindje të PBB-së me 1,8% në 2027-n në krahasim me 2023-shin. Për më tepër, në terma afatgjatë synojmë që totali i të ardhurave të buxhetit të arrijë në 30–31% të PBB-së në vitin 2030, ku pjesa më e rëndësishme është rritja e të ardhurave nga tatimet dhe taksat, si dhe përmirësimet e mirëadministrimit tatimorë.

Prioritetet mbi të cilat bazohet kjo Strategji, me synim realizimin e vizionit, qëllimit dhe objektivave janë:

1. Përcaktim i qartë i objektivave sasiorë dhe synimeve që duhet të arrihen nëpërmjet SAA-së;

■2. Përcaktimi i linjës së politikave tatimore për një periudhë katërvjeçare, me synim analizën e efekteve dhe rishikim tërësor i politikave tatimore, duke synuar neutralitetin e tatimit dhe zgjerimin e bazës së tatimpaguesve;

■3. Krijimi i sistemeve dhe rritja e kapaciteteve të administratave fiskale për minimizimin e shmangieve tatimore dhe rritja e ndërgjegjësimit të pagimit të tatimeve.

■4. Zbatimi i plotë i kushteve të përcaktuara në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformave të KE-së, brenda afateve dhe treguesve të përcaktuar aty.

■SAA-ja bashkon këto katër prioritetet për të trajtuar boshllëqet e identifikuara përmes procesit të analizës së hendekut tatimor. Pikërisht qasja kryesore në këtë strategji, bazohet në ndërthurjen e këtyre katër prioritetëve së bashku me tre shtyllat dhe komponentëve përbërës të tyre, të lartpërmendur.

III.3 Përmbledhja e Strategjisë së të Ardhurave

SAA-ja trajton shtyllat e politikave fiskale, ato administrative dhe ligjore të sistemit tatimor dhe doganor në një mënyrë tërësore dhe interaktive. Ajo ofron bashkërendim thelbësor midis këtyre tre elementeve të sistemit fiskal, politikave tatimore, legjislacioni fiskal dhe mirëadministrimi.

Kjo qasje është thelbësore për menaxhimin e sfidave të mbledhjes së të ardhurave, nëpërmjet krijimit të një sistemi tatimor të qëndrueshëm, që përputhet me mjedisin e ndryshueshëm ekonomik dhe praktikën në zhvillim të biznesit.

Ndërvlerësia dhe lidhjet midis elementeve të ndryshëm të sistemit tatimor, krijojnë një mjedis biznesi, investimesh dhe pagese taksash, i cili përmban politika të qarta për të mbështetur arritjen e objektivave të qëndrueshme të zhvillimit, dhe që inkurajojnë investimet. Tre drejtimet kryesore ku do të bazohet Strategjia Afatmesme e të Ardhurave (SAA 2024–2027) janë:

a) Rishikimi dhe ridizenjimi i politikave tatimore nëpërmjet analizës së efekteve të politikave aktuale dhe korrigjimeve të nevojshme për periudhën afatmesme, bazuar në kushtet e përcaktuara në Agjendën e Reformës së Planit të Rritjes;

b) Përmirësimi i procedurave të administrimit tatimor dhe doganor, me qëllim rritjen e efikasitetit të administratës fiskale nëpërmjet investimeve në teknologji, burime njerëzore dhe modernizim të procedurave operacionale;

c) Zbatimi i kushteve sipas Planit të Rritjes së Agjendës të Reformës së KE-së.

Sa më sipër, SAA-ja synon të sjellë të ardhura shtesë në vlerën 64.8 miliardë lekë ose rreth 2.5% e PBB-së, dhe llogaritjet e detajuara janë në tabelën e mëposhtme.

Tabela 6 : Rritja e të ardhurave vjetore nga zbatimi i Strategjisë

Viti	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2024–2027
Të ardhurat nga taksat (në milionë lekë)	598,662	650,925	694,748	735,957	782,162	
Të ardhurat nga taksat (% e PBB-së)	25.9	26.7	27.2	27.4	27.7	
PBB-ja nominale ³	2,312,588	2,434,311	2,557,740	2,690,518	2,828,616	
Kontributi i SAA-së (në milionë lekë)		18,852	15,963	12,240	17,802	64,858
Kontributi i SAA-së (në % ndaj PBB-së)		0.77%	0.62%	0.45%	0.63%	2.48%

³ Vlerat e PBB-së bazohen në Kuadrin Makroekonomik dhe Fiskal, 2025–2027, të datës 19.6.2024 dhe nuk marrin parasysh rishikimin e të dhënave para shtatorit 2024.

Kjo Strategji është e strukturuar në tri shtylla, me disa komponentë në secilën shtyllë, sipas figurës më poshtë.

Të ardhurat që do të gjenerohen nga secila shtyllë janë paraqitur në tabelën e mëposhtme, në vlerë nominale në lekë dhe në përqindje të PBB-së së vitit referues.

Tabela 7: Rritja e të ardhurave vjetore nga zbatimi i Strategjisë, sipas shtyllave
në % të PPB

Shtyllat e strategjisë	2024	2025	2026	2027	Totali 2024–2027
Shtylla 1: Rishikimi i politikës tatimore	0.04%	0.03%	0.04%	0.23%	0.34%
Shtylla 2: Mirëadministrimi tatimor	0.68%	0.54%	0.37%	0.38%	1.97%
Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor	0.05%	0.06%	0.04%	0.02%	0.17%
Totali	0.77%	0.62%	0.45%	0.63%	2.48%

në milionë lekë

Shtyllat e strategjisë	2024	2025	2026	2027	Totali 2024–2027
Shtylla 1: Rishikimi i politikës tatimore	1,010	800	1,000	6,473	9,283
Shtylla 2: Mirëadministrimi tatimor	16,577	13,755	10,069	10,665	51,067
Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor	1,265	1,408	1,171	664	4,508
Totali	18,852	15,963	12,240	17,802	64,858

Për të mbajtur siç duhet në kontroll dhe në fokus prioritetet, si dhe për të reflektuar mjedisin dinamik, ndryshimet në këtë Strategji, deri në fund të periudhës së zbatimit të saj, do të jenë të kufizuara. Plani i Veprimit dhe Pasaporta e Treguesve do të jenë më fleksibël dhe do të rishikohen sipas nevojës, dhe rrjedhimisht me zbatimin e saj mund të ndryshojnë dhe masat e aktivitetet.

Figura 1: Përmbledhja e Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave

Shtylla 1: Rishikimi i politikës tatimore	Shtylla 2: Mirëadministrimi tatimor	Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor
Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve indirekte (taksave mbi konsumin)	Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në	Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut
Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve direkte	Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi	Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave
Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme	Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustificuara	Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të teknologjisë së informacionit
	Zvogëlimi i shmangies tatimore	Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornizë integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit
	Reduktimi i punës së padeklaruar dhe të nëndeklarimit të pagës reale	Rritja e numrit të operatorëve ekonomikë të autorizuar
	Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e sigurisë tatimore dhe besimit tek administrata tatimore.	Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (<i>National National Single Window</i>)
	Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga Administrata Tatimore (AT) nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale të administratës tatimore	Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Transitit (NCTS)
		Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara
		Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut

III.1 Përputhshmëria e Strategjisë me Dokumentet Strategjike

Kjo Strategji është në përputhje me dokumentet strategjike të miratuara së fundmi dhe më konkretisht.

a) Raporti i Komisionit Evropian për Shqipërinë, nëntor 2023 dhe Agjendës së Reformës të Planit të Rritjes

Raporti Vjetor i BE-së për Shqipërinë, në nëntor 2023, i ka dhënë theks të veçantë rëndësisë së miratimit të SAA-së. Miratimi i SAA-së për periudhën 2024–2027 është një nga parakushtet që Shqipëria duhet të përmbushë në kuadër të dokumentit të politikave “Agjenda e Reformës Kombëtare 2024–2027”, në kuadër të instrumentit të Bashkimit Evropian “Reforma dhe Lehtësia e Rritjes për Ballkanin Perëndimor”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

Ndër kushtet e vendosura në këtë Agjendë të Reformave është rritja e mobilizimit të të hyrave të brendshme dhe gjithëpërfshirja e sistemit tatimor, veçanërisht përmes miratimit dhe zbatimit të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave (SAA). Gjithashtu, reforma të tjera prioritare dhe të rëndësishme, në lidhje me mirëadministrimin tatimor që përfshijnë:

- një vlerësim të të gjitha përjashtimeve tatimore me synimin për të vendosur nëse ndonjë prej tyre mund të hiqet gradualisht dhe me synimin për të vendosur nëse përdorimi i grupeve të të dhënave nga palët e treta që mundëson hetime të pajustifikuara të pasurisë mund të jetë i mundur (qershor 2025);

- përfshirja në SAA dhe zbatimi i masave, në lidhje me përmirësimin e administratës tatimore, si përdorimi i të dhënave nga palët e treta (energja, uji, regjistrimi i automjeteve);

- të mundësojë programin e administratës tatimore të hetimeve të pasurisë së pajustifikuar mbi pasuritë e tatimpaguesve (dhjetor 2026);

- plotësimi i regjistrimit të pasurisë së tatimpaguesve për 10% të tatimpaguesve (dhjetor 2026);

- parambushja e deklaratave të TVSh-së dhe tatimit mbi të ardhurat personale (duke përdorur informacionin nga Fiskalizimi) (dhjetor 2026);

- të forcojë performancën e hetimeve kundër mashtrimit tatimor (qershor 2027);

- kryerja e analizës së të dhënave nga deklaratat e DIVA (dhjetor 2024);

- përdorimi i të dhënave nga regjistri i shoqërive (energja elektrike, uji), regjistrimi i automjeteve, bashkitë për të mundësuar programin e administratës tatimore të hetimeve të pasurisë së pajustifikuar mbi pasuritë e tatimpaguesve (dhjetor 2026);

- administrata tatimore plotëson regjistrin e pasurisë së tatimpaguesve për 10% të tatimpaguesve (dhjetor 2026);

- kryerja e procedurave të kontrollit për 200 tatimpaguesit e përzgjedhur, bazuar në vlerësimin e rrezikut (dhjetor 2026);

- paraparaqitja e deklaratave të TVSh-së dhe deklaratave të tatimit mbi të ardhurat personale (duke përdorur informacionin nga fiskalizimi) në 100% (dhjetor 2026);

- hartimi dhe zbatimi i deklaratave të reja për deklaratat e tatimit mbi të ardhurat personale (dhjetor 2026);

- hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit (qershor 2025);

- kryhen të paktën 500 hetime tatimore, bazuar në planet vjetore (qershor 2027).

Kjo strategji ka përfshirë në Shtyllën 1 dhe Shtyllën 2 të gjitha këto kushte të Planit të Rritjes së Agjendës së Reformave të KE-së, me masa dhe aktivitete konkrete për zbatimin e plotë të tyre sipas afateve kohore dhe treguesve.

b) Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim

Në janar 2023 u miratua me vendim të Këshillit të Ministrave Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) për periudhën 2023–2030. Sipas këtij dokumenti strategjik:

- Reformat kryesore tatimore dhe administrative të parashikuara për periudhën 2022–2030 kanë në fokus përmirësimin e politikave tatimore, me synim rritjen e neutralitetit të sistemit tatimor dhe tatimor, eliminimin e deformimeve të krijuara në sistem, si dhe përmirësimin e nivelit të normave tatimore, me qëllim stimulimin e sektorëve prioritarë të ekonomisë.

- Reformat tatimore 2022–2030 pritet të rrisin të ardhurat tatimore, duke e çuar raportin “Të ardhurat tatimore”/PBB në 30% nga 25.2% që rezultoi në vitin 2019.

- Dy drejtimet kryesore mbi të cilat do të mbështetet reforma e sistemit tatimor shqiptar dhe

mbi të cilat do të bazohet Strategjia e të Ardhurave janë:

- Rishikimi dhe ridizenjimi i politikave tatimore nëpërmjet analizës së efekteve të politikave aktuale dhe korigjimeve të nevojshme për periudhën afatmesme;

- Përmirësimi i procedurave të administratës tatimore dhe doganore, me qëllim rritjen e efikasitetit të administratës fiskale nëpërmjet investimeve në teknologji, burimet njerëzore dhe modernizimin e procedurave operacionale;

- Konsensusi politik sa më i gjerë për objektivat afatmesme, në lidhje me të ardhurat e nevojshme për financimin e shpenzimeve publike të dakordësuara;

c) Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal 2025–2027

Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal 2025–2027, miratuar me VKM-në nr. 399, datë 19.6.2024, ka përcaktuar se në vitin 2027 të ardhurat totale të buxhetit të shtetit do të jenë 29.1% e PBB-së, ndërsa të ardhurat tatimore në masën 27.7% e PBB-së.

ç) Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (MFP) 2023–2030

Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (MFP) dhe Plan i Veprimt për periudhën 2023–2026 paraqet reformat e planifikuara për përmirësimin e sistemeve të MFP-së. Qëllimi i përgjithshëm i strategjisë është të krijojë një sistem të menaxhimit të financave publike që garanton transparencë, llogaridhënie, disiplinë fiskale dhe efikasitet në përdorimin e burimeve publike për ofrimin e shërbimeve publike të përmirësuara dhe zhvillimit ekonomik që të sigurojë një integritet të lehtë dhe të shpejtë të Shqipërisë në Bashkimin Evropian (BE).

Masat e reformës së MFP-së janë formuluar në gjashtë shtylla, një ndër të cilat është shtylla 3 “Menaxhimi dhe mobilizimi i të ardhurave”. Objektivi specifik i kësaj shtylle është përmirësimi i sistemeve të menaxhimit doganor dhe të të ardhurave, me synim rritjen e të ardhurave dhe përmirësimin e ofrimit të shërbimeve dhe mbulon komponentët: Menaxhimi i Taksave, Menaxhimi i Taksës së Pasurisë (Kadastra Fiskale) dhe Menaxhimi Doganor. Miratimi i Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave, 2024–2027 është një ndër masat e parashikuara nën këtë shtyllë.

d) Dokumenti i Programit të Reformave Ekonomike (ERP)

Në janar 2024 është miratuar Dokumenti i ERP-së, me VKM-në nr. 12, datë 11.1.2024, “Për miratimin e programit të reformave ekonomike (ERP) 2024–2026”, sipas të cilit administrata tatimore ka përcaktuar 6 masa (në linjë me SAA-në 2022–2026) nën reformën “Forcimi i luftës kundër informalitetit”.

IV. Shtylla 1: Rishikimi i politikave tatimore IV.1 Hyrje

Në 10 vitet e fundit, Shqipëria ka rritur gradualisht përqindjen e të ardhurave të mbledhura në raport me PBB-në. Ecuria e mbledhjes së të ardhurave është parashikuar të vazhdojë me trend rritës të raportit të ardhura/PBB edhe sipas parashikimeve të bëra në Kuadrin Makrofiskal 2025–2027 të Ministrisë së Financave, ndërkohë që, kërkesat për më tepër shpenzime buxhetore të tilla si investime, mbrojtjen sociale, rritje pensionesh apo paga, do të vijojnë në rritje.

Nëse do të ndërmerren ndryshime që lidhen me legjislacionin tatimor dhe kryesisht mirëadministrimin tatimor, këto përqindje të të ardhurave ndaj PBB-së duhet dhe mund të rriten edhe më tej, duke suportuar në këtë mënyrë rritjen e presionit për shpenzime dhe duke garantuar realizimin e objektivave për deficitin buxhetor dhe borxhin publik.

Nën seksionin II.2. 2. Politikatat tatimore – Përfshirjet dhe normat e reduktuara përshkruhen të ardhurat tatimore të munguara nga përfshirjet tatimore dhe incentivat tatimore që janë në fuqi. Një kusht i rëndësishëm i vendosur për Shqipërinë në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformës së BE-së është i lidhur me vlerësimin e të gjithë përfshirjeve tatimore brenda qershorit 2025, me qëllim që të vendoset nëse ndonjë mund të hiqet gradualisht. Për këtë arsye, nën këtë shtyllë, janë të detajuara aktivitetet që do të ndërmerren për kryerjen e këtyre vlerësimeve. Për këto aktivitete, asnjë vlerësim i të ardhurave shtesë nuk përfshihet në këtë Strategji sepse do të varet nga masat tatimore që do të vendosen të hiqen gradualisht bazuar në këto vlerësime.

Shtesa në të ardhurat e buxhetit të shtetit lidhet më së shumti me faktorët e mëposhtëm:

i. Të ardhura shtesë nga strategjia dhe reformat tatimore që do ndërmerren dhe që lidhen me mirëadministrimin fiskal në administratën tatimore dhe atë doganore. Ky do të jetë edhe burimi kryesor i rritjes së të ardhurave në 4 vitet në vijim.

ii. Të ardhura shtesë nga zbatimi i akteve ligjore dhe nënligjore që mbulojnë sektorë të veçantë të ekonomisë:

- Zbatimi i dispozitave të reja të legjislacionit në fushën e turizmit nëpërmjet: i. verifikimit të kapaciteteve dhe llogaritjen e detyrimeve tatimore mbi bazën e koeficientit minimal të shfrytëzimit të kapaciteteve, sipas përcaktimeve në aktet nënligjore në zbatim të tij; ii. marrjen e informacionit nga *site*-t ndërkombëtare të prenotimeve të shërbimit të akomodimit. Dispozitat e reja në legjislacionin e turizmit do të impaktojnë njëkohësisht: i. tatimin mbi vlerën e shtuar; ii. tatimin mbi fitimin e njërive akomoduese; dhe iii. tatimin mbi të ardhurat personale nga qiradhënia afatshkurtër e individëve.

- Zbatimi i dispozitave të VKM-së nr. 132, datë 7.3.2024, “Për metodologjinë për përcaktimin e vlerës së taksueshme të pasurisë së paluajtshme “ndërtesa”, e bazës së taksës për kategori specifike, natyrën dhe prioritetin e informacionit, dhe të dhënave për përcaktimin e bazës së taksës, si dhe të kriterëve dhe rregullave për vlerësimin alternativ të detyrimit”. Ndryshimet e këtij vendimi do të impaktojnë bazën e llogaritjes së: i. tatimit mbi fitimin e ndërmarrjeve të ndërtimit; ii. tatimit mbi të ardhurat personale nga transferimi i së drejtës së pronësisë; dhe iii. taksës lokale mbi pasurinë (ndërtesa).

iii. Të ardhura shtesë nga tatimet/taksat indirekte – tatimet/taksat mbi konsumin. Këto të ardhura do të sigurohen kryesisht nga zbatimi i akteve ligjore që do të miratohen bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizës së ndikimit të politikave fiskale në të ardhurat e deritanishme, nga rishikimi i përjashtimeve, kryesisht nga TVSh-ja, të disa furnizimeve të mallrave dhe shërbimeve, të cilat kanë përfunduar misionin për të cilin janë projektuar ose që kanë rezultuar jo me ndikimet e pritura pozitive, si dhe nga zbatimi i skedulit të rritjes të nivelit të akcizave për mallra, të tillë si cigaret dhe duhani.

iv. Të ardhura shtesë nga tatimet direkte. Këto të ardhura do të sigurohen nga ndryshime të mundshme në sistemin ligjor që prekin tatimet direkte, të tilla si:

- analiza dhe rishikimi i tarifave preferenciale sektoriale;
- analiza për politika fiskale më të drejta, në funksion të mbrojtjes së ambientit.

v. Të ardhura shtesë nga taksat e pasurisë së paluajtshme. Këto të ardhura do të sigurohen nëpërmjet rishikimit të sistemit tatimor mbi këto pasuri, rritjes së eficiencës së Kadastrës Tatimore, si dhe rishikimit të përjashtimeve të shumta nga këto taksa, përfshirë edhe rishikimin e tarifës së taksës për kategori të caktuara rezidenciale apo disponim të pasurive rezidenciale të dyta dhe të treta.

Nevojitet që krahas dizenjimit të një sistemi tatimor të qëndrueshëm vëmendja të përqendrohet edhe tek nevojat për rritjen e kapaciteteve institucionale, me qëllim hartimin dhe zbatimin e reformave që ndërmerren.

- Rritja e besimit, stabilitetit dhe qëndrueshmërisë në sistemit tatimor shqiptar, të cilat çojnë drejt zbatimit vullnetar të ligjit tatimor nga publiku tatimpagues, mund të realizohen nëpërmjet krijimit të një sistemi të qëndrueshëm, të parashikueshëm dhe frenues ndaj ndryshimeve të shpeshta.

- Forcimi i kapaciteteve, me qëllim kryerjen e analizave të detajuara dhe të thelluara të politikave tatimore të ndjekura, efekteve të tyre në ekonomi dhe në sjelljen e tatimpaguesve janë të domosdoshme për dizenjimin e perspektivës dhe të ndryshimeve që mund të bëhen, në funksion të përmirësimeve të sistemit tatimor dhe rritjes së transparencës së tij.

- Forcimi dhe rritja e kapaciteteve në strukturat e administratës tatimore (tatimore dhe doganore) si dhe në Ministrinë e Financave (Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Tatimore), me qëllim menaxhimin e zbatimit të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave, përbëjnë elemente të rëndësishme për mbarëvajtjen e procesit dhe suksesin e kësaj Strategjie.

Objektivi

Objektivi kryesor për periudhën afatmesme, 2024–2027, është vlerësimi i të gjitha përjashtimeve tatimore dhe stimuljeve brenda qershorit 2025, në bazë të të cilit do të bëhet rishikimi i politikës tatimore për të minimizuar përjashtimet tatimore dhe taksat me norma të reduktuara, në përputhje me kuadrin ligjor evropian dhe Planin e Rritjes së Agjendës së Reformës së KE-së.

Komponenti 1.1: Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve indirekte (taksave mbi konsumin)

Synohet që brenda vitit 2027 të kemi një rishikim të politikës tatimore bazuar në një analizë e detajuar të të gjitha përjashtimeve/shkallëve të reduktuara për tatimin mbi vlerën e shtuar, përfshirë pragun e regjistrimit dhe akcizën, për të përcaktuar nëse ndonjë prej tyre mund të hiqet gradualisht, si dhe të niveleve të akcizës krahasuar me ato minimale të BE-së.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 1.1.1 Analiza e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh;
- Masa 1.1.2 Analiza e kufirit minimal (pragu i regjistrimit) për TVSh-në;
- Masa 1.1.3 Hartimi i akteve konkrete ligjore për TVSh-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizës;
- Masa 1.1.4 Analiza e niveleve të akcizës duke synuar harmonizimin me BE-në;
- Masa 1.1.5 Hartimi i akteve ligjore konkrete për akcizën bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizës;
- Masa 1.1.6 Hartimi i kalendarit të ri të nivelit të akcizës së duhanit;
- Masa 1.1.7 Analiza e skemave fiskale incentivuese (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa.

Komponenti 1.2: Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve direkte

Synohet që brenda vitit 2027 të kemi një analizë të detajuar të të gjitha përjashtimeve dhe normave të reduktuara për tatimin mbi të ardhurat dhe përafrim me legjislacionin e BE-së për tatimet direkte.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 1.2.1 Analiza e skemës tatimore të personave fizikë;
- Masa 1.2.2 Vlerësimi i të gjitha përjashtimeve dhe normave të reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat;
- Masa 1.2.3 Harton aktin ligjor bazuar, nëse është e nevojshme, në analizën e përjashtimeve dhe normave të reduktuara dhe skemën tatimore të personave fizikë;
- Masa 1.2.4 Marrëveshjet për shmangien e taksimit të dyfishtë;
- Masa 1.2.5 Plotësimi i angazhimeve për tatimin ndërkombëtar, kryesisht ato në kuadër të projektit ndërkombëtar BEPS;
- Masa 1.2.6 Harmonizimet e plota të legjislacionit vendas me *acquis* të BE-së në fushën e taksimit të drejtpërdrejtë;
- Masa 1.2.7 Analizon përjashtimet nga taksat dhe tarifatat kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore;
- Masa 1.2.8 Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e taksave kombëtare, përfshirë taksat mjedisore.

Komponenti 1.3: Rishikimi i politikës tatimore të taksimit të pasurisë së paluajtshme

Synohet miratimi i ligjit të ri për pasuritë e paluajtshme, taksën e pasurisë dhe fillimi i zbatimit të tij.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 1.3.1 Miratimi i ligjit dhe konsolidimi i Kadastrës Tatimore;
- Masa 1.3.2 Popullimi me të dhëna i Kadastrës Tatimore;
- Masa 1.3.3 Fillimi i taksimit të pasurive të paluajtshme mbështetur në ligjin e ri.

IV.2 Komponenti 1.1 Rishikimi i politikës tatimore të tatimeve indirekte (taksave mbi konsumin)

Objekti:

Synimi është që brenda vitit 2027 të bëhet një rishikim i politikës tatimore bazuar në një analizë të detajuar (brenda qershor 2025) të të gjitha përjashtimeve të furnizimeve, normave të reduktuara, si dhe të niveleve të akcizës të lidhura me nivelet minimale të BE-së për këtë taksë, me synimin për të përcaktuar nëse ndonjë prej tyre mund të hiqet gradualisht.

Konteksti

Një nga kushtet e vendosura në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformave të KE-së lidhet me vlerësimin e të gjitha përjashtimeve apo stimuljeve tatimore brenda qershorit 2025. Për këtë arsye, ky komponent për taksat indirekte është hartuar bazuar në këtë kusht. Për këtë arsye, sipas këtij komponenti, vlerësimi i të ardhurave shtesë lidhet vetëm me efektet në të ardhurat nga akciza, nga zbatimi i kalendarit të rritjes së akcizës së duhanit.

Tatimet mbi konsumin ose tatimet indirekte, siç janë TVSh-ja dhe akciza, zënë një peshë të konsiderueshme në të ardhurat e buxhetit. Në 10 vitet e fundit ato janë rreth 11.4% të PBB-së dhe në strukturën e të ardhurave tatimore, përbëjnë rreth 46.4% të tyre. Për shkak të rëndësisë dhe peshës së madhe që kanë në të ardhurat tatimore, është e nevojshme t'i kushtohet vëmendje e veçantë politikave tatimore që duhet të ndiqen për tatimet indirekte (tatimet mbi konsumin).

Theksojmë se rritjet e parashikuara në programet buxhetore afatmesme nga të ardhurat nga taksat e konsumit, bazuar edhe në këtë Strategji, do të parashikohen kryesisht si rezultat i analizës dhe rishikimit të përjashtimeve të shumta, reduktimit të rimbursimeve joekonomike apo eliminimi i disa furnizimeve me tarifa të reduktuara që janë aplikuar, por që nuk kanë qenë efektive. Rritja e të ardhurave në buxhet do të vijë për shkak të rishikimit të politikave ekzistuese përjashtuese, apo eliminimit të disa furnizimeve të TVSh-së me normë të reduktuar, si dhe nga rritja e nivelit të akcizës së duhanit sipas kalendarit të ri.

Peshën më të madhe të efekteve pritet ta sjellë reduktimi i përjashtimeve joefektive të përcaktuara në ligjin nr. 92/2014, “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, apo përjashtimeve të cilat do të zëvendësohen nëpërmjet politikave subvencionuese për produkte, sektorë apo operatorë specifikë.

Gjithashtu, do të mbahet në vëmendje dhe analizimi i politikave fiskale incentivuese në fushën e energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa, politika të cilat do të fillojnë materializimin e tyre, në kuadër të përafrimit të legjislacionit kombëtar për këto fusha me atë të BE-së.

Prioriteti:

Prioriteti për periudhën 2024–2027 është:

- Zbatimi i kushteve të vendosura në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformës për kryerjen e një vlerësimi të të gjitha përjashtimeve dhe furnizimeve me normë të reduktuar nga tatimet indirekte, brenda qershorit 2025.

- Analizë e detajuar lidhur me efektivitetin e incentivave të dhëna për TVSh-në dhe akcizën.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 1.1.1 Analizë e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh	Aktiviteti 1.1.1: Kryerja e një analize, lidhur me efektivitetin e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh, me synimin për të përcaktuar nëse ndonjë mund të hiqet gradualisht.	2024	Qershor 2025	MF, DPT, DPD dhe me asistencën e FMN-së
Masa 1.1.2 Analiza e (pragut të regjistrimit për TVSh-në	Aktiviteti 1.1.2.1: Kryerja e një analize, në lidhje me pragun e regjistrimit të TVSh-së	2024	Qershor 2025	MF, DPT, DPD dhe me asistencën e FMN-së
Masa 1.1.3 Hartimi i akteve konkrete ligjore për TVSh-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave	Aktiviteti 1.1.3.1: Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së	2024	Në varësi të raportit	MF, me asistencë nga TAIEKX
Masa 1.1.4 Analiza e niveleve të akcizës me synim harmonizimin me BE-në	Aktiviteti 1.1.4.1: Kryerja e një analize, në lidhje me nivelet e akcizës dhe nivelet minimale të BE-së	2024	Qershor 2025	MF, DPD
Masa 1.1.5 Hartimi i akteve konkrete ligjore për akcizën, bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave	Aktiviteti 1.1.5.1: Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së	2024	Në varësi të raportit	MF
Masa 1.1.6 Hartimi i kalendarit të ri të nivelit të akcizës së duhanit	Aktiviteti 1.1.6.1: Hartimi dhe miratimi i amendamentit në ligjin e akcizës, lidhur me kalendarin e ri të tarifave të duhanit	2026	2026	MF, DPD, dhe me asistencën e FMN dhe DG TAXUD

Masa 1.1.7 Analiza e skemave fiskale incentivuese (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa	Aktiviteti 1.1.7.1: Kryerja e një analize për incentiva fiskale (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike, të	2025	2026	MF dhe MIE
	Aktiviteti 1.1.7.2: Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së, në bashkëpunim të të dy institucioneve.	2027	2027	MF dhe MIE

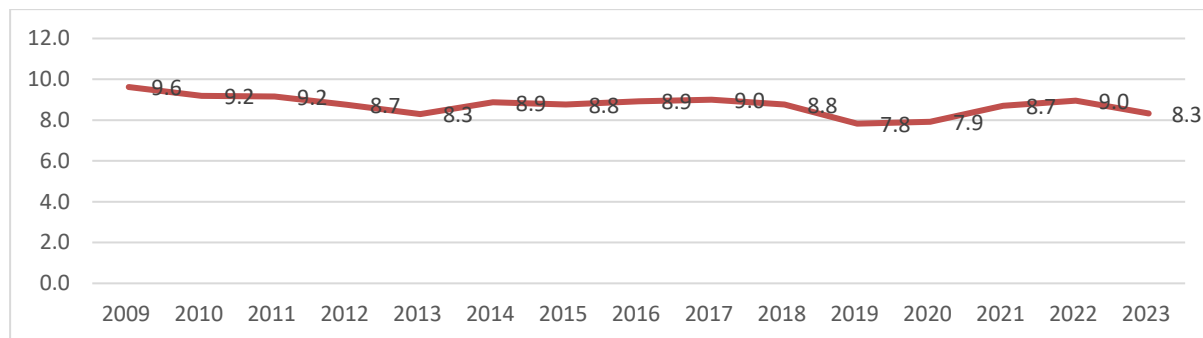
Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Raporti mbi analizën e përjashtimeve/normave të reduktuara të TVSh-së			Analiza e kryer		
Raporti mbi analizën e pragut të regjistrimit të TVSh-së			Analiza e kryer		
Ndryshimi i ligjit për për TVSh-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizës			Në varësi të Raportit	Në varësi të Raportit	Në varësi të Raportit
Raport mbi analizën e niveleve të akcizës, lidhur me nivelet minimale të BE-së			Analizë e kryer		
Hartimi dhe miratimi i ndryshimeve në ligjin për akcizat, për rinovimin e kalendarit të cigareve dhe duhanit				Hartimi dhe miratimi i ligjit	
Rritja e të ardhurave doganore nga rritja e normave të akcizës së cigareve dhe duhaneve		0.03% e PBB-së	0.03% e PBB-së	0.03% e PBB-së	0.03% e PBB-së

Masa 1.1.1 Analiza e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh

Tatimi mbi Vlerën e Shtuar është burim kryesor dhe më i rëndësishëm në strukturën e të ardhurave tatimore, duke siguruar rreth 8.7% të PBB-së në 10 vitet e fundit. Shqipëria aplikon TVSh-në me bazë të gjerë, me shkallë standarde 20% dhe dy shkallë të reduktuara 6% dhe 10%. Legjislacioni në fushën e këtij tatimi është në përputhje të pjesshme me direktivën 2006/112/CE të Këshillit “Mbi sistemin e përbashkët të Tatimit mbi Vlerën e Shtuar”, të ndryshuar.

Grafik 5 : Të ardhurat nga TVSh-ja në % ndaj PBB-së në Shqipëri

Burimi: Ministria e Financave

Nëse do supozonim se çdo mall dhe shërbim i furnizuar në Republikën e Shqipërisë do të ngarkohej me TVSh sipas shkallës standarde 20%, rezulton se humbja e të ardhurave tatimore për shkak të përjashtimeve/shkallëve të reduktuara të TVSh-së të parashikuara në legjislacion, llogaritet në rreth 4,7–4,8 për qind e PBB-së. Reduktimi gradual dhe eliminimi i përjashtimeve të papërshtatshme dhe pa efekt ekonomik thelbësor nga TVSh-ja, ka impakt shumë të rëndësishëm, pasi e bën TVSh-në më transparente dhe më të thjeshtë për t'u mbledhur dhe administruar. Është e nevojshme që të eliminohen disa përjashtime nga ky tatim, ato që nuk kanë efekt dhe nuk realizojnë qëllimet për të cilat janë dizenuar, si dhe e komplikojnë në mënyrë të panevojshme sistemin dhe e bëjnë të vështirë administrimin efikas të tij. Në vende me sistem fiskal relativisht të ri sikurse është vendi ynë, reduktimet e normave të tatimeve të konsumit, apo edhe përjashtimet nga tatimi, nuk shkojnë plotësisht në favor të konsumatorit, qytetarit, për të cilin janë dizenuar por “përfitojnë” nga sipërmarrjet në zinxhirin e transaksioneve ku kalon malli/shërbimi.

Për këtë arsye, lista e përjashtimeve/normave të reduktuara të tatimit duhet të jetë objekt analizimi dhe matje performance të vazhdueshme, sikurse çdo përjashtim/normë e reduktuar apo incentivë tjetër duhet të ketë karakter të përkohshëm dhe jo të përhershëm. Rishikimi i politikave tatimore në fushën e Tatimit mbi Vlerën e Shtuar do të synojë harmonizimin e mëtejshëm me legjislacionin kuadër të BE-së. Gjithashtu, do të synojë heqjen apo vendosjen e afateve kufizuese për përjashtime / shkallë të reduktuara të implementuara në vitet e mëparshme.

Së pari do analizohen të gjitha incentivat / përjashtimet/normat e reduktuara të cilat kanë qenë

politikë e brendshme e vendit tonë, dhe më pas të gjitha inventivat/përjashtimet/normat e reduktuara që janë të përfshira si të tilla në direktivën 2006/112/CE e Këshillit dhe Direktivat amenduese të saj.

Në këtë kuadër, rishikimi i politikave tatimore për TVSh-në do përfshijë: analizën e listës së përjashtimeve nga TVSh-ja në import dhe brenda vendit, analizën e furnizimeve me norma të reduktuara TVSh-je, si dhe analizën e pragut të regjistrimit për TVSh-në.

Aktiviteti 1.1.1.1: Kryerja e një analize, në lidhje me efektivitetin e listës së përjashtimeve / normave të reduktuara të TVSh-së, për të përcaktuar nëse ndonjë prej tyre mund të hiqet gradualisht.

Ministria e Financave do të mbështetet nga Fondi Monetar Ndërkombëtar për kryerjen e këtij vlerësimi. Pjesë e kësaj asistence teknike nga FMN-ja do të jetë kryerja e një analize kostoje përfitimi për dy ose tre lloje përjashtimesh/norma të reduktuara, të cilat do të përcaktohen ndërmjet FMN-së dhe MF-së. Në muajin nëntor 2024 është zhvilluar takimi i parë me FMN-në për këtë çështje dhe në vijim do të përgatitet kalendari i misionëve të FMN-së për janar–qershor 2025.

Aktualisht është bërë një punë parapërgatitore në vlerësimin e të ardhurave të munguara nga përjashtimi nga TVSh-ja dhe norma e reduktuar e TVSh-së.

Gjithashtu, MF-ja me asistencën e BB-së dhe FMN-së po përdor Modelin e TVSh-së që është në përditësim me të dhënat e fundit të INSTAT-it në Tabelën Input Output 2022. Gjithashtu, FMN-ja do të asistojë MF-në në përditësimin e këtij modeli. Modeli i TVSh-së lejon të vlerësohet se sa do të ishte mbledhja e TVSh-së me pajtueshmëri të plotë, në

kushtet e strukturës aktuale të politikës dhe çdo strukture hipotetike të politikës.

Sipas këtij aktiviteti, lista e përjashtimeve / normave të reduktuara të TVSh-së ekzistuese do t'i nënshtrohet analizës dhe matjes së performancës. Vlerësimet do të synojnë harmonizimin e mëtejshëm me legjislacionin kuadër të BE-së dhe do të synojnë heqjen ose vendosjen e periudhave të kufizimit për përjashtimet/normat e reduktuara të zbatuara në vitet e mëparshme.

Fillimisht do të analizohen përjashtimet/normat e reduktuara që kanë qenë politika e brendshme e vendit tonë dhe më pas përjashtimet/normat e reduktuara që përfshihen si të tilla në Direktivën e Këshillit 2006/112/CE dhe ndryshimin e saj.

Ky vlerësim do të përfshijë:

1. Analizën e listës së përjashtimeve nga TVSh-ja në import dhe brenda vendit;

2. Analizën e furnizimeve me norma të reduktuara dhe analizën e pragut të regjistrimit për TVSh-në.

Nenet 51, 53, 54 dhe 56, të ligjit nr. 92/2014, "Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar, përcaktojnë listën e furnizimeve që janë të përjashtuara nga TVSh-ja brenda vendit dhe në import. Lista e furnizimeve të përjashtuara do të rishikohet sipas parimeve të mëposhtme:

- do trajtohen si furnizime të përjashtuara, ato furnizime të parashikuara si të tilla nga Direktiva 2006/112/CE e Këshillit, e ndryshuar;

- efektiviteti i përjashtimeve brenda vendit dhe veçanërisht në import.

Do rishikohet lista e përjashtimeve nga TVSh-ja në import, me synimin e heqjes së përjashtimeve të panevojshme. Në kushtet kur skema e rimbursimit të TVSh-së nga viti 2020 e në vijim funksionon brenda kornizave dhe afateve të përcaktuara në legjislacionin për rimbursimet, disa përjashtime në import, të cilat janë akorduar 10 apo 15 vite më parë, për shkak të problematikës dhe vonësive në rimbursimin e TVSh-së për investitorët e mëdhenj,

nuk ka arsye objektive të vazhdojnë më tej. Këto ndryshime kanë filluar të miratohen nga viti 2022 e në vijim.

Neni 49 i ligjit të TVSh-së parashikon një listë të furnizimeve që trajtohen me normë të reduktuar të TVSh-së prej 6%, si: turizmi, shërbimi i reklamave në media audiovizive, librat etj. dhe një normë e reduktuar prej 10% për inputet bujqësore. Kjo listë do të rishikohet sipas të njëjtave parime siç u tha më sipër për përjashtimet.

Masa 1.1.2 Analiza e pragut të regjistrimit për TVSh-në

Në 2019, asistenca teknike e FMN-së sugjeroi rritje të pragut të regjistrimit për TVSh-në, pragu në 8 milionë lekë në vit, e shoqëruar kjo me lehtësimin e regjistrimit vullnetar në TVSh të tatimpaguesve me qarkullim 5–8 milionë lekë, por jo më poshtë se 5 milionë lekë. Po ashtu, u sugjerua që pragu duhet të jetë unik për të gjitha kategoritë e tatimpaguesve. Pas analizave ky sugjerim u implementua në legjislacionin për TVSh-në, me përjashtim të nivelit të pragut, i cili nga 8 milionë lekë u rrit në 10 milionë lekë në vit, në fuqi nga janar 2021. Para këtij ndryshimi, pragu i regjistrimit në TVSh ishte dhe qarkullimi mbi 2 milionë lekë në vit, ndërkohë që për tatimpaguesit që ofrojnë shërbime specifike, pragu i regjistrimit ishte zero lekë.

Tatimpagues të regjistruar në skemën e TVSh-së në vitin 2023 të ndarë sipas nivelit të qarkullimit janë si në tabelën 8 më poshtë. Me rritjen e pragut të regjistrimit në TVSh deri në 10 milionë lekë në vit, rezulton se krahasuar me skemën e vjetër, *rreth 48 mijë tatimpagues me xhiro të deklaruar 70.4 miliardë lekë, me TVSh të llogaritur për shitje 14 miliardë lekë dhe TVSh potenciale për t'u paguar 3–4 miliardë lekë, kanë dalë nga skema e TVSh-së*. Aktualisht janë të regjistruar vullnetarisht dhe paguajnë TVSh-në rreth 19 mijë subjekte me qarkullim nën pragon detyrues për regjistrim TVSh-je.

Tabela 8: Tatimpaguesit e regjistruar në skemën e TVSh-së në vitin 2023

Subjektet sipas xhiros	Numri i subjekteve me përgjegjësi TVSh-je (deklarues TVSh-je)
0–2 milionë	5,920
2–5 milionë	4,039
5–8 milionë	3,439
8–9 milionë	800
9–10 milionë	841
10–11 milionë	821
11–12 milionë	873
12–15 milionë	2,370
15–20 milionë	1,700
20–30 milionë	2,419
30–50 milionë	2,777
mbi 50 milionë	7,284
Totali	33,283
*Kanë deklaruar TVSh por jo TF/TFTH	219
Totali	33,502

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Duhet pasur parasysh që heqja nga skema e TVSh-së së këtij grupi tatimpaguesish reduktoi TVSh-në e llogaritur prej tyre, TVSh-ja e cila u faturohet tatimpaguesve të tjerë që janë në skemën e TVSh-së dhe për të cilët ajo është e zbritshme. Pra efekti në uljen e të ardhurave nga rritja e pragut të TVSh-së duhet të marrë në konsideratë vetëm furnizimet që tatimpaguesit me qarkullim 0–10 milionë lekë bëjnë për konsumatorët finalë. Gjithashtu, duhet të merret në konsideratë edhe teprica kreditore e trashëguar nga tatimpaguesit e TVSh-së, e cila redukton TVSh-në e pagueshme çdo muaj.

Aktiviteti 1.1.2.1: Kryerja e një analize, në lidhje me prapun e regjistrimit të TVSh-së

Në kuadrin e kësaj Strategjie dhe të ndryshimeve të ndodhura në strukturën e ekonomisë shqiptare pas ndryshimit të fundit të pragut të regjistrimit për TVSh-në, është e nevojshme të kryhet analiza e mëtejshme e efekteve dhe nevojës/domosdoshmërisë për të ndryshuar/mosndryshuar prapun e regjistrimit, gjithmonë në funksion të miradministrit të zinxhirit të TVSh-së, duke rritur bazën tatimore dhe duke ulur kostot e pajtueshmërisë dhe kostot e administrimit.

Si më sipër, FMN-ja do të ndihmojë MF-në për kryerjen e kësaj analize.

Masa 1.1.3 Hartimi i akteve konkrete ligjore për TVSh-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave

Bazuar në raportin e analizës së përjashtimeve /normave të reduktuara të TVSh-së dhe pragut të

TVSh-së, i cili do të analizoj furnizimet e mallrave/shërbimeve të parashikuara në ligjin nr. 92/2014, “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, për t’u trajtuar si të përjashtuar nga TVSh-ja ose me normë të reduktuar të TVSh-së, do të nisë procesi i përgatitjes së projektakteve ligjore/nënligjore. Ky draft do të pasqyrojë vendimin e marrë bazuar në rezultatet e këtyre analizave.

Masa 1.1.4 Analiza e niveleve të akcizës me synim harmonizimin me BE-në

Shqipëria aplikon një grup gjithëpërfshirës të akcizave, të cilat janë të harmonizuara pjesërisht me direktivën e BE-së. Ligji nr. 61, datë 24.5.2012, “Për qkcizat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, është i përafëruar pjesërisht me Direktivën e Këshillit 2008/118/KE, datë 16 dhjetor 2008, “Lidhur me masat e përgjithshme mbi taksën e akcizës”, e cila është zëvendësuar nga Direktiva e Këshillit (BE) 2020/262, e datës 19 dhjetor 2019, “Mbi përcaktimin e masave të përgjithshme për akcizën”. Akciza është taksë specifike, e pagueshme për disa kategori mallrash që importohen apo prodhohen brenda vendit dhe përfshin alkoolin dhe pijet alkoolike, duhanin dhe nënproduktet e tij, produktet energjetike, kafënë, fishekzjarrët, gomat, etj. Akciza zë rreth 11% të të ardhurave tatimore. Rreth 55% e të ardhurave nga akciza vijnë nga nënproduktet e naftës, 35% nga nënproduktet e duhanit dhe pjesa e mbetur prej 10% nga kategoritë e tjera të mallrave të akcizës. Për vitin 2023, të ardhurat nga produktet alkoolike janë 6.8% e totalit të të ardhurave nga akciza.

Akciza indekskohet çdo dy vjet me normën zyrtare të inflacionit të shpallur nga INSTAT-i (jo më shumë se 1.5%), me përjashtim të duhanit dhe nënprodukteve për të cilat ka një kalendar rritje të paracaktuar deri në vitin 2026.

Problematika me akcizat

Shqipëria aplikon akcizat me tarifë specifike për njësi. Niveli i akcizave të mallrave kryesore që ngarkohen me akcizë si karburantet dhe duhanet, është përgjithësisht më i ulët se nivelet e akcizave që zbatohen nga vendet e BE-së apo ato të parashikuara në Direktivën e Këshillit 2008/118/KE, datë 16 dhjetor 2008, shfuqizuar nga Direktiva e Këshillit (BE) 2020/262, e datës 19 dhjetor 2019, që përcakton rregullimet e përgjithshme për akcizën. Problematikat kryesore në lidhje me akcizat janë:

- Në vendin tonë, për disa mallra të akcizueshme sikurse janë duhanet, nuk aplikohet skema e kombinuar e taksimit që përfshin edhe një tarifë specifike akcize për njësi produkti, por edhe një tarifë me përqindje akcize mbi çmimin e shitjes së produktit. Kjo skemë e kombinuar aplikohet në disa vende. Në vitet në vijim, pas përfundimit të kalendarit të rritjes së akcizës 2022–2026, do të dizajnohet kalendar i ri, i cili do marrë në konsideratë skemën e taksimit që kombinon sistemin me kuotë fikse me atë *ad valorem*.

- Niveli i parashikuar i akcizave në ligjin shqiptar është përgjithësisht më i ulët se niveli i akcizës që zbatohet nga vendet e BE-së, por edhe nga nivelet minimale të akcizës të përcaktuara në Direktivën e Këshillit 2008/118/KE, datë 16 dhjetor 2008, shfuqizuar nga Direktiva e Këshillit (BE) 2020/262, e datës 19 dhjetor 2019, që përcakton rregullimet e përgjithshme për akcizën. Ndryshimet e synuara për akcizat:

Aktiviteti 1.1.4.1: Kryerja e një analize, në lidhje me nivelet e akcizës dhe nivelet minimale të BE-së

Do të bëhet një analizë, në lidhje me nivelet minimale të akcizës për çdo kategori produkti, me synim përafrimin e mëtejshëm me nivelet minimale të parashikuara në Direktivat e Bashkimit Evropian. Përgjatë viteve, synimi ka qenë përafrimi gradualisht i nivelit të akcizës me minimumet e direktivave të BE-së. Analiza do të fokusohet në:

a) Reduktimin e sasisë të patatueshme me akcizë të pijeve alkoolike të përdorura për konsum personal.

Do të rishikohet sasia e pijeve alkoolike që i nënshtrohen akcizës që trajtohen si vetëkonsumim nga prodhuesit dhe nuk ngarkohen me akcizë, kjo kryesisht për “rakinë” dhe verën e prodhuar në vend;

b) Unifikimi i nivelit të akcizës për kategoritë e mallrave që ende kanë akciza të diferencuara.

Akciza e verës për prodhuesit e vegjël është rreth një e treta e normës së rregullt të akcizës që vlen për prodhuesit e mëdhenj. Niveli i akcizës për prodhuesit e mëdhenj nuk konsiderohet i lartë dhe nuk ka gjasa që unifikimi i akcizës në nivel të lartë të krijojë probleme tek operatorët dhe çmimet e shitjes së produkteve;

c) Eliminimi në disa industri të përjashtimeve dhe rimbursimeve nga akciza dhe zëvendësimi i tyre me subvencione direkte.

Që nga viti 2022, ka filluar zbatimi i rekomandimeve të asistencës së FMN-së, në lidhje me masat në fushën e akcizës, duke eliminuar disa përjashtime/rimbursime për industri të caktuara. Megjithatë, është ende e nevojshme të analizohen përjashtimet dhe rimbursimet aktuale nga akciza.

Masa 1.1.5 Hartimi i akteve konkrete ligjore për akcizën, bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave

Bazuar në raportin pas analizimit të niveleve të akcizës që parashikohen në ligjin nr. 61/2012, “Për akcizën në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, në funksion të përafrimit me nivelet minimale të direktivave të BE-së, do të nisë procesi i përgatitjes së projektakteve ligjore/nënligjore. Ky draft do të pasqyrojë vendimin e marrë bazuar në rezultatet e këtyre analizave.

Masa 1.1.6 Hartimi i kalendarit të ri të nivelit të akcizës së duhanit

Duke filluar nga viti 2022 deri në vitin 2026, ka një plan 5-vjeçar për rritjen e nivelit të akcizës për cigaret dhe duhanin. Me synim përafrimin e mëtejshëm me nivelin e akcizës që aplikohet në BE dhe unifikimin e nivelit të akcizës mes duhanit dhe nënprodukteve të tij, do të përgatitet një kalendar i ri për rritjen e nivelit të akcizës për këto produkte.

Administrata doganore ka punuar me ekspertë të FMN-së për përgatitjen e draftit të kalendarit të

ri të rritjes së akcizës për duhanin, për periudhën 2027–2033. Kalendari i ri është në përputhje me Direktivën 2011/64 që kërkon që taksimi i cigareve të kombinojë një komponent specifik dhe *ad valorem*. Taksimi i ri do përmbajë kombinimin e të dy komponentëve specifike/*ad valorem*. Kalendari i ri do finalizohet pas konsultimeve me Drejtorinë e Përgjithshme të Taksave dhe Doganave të KE-së, në mënyrë që të jetë në përputhje të plotë me Direktivën e BE-së.

Masa 1.1.7 Analiza e skemave fiskale incentivuese (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa

Nën këtë masë do të analizohen edhe skemat fiskale incentivuese (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa, në kushtet e përafrimit të legjislacionit kombëtar për këto fusha me atë të Bashkimit Evropian, në kuadër edhe të arritjes së targeteve për zhvillim të qëndrueshëm dhe ndryshimeve klimaterike.

Për realizimin e kësaj mase do të ndërmerren dy aktivitete, si më poshtë:

1. Aktiviteti 1.1.7.1: ku të përcaktohet kryerja e një analize për incentiva fiskale (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike. Këto analiza do të kryhen nga Ministria e Financave dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, brenda vitit 2026.

2. Aktiviteti 1.1.7.2: ku të përcaktohet përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në

vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me *acquis* të BE-së, në bashkëpunim të të dyja institucioneve, brenda vitit 2027.

IV.3. Komponenti 1.2 Rishikimi i politikës tatimore lidhur me tatimet dhe taksat direkte Konteksti

Tatimet mbi të ardhurat e entiteteve dhe personave fizikë (tatimi mbi fitimin korporativ dhe tatimi mbi të ardhurat personale) janë burim i rëndësishëm në të hyrat e buxhetit të shtetit. Në 3 vitet e fundit ato përbëjnë 4,5 % të PBB-së dhe kapin rreth 18% në strukturën e të ardhurave tatimore gjithsej.

Politika tatimore në vitet e ardhshme do të synojë analizën e efektivitetit dhe pajtueshmërisë së qëllimeve për të cilat janë dizenuar disa incentiva tatimore për tatimet mbi të ardhurat, duke rishikuar incentivat pa efekte substanciale në rritjen ekonomike të vendit, si dhe mbajtjen në fokus të një sistemi të thjeshtë, gjithëpërfshirës dhe me synim zgjerimin e bazës së tatimit në lidhje me tatimin mbi të ardhurat personale.

Prioriteti:

Prioriteti për periudhën 2024–2027 është:

- Zbatimi i kushtit të vendosur në Planin e Rritjes së Agjendës së Reformës së KE-së për kryerjen e një vlerësimi të të gjitha përjashtimeve dhe normave të reduktuara, në lidhje me tatimet direkte, brenda qershorit 2025.

- Analiza e efektivitetit dhe pajtueshmërisë së qëllimeve për të cilat janë dizenuar incentivat tatimore për tatimet mbi të ardhurat.

- Harmonizimi i plotë i legjislacionit vendas me *acquis* të BE-së në fushën e tatimeve direkte.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 1.2.1 Analizimi i skemës së tatimi të personave fizikë	Aktiviteti 1.2.1: Kryerja e një analize lidhur me skemën e taksimit të personave fizikë	2024	Dhjetor 2025	MF
Masa 1.2.2 Vlerësimi i të gjitha përjashtimeve/normave tatimore të reduktuara në ligjin për të ardhurat	Aktiviteti 1.2.2: Kryerja e një vlerësimi në lidhje me përjashtimet, normat e reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat	2024	Qershor 2025	MF me asistencën e FMN
Masa 1.2.3 Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e përjashtimeve dhe normave të reduktuara dhe skemës	Aktiviteti 1.2.3.1: Përgatitja e ndryshimeve, nëse e nevojshme, të ligjit për tatimin mbi të ardhurat bazuar në raportin e vlerësimit	Korrik 2025	2027	MF

tatimore të personave fizikë				
Masa 1.2.4 Marrëveshje për shmangien e taksimit të dyfishtë	Aktiviteti 1.2.4.1: Negociatat me Lituaninë, Danimarkën, Portugalinë dhe Qipron Aktiviteti 1.2.4.2: Finalizimi i procedurave ligjore të brendshme për miratimin nga parlamenti të marrëveshjeve të nënshkruara për shmangien e taksimit të dyfishtë	2024	2027	MF
Masa 1.2.5 Përbushja e angazhimeve për tatimet ndërkombëtare, kryesisht ato në kuadër të projektit ndërkombëtar BEPS	Aktiviteti 1.2.5.1: Vazhdimi i zbatimeve bazuar në raportet e rishikuara për BEPS dhe standardet minimale Aktiviteti 1.2.5.2: Analizimi i efektit të zbatimit të Rregullës Globale, shtylla 2 e BEPS	2024-	2025	MF, DPT
Masa 1.2.6 Harmonizim i plotë i legjislacionit vendas me <i>acquis</i> të BE-së në fushën e tatimeve direkte	Aktiviteti 1.2.6.1: Puna përgatitore për transpozim të plotë me <i>acquis</i> të BE-së në tatimet direkte Aktiviteti 1.2.6.2: Hartimi dhe miratimi i aktit ligjor për transpozimin e plotë të legjislacionit të brendshëm me <i>acquis</i> të BE-së sipas kapitullit 16	2024 Korrik, 2025	Qershor 2025 Dhjetor 2026	MF me asistencën e TAIEX
Masa 1.2.7 Rishikimi i përjashtimeve nga taksat dhe tarifatat kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore	Aktiviteti 1.2.7.1: Rishikimi i përjashtimeve nga taksat dhe tarifatat kombëtare Aktiviteti 1.2.7.2: Analiza e taksave mjedisore	2024	Qershor 2025	MF, DPT dhe DPD
Masa 1.2.8 Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e taksave kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore	Aktiviteti 1.2.8.1: Përgatitja e ndryshimeve në ligjin për taksat kombëtare bazuar në raportin e vlerësimit	Qershor, 2025	Dhjetor 2025	MF

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Raport mbi analizimin e skemës së tatimit të personave fizikë			Hartimi i raportit		
Raport mbi analizën dhe rishikimin e tarifave të reduktuara dhe përjashtimeve			Hartimi i raportit		0.036% e PBB-së
Raporti lidhur me taksat ambientale			Hartim i raportit		
Ndryshimet në ligjin për tatimin mbi të ardhurat nëse është e nevojshme, për heqjen dorë nga përjashtimet dhe stimujt tatimorë			Në varësi të raportit	Në varësi të raportit	Në varësi të raportit

Ndryshimet në ligjin për taksat kombëtare për taksat mjedisore			Ligji i miratuar brenda dhjetorit 2025		
Të ardhura shtesë nga rishikimi në rritje i taksave ambientale				0.008% e PBB-së	0.008% e PBB-së

Masa 1.2.1 Analiza e skemës tatimore të personave fizikë

Me vendimin nr. 52, datë 27.6.2024, Gjykata Kushtetuese ka shfuqizuar skemën tatimore, sipas së cilës të vetëpunësuarit dhe subjektet që ofrojnë shërbime profesionale me xhiro deri në 14 milionë lekë, i nënshtroheshin tatimit me norma tatimore progresive 15% dhe 23%. Në bazë të këtij vendimi, kjo kategori tatimpaguesish tashmë ka një normë tatimore 0% mbi fitimin.

Ndërkohë, është në fuqi neni 12 i ligjit për tatimin mbi të ardhurat, ku renditen kategoritë e të ardhurave nga punësimi. Paragrafi 1, i shkronjës “ç”, ka parashikuar që trajtohen si të ardhura nga punësimi:

c) të ardhurat e fituara nga një individ i vetëpunësuar nëse:

i. 80% ose më shumë e të ardhurave të fituara merren drejtpërdrejt ose tërthorazi nga një klient i vetëm; ose

ii. 90 për qind ose më shumë e të ardhurave totale të fituara merret nga më pak se 3 klientë...

Kjo dispozitë ligjore është një rregull kundër shmangies (*anti avoidance*) dhe do të zbusë efektin e normës zero për pragun nën 14 milionë lekë për personat fizikë. Kjo lidhet edhe me tatimet mbi të ardhurat që parashikojnë masa kundër shmangies (*anti avoidance*) për të penguar bizneset që të hartojnë skema tatimore për përdorimin e padrejtë të normës zero tatimore apo normave të reduktuara të saj.

Pas analizimit të efektit të zbatimit, do të bëhet hartimi, nëse është e nevojshme, i ndryshimeve ligjore për parandalimin e krijimit të hapësirave për abuzime me deklaratën:

- Aktiviteti 1.2.1.1: Analizimi i efektit e zbatimit të rregullave kundër shmangies për personat fizikë;
- Aktiviteti 1.2.2.2: Hartimi i akteve ligjore për zbatimin e rregullit antishmangie, në bazë të analizës.

Masa 1.2.2. Analiza e përjashtimeve dhe normave të reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat

Në përputhje me Planin e Rritjes të Agjendës së Reformës, nën këtë masë, do të analizohen efektet e përjashtimeve dhe normave të reduktuara tatimore lidhur me tatimet direkte. Bazuar në ligjin e ri për tatimin mbi të ardhurat, tabela e mëposhtme përmbledh përjashtimet ekzistuese tatimore dhe normat e reduktuara tatimore.

Tabela 9: Përjashtimet tatimore dhe normat e reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat

Parashikimet ligjore kryesore (të përmbledhura)	Trajtimi tatimor	Fusha endikimit
Tatimi mbi Ardhurat		
Për personat juridikë, të regjistruar përpara 17 maj 2023 (para hyrjes në fuqi të ligjit 29/2023), të cilët ushtrojnë veprimtari ekonomike për prodhimin apo zhvillimin e <i>software</i> -ve, tatimi mbi fitimin me normën 5% do të zbatohet deri më 31 dhjetor 2025.	5%	Prodhimi i <i>software</i> -ve
Për entitetet të cilat zhvillojnë veprimtari ekonomike sipas ligjit nr. 38/2012, “Për shoqëritë e bashkëpunimit bujqësor”, shkalla e tatimit mbi të ardhurat në normën 5% do të zbatohet deri më 31 dhjetor 2029.	5%	Sektori Bujqësor
Për personat të cilët zhvillojnë veprimtari pritëse të certifikuar si “agroturizëm”, sipas legjislacionit në fuqi në fushën e turizmit, shkalla e tatimit mbi të ardhurat 5% do të zbatohet deri më 31 dhjetor 2029.	5%	Sektori i turizmit
Për entitetet të cilat ushtrojnë veprimtari ekonomike në industrinë automotive, shkalla e tatimit mbi të ardhurat 5% do të zbatohet deri më 31 dhjetor 2029.	5%	Industria Automotive
Personat juridikë që ushtrojnë vetëm veprimtari të karakterit fetar, humanitar, bamirës, shkencor apo edukativ, pasuria apo fitimi i të cilëve nuk përdoret për përfitimin e organizuesve.	Përjashtohen	Organizatat Jofitimprurëse
Shtëpitë filmike të prodhimit kinematografik, të licencuara dhe të subvencionuara.	Përjashtohen	Kinematografi
Kontributi i bërë nga çdo anëtar i një fondi pensioni privat zbritet nga të ardhurat personale të tij për efekt tatimi (deri në nivelin e pagës minimale). Kthimi i investimit, përfshirë fitimet nga	Përjashtohen	Fondet epensionit

kapitali prej investimeve të kryera me aktivet e fondit të pensionit nuk i nënshtrohen tatimit gjatë administrimit nga shoqëria administruuese.		
Strukturat akomoduese “Hotel/resort me katër dhe pesë yje, status special”, dhe që janë mbajtes të një marke tregtare të regjistruar dhe njohur ndërkombëtarisht “ <i>brand name</i> ” (kufizohen sipas ligjit deri në 10 vite vetëm për strukturat të cilat kanë fituar statusin special deri në dhjetor 2024).	Përfshihen	Sektori iturizmit
Për individët e vetëpunësuar, individët tregtar dhe entitetet me qarkullim deri në 14 milionë lekë, norma e tatimit mbi të ardhurat është 0% dhe do të aplikohet deri më 31 dhjetor 2029.	0%	Subjektet evogla

Aktiviteti 1.2.2: Kryerja e një vlerësimi, në lidhje me normat e reduktuara dhe përjashtimet në ligjin e tatimit mbi të ardhurat

Analiza do të bëhet për çdo përjashtim tatimor dhe normë të reduktuar, si në tabelën e mësipërme, dhe do të marrë parasysh:

- kufizimin i trajtimit të diferencuar brenda regjimit të përgjithshëm të taksave direkte;
- sigurimi i neutralitetit nga pikëpamja e barrës tatimore për të gjitha format e biznesit;
- synimi drejt stimulimit të sektorëve prioritarë bazuar në kosto dhe jo në taksa të reduktuara;
- respektimi i Kodit të Sjelljes së BE-së dhe çdo kërkesë tjetër sipas legjislacionit të BE-së.

Bazuar në analizën e mësipërme, do të synohet të kalohet nga stimujt e bazuar në norma të reduktuara tatimore në stimujt të bazuar në shpenzime, siç mund të konsiderohen stimujt tatimorë në fushën e kërkimit dhe zhvillimit (R&D), nëpërmjet njohjes së tyre të shumëfishtë si biznes shpenzimesh, si një formë stimulimi për kompanitë, me synimin e përfitimeve që i vijnë shoqërisë nga inovacioni.

Ndërkohë që stimujt tatimorë të Kërkim & Zhvillimit mund të jenë efektive në stimulimin e investimeve të biznesit në kërkim dhe zhvillim, dizinji, administrimi dhe mënyra e përfitimit nga stimujt janë thelbësore për efektivitetin e këtyre masave.

Masa 1.2.3 Hartimi i aktit ligjor, nëse e nevojshme, bazuar në analizën e përjashtimeve dhe normave të reduktuara dhe skemës tatimore të personave fizikë

Bazuar në analizën e mësipërme, nëse do të jetë e nevojshme, do të hartohen ndryshimet e nevojshme në ligjin për tatimin mbi të ardhurat, që mund të jenë në fuqi pas vitit 2029.

Bazuar në ligjin e ri ekzistues për tatimin mbi të ardhurat, parashikohet që për personat juridikë të regjistruar para datës 17 maj 2023 (para hyrjes në fuqi të ligjit 29/2023), të cilët ushtrojnë veprimtari ekonomike për prodhimin ose zhvillimin e softuerit, tatimi mbi fitimin, në masën 5% do të zbatohet deri më 31 dhjetor 2025. Pra, nga viti 2026 dhe në

vazhdimësi kjo kategori do të jetë subjekt i tatimit mbi fitimin nga 15%. Për këtë arsye, sipas këtij komponenti, për vitet 2026 dhe 2027 parashikohen të ardhura shtesë që do të vijnë nga taksimi me 15% i kësaj kategorie, të vlerësuara në 0.036% të PBB-së, çdo vit.

Masa 1.2.4 Marrëveshjet për shmangien e tatimit të dyfishtë

Në fokus do të jenë negociatat e marrëveshjeve të reja kryesisht me vendet e BE-së, referuar rekomandimeve për Kapitullin 16 “Taksat” në Raportin e Progresit të BE-së. Negocimi dhe ratifikimi i Marrëveshjeve të reja do të bazohet në Marrëveshjen Model të përditësuar të OECD-së dhe OKB-së.

Për këtë arsye, brenda afatit kohor të kësaj strategjie, Shqipëria do të negociojë dhe plotësojë procedurat ligjore për marrëveshjet e shmangies së tatimit (DTA) me 4 vende anëtare të BE-së. Aktivitetet e parashikuara janë si më poshtë:

- Aktiviteti 1.2.4.1: Negociatat me Lituaninë, Danimarkën, Portugalinë dhe Qipron;
- Aktiviteti 1.2.4.2: Finalizimi i procedurave ligjore të brendshme për miratimin nga parlamenti të marrëveshjeve të nënshkruara për shmangien e taksimit të dyfishtë.

Ndërkohë, Shqipëria do të jetë e hapur për të ndryshuar marrëveshjet ekzistuese, kur është e nevojshme, për të përmbushur kërkesat sipas standardit të Marrëveshjes Shumëpalëshe (MLI) për zbatimin e masave në lidhje me Marrëveshjet Tatimore për parandalimin e erozionit të bazës tatimore dhe transferimi i fitimeve. Për këtë arsye, nuk parashikohet asnjë aktivitet specifik pasi kjo varet nga kërkesat e vendeve të tjera.

Masa 1.2.5 Përmbushja e angazhimeve për tatimet ndërkombëtare, kryesisht ato në kuadër të projektit ndërkombëtar BEPS

Kjo masë konsiston në:

- Plotësimin e standardeve minimale, në lidhje me masat 5, 6, 13 dhe 14. Angazhimi për monitorimin dhe vlerësimin vjetor të këtyre standardeve, por jo vetëm;

- Analizën e rregullave të shtyllës 2 të BEPS-së (*Base Erosion Profit Shifting*);

- Angazhimi në lidhje me masat e marra në kuadër të zbatimit të pjesëshëm të shtyllës 2, dhe konkretisht nënshkrimit të STTR–MLI;

- Zbatimi i legjislacionit në përputhje me direktivën e BE-së dhe në përputhje me masën 13 të BEPS për Raportimin nga Shteti sipas Vendit.

Për plotësimin e plotë të kësaj mase janë parashikuar dy aktivitete si më poshtë:

- Aktiviteti 1.2.5.1: Vazhdimi i zbatimeve bazuar në raportet e rishikimit kolegjal për BEPS-në, standardet minimale.

- Aktiviteti 1.2.5.2: Analizimi i efektit të zbatimit të Rregullit Global, shtylla 2 e BEPS-së dhe më pas zbatimi i legjislacionit të tij.

Masa 1.2.6 Harmonizimet e plota të legjislacionit vendas me *acquis* të BE-së në fushën e tatimeve direkte

Shqipëria është pjesërisht e përafruar me *acquis* të BE-së në fushën e tatimeve direkte. Ligji i ri për të ardhurat transpozoi shumicën e direktivave të BE-së që mund të zbatohen gjatë kohës që Shqipëria nuk është anëtare e BE-së.

Gjatë kohëzgjatjes së kësaj strategjie, synohet të transpozohet plotësisht pjesa tjetër e *acquis* të BE-së që nuk është transpozuar. Për këtë, MF-ja ka kërkuar asistencë teknike nga TAIEX.

Aktivitetet e parashikuara janë si më poshtë:

Aktiviteti 1.2.6.1: Punë përgatitore për transpozim të plotë me *acquis* të BE-së në tatimet direkte;

Aktiviteti 1.2.6.2: Hartimi dhe miratimi i aktit ligjor për transpozimin e plotë të legjislacionit të brendshëm me *acquis* të BE-së sipas kapitullit 16.

Masa 1.2.7 Rishikimi i përjashtimeve nga taksat dhe tarifat kombëtare, përfshirë ato mjedisore.

Ligji nr. 9975, datë 28.7.2008, “Për taksat dhe tarifat kombëtare”, i ndryshuar, ka përcaktuar llojet e taksave dhe tarifave kombëtare që zbatohen në Republikën e Shqipërisë, ku përfshihen shumë lloje taksash. Janë tre kategori taksash kombëtare: i. taksa e qarkullimit; ii. taksa e karbonit; iii. taksa e ambalazheve plastike, të cilat kanë natyrë ambientaliste dhe pavarësisht se mund të trajtohen si tati me indirekte janë pjesë e ligjit “Për taksat kombëtare”.

Gjithashtu, përmirësimet në sistemin e taksave kombëtare synojnë të sjellin kontribut pozitiv në të

ardhurat e buxhetit. Për këtë qëllim masat e mëposhtme konsiderohen si të rëndësishme për t’u ndërmarrë:

- Aktiviteti 1.2.7.1: Analiza e përjashtimeve nga taksat dhe tarifat kombëtare

Të gjitha përjashtimet nga taksat dhe tarifat kombëtare do jenë objekt rishikimi periodik, duke vlerësuar efektivitetin dhe efikasitetin e tyre. Ka disa përjashtime të parashikuara në ligj, të cilat pjesërisht janë prezantuar me qëllim favorizimin e disa sektorëve prioritarë dhe pjesërisht me qëllim adresimin e problematikave me të cilat është përballur administrata tatimore. Sektorët prioritarë do të duhet të mbështeten qartësisht përmes transfertave direkte nga buxheti, në mënyrë që të jenë më të lehta për t’u monitoruar, ndërkohë që eliminimi i përjashtimeve nga pagimi i taksave, nuk cenon integritetin e sistemit tatimor.

- Aktiviteti 1.2.7.2: Analiza e taksave mjedisore

Ministria e Financave, në bashkëpunim me Bankën Botërore, ndërmori në vitin 2022 studimin për të analizuar, krahasuar, ndryshuar dhe adresuar taksat mjedisore, bazuar në përvojat më të mira ndërkombëtare, si dhe në strategjitë e miratuara nga qeveria për ruajtjen e mjedisin. Ndryshimet ligjore në ligjin kombëtar të taksave u miratuan me fagen fiskale 2024 dhe kalendar i ri i taksës së karbonit për qymyrin do të zbatohet në vitin 2026. Parimet e mëposhtme do të merren parasysh:

- Analiza e nivelit të taksës së plastikës dhe nxitja nëpërmjet mekanizmave tatimorë për riciklimin e tyre. Ndryshimi i taksës së plastikës (kryesisht për ambalazhet plastike) do të vlerësohet, pasi kjo taksë ka hasur në disa probleme në zbatimin e saj.

- Mbështetje për regjimin e taksave mjedisore nëpërmjet udhëzimeve shpjeguese.

- Duke pasur parasysh aspiratën e vendit tonë për t’u bërë një destinacion popullor turistik, do të ishte veçanërisht e rëndësishme që të jepeshin stimujt e duhur për të mbajtur mjedisin të pastër.

- Analiza e shtrirjes së aplikimit të taksës së karbonit kalendar për qymyrin në produkte të tjera që ndotin mjedisin.

Masa 1.2.8 Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e taksave kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore

Bazuar në analizën e mësipërme, do të hartohen ndryshimet e nevojshme në ligjin për taksat kombëtare. MF-ja synon të përfundojë analizën

brenda qershorit 2025 dhe të përgatisë ndryshimet e nevojshme ligjore brenda dhjetorit 2025, me qëllim që të fillojë zbatimi deri në vitin 2026. Në përgjithësi, vlerësohet se të ardhurat shtesë nga rishikimi i taksave mjedisore do të sjellin rreth 0.008% të PBB-së çdo vit, 2026 dhe 2027.

IV.3 Komponenti 1.3 Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme

Në vitin 2018 u miratuan ndryshimet në skemën e taksimit të pasurive të paluajtshme, ndërtesa, duke kaluar nga taksa me kuotë fikse për m², në taksën *ad valorem* pra me përqindje mbi vlerën e pasurisë së paluajtshme-ndërtesë. Kjo reformë u shoqërua me krijimin e Kadastrës Tatimore dhe të Regjistrit të pasurive të paluajtshme ku evidentohen pasuritë e paluajtshme, pronarët, vendndodhja, vlera e pronës dhe të dhëna të tjera. Miratimi i ligjit u shoqërua me vendosjen e disa përjashtimeve nga pagesa e taksës. Nga vlerësimet paraprake vërehet se disa përjashtime duhet të eliminohen, si dhe ka hapësirë që të mund të rritet edhe norma e taksës së pronës. Në këtë të strategjisë, po ndërmerren hapat e mëposhtëm:

- Hartimi i një ligji të ri “Për taksën e pasurisë së paluajtshme”. Ky ligj hartohet me asistencën e Agjencisë Ndërkombëtare Suedeze për Zhvillim (SIDA) dhe do jetë në proces konsultimi publik.

- Rishikimi i përjashtimeve nga taksa mbi pasuritë e paluajtshme. Duke qenë se të ardhurat nga taksa mbi pasuritë e paluajtshme përbëjnë burimin kryesor të të ardhurave të pushtetit vendor, është e nevojshme që përjashtimet të mbahen në nivele minimale dhe ndërkohë, lehtësirat tatimore për grupet vulnerabël duhet të ofrohen nëpërmjet mekanizmave dhe formave të tjera.

- Rishikimi në rritje i tarifës së taksës. Aktualisht, taksa mbi pasuritë e paluajtshme në Shqipëri kontribuon në masën 0.3% të PBB-së, ndërkohë që të ardhurat mesatare që gjenerohen nga taksa e pronës në vendet e tjera të rajonit janë rreth 0.8% e PBB-së.

Ministria e Financave dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimit në Pronë, të mbështetur nga ekspertë të projektit “*Pro Tax Albania*”, kanë përgatitur projektligjin “Për tatimin mbi pasurinë e paluajtshme”. Ky projektligj është publikuar në Regjistrin Elektronik për Njoftimet dhe Konsultimet Publike, ku pas mbylljes së konsultimit publik të projektligjit nuk ka avancim të mëtejshëm. Projektligji ka qëllimet e tij parësore:

- a) ndërtimi i një sistemi modern, funksional, transparent dhe të qëndrueshëm për taksimin e pasurive të paluajtshme;

- b) kalimi nga një sistem tatimor i bazuar në vlerë për ndërtesat dhe një sistem i thjeshtë tatimor mbi sipërfaqen për tokën në një sistem modern që takson si ndërtesat ashtu edhe tokën, bazuar në vlerën e tregut të pronës; si dhe

- c) rritjen e bazës tatimore duke shtuar kategoritë e pasurive të paluajtshme të tatuara dhe duke rritur numrin e tyre në regjistrin e kadastrës fiskale.

Për zbatimin e taksës së pasurisë, bazuar në vlerën e tregut, kadastra fiskale është pjesa më e rëndësishme e reformës. Sistemi informativ i Kadastrës Fiskale është krijuar me vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 273, datë 16.5.2018, “Për krijimin e Regjistrit Qendror të Bazës së të Dhënave për Llogaritjen e Tatimit Vendor të Pasurive të Paluajtshme ‘ndërtesa’ (Kadastra Fiskale)”.

Prioriteti

Prioriteti kryesor për periudhën 2023–2030 është:

- Përgatitja e kadastrës fiskale dhe zbatimi i taksimit bazuar në vlerën e tregut për ndërtesat duke filluar nga viti 2026, si dhe zbatimi i taksimit bazuar në vlerën e tregut për parcelat duke filluar nga viti 2028, duke përfshirë plotësimin e kuadrit ligjor dhe rregullator, finalizimin e Sistemit Informativ të Kadastrës Fiskale me ndërveprueshmërinë dhe integrimin me sistemet e tjera, duke adresuar kërkesat e personelit dhe ngritjen e kapaciteteve të burimeve njerëzore.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Njësitë përgjegjëse
Masa 1.3.1 Përmirësimi i kadastrës fiskale dhe sistemit të mbledhjes së taksës së pasurisë	Aktiviteti 1.3.1.1: Hartimi dhe miratimi i kuadrit ligjor (aktet ligjore dhe aktet nënligjore) për kadastrën fiskale, taksën mbi tokën dhe pasurinë e paluajtshme, dhe aktin nënligjor për vlerësimin e tokës dhe pasurisë	T1 2024		MF/ Drejtoria e Përgjithshme e Taksës së Pasurisë DPTP Partnerët Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), ProTax Albania Project, ⁴ dhe Agjencia Suedeze e Taksave
	Aktiviteti 1.3.1.2: Hartimi i kuadrit institucional për menaxhimin dhe administrimin e taksës mbi ndërtesën	T4 2024		
	Aktiviteti 1.3.1.3: Finalizimi i Sistemit Informativ të Kadastrës Fiskale (SIKF), ndërveprimet të tij me sistemet e tjera dhe shtrirja në bashki	T1 2025		
	Aktiviteti 1.3.1.4: Pilotimi, ndërtimi i kapaciteteve dhe institucionalizimi i procedurave për vlerësimin e pasurisë së paluajtshme, popullimin dhe mirëmbajtjen e të dhënave të pasurisë së paluajtshme në SIKF	T1 2025	> 2026	
	Aktiviteti 1.3.1.5: Përmirësimi i proceseve për mbledhjen e taksës së pasurisë së paluajtshme dhe rritja e ndërgjegjësimit të taksapaguesve	T1 2025	> 2026	

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Hartimi dhe miratimi i ligjit për taksën mbi pasurinë e paluajtshme	-	Hartimi i ligjit për taksën mbi pasurinë e paluajtshme	Miratimi i ligjit për taksën mbi pasurinë e paluajtshme		-
Miratimi i akteve nënligjore për zbatimin e ligjit për taksën mbi pasurinë e paluajtshme	-	-	Hartimi dhe miratimi i akteve nënligjore		-
Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi ndërtesat nga zbatimi i ligjit	0.3% e PPB-së				0.2% e PPB

V. Shtylla 2: Mirëadministrimi Tatimor

V.1 Hyrje

Objekti i Shtyllës 2 është rritja e nivelit të pajtueshmërisë vullnetare të tatimpaguesve me legjislacionin tatimor dhe efikasitetin e administratës tatimore.

Në Shtyllën e Mirëadministrimit Tatimor janë identifikuar pesë komponentë të cilësuar fusha me përparësi për përmirësimin e pajtueshmërisë, fusha të cilat përmbajnë veprime prioritare, të cilat potencialisht ndikojnë në rritjen e të ardhurave tatimore në periudhën afatmesme.

Realizimi i rritjes së parashikuar të të ardhurave me 64.85 miliardë lek për një periudhë 4-vjeçare të kërkojë zbatimin e masave të forta e të rëndësishme të administratës tatimore. Plotësimi i të gjithë kushteve të vëna në planin e Rritjes së Agjendës së reformave të KE-së kombinuar me një infrastrukturë të përforcuar e TI- së, përmirësimi i përdorimit të të dhënave dhe përmirësimi i stafit dhe kapacitetit do të ndihmonte në mbylljen e boshllëqeve të përputhjes, duke përfshirë turizmin, ndërtimin dhe individëve të pasur.

Për të arritur nivelin e dëshiruar të pajtueshmërisë së tatimpaguesve me ligjin tatimor, kjo shtyllë

⁴ MF-ja, SIDA dhe Agjencia Suedeze e Taksave kanë nënshkruar përkatësisht një marrëveshje kontributi dhe një projekt marrëveshje për vazhdimin e mbështetjes së reformës së taksës së pasurisë.

shoqërohet edhe me dy komponentë shtesë, të cilët lidhen me reformat institucionale që duhen ndërmarrë me qëllim krijimin e një administrate fiskale eficiente, e cila gëzon besimin e publikut në përgjithësi dhe të tatimpaguesve në veçanti.

Masat e parashikuara janë të balancuara dhe përmbajnë një sërë aktiviteteve, të cilat synojnë të reduktojnë kostot e pajtueshmërisë, rritjen e sigurisë për taksapaguesit lidhur me si interpretohet legjislacioni tatimor, si dhe rritjen e besimit të tatimpaguesve dhe qytetarëve lidhur me integritetin e administratës tatimore.

Komponenti 2.1: Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në

Synohet që brenda vitit 2027 të rritet pajtueshmëria në TVSh, me rritje të deklarimit të qarkullimit, të rritjes me 14% të tatimpaguesve deklarues të TVSh-së dhe rritjes së të ardhurave nga TVSh-ja e brendshme me rreth 0.92% e PBB-së.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 2.1. Trajtimi i sektorit të ndërtimit dhe parandalimi i humbjeve tatimore në zinxhirin e furnizimit të nënkontraktorëve.
- Masa 2.2. Vlerësimi i performancës së sektorit të turizmit dhe hartimi i planit të dedikuar sektorial.
- Masa 2.3. Identifikimi i aktiviteteve digjitale/elektronike në të gjithë sektorët e ekonomisë.
- Masa 2.4. Trajtimi i sektorëve të tjerë të identifikuar me risk nëpërmjet metodave moderne të menaxhimit të riskut për të rritur pajtueshmërinë vullnetare.
- Masa 2.5: Zgjerimi i bazës së tatueshme me rritjen e numrit të tatimpaguesve të përfshirë në përgjegjësinë e TVSh-së.

Komponenti 2.2. Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi

Synohet që çdo vit, deri në vitin në 2027 të ulet përdorimi i pagesave me para në dorë nëpërmjet masave fiskale me qëllim që një pjesë e mirë e tatimpaguesve të pranojnë pagesa me kartë.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 2.2.1: Zbatimi i një plani masash nga administrata tatimore për të ulur pagesat me para në dorë në ekonomi.
- Masa 2.2.2 : Diskutimi me sektorin bankar për reduktimin e komisioneve bankare për tatimpaguesit që përdorin POS.

Komponenti 2.3 Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustificuara.

Synimi deri në vitin 2027 është krijimi i sistemeve, regjistrave dhe kapaciteteve për verifikimin e të ardhurave dhe pasurisë së pashpjeguar, sipas kushteve të vëna në Planin e Rritjes dhe auditimi i 200 individëve.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 2.3.1: Përdorimi i metodave të tërthorta për vlerësimet tatimore.
- Masa 2.3.2: Identifikimi i mosdeklarimit në lidhje me juridiksionet *offshore* bazuar në të dhënat e mbledhura nga shkëmbimi automatik i informacionit me juridiksionet homologe sipas kuadrit të Standardit të Raportimit të Përbashkët.
- Masa 2.433: Ngritja e Regjistrat të Aseteve të tatimpaguesve me synimin e vlerësimit real të pasurive të tatimpaguesve.
- Masa 2.3.4: Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta, në mënyrë që të mundësojë programin e administratës hetime tatimore të pasurisë së pajustificuar për taksapaguesit.

Komponenti 2.4 Zvogëlimi i shmangies tatimore

Synimi deri në vitin 2027 është krijimi i instrumentave për investigimin e rasteve të shmangieve tatimore dhe plotësimi i kushteve të vëna në Planin e Rritjes dhe kryerja e 500 hetimeve ndaj tatimpaguesve

Masat për 2024–2027 janë:

- Masa 2.4.1: Të sigurohet që rregulli i përgjithshëm antiabuzim të zbatohet në mënyrë efektive dhe të veprojë si frenues për organizimet artificiale tatimore.
- Masa 2.4.2: Hartimi i masave antievazion për të luftuar organizimet artificiale më të përhapura si të vetëpunësuarit “fiktiv” dhe ndarja artificiale e subjekteve.
- Masa 2.4.3 Forcimi i hetimeve kundër mashtrimit fiskal

Komponenti 2.5. Reduktimi i punës së padeklaruar dhe të nëndeklarimit të pagës reale

Synohet që brenda vitit 2027 të jetë përfshirë në listë pagesë 5.5 % të punësuar të rinj krahasuar me vitin bazë 2023, si dhe të rritet deklarimi i pagës reale për 16% të totalit të të punësuarve.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 2.5.1: Hartimi i një plani të integruar në drejtim të mosdeklarimit të punonjësve.
- Masa 2.5.2: Përmirësimi i bashkëpunimit ndërinstitucional për koordinimin e veprimeve në kuadër të identifikimit të punës së padeklaruar ose nëndeklaruar, mbështetur në një strategji të qartë.
- Masa 2.5.3: Analizimi i kategorive të personave të cilët kanë detyrimin të plotësojnë deklaratën individuale vjetore të të ardhurave.
- Masa 2.5.4: Përmirësimi i analizave dhe shkëmbimit të të dhënave me palë të treta për të evidentuar punonjësit e paregjistruar dhe nëndeklarimin e pagës reale.
- Masa 2.5.5: Fushata të ndërgjegjësimit publik lidhur me përfitimet e pagesës së kontributeve.
- Masa 2.5.6: Zhvillimi i partneriteteve me përfaqësuesit e biznesit dhe të komunitetit për identifikimin e informalitetit në punësim.

Komponenti 2.6 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë, rritja e sigurisë tatimore dhe e besimit tek administrata tatimore

Synimi deri në vitin 2027 është rritja graduale e pajtueshmërisë vullnetare të tatimpaguesve dhe besimit tek administrata tatimore dhe plotësimi i kushteve të vëna në Planin e Rritjes.

Masat për 2024–2027 janë:

- Masa 2.6.1 Hartimi i një strategjie për shërbimin e tatimpaguesve.
- Masa 2.6.2. Ulja e kohës mesatare të rimbursimit të TVSh-së.
- Masa 2.6.3. Digjitalizimi i proceseve të punës.
- Masa 2.6.4 Ngritja e një kuadri më të strukturuar për sigurimin e pacenueshmërisë së vlerave (integritetit).
- Masa 2.6.5 Proceste dhe shërbime tatimore të konsultuara me përdoruesit e shërbimeve të DPT.

Komponenti 2.7 Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga Administrata Tatimore (AT) nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale

Synimi deri në vitin 2027 është rritja e efektivitetit të administratës tatimore, si dhe rritja e cilësisë së shërbimeve të ofruara.

Masat për 2024–2027 janë:

- Masa 2.7.1 Fuqizimi i Qendrës së Thirrjeve, si pjesë përbërëse e Strategjisë së Shërbimit për Tatimpaguesit.
- Masa 2.7.2 Ngritja e kapaciteteve analitike në përpunimin dhe analizimin e të dhënave që sigurohen nga Fiskalizimi.
- Masa 2.7.3. Shtirja e analizave të riskut në çdo funksion të administratës tatimore.
- Masa 2.7.4. Trajnim i stafit të Njësisë së Tatimpaguesve të Mëdhenj me qëllim rritjen e kapaciteteve për analizën dhe kontrollin e sektorëve specifikë të ekonomisë.
- Masa 2.7.5. Bashkëpunimi me universitetet me qëllim rritjen e kapaciteteve në kuptueshmërinë e sjelljes së tatimpaguesve dhe aftësive të stafit të administratës tatimore me risitë e reja në fushën ekonomike.

Nëpërmjet masave që do ndërmerren për zbatimin e komponentëve të mësipërm pritet që të ardhurat tatimore të rriten me rreth 1.97% e PBB-së ose 51 miliardë lekë brenda periudhës katërvjeçare 2024–2027, dhe e ndarë sipas zërave të tatimeve, sikurse tregohet në tabelën më poshtë

Tabela 10: Të ardhura në buxhetin e shtetit nga Shtylla 2 “Mirëadministrimi Tatimor”, sipas zërave të taksave

Të ardhurat nga Shtylla 2 “Mirëadministrimi Tatimor” nga taksat si më poshtë	2024	2025	2026	2027	Totali 2024–2027
TVSH	0.42%	0.21%	0.15%	0.14%	0.92%
Tatim fitimi	0.22%	0.24%	0.12%	0.12%	0.71%
Tatimi mbi qiranë	0.02%	0.04%	0.05%	0.05%	0.16%
Tatimi mbi pagën	0.003%	0.01%	0.01%	0.02%	0.05%
Kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore	0.02%	0.04%	0.04%	0.05%	0.14%
Totali	0.68%	0.54%	0.37%	0.38%	1.97%
<i>në milionë lekë</i>					
TVSH	10,153	5,478	4,002	3,833	23,466
Tatim fitimi	5,466	6,030	3,316	3,482	18,294
Tatimi mbi qiranë	487	1,067	1,280	1,536	4,369
Tatimi mbi pagën	82	273	382	491	1,229
Kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore	390	907	1,088	1,322	3,708
Totali	16,577	13,755	10,069	10,665	51,067

V.2. Komponenti 2.1 Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në

Objektivi

Synohet që në periudhën 4-vjeçare, hendeku i TVSh-së të zvogëlohet me 0.92% e PBB-së, e vlerësuar në rreth 23.5 miliardë Lek. Ky objektivi synohet të arrihet nëpërmjet impaktit pozitiv në sistemin fiskal të projektit të fiskalizimit, i kombinuar ky me masa të tjera që do të ndërmerren në sektorët më me risk për TVSh-në, zgjerimin e bazës së tatueshme të tatimpaguesve të përfshirë në këtë përgjegjësi si dhe vëmendjen maksimale për identifikimin dhe goditjen e skemave të mashtrimit me TVSh-në. Sektorët me fokus prioritar do të jenë: ndërtimi, turizmi dhe tregtia elektronike.

Konteksti

Të ardhurat në total nga TVSh, në import dhe TVSh e brendshme, përbëjnë 30% të totalit të të ardhurave të buxhetit të shtetit ose 8.32% e PBB-së në vitin 2023. Të ndara sipas administratave fiskale, TVSh e brendshme neto është në masën 1.99% e PBB-së ndërsa në import është 6.33% e PBB-së.

Vitet e fundit është shënuar rritje pozitive në TVSh-në e brendshme, rezultat ky i përmirësimit në deklarim pas implementimit të sistemit të ri të fiskalizimit dhe kryesisht faturës elektronike. Kështu, nga 1.63% e PBB-së në vitin 2021, TVSh e brendshme arriti në 1.99% e PBB-së në vitin 2023, me një rritje prej 0.36% e PBB-së ose 15,7 miliardë lek më shumë, brenda tre viteve.

Në Shqipëri, 27% e bizneseve aktive subjekt i tatimit të thjeshtuar mbi fitimin ose tatimit mbi fitimin janë pagues të TVSh. Në vitin 2023 janë 33,283 tatimpagues deklarues TVSh, ku pjesa më e madhe e tyre operojnë në sektorin e tregtisë me shumicë, tregtisë me pakicë, në sektorin e ndërtimit, akomodimit, bar-kafe dhe transportit. Ndërsa sipas kontributit në pagesat e TVSh, grafiku më poshtë jep të ardhurat nga TVSh totale paguar sipas sektorëve kryesorë të ekonomisë, ku rezulton se tregtia me shumicë, ndërtimi, telekomunikacioni dhe bar kafet janë sektorët që kontribuojnë me më shumë të ardhura në TVSh.

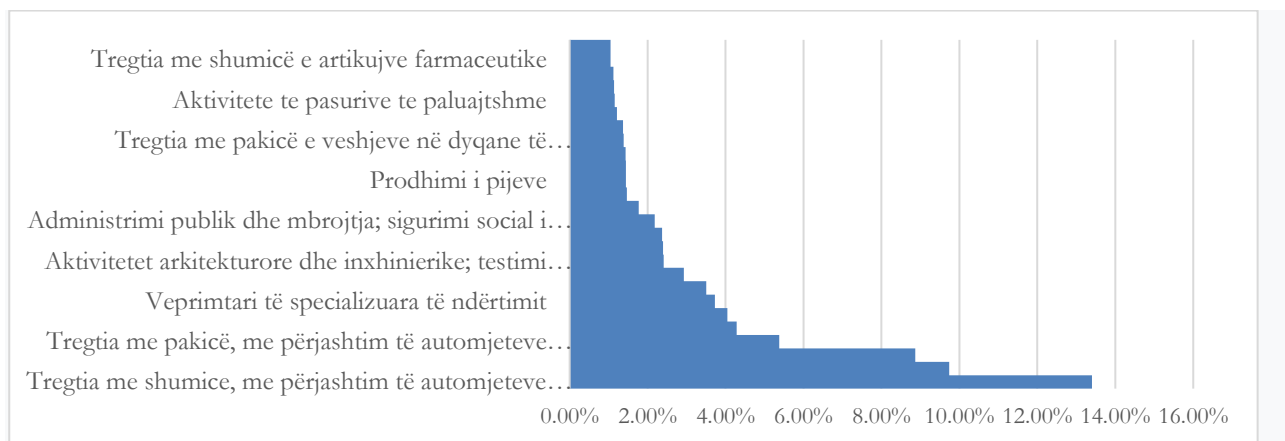
Tabela 11 : Realizimi i TVSh sipas Administratave fiskale, në vlerë dhe % ndaj PBB-së.

në milionë lekë

Viti	Administratat fiskale		Totali	Në % ndaj totalit		PPB	Administratat fiskale		Totali
	Tatime	Dogana		Tatime	Dogana		Tatime	Dogana	
2021	30,235	131,301	161,536	19%	81%	1,856,172	1.63%	7.07%	8.70%
2022	34,514	156,898	191,412	18%	82%	2,138,339	1.61%	7.34%	8.95%
2023	45,936	146,386	192,322	24%	76%	2,311,672	1.99%	6.33%	8.32%

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Grafik 6: Sektorët kontribues në TVSh-në e brendshme

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Në Tatimin mbi Vlerën e Shtuar aplikohen jo pak përjashtime, si dhe dy norma të reduktuara, 6 % dhe 10 %, sikurse është shpjeguar në seksionet më sipër të kësaj Strategjie. Shqipëria aplikon normë relativisht të lartë të pragut për regjistrim TVSh, duke synuar lehtësimin e barrës administrative dhe asaj fiskale të tatimpaguesve të vegjël. Aplikimi i një pragu të lartë të TVSh-së nxit nën-deklarimin e qarkullimit nga tatimpaguesit, me qëllim qëndrimin nën këtë prag. Nga tërësia e kontrolleve të administratës tatimore, kontrollet për TVSh përbëjnë edhe numrin më të lartë të kontrolleve.

Për vet specifikën e saj, TVSh-ja është tatim mbi të cilin eksperiencia të ndryshme tregojnë përdorimin nga tatimpaguesit të skemave të ndryshme të mashtrimit me TVSh-në. Skemat Carousel janë të njohura në nivel global. Edhe në vendin tonë janë evidentuar jo pak raste të “tregtimit” të TVSh-së me qëllim shmangien e pagesës së saj. Tipologjia e mashtrimit tatimor dallon mes evazionit dhe mashtrimit të

organizuar – por të dyja synojnë të përfitojnë një avantazh tatimor të paligjshëm. Evazioni shpesh buron nga informaliteti dhe është lëshimi, fshehja ose keqinterpretimi i qëllimshëm i informacionit për të minimizuar detyrimin e tatimpaguesit për TVSh-në. Në të kundërt, mashtrimi i organizuar përfshin veprime të kordinuara dhe sistematike, shpesh mjaft të sofistikuar, drejt realizimit të një përfitimi shtesë të paligjshëm të TVSh-së.

Për sa më sipër, pjesë e kësaj Strategjie do të jetë zhvillimi i planeve operacionale dhe aktiviteteve kundër mashtrimit me TVSh-në, e shtrirë kjo në të gjithë gamën e evazionit. Praktikrat do të vlerësohen, me synimin për të hartuar kundërmasa efektive.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

1. Rritja me 0.92% e PBB-së të të ardhurave nga TVSh, për periudhën 2024–2027.
2. Përdorimi i teknologjisë së informacionit, përpunimi i të dhënave dhe menaxhimi i riskut.
3. Rritja e përputhshmërisë së tatimpaguesve dhe zgjerimi i bazës së tatueshme.
4. Rritja e kapaciteteve inteligjente për gjurmimin e evazionit dhe shmangies tatimore.
5. Rritje e TVSh-së së paguar në sektorin e turizmit në përputhje me rritjen e fluksit turistik.
6. Plotësimi i kushtit të vënë në Planin e Rritjes së KE-së për parambushjen 100% të deklaratës së TVSh-së, brenda vitit 2026.
7. Rritja e tatimpaguesve deklarues në TVSh me 14% në 2027 krahasuar me 2023, për të gjithë sektorët e ekonomisë.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.1.1 Trajtimi i sektorit të ndërtimit dhe parandalimi i humbjeve tatimore në zinxhirin e furnizimit të nënkontraktorëve	Aktiviteti 2.1.1.1: Kryerja e një analize të detajuar në sektorin e ndërtimit, përfshirë zinxhirin e transaksioneve me nënkontraktorët. Aktiviteti 2.1.2: Hartimi dhe zbatimi i Planit sektorial të sektorit të ndërtimit	2025	2027	DPT/Shoqata e Ndërtuesve/Agjencia e planifikimit të territorit
Masa 2.1.2 Vlerësimi i performancës së sektorit të turizmit dhe hartimi i planit të dedikuar sektorial	Aktiviteti 2.1.2.1: Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorin e turizmit Aktiviteti 2.1.2.2: Hartimi dhe zbatimi i planeve vjetore sektoriale të Turizmit.	2024	2027	DPT në bashkëpunim me Ministrinë e Turizmit, Shoqata e turizmit
Masa 2.1.3. Identifikimi i aktiviteteve digjitale/elektronike në të gjithë sektorët e ekonomisë	Aktiviteti 2.1.3.1: Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorin e shërbimeve/tregtisë digjitale. Aktiviteti 2.1.3.2: Hartimi dhe zbatimi i planit Sektorial të Tregtisë elektronike	2026	2027	DPT/AKEP/MF
Masa 2.1.4. Trajtimi i sektorëve të tjerë të identifikuar me risk nëpërmjet metodave moderne të menaxhimit të riskut për të rritur pajtueshmërinë vullnetare	Aktiviteti 2.1.4.1: Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorët e tjerë. Aktiviteti 2.1.4.2: Hartimi i Planeve sektoriale të pajtueshmërisë në sektorët e evidentuar me risk.	2024	2027	DPT/Shoqatat e Biznesit
Masa 2.1.5: Zgjerimi i bazës së tatueshme me rritjen e numrit të tatimpaguesve të përfshirë në përgjegjësinë e TVSh-së	Aktiviteti 2.1.5.1: Krijimi i kritereve të reja të riskut me qëllim evidentimin e tatimpaguesve me riskun e shmangies së TVSh-së.	2024	2027	DPT
	Aktiviteti 2.1.5.2: Finalizim i parambushjes së deklaratës së TVSh	2025	2026	DPT

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritje e të ardhurave nga TVSh me 0.92% e PBB-së, brenda 2027	Të ardhura nga TVSh e brendshme, 1,98% e PBB-së	0.42% e PBB-së	0.21% e PBB-së	0.15% e PBB-së	0.14% e PBB-së
Rritja e numrit të tatimpaguesve deklarues TVSh-je në sektorin e ndërtimit	13.3% e tatimpaguesve deklarues TVSh	10% rritje nr. i tatimpaguesve	5% rritje nr. i tatimpaguesve	5% rritje nr. i tatimpaguesve	5% rritje nr. i tatimpaguesve
Rritja e TVSh së paguar në sektorin e ndërtimit		19% rritje e të ardhurave	20% rritje e të ardhurave	12% rritje e të ardhurave	8% rritje e të ardhurave
Rritje në numrin e tatimpaguesve deklarues TVSh në sektorin e akomodimit me normë tatimore 6%	1,9% e tatimpaguesve deklarues TVSh	20% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve
Rritje e TVSh-së e paguar në sektorin e turizmit *	5.8% e totalit të TVSh-së së brendshme	20% rritje e të ardhurave nga sektori i turizmit	20% rritje e të ardhurave nga sektori i turizmit	20% rritje e të ardhurave nga sektori i turizmit	20% rritje e të ardhurave nga sektori i turizmit
Rritje në numrin e tatimpaguesve deklarues TVSh në sektorin e turizmit (Akomodim, Bar-restorante) që kanë normë standarde TVSh-je	8% e tatimpaguesve deklarues TVSh	10% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve	20% rritje nr. i tatimpaguesve
Rritje e numrit tatimpaguesve me përgjegjësi tatimore me TVSh për të gjithë sektorët, 14% më shumë, në fund të 2027	26% tatimpagues deklarues TVSh	4% rritje nr. i tatimpaguesve	4% rritje nr. i tatimpaguesve	3% rritje nr. i tatimpaguesve	3% rritje nr. i tatimpaguesve
Parambushja e deklaratës së TVSh				100%	

*Shënim. Sektori i turizmit përfshin: Hotele dhe struktura të ngjashme, Akomodime për pushime dhe të tjera akomodime kolektive, Hapësirat për kampinge dhe për parqe, për çadra ose rulota argëtimi, Akomodime të tjera, Restorante dhe shërbim ushqimor i lëvizshëm, Aktivitete të shërbimit të pijeve, Dhënia me qira dhe hua e mjeteve të transportit dhe Dhënia me qira dhe hua e pajisjeve të transportit të ujit.

Masa 2.1.1 Trajtimi i sektorit të ndërtimit dhe parandalimi i humbjeve tatimore në zinxhirin e furnizimit të nënkontraktorëve.

Sektori i ndërtimit përfshin tatimpaguesit që operojnë në tre nënsektore dhe konkretisht:

1. Ndërtimi i ndërtesave;
2. Inxhinieria civile; dhe
3. Veprimtari të specializuara të ndërtimit.

Sektori i ndërtimit përbën një ndër sektorët kryesorë në kontributin e të ardhurave nga administrata tatimore, me 11.2% të totalit të të ardhurave. Të ardhurat e arkëtuara nga sektori i ndërtimit përbëjnë 0.39% të PBB-së.

Çdo masë e marrë në mirëadministrimin e TVSh së këtij sektori sjell të ardhura shtesë edhe në llojet e tatimeve të tjera si tatimi mbi fitimin korporativ, tatimi mbi të ardhurat e personave fizikë, etj. Peshat e TVSh-së së paguar në sektorin e “Ndërtimit” në raport me deklarinimin dhe pagesën e TVSh-së së të gjithë sektorëve ekonomikë në vitet 2021-2023, rezulton të jetë 14% - 15 % e totalit të TVSh-së së brendshme.

Në saj të masave të marra ndër vite, për subjektet deklarues me deklaratë TVSh-je që përfshihen në sektorin “Ndërtim”, rezulton rritje në numrin e tatimpaguesve deklarues të TVSh-së ndër vite, rritje kjo me +10% në vitin 2022 në krahasim me vitin 2021, dhe po me 10% në 2023 krahasuar me vitin 2022.

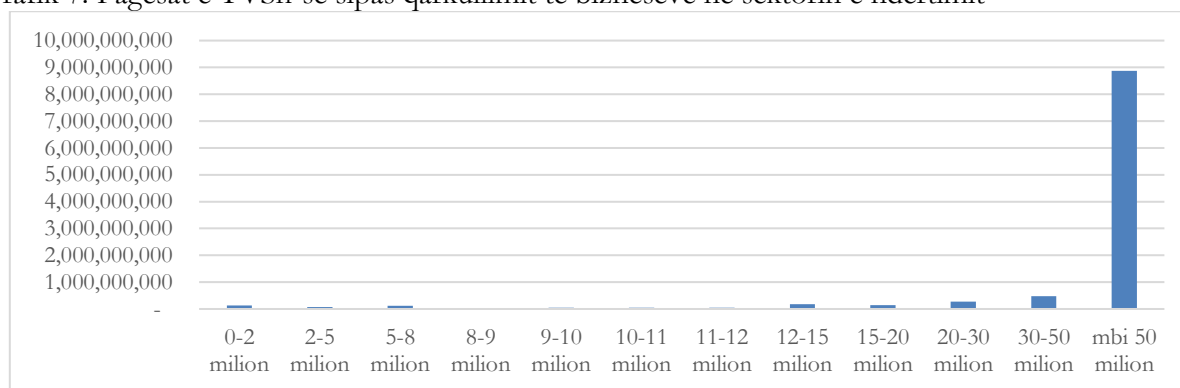

Në fund të vitit 2023 rezultojnë 4.431 tatimpagues deklarues TVSh-je në këtë sektor, nga 7649 tatimpagues po në këtë sektor, të cilët janë deklarues në tatimin mbi fitimin ose tatimin e thjeshtuar mbi fitimin.

Pra 58 % e tatimpaguesve të këtij grupi, janë subjekt i TVSh-së. Lidhur me TVSh-në e paguar ndër vite, rezulton rritje me 25% në 2023 krahasuar me vitin 2022 ose rreth 2.07 miliardë lek më shumë.

Pavarësisht nga kjo rritje, vlerësohet se sektori i ndërtimeve dallon si një sektor veçanërisht problematik lidhur me TVSh-në e nëndeklaruar. Pjesa më e madhe e pagesave të TVSh-së bëhen nga tatimpaguesit me xhiro mbi 50 milionë lekë, të cilët përbëjnë edhe 85% të totalit.

Grafik 7: Pagesat e TVSh-së sipas qarkullimit të bizneseve në sektorin e ndërtimit

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Në formulimin e strategjisë afatmesme dhe planeve të veprimit, Administrata Tatimore do t'i japë përparësi zhvillimit të një programi të përmirësimit të pajtueshmërisë, posaçërisht për sektorin e ndërtimit dhe krejt zinxhirit furnizues të tij, për të zvogëluar humbjet tatimore në këtë sektor.

Ndër të tjera, synimi i kësaj mase është eliminimi i skemave të mashtrimit të TVSh-së në ndërtim, duke synuar rritje të TVSh-së së pagueshme. Edhe përvoja ndërkombëtare tregon se ndërtimi është një sektor shumë i ndjeshëm ndaj mashtrimit të TVSh-së përgjatë zinxhirit të furnizimit të nënkontraktuesve.

Aktiviteti 2.1.1.1: Kryerja e një analize të detajuar të fenomeneve të sektorit të ndërtimit, analizë e zinxhirit të TVSh-së së nënkontraktorëve

Në trajtimin e performancës së sektorit të ndërtimit, është shumë e rëndësishme trajtimi dhe monitorimi i të gjithë zinxhirit furnizues së këtij sektori për të evidentuar të gjitha hallkat ku konstatohet rrjedhje e TVSh-së. Analiza do të përfshijë të gjithë tatimpaguesit që operojnë në sektorin e ndërtimit dhe nënkontraktorët e tyre duke filluar nga importi/prodhimi i lëndëve të para për sektorin e ndërtimit deri në analizën e kostove, sasisë dhe çmimeve të kantieret e ndërtimit.

Në kuadër të analizës së të dhënave dhe risqeve të sektorit të ndërtimit, administrata tatimore do të bashkëpunojë dhe bashkërendojë me institucione të tjera të tilla: si Agjencinë e Zhvillimit të Territorit, Agjencinë Kombëtare të Planifikimit të Territorit, AKBN në rastet e ndërtimit të HEC-eve apo me të dhënat e regjistrit të Lejeve të Ndërtimit nga Bashkitë.

Aktiviteti 2.1.1.2: Hartimi dhe zbatimi i planit sektorial të ndërtimit

Bazuar në analizat e mësipërme, administrata tatimore do të hartojë një Plan sektorial të dedikuar vetëm për sektorin e ndërtimit dhe zinxhirin furnizues të tij. Fokusi kryesor i tij do të jetë TVSh-ja por pa anashkaluar tatim mbi fitimin dhe problematikat që kanë të bëjnë me deklarimin e punonjësve.

Masa 2.1.2 Vlerësimi i performancës së sektorit të turizmit dhe hartimi i planit të dedikuar sektorial

Sektori i turizmit përbën një ndër sektorët me rritje të ndjeshme vitet e fundit si dhe një sektor për të cilin janë dhënë dhe zbatohen incentiva tatimore, si përjashtime ose norma të reduktuara taksash. Me këtë sektor, përveç hotelërisë, janë të lidhur shumë tatimpagues që operojnë në sektorë të ndryshëm si sektori i transportit, agjencitë turistike, sektori i tregtisë, me shumicë e pakicë, etj.

Në bazë të të dhënave rezulton se për subjektet deklarues deklarata TVSh që janë në sektorët “Akomodim” dhe “Aktivitetet e shërbimit të ushqimit dhe pijeve”, të cilët kanë më shumë se 100.000 lekë shitje të tatueshme me 6 %, rezulton të ketë rritje në numrin e tatimpaguesve deklarues TVSh-je në këto fasha ndër vite, rritje me 8% në vitin 2022 në krahasim me vitin 2021, dhe me 17% në 2023 krahasuar me vitin 2022. Gjithashtu, rezulton me rritje edhe TVSh-ja e paguar ndër vite, 40% rritje në 2022 krahasuar me 2021, dhe 40% rritje në 2023 krahasuar me vitin 2022. Në bazë të analizave, ka potencial për të rritur përputhshmërinë në këtë sektor.

Tabela 12: Të ardhurat nga TVSh në % të PBB-së dhe numri i subjekteve në sektorin “Akomodim” dhe “Aktivitetet e shërbimit të ushqimit dhe pijeve”, me më shumë se 100.000 lekë shitje të tatueshme me 6 %

Sektori	TVSH paguar			Numri i tatimpaguesve		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Akomodimi	0.010%	0.013%	0.014%	497	537	632
Aktivitetet e shërbimit të ushqimit dhe pijeve	0.005%	0.006%	0.010%	132	145	168
Total Turizëm	0.015%	0.018%	0.024%	629	682	800

Aktiviteti 2.1.2.1: Analizë e performancës së Sektorit të Turizmit dhe vlerësimi i risqeve

Kjo analizë do të synojë në identifikimin dhe vlerësimin e risqeve, prioritetizimi i tyre, përcaktimi i shkaqeve të mospajtueshmërisë në sektorin e turizmit. Në analizë, përpos tatimpaguesve që operojnë në “Akomodim/Shërbimi ushqimor” do të përfshihen edhe tatimpaguesit që operojnë në sektorin, shërbime plazhi, transporti qytetas e ndërqytetas, dhënia me qira e makinave/mjeteve ujore, shërbime turistike, etj.

Gjithashtu, në fokus do të jetë monitorimi i zbatimit të ligjit të ri “Për Turizmin” kryesisht për çështje që kanë të bëjnë me regjistrimin pranë institucionit përgjegjës për sektorin e turizmit dhe ato që kanë të bëjnë me mënyrën e deklarimit të të ardhurave të këtij sektori.

Bashkërendimi i nismave me institucione të tjera të angazhuara në mbarrëvajtjen e sektorit turistik, si Agjencia Kombëtare e Bregdetit (AKB), Bashkitë në zonat turistike, etj., do të jetë një tjetër fokus i administratës tatimore.

Aktiviteti 2.1.2.2: Finalizimi dhe zbatimi i Planit Sektorial të Turizmit

Bazuar në analizat e mësipërme, administrata tatimore do të hartojë plane sektoriale vjetore të dedikuar vetëm për sektorin e turizmit (struktura akomoduese, bar-restorante, agroturizëm, shërbime

plazhi, transporti qytetas e ndërqytetas, dhënia me qira e makinave/ambienteve etj.). Fokusi kryesor i tij do të jetë TVSh-ja, ndjekur nga tatimin mbi fitimin dhe tatimin mbi të ardhurat biznesore, si dhe problematikat që kanë të bëjnë me deklarimin e punonjësve.

Burimet e të dhënave që gjenerohen tashmë në kohë reale nga sistemi i fiskalizimit, do përdoren për të evidentuar tatimpaguesit mospërmbushës si dhe përdorimi i çdo të dhëne nga palë të treta ose burime të jashtme publike (*web*, media vizive e sociale etj.) të cilat ndihmojnë administratën tatimore në realizimin e misionit të saj.

Masa 2.1.3 Identifikimi i aktiviteteve digjitale/elektronike në të gjithë sektorët e ekonomisë

Tregjet *online* në Shqipëri karakterizohen nga shitjet e brendshme nëpërmjet rrjeteve sociale dhe dyqaneve lokale, përmes pagesave *cash* dhe blerjeve elektronike në platformat ndërkombëtare të tregtisë elektronike përmes pagesave me karta elektronike. Sipas një studimi të Bankës Botërore⁵, nga të anketuarit shqiptarë që bëjnë blerje *online*, 67% theksojnë se përdorin rrjetet sociale për të blerë nga dyqanet vendase, ndërsa 61% deklarojnë se blejnë nga tregjet ndërkombëtare.

Shërbimet, që kërkohen më tepër nga kompanitë e shitjeve *online* në Shqipëri, të përqendruara më së

⁵ Studimi i Bankës Botërore : “Albania E-Commerce Diagnostic: Leveraging the Digital Trade Opportunity”.

shumti në Tiranë janë: tërheqja me korrier, dorëzimi në adresë dhe pagesa në momentin e dorëzimit. Sipas vëzhgimeve të kryera për këtë lloj tregtie në Shqipëri, problematikat kryesore të hasura janë si me poshtë:

Informaliteti, i cili pengon pasqyrimin e realitetit të shitjeve *online* në vend.

- Sektori i shërbimeve postare. E njëjta situatë shfaqet edhe në këto sektorë ku pjesa më e madhe e bizneseve për dërgesat punësojnë individë të palicencuar për këto shërbime.

- Operatorët e shitjeve *online*, të cilët shprehen se për shkak të mundësive që krijon operimi *online*, shumë individë u shmangen detyrimeve fiskale ku një ndër to është dhe moslëshimi i faturës.

- Thuajse mbi 90% e shitjeve *online* bëhen me para në dorë (*cash-on-delivery*). Arsyeja kryesore, është mosbesimi i konsumatorëve ndaj cilësisë së mallit që do marrin në dorëzim.

- Problematika lidhur me kthimin e mallrave/porosive.

Aktiviteti 2.1.3.1: Analizë e arsyeve dhe risqeve të mospajtushmërisë në sektorin e shërbimeve/tregtisë digjitale

Administrata Tatimore do të kryejë një analizë të detajuar të identifikimit dhe vlerësimit të risqeve, priorizimi i tyre, përcaktimi i shkaqeve të mospajtushmërisë në sektorin shërbimeve/tregtisë digjitale.

Fokus të veçantë do të kenë tatimpaguesit që operojnë në sektorin e “Aktiviteteve postare dhe ndërlihdhëse” në bashkëpunim me AKEP. Numri i tatimpaguesve që ushtrojnë aktivitetet në këtë sektor është rritur ndjeshëm me rritjen e tregtisë elektronike në vend. Aktualisht, janë 82 operatorë që operojnë në këtë treg.

Aktiviteti 2.1.3.2: Hartimi dhe zbatimi i Planit Sektorial të tregtisë elektronike

Bazuar në analizat e mësipërme, administrata tatimore do të hartojë plane sektorial të dedikuar vetëm për sektorin e tregtisë elektronike. Vëmendja kryesore e këtij plani do të jetë, qarkullimi real i deklaruar nga tatimpaguesit që kryejnë këtë aktivitet me fokus te TVSh-ja, por pa anashkaluar tatimin mbi fitimin dhe tatimin mbi të ardhurat e personave fizike, si dhe problematikat që kanë të bëjnë me deklarimin e punonjësve. Marrëdhënia ndërmjet shoqërive të transportit (ndërmjetësve) dhe klientëve e furnitorëve të produkteve do trajtohet gjithashtu. Analiza do përfshijë të gjithë

tatimpaguesit që operojnë në këtë sektor. Përveç kompanive vendore që ofrojnë tregti/shërbime elektronike, në fokus do të jenë edhe kompanitë ndërkombëtare.

Masa 2.1.4 Trajtimi i sektorëve të tjerë të identifikuar me risk nëpërmjet metodave moderne të menaxhimit të riskut për të rritur pajtueshmërinë vullnetare

Synimi i kësaj mase është rritja e përputhshmërisë së sektorëve me risk. Zhvillimi i planeve me fokus përmirësimin e pajtueshmërisë do të ketë nevojë për ndihmë të mëtijshme për zhvillimin e kapaciteteve, si për teknikat e analizës së të dhënave (për të identifikuar më mirë grupimet e riskut brenda vlerësimit të hendeut të TVSh-së), ashtu edhe për hartimin e planit sektorial.

Për të pasur ndikim të qëndrueshëm, administrata tatimore do të hartojë një plan të përmirësimit të përputhshmërisë sektoriale në mënyrë gjithëpërfshirëse. Për periudhën katërvjeçare, fokusi i punës së administratës tatimore përpos sektorit të ndërtimit /turizmit /tregtisë elektronike do të jenë edhe sektorët e tjerë të evidentuar si sektorë me risk të tillë si: sektori i tregtisë, shërbimeve të ndryshme, prodhimit etj. Për secilin nga këta sektorë, administrata tatimore do të hartojë Planet Operacionale Sektoriale specifike vjetore.

Aktiviteti 2.1.4.1: Përcaktimi i metodologjisë së teknikave të analizës së të dhënave

Monitorim më i mirë i deklarimeve tatimore, duke ndërthurur dhe kryqëzuar informacion mes strukturave të ndryshme të administratës tatimore dhe institucioneve të tjera. Përmirësimi i cilësisë së kontrolleve tatimore nëpërmjet standardizimit të procedurave të kontrollit si dhe automatizimit dhe zbatimit në sistemin C@TS të raport-kontrollit.

Përmirësimi i kapaciteteve dhe i procedurave të kontrollit nga zyra, metodologjisë dhe analizimit të risqeve. Fokusimi i administratës tatimore në këtë lloj kontrolli, i cili ul kostot administrative është më efektiv, më i shpejtë dhe më transparent.

Aktiviteti 2.1.4.2: Hartimi i Planeve sektoriale të pajtueshmërisë në sektorët e evidentuar me risk

Bazuar në planet vjetore të pajtueshmërisë së administratës tatimore do të realizohen plane specifike sektoriale në ata sektorë ekonomik, të cilët identifikohen dhe vlerësohen me riskun e shmangies së TVSh-së. Do trajtohen me vëmendje fenomenet

me risk për kategori të ndryshme tatimpaguesish, tatimesh dhe shtrirje gjeografike.

Masa 2.1.5 Zgjerimi i bazës së tatueshme me rritjen e numrit të tatimpaguesve të përfshirë në përgjegjësinë e TVSh-së

Zgjerimi i bazës tatimore për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar (TVSH) në Shqipëri është i rëndësishëm pasi synon:

1. Rritje të të ardhurave buxhetore: Një bazë më e gjerë tatimore për TVSh-në do të thotë më shumë subjekte tatimore që paguajnë këtë tatim. Kjo do të rezultonte në më shumë të ardhura për buxhetin e shtetit,

2. Barazi dhe drejtësi tatimore: Zgjerimi i bazës tatimore për TVSh-në nënkupton përfshirjen e më shumë subjekteve që kryejnë aktivitete ekonomike.

Kjo do të ndihmonte në uljen e informalitetit dhe do të siguronte një konkurrencë të drejtë në të bërit biznes për subjektet tatimore.

3. Efikasitet më i lartë administrativ: Një bazë më e gjerë tatimore do të thotë se më pak subjekte do të iknin nga detyrimi për të paguar TVSh-në. Kjo do të ulë kostot administrative për Administratën Tatimore për të identifikuar dhe ndjekur subjektet joformale.

4. Luftë kundër evazionit fiskal: Një bazë më e gjerë tatimore ul hapësirat për evazion fiskal dhe shmangien e TVSh-së, duke rritur kështu disiplinën fiskale në vend.

Situata ndër vite e numrit të tatimpaguesve të regjistruar në TVSh, paraqitet si më poshtë:

Tabela 13: Numri i subjekteve aktive me përgjegjësi TVSh-je

Vitet	2021	2022	2023
Numri i subjekteve	27,883	31,215	33,283

Aktiviteti 2.1.5.1. Krijimi i kriterëve të riskut që evidentojnë tatimpagues me riskun e shmangies së TVSH-së.

Kritere të reja risku të natyrës si: numër i lartë punonjësish, blerje mbi kufirin e TVSH-së, qarkullim të deklaruar në mënyrë të vijueshme në kufi të pragut pa e kaluar atë etj, do aplikohen nga administrata tatimore në sektorë të caktuar.

Aktiviteti 2.1.5.2 Parambushja e deklaratës së TVSH brenda vitit 2026

Fiskalizimi si reforma më madhore e implementuar nga administrata tatimore gjatë viteve të fundit ndryshoi rrënjësisht mënyrën e faturimit, duke sjellë faturimin dhe deklarimin pranë AT në kohë reale. Aktualisht, po punohet për konsolidimin e procesit të fiskalizimit, bërjen funksional të një moduli risku vetëm për këtë proces dhe zhvillimin e raporteve *Business Intelligent* që do ndihmojnë në një gjurmim më të lehtë dhe më efikas të subjekteve mospërbushës. Administrata tatimore ka hedhur hapa përpara dhe ka mundur parambushjen dhe deklarimin automatik të librave të shitjes dhe blerjes si dhe në të ardhmen e shpejtë synon parambushjen dhe deklarimin automatik të deklaratës së tvsh-së.

Parambushja e deklaratës së TVSH do bëhet brenda vitit 2026 dhe me këtë proces mbyllet cikli i deklarimit automatik që nga faturimi deri në deklarimin final të TVSH-së kështu administrata tatimore disponon në kohë reale ecurinë e deklarimit të TVSH-së për cdo tatimpagues.

V.3 Komponenti 2.2 Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi

Objekti

Synimi i këtij komponenti është ulja e qarkullimit të pagesave me para në dorë në ekonomi nëpërmjet masave të administrimit fiskal.

Konteksti

Përdorimi i pagesave me para në dorë në Shqipëri ka qenë dhe mbetet ende i lartë në krahasim me vendet e tjera evropiane. Sipas të dhënave të fundit nga Banka e Shqipërisë, rreth 90% e transaksioneve të konsumit përfundimtar kryheshin me para në dorë në vitin 2022. Raporti i vlerës së kartëmonedhave dhe monedhave në qarkullim ndaj M3 (Agregatit të Gjerë Monetar). Në fund të vitit 2022, ky raport ishte 27.9% në Shqipëri sipas Bankës së Shqipërisë. Kjo është shumë më e lartë se mesatarja e vendeve të

Bashkimit Evropian prej 10.7%. Bazuar në të dhënat e “Raportit Vjetor 2022 të Bankës së Shqipërisë”⁶ në fund të vitit 2022, infrastruktura e ofruar nga këto banka ka shënuar një rritje të konsiderueshme në numrin e terminaleve POS me 18.1% krahasuar me vitin 2021. Megjithatë, përqendrimi i këtyre terminaleve vijon të jetë i lartë në qarkun e Tiranës me 83.3% të tyre, për shkak të përqendrimit të madh të sipërmarrësve dhe popullsisë në këtë zonë. Gjithashtu, është vërejtur një shpërndarje më e gjerë e rrjetit të POS-eve në rajonet e tjera të vendit gjatë vitit 2022, me përjashtim të qarkut të Elbasanit. Përdorimi i kartave në pikat POS është rritur me 35.5% krahasuar me vitin 2021.

Rritja e numrit të ATM-ve dhe funksionet e reja

Numri i ATM-ve është rritur me 4.0% krahasuar me vitin 2021. Megjithëse ATM-të përdoren kryesisht për tërheqje *cash*-i, gjatë vitit 2022 ka pasur një zgjerim të funksionit të ATM-ve që lejojnë depozitimet, me përdorim të rritur krahasuar me vitin 2021. Për 100,000 të rritur në Shqipëri, numri i ATM-ve dhe POS-eve ka pësuar një rritje të vazhdueshme gjatë 5 viteve të fundit, duke treguar një rritje të përdorimit të kartave dhe përfshirjes financiare.

Reduktimi i transaksioneve me para fizike

Transaksionet me para fizike në sportelet e bankave kanë shënuar një rënie në numër me 9.2% dhe një rritje të lehtë në vlerë me 1.3% në vitin 2022 krahasuar me një vit më parë. Përdorimi i parasë fizike mbetet ende mbizotërues në ekonominë shqiptare, duke mbartur kosto të larta për aktorët ekonomikë. Për këtë arsye, është thelbësore nxitja e përdorimit të instrumenteve më efikase dhe me kosto të ulëta, që përbën një nga prioritetet e Bankës së Shqipërisë.

Grafikët në vijim tregojnë trendin e rritjes ndër vite të terminaleve POS dhe ATM-eve 2015–2022 (të dhëna të plota) dhe projeksion me të dhëna të pjesshme për 2023.

Grafik 8: Terminale POS (Point of Sale) gjatë viteve

⁶ Ky është një kusht sipas Planit të Rritjes.

⁷ https://www.bankofalbania.org/Botime/Botime_Periodike/Raporti_Vjetor/

Grafik 9: Indikator Terminale POS për 100.000 banorë

Burimi: Banka e Shqipërisë

Këto shifra tregojnë se ekonomia shqiptare vazhdon të jetë e dominuar nga përdorimi i parave fizike, megjithëse, vitet e fundit ka pasur një rritje të lehtë të përdorimit të kartave dhe pagesave elektronike. Raporti i përdorimit të *cash*-it ndaj kartave dhe formave të tjera të pagesave *online* është akoma shumë i lartë. Disa nga arsyet kryesore që ndikojnë në këtë fenomen janë:

1. Kultura jonë e kryerjes së pagesave me para në dorë;
2. Normë e ulët interesi për depozitat;
3. Mosinstalimi i terminalleve POS në të gjitha pikat e shitjes me pakicë;
4. Burimi i parave *cash*, nëse një individ ka një të ardhur 80 mijë lekë në muaj dhe shpenzon 200 mijë lekë në muaj, pra jashtë burimit të ligjshëm, logjikisht që këtë diferencë e ka të krijuar nga burime të paligjshme;
5. Niveli i ekonomisë informale/jozyrtare;
6. Niveli i ulët i edukimit financiar dhe rezistenca ndaj ndryshimit.

Megjithatë, qeveria dhe banka qendrore kanë ndërmarrë disa masa për të nxitur përdorimin e pagesave elektronike, si ulja e komisioneve bankare, promovimi i edukimit financiar, etj. Kjo pritët të ulë gradualisht varësinë nga paraja fizike në vitet e ardhshme.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Ulje e përdorimit të pagesave me para në dorë në ekonomi;
- Rritje e pagesave nëpërmjet *e-banking*;
- Rritja e transaksioneve nëpërmjet faturave *e-invoice* pa para në dorë;
- Rritja e numrit të tatimpaguesve që përdorin POS-et në ambientet e aktivitetit të tyre.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.2.1 Zbatimi i një plani masash nga administrata tatimore për të ulur pagesat me para në dorë në ekonomi	Aktiviteti 2.2.1.1 Aktiviteti 2.2.1: Vendasja një limiti për pagesat <i>cash</i> mes individëve; Aktiviteti 2.2.1.2: Reduktimi i mëtejshëm për pagesat me para në dorë mes bizneseve nga 150.000 lekë që është aktualisht.	2025	2026	MF/ DPT

	Aktiviteti 2.2.1.3: Krijimi i rregullave të riskut të cilat evidentojnë tatimpaguesit të cilët fragmentizojnë faturat për të mos kaluar limitin që përcakton ligji, tatimpaguesit që kanë nivel anormal të faturimit me para në dorë krahasuar me të ngjashmit e tyre.			
Masa 2.2.2 Diskutimi me sektorin bankar për reduktimin e komisioneve bankare për tatimpaguesit që përdorin POS-in.	Aktiviteti 2.2.2.1: Krijimi i një grupi pune mes MF-së, Bankës së Shqipërisë dhe Shoqatës së Bankave për të ulur komisionet e përdorimit të terminaleve POS mes bankave të nivelit të dytë dhe tatimpaguesve	2025	2025	MF/DPT/BSH/Shoqata Shqiptare e Bankave

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Ulja e qarkullimit të parasë në dorë në ekonomi	90% e transaksioneve të konsumit përfundimtar kryheshin me para në dorë në vitin 2022	Trend rënës	Trend rënës	Trend rënës	Trend rënës

Më poshtë është një përshkrim i masave dhe aktiviteteve për realizimin e këtij komponenti.

Masa 2.2.1 Zbatimi i një plani masash nga administrata tatimore për të ulur pagesat *cash* në ekonomi

Aktualisht, pjesë e strategjisë 4-vjeçare do të jetë ulja e parasë *cash* nëpërmjet përdorimit të terminaleve POS në Shqipëri. Vende të ndryshme të botës i kanë zbatuar me sukses këto eksperiencë. Greqia, nga 1 janari 2020, aplikon penalitetet tek individët nëse 1/3 e të ardhurave nuk e kanalizojnë nëpërmjet terminaleve POS. Aktualisht, Shqipëria ka një nivel shumë të ulët të përdorimit të POS-eve. Në vitin 2022, janë rreth 18,570 POS-e të instaluar nga tatimpaguesit, shifër kjo e papërfillshme duke marrë në konsideratë që në vend ushtrojnë aktivitet ekonomik mbi 125 mijë biznese.

Pavarësisht masave që ka marrë Banka e Shqipërisë për reduktimin e parasë *cash*, si dhe uljes së kostos së mbajtjes së llogarisë bankare për individë dhe biznese të vogla, nga ana e administrimit tatimor, bazuar dhe në eksperiencat e vendeve të tjera mbi masat e marra prej tyre për të ulur përdorimin e pagesave *cash* në vend, Strategjia ka parashikuar masat e mëposhtme për të zhvendosur qarkullimin *cash* drejt pagesave elektronike. Kjo është në harmoni të plotë edhe me projektin e fiskalizimit.

- Aktiviteti 2.2.1.1: Vendosja e një limiti për pagesat *cash* mes individëve;

- Aktiviteti 2.2.1.2: Reduktimi i mëtejshëm për pagesat me para në dorë mes bizneseve nga 150.000 lekë që është aktualisht.

- Aktiviteti 2.2.1.3: Krijimi i rregullave të riskut, të cilat evidentojnë tatimpaguesit të cilët fragmentizojnë faturat për të mos kaluar limitin që përcakton ligji, tatimpaguesit që kanë nivel anormal të faturimit *cash* krahasuar me të ngjashmit e tyre.

Masa 2.2.2 Diskutimi me sektorin bankar për reduktimin e komisioneve bankare për tatimpaguesit që përdorin POS-et

- Aktiviteti 2.2.2.1: Krijimi i një grupi pune mes Ministrisë së Financave, Bankës së Shqipërisë dhe Shoqatës Shqiptare të Bankave për të ulur komisionet e përdorimit të terminaleve POS mes bankave të nivelit të dytë dhe tatimpaguesve.

V.4 Komponenti 2.3 Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustificuara

Objektivi

Objektivi kryesor i këtij komponenti konsiston në ngritjen e sistemeve, regjistrave dhe kapaciteteve për hetimin e pasurive të pajustificuara, si dhe kryerja e hetimeve të

tatimpaguesve dhe individëve bazuar në të dhënat e këtyre sistemeve, në përputhje të plotë me kushtet për afatin dhe treguesit e përcaktuar në Planin e Rritjes.

Konteksti

Ndër vite, në AT është investuar, lidhur me krijimin e sistemeve për të identifikuar evazionin tatimor apo për të pasur instrumente ndihmëse. Përpos projektit të fiskalizimit, me ligjin e vitit 2020 është krijuar Regjistri Qendror i Llogarive Bankare i cili është një bazë e të dhënave shtetërore. Qëllimi i krijimit të këtij regjistri është krijimi i kushteve për parandalimin e përdorimit të sistemit financiar në Republikën e Shqipërisë, për pastrimin e parave dhe produkteve me origjinë nga vepra penale, për parandalimin e financimit të terrorizmit, si dhe për lehtësimin e procedurave për mbledhjen e detyrimeve tatimore, taksat apo tarifatat, në nivel qendror apo lokal.

Administrata Tatimore ka bërë përparime në përputhje me standardet e Shkëmbimit Automatik të Informacionit (AEOI) të OECD. Shqipëria mbetet e vetmi vend i Ballkanit Perëndimor që zbaton kuadrin ligjor AEOI dhe ndau informacionin e saj me më shumë se 77 juridiksione (përfshirë 24 shtete anëtare të BE-së) në vitin 2022.

Prioritet tashmë përbën fillimi i përpunimit dhe përdorimit të informacionit rreth taksapaguesve të marrë gjatë kësaj periudhe. Me strukturën e re të AT-së të miratuar në maj 2023, është krijuar Drejtoria e Informacionit – Sektori i Komunikimit, i cili do jetë përgjegjës edhe për CRS-të. AT është në fazën e rekrutimit të stafit dhe me rekrutimin e tij lind nevoja edhe për trajnimin e tij lidhur me CRS-të.

Prioritare do të jetë krijimi i dy sistemeve të rëndësishme, për AT-në për të pasur të dhënat e

nevojshme mbi pasuritë totale të individëve, nga palët e treta, për të bërë investigimet përkatëse për përputhshmërinë tatimore.

Bazuar në sistemet ekzistuese, si dhe në sistemet e reja, në periudhën afatmesme AT-ja do të ndërmarrë një seri auditimesh si të individëve ashtu edhe të tatimpaguesve.

Plani i Rritjes së Agjendës së Reformave të KE-së ka përcaktuar katër masa të qarta me indikatorët e afate lidhur me krijimin e regjistrat të aseteve, përdorimin e të dhënave të palëve të treta, auditimi i mbi 200 individëve të pasur brenda vitit 2026. Masat që do të ndërmerren nën këtë komponent, si dhe në komponentin 2.4, lidhur me zvogëlimin e shmangieve tatimore do të bëjnë të mundur realizimin e këtyre kushteve dhe të indikatorëve përkatës.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

1. Zbatim plotësisht i kushteve sipas Planit të Rritjes në:

1. Ngritja e Regjistrat të Aseteve të tatimpaguesve me synimin e një vlerësimi real të pasurive të tatimpaguesit dhe plotësimi i regjistrat të pasurive të tatimpaguesve për 10% të tatimpaguesve brenda vitit 2026;

2. Përdorimi i të dhënave nga palë të treta si nga regjistri i shërbimeve publike (elektrike, ujë, regjistri i automjeteve, bashkive për t'i mundësuar AT-së hetimin e pasurive të pajustificuara të taksapaguesve (qershor 2025);

3. Kryerja e procedurave të auditimit për mbi 200 individë të pasur, bazuar në vlerësimin e riskut, brenda vitit 2026.

2. Shkëmbimi automatik i informacionit tatimor me administratat tatimore të huaja në kuadër të CRS-së dhe përdorimi i tij.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.3.1 Përdorimi i metodave të tërthorta për vlerësimet tatimore	Aktiviteti 2.3.1.1: Përditësimi i Manualit të Kontrollit Tatimor Aktiviteti 2.3.1.2: Analizë e Hendekut Tatimor (<i>Tax Gap</i>) Aktiviteti 2.3.1.3: Monitorimi i zbatimit të Planit të Veprimit të strategjinë e pajtueshmërisë 3-vjeçare për individët më të pasur dhe përditësimi i saj deri në vitin 2027	2025	2026	DPT/MF

Masa 2.3.2 Identifikimi i mosdeklarimit, në lidhje me juridiksionet <i>offshore</i> bazuar në të dhënat e mbledhura AEOI, sipas kuadrit të Standardit të Raportimit të Përbashkët (CRS)	Aktiviteti 2.3.2.1: Bërja efektive në DPT të strukturës përgjegjëse për CRS-në dhe trajnimi i stafit; Aktiviteti 2.3.2.2: Zbatimi i Projektit të Shkëmbimit Automatik të Informacionit; Aktiviteti 2.3.2.3: Analiza periodike mbi rastet e evazionit tatimor në lidhje me juridiksionet <i>offshore</i>; Aktiviteti 2.3.2.4: Zbatimi i rregullores së brendshme që përcakton mënyrën e rrjedhjes së informacionit në DPT si dhe monitorimin e bankave mbi zbatimin e verifikimit të duhur; Aktiviteti 2.3.2.5: Rishikimi i marrëveshjes dhe rritja e bashkëpunimit ndërinstitucional (FIU), lidhur me monitorimin e bankave si subjekte raportuese dhe rekomandimet e MONEYVAL; Aktiviteti 2.3.2.6: Zbatimi i Rregullave Globale Antierozionit (GloBE).	2024	2025	DPT
Masa 2.3.3: Ngritja e Regjistrat të Aseteve të tatimpaguesve me synimin e vlerësimit real të pasurive të tatimpaguesve	Aktiviteti 2.3.3.1: Krijimi i një Regjistrit të Aseteve me atributet përkatëse, për 10% të tatimpaguesve brenda vitit 2026; Aktiviteti 2.3.3.2: Analiza e të dhënave me raportet <i>Business Intelligence (BI)</i>.	2024	2026	DPT në bashkëpunim me AKSHI-n
Masa 2.3.4: Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta, në mënyrë që të mundësojë programin e administratës hetimore tatimore të pasurisë së pajustificuar për taksapaguesit	Aktiviteti 2.3.4.1: Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta; Aktiviteti 2.3.4.2: Shkëmbimi i të dhënave nëpërmjet <i>web-service</i>-ve.	2024	qershor 2025	DPT

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Numri i individëve të pasur të audituar	33			200	
Numri i individëve të investiguar nga AT-ja duke përdorur të dhënat nga palët e treta	Nuk ka				100
Numri i marrëveshjeve të bashkëpunimit të lidhura në fushën e investigimit financiar dhe korrupsioni midis Agjencive ligjzbatuese.					5
Krijimi i Regjistrat të Pasurive të Tatimpaguesve	0%			10% e tatimpaguesve	15% e tatimpaguesve

Më poshtë është një përshkrim i masave dhe aktiviteteve për realizimin e këtij komponenti.

Masa 2.3.1 Përdorimi i metodave të tërthorta për vlerësimet tatimore

Akumulimi i pasurive të pajustificuara - ku të ardhurat e deklaruar dhe burimet e fondeve janë qartësisht të pamjaftueshme për të financuar stilin e jetës dhe asetëve - është një faktor kryesor në minimizimin e besimit në sistemin tatimor.

Tradicionalisht, inspektorët e DPT-së mund të vlerësojnë përgjegjësinë tatimore vetëm kur ka prova të drejtpërdrejta të evazionit nga librat dhe regjistrimet ose informacionet e palëve të treta. Ligji për procedurat tatimore u ndryshua për të mundësuar qartazi përdorimin e metodave të tërthorta të auditimit dhe për të përcaktuar se vlerësimet e arsyeshme të detyrimeve tatimore, të mbështetura në metoda të tilla janë të vlefshme. Përfshirja bëjnë rastet kur tatimpaguesit të mund të shpjegojnë burimin e akumulimit të pasurisë ose mospërputhje të tjera. Administrata Tatimore do të përdorë metodat indirekte për të nxjerrë vlerësimet tatimore. Manualët e kontrollit do të rishikohen që të përfshijnë një kapitull të veçantë për metodat indirekte.

Programi i pajtueshmërie për individët më të pasur

Lidhur me zbatimin e një programi pajtueshmërie për individët më të pasur, administrata tatimore hartoi, në mesin e vitit 2022, Strategjinë e pajtueshmërisë 3-vjeçare për individët më të pasur, e cila u miratua me vendim të drejtorit të përgjithshëm të DPT-së me nr. 30, datë 2.6.2022. Plani për zbatimin e strategjisë së përputhshmërisë për individët më të ardhura të larta është miratuar edhe me vendimin nr. 4, datë 3.5.2023, të Komisionit të Riskut. DPT-ja ka filluar edhe analizat dhe kontrollet me informacione të bazuara në rrezik në bashkëpunim me palët e treta dhe deri tashmë janë kryer kontrole/auditime në 33 persona.

Aktualisht, DPT-ja po ndërmerr një projekt pilot me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimeve të Transportit Rrugor të Shqipërisë për të krahasuar individët që zotërojnë makina luksoze me deklarin e tyre të të ardhurave personale, (DIVA) si fazë e parë e këtij projekti dhe në të ardhmen për të zgjeruar shkëmbimin e informacionit në asetet e tjera të tatimpaguesit. Gjithashtu, po konsiderohen edhe individët subjekt sanksionesh në përputhje me marrëveshjen që vendi ynë ka me organizatat ndërkombëtare.

Strategjia e Pajtueshmërisë Individuale do të fillojë të zbatohet për të gjithë Individët që deklarojnë DIVA.

Gjatë periudhës 4-vjeçare, 2024–2027, për të adresuar evidentimin e rasteve të pasurisë së madhe të pashpjeguar nga individët, DPT-ja do të ndërmarrë këto masa:

- Aktiviteti 2.3.1.1: Përditësimi i Manualit të Kontrollit Tatimor, Manualët e kontrollit do të përfshijnë me një kapitull të veçantë për metodat indirekte.

- Aktiviteti 2.3.1.2: Analizë e Hendekut Tatimore (*Tax Gap*).

Kjo analizë do të synoj identifikimin e arsyeve përse nuk janë përmbushës tatimpaguesit dhe hartimi i masa të dedikuara që adresojnë çështjet kryesore, duke i ndihmuar tatimpaguesit të jenë përmbushës vullnetarë ose të shmangin mospajtueshmërinë.

- Aktiviteti 2.3.1.3: Monitorimi i zbatimit të Planit të Veprimit të strategjinë e pajtueshmërisë 3-vjeçare për individët më të pasur dhe përditësimi i saj deri në vitin 2027.

Masa 2.3.2 Identifikimi i mosdeklarimit, në lidhje me juridiksionet *offshore* bazuar në të dhënat e mbledhura AEOI sipas kuadrit të Standardit të Raportimit të Përbashkët (CRS)

Një tipar ndërkombëtar i evazionit tatimor (zakonisht nga individë relativisht të pasur) është kalimi i shumave të parave në vende *offshore*. Në adresim të këtij fenomeni, OECD-ja ka bashkuar 150 juridiksione (Forumi Global) për t'u angazhuar në shkëmbimin automatik të informacionit për llogaritë financiare. Shqipëria filloi shkëmbimet e para automatike në dhjetor 2020 (me ndihmë teknike nga autoritetet tatimore italiane) dhe do të fillojë të marrë informacione për individë shqiptarë që kanë llogari financiare në juridiksionet e huaja (përfshirë këtu edhe pjesën më të madhe të “strehëve” tradicionale *offshore*). Duke filluar nga viti 2022, administrata tatimore ndau informacionin e tij me më shumë se 77 juridiksione. DPT-ja do të fillojë përpunimin dhe përdorimin e informacionit të tatimpaguesit të marrë gjatë kësaj periudhe. Përvoja e vendeve që e kanë adaptuar më herët këtë masë, është që informacioni i shkëmbyer identifikon evazion të konsiderueshëm tatimor dhe Shqipëria nuk ka gjasa të jetë një përjashtim.

Në periudhë afatmesme, Shqipëria do të fillojë përgatitjet për zbatimin e Rregullave Globale

Antierozionit (GloBE), të cilat ka të ngjarë të kenë një ndikim të rëndësishëm në sistemin e saj tatimor të brendshëm. Norma statutoe e tatimit mbi të ardhurat e korporatave (CIT) është relativisht e ulët në krahasim me vendet e OECD-së dhe përdorimi i stimujve bujarë tatimorë mund të ulë më tej normën efektive tatimore.

Gjithashtu, do të kryhen analiza periodike mbi rastet e evazionit tatimor, në lidhje me juridiksionet *offshore*. Bazuar te CRS-ja, DPT-ja ka hartuar një rregullore të brendshme që përcakton mënyrën e rrjedhjes së informacionit në DPT, si dhe mënyrën e monitorimit të bankave mbi zbatimin e verifikimit të duhur.

Me strukturën e re të DPT-së, të miratuar me urdhrin nr. 69, datë 26.5.2023, është krijuar Drejtoria e Informacionit – Sektori i Komunikimit, i cili do të jetë përgjegjës edhe për CRS-në. AT-ja është në fazën e rekrutimit të stafit për këtë sektor dhe me rekrutimin e tij lind nevoja edhe për trajnimin e tij lidhur me CRS-në.

- Aktiviteti 2.3.2.1: Bërja efektive në administratën tatimore të strukturës përgjegjëse për CRS-në dhe trajnimi i stafit;

- Aktiviteti 2.3.2.2: Zbatimi i Projektit të Shkëmbimit Automatik të Informacionit;

- Aktiviteti 2.3.2.3: Analiza periodike mbi rastet e evazionit tatimor, në lidhje me juridiksionet *offshore*;

- Aktiviteti 2.3.2.4: Zbatimi i rregullores së brendshme që përcakton mënyrën e rrjedhjes së informacionit në administratën tatimore, si dhe monitorimin e bankave mbi zbatimin e verifikimit të duhur;

- Aktiviteti 2.3.2.5: Rishikimi i marrëveshjes dhe rritja e bashkëpunimit ndërinstitucional (FIU), lidhur me monitorimin e bankave si subjekte raportuese dhe rekomandimet e *Moneyval*;

- Aktiviteti 2.3.2.6: Zbatimi i Rregullave Globale Antierozionit (GloBE).

Masa 2.3.3 Ngritja e Regjistrimit të Aseteve të tatimpaguesve me synimin e vlerësimit real të pasurive të tatimpaguesve

Ndërtimi i Regjistrimit të Aseteve të Tatimpaguesve synon vlerësimin real të pasurisë së tatimpaguesve, ndërtimin e një sistemi verifikimi dhe gjurmimi të të ardhurave të tatimpaguesve, kontrollin e plotë të pagesave të kryera për tatimin në pronë. Disa nga problematikat e evidentuara për krijimin e Regjistrimit të Pasurive të Tatimpaguesve janë:

1. Mungesa e regjistrave digjitalë nga palët e treta (Agjencia Shtetërore e Kadastrës (ASHK), Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Transportit Rrugor (DPSHTRR), Aviacioni Civil, Autoriteti Detar, etj.);

2. Informacioni që merret manualisht është i pastrukturuar;

3. Bërja e ndryshimeve në sistemet e shkëmbimit të të dhënave sipas fushave të caktuara, për të analizuar të dhënat me raportet e BI-së.

Plotësimi i regjistrimit të pasurive të tatimpaguesve do të bëhet fillimisht për 10% të tatimpaguesve brenda muajit dhjetor 2026. Janë 128.000 taksapagues aktivë në vitin 2023 dhe pritet të ketë një regjistër për 10%, ose afërsisht për 12.800 taksapagues brenda vitit 2026.

Kjo masë është një kusht i Planit të Rritjes për t'u plotësuar brenda vitit 2026. Administrata tatimore ka nisur punën dhe në fakt, ajo zbatohet në një sistem aplikimi C@TS (sistemi i informacionit të administratës tatimore) ku të gjithë tatimpaguesit do të kenë mundësinë dhe detyrimin për të deklaruar aktivitetin e tyre, dhe për shumën e kontratave me furnizuesit e energjisë elektrike dhe ujit. Nga korriku deri në shtator, tatimpaguesit janë njoftuar dhe udhëzuar për mënyrën e deklarimit dhe nga data 1 tetor deri më 20 nëntor 2024 është afati i fundit për deklarimin e këtyre të dhënave. Nga të dhënat e deritanishme, procesi po shkon shumë mirë.

Krijimi i Regjistrimit është parashikuar të bëhet brenda vitit 2026. Ky proces do të kalojë në 2 faza:

- Aktiviteti 2.3.3.1: Krijimi i një Regjistri të Aseteve me atributet përkatëse, për 10% të tatimpaguesve, brenda vitit 2026;

- Aktiviteti 2.3.3.2: Analiza e të dhënave me Raportet *Business Intelligent*.

Regjistri i asetëve për rreth 10 % të tatimpaguesve do të krijohet me të dhënat nga vetëdeklarimi që po kryejnë subjektet në modulën e adresave të *e-filing*. AKSHI do të asistojë administratën tatimore në sigurimin e të dhënave të vetëdeklaruar sipas formularit.

Masa 2.3.4 Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta për kryerjen e hetimeve tatimore të pasurisë së pajustificuar të taksapaguesve

Kjo masë e rëndësishme për përmirësimin dhe konsolidimin dhe administratën tatimore konsiston në përdorimin e të dhënave nga palë të treta, si përdorimi i të dhënave që lidhen me shërbimet e shërbimeve (energji, ujë) dhe regjistrimin e

automjeteve, në mënyrë që të mundësohet administratës tatimore të kryejë hetime tatimore të pasurisë së pajustificuar për taksapaguesit. Kjo masë është kusht në Planin e Rritjes dhe Administrata Tatimore është plotësisht e angazhuar në sigurimin e aseteve nga palët e treta, brenda qershorit 2025.

Administrata tatimore vitet e fundit ka marrë një sërë iniciativash për sigurimin e informacionit nga palët e treta që disponojnë të dhëna në formë digjitale por jo vetëm të cilat e ndihmojnë në analizën dhe evidentimin e tatimpaguesve ose individëve mospërbushës, ose me shmangie tatimore. Ajo ka nënshkruar një mori memorandumesh bashkëpunimi me agjenci shtetërore ose publike ndër të cilat mund të përmenden:

- Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore;
- Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Transportit Rrugor (Kadastra e automjeteve);
- Agjencia e Inteligjencës Financiare;
- Agjencinë Kombëtare të Bregdetit;
- Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike;
- bashkitë;
- Instituti i Sigurimeve Shoqërore.

Gjithashtu, në kuadrin e projektit për Regjistrin e Pasurive të Tatimpaguesve, masë e shpjeguar më lart dhe kusht i Planit të Rritjes së Agjendës së reformave, administrata tatimore në bashkëpunim dhe nën asistencën e Administratës Tatimore Suedeze ka zhvilluar një format elektronik deklarimi që i mundëson të gjithë tatimpaguesit të vetëdeklarojnë në sistemin informatik të AT-së të dhëna që kanë të bëjnë me vendushtrimin e aktivitetit, pronësinë ose qiramarrjen e vendushtrimit, të dhëna mbi natyrën e vendit ku ushtrohet aktiviteti (ndërtësë / sipërfaqje / vlera/ kontratat me utilitarët, etj.).

Të gjitha këto të dhëna të siguruar do të ndihmojnë administratën tatimore të përmbushë shpenzimet e çdo tatimpaguesi në mënyrë që të vlerësojë nëse të ardhurat e vetëdeklaruarat prej tyre janë në raport të drejtë me shpenzimet e kryera dhe nëse individët që disponojnë pasuri të mëdha (prona, automjete, mjete lundrimi etj.) e justifikojnë me të ardhurat e deklaruarat nga aktiviteti tregtar ose me pagën e tyre.

Administrata tatimore ka pasur një projekt-pilot të ngjashëm në fillim të vitit 2022, në kudër të nismës për informalitetet në paga dhe rezultatet ishin domethënëse në vlerën e zbuluar edhe pse numri i rasteve të trajtuara ishte i vogël.

Të gjitha sa më sipër do të shërbejnë si burime shumë të rëndësishme informacioni që do të ndihmojnë në arritjen e kushtit dhe indikatorit tjetër të Planit të Rritjes që lidhet me hetimin e pasurisë së 200 individëve të pasur.

- Aktiviteti 2.3.4.1: Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta

Administrata tatimore është plotësisht e angazhuar në sigurimin e të dhënave të palëve të treta dhe vazhdon të nënshkruajë memorandume bashkëpunimi me të gjitha institucionet përkatëse për të siguruar digjitalizimin e të gjitha regjistrave që përmbajnë të dhëna që ndihmojnë në identifikimin e pasurive të padeklaruarat ose ndihmojnë në procesin e hetimit të njërive apo individëve jokonformistë. Gjithashtu, ka vijuar nënshkrimi i memorandumeve të bashkëpunimit me të gjitha institucionet për të siguruar në mënyrë të digjitalizuar të gjithë regjistrat në dispozicion për të ndihmuar në evidentimin e pasurive të padeklaruarat ose për të ndihmuar procesin e hetimit të subjekteve apo individëve të paplotësuar. Administrata tatimore po punon që bazuar në memorandumet e bashkëpunimit të nënshkruara të integrojnë informacionin dhe të dhënat që disponojnë këto institucione në sistemin informatik dhe në analizat, dhe vlerësimet e saj të riskut në mënyrë që këto të dhëna të përdoren për të evidentuar mospërbushjen, shmangien ose evazionin fiskal nga ana e tatimpaguesve.

- Aktiviteti 2.3.4.2: Shkëmbimi i të dhënave nëpërmjet *web-service*-ve

Administrata tatimore ka kërkuar që për të siguruar këtë informacion në mënyrë të shpejtë, transparent dhe të saktë, dhe mbi të gjitha të sigurt shkëmbimi i këtyre të dhënave bëhet nëpërmjet *web-services*-eve që mundësohen nga AKSHI me kërkesë të administratës tatimore dhe institucioneve përkatëse.

V.5 Komponenti 2.4 Zvogëlimi i shmangies tatimore

Objektivi

Objektivi kryesor i këtij komponenti konsiston në auditimin e 500 taksapaguesve bazuar në forcimin e hetimeve kundër mashtrimit tatimor nëpërmjet një liste konkrete masash, krijimin e instrumenteve të duhura për të investiguar rastet e shmangieve tatimore. Masat e ndërmarra do të sjellin përmbushjen e realizimit të numrit të investigimeve sipas Planit të Rritjes, si dhe rritjen e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin dhe tatimin mbi

qiranë me 0.87% të PBB-së ose 22,6 miliardë lekë për periudhën 4-vjeçare.

Konteksti

Nga analizat e brendshme rezulton se ka një ekspozim të ndjeshëm ndaj humbjeve tatimore nga shmangiet që vijnë nga një kombinim i shumë “zonave gri” në ligjet tatimore dhe mundësi nga tatimpagues, të vetëpunësuar dhe kompanitë ndërkombëtare për të shfrytëzuar boshllëqet dhe mospërputhjet. Këto çështje duhet të adresohen për të parandaluar dhe pakësuar humbjet tatimore.

Tabela 14: Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin dhe mbi qiratë

Në milionë lekë					
Të ardhurat nga komponenti 2.5	2024	2025	2026	2027	Totali 2024–2027
Tatim fitimi	5,466	6,030	3,316	3,482	18,294
TAP-i mbi qiranë	487	1,067	1,280	1,536	4,369
Totali	5,952	7,097	4,597	5,018	22,664
në % të PBB-së					
Tatim fitimi	0.22%	0.24%	0.12%	0.12%	0.71%
TAP-i mbi qiranë	0.02%	0.04%	0.05%	0.05%	0.16%
Totali	0.24%	0.28%	0.17%	0.18%	0.87%

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Zbatimi i kushteve të Planit të Rritjes për hetimet tatimore për rastet e shmangies së taksave, nëpërmjet:
  - Kryerjes së hetimeve ndaj 500 tatimpaguesve, brenda qershorit 2027;
  - Kryerjes së investigimeve për raste të antishmangies tatimore nëpërmjet një liste konkrete masash;
  - Fuqizimi të investigimeve tatimore;
  - Udhëzimi mbi zbatimin e rregullave për antishmangien tatimore;
  - Administrata tatimore ka kapacitetet njerëzore dhe instrumentet e duhura për të bërë investigime në fushën e antishmangies tatimore;
  - Plane sektoriale për rastet e vetëpunësimit dhe ndarjes artificiale të bizneseve;
  - Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin me 0.7% e PBB-së, për katër vjet;
  - Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi qiratë me 0.16% të PBB-së, për katër vjet;

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.4.1 Rregulli i përgjithshëm antiabuzim (GAAR) zbatohet në mënyrë efektive dhe të veprojtë si frenues për organizimet artificiale tatimore	Aktiviteti 2.4.1.1: Trajtime për stafin e administratës tatimore mbi rregullat dhe kontrollet për antishmangien tatimore.	2026	2027	DPT/MF
Masa 2.4.2 Hartimi i masave antievazion për të luftuar organizimet artificiale më të përhapura si të vetëpunësuarit fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve	Aktiviteti 2.4.2.1: Evidentimi dhe trajtimi i tatimpaguesve që përfitojnë nga vetëpunësimi fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve; Aktiviteti 2.4.2.2: Hartimi i një plani sektorial për të evidentuar tatimpaguesit me marzhe të vogla në tatim fitim; Aktiviteti 2.4.2.3: Digjitalizimi i deklarimit të qirave në sistemin CATS dhe kontrollet për çmimet e aplikuara të qirave.	2024	2025	DPT
Masa 2.4.3 Forcimi i hetimeve kundër mashtrimit tatimor	Aktiviteti 2.4.3.1: Krijimi i një seti të ri kriteresh risku bazuar në të dhënat që sigurohen nga pasqyrat financiare vjetore të dorëzuara nga tatimpaguesit, si dhe shkeljeve të tjera të mundshme të legjislacionit tatimor;	2024	Qershor 2027	DPT

	Aktiviteti 2.4.3.2: Analiza dhe investigimi i shitjeve fiktive të aksioneve të kompanive aksionere; Aktiviteti 2.4.3.3: Hetimi i skemave të mashtrimit me TVSh-në (Skema karusel); Aktiviteti 2.4.3.4: Analizimi i të dhënave nga palët e treta (Dogana) për evidentimin e skemave të mashtrimit tatimor; Aktiviteti 2.4.3.5: Analiza dhe investigimi i sektorëve dhe fenomeneve me risk si informaliteti në paga në sektorët e ndërtimit, industrinë e turizmit, shërbimeve të ndryshme, etj.; Aktiviteti 2.4.3.6: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së ndërtimit dhe nënkontraktorëve të cilët ofrojnë shërbime dhe aksesore për këtë fushë; Aktiviteti 2.4.3.7: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së operatorëve të turizmit; Aktiviteti 2.4.3.8: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së shitjeve dhe blerjeve <i>online</i>; Aktiviteti 2.4.3.9: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së subjekteve që ofrojnë shërbime konsulence, shërbime IT, shërbime inxhinierie dhe të tjera në teknologjinë e informacionit; Aktiviteti 2.4.3.10: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës farmaceutikës dhe kozmetikës; Aktiviteti 2.4.3.11: Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruar nga palë të treta si, qytetarë, media, institucione të tjera shtetërore dhe private; Aktiviteti 2.4.3.12: Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruar nga institucione të tjera me trajtim të rasteve që kanë të bëjnë me pastrimin e parave, transaksionet e dyshimta, etj.			

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi fitimin me 0.7% e PBB-së brenda 2027	Të ardhurat nga TF 2.4% e PBB-së	0.22% e PBB-së	0.24% e PBB-së	0.12% e PBB-së	0.12% e PBB-së
Rritja e të ardhurave nga tatimi mbi qiranë me 0.16% të PBB-së, brenda 2027	Të ardhurat nga tatimi mbi qiranë, 0.21% e PBB-së	0.02% e PBB-së ose 15% rritje e të ardhurave nga tatimi mbi qiratë	0.04% e PBB-së ose 20% ardhurave nga tatimi mbi qiratë	0.05% e PBB-së ose 20% rritje e të ardhurave nga tatimi mbi qiratë	0.05% e PBB-së ose 20% rritje e të ardhurave nga tatimi mbi qiratë
Staf i trajnuar mbi investigimet e shmangieje tatimore		12 inspektorë të trajnuar			12 inspektorë të trajnuar
Plan veprimi për rastet e ndarjes artificiale të bizneseve	Nuk ka		Plani i veprimit është miratuar		
Numri i hetimeve tatimore të kryera nga administrata tatimore ⁷	193	50	150	150	150

Gjithashtu, nga masat e marra nën këtë komponent vlerësohet të arrihet rritje në të ardhurat tatimore nga masat që do të merren nga plani i veprimit, por efekti statistikor në të ardhura nuk mund të vlerësohet.

⁷ Ky është një kusht në Planin e Rritjes për të kryer 500 hetime ndaj tatimpaguesve, brenda 2027.

Masa 2.4.1 Rregulli i përgjithshëm antiabuzim (GAAR) zbatohet në mënyrë efektive dhe të veprojë si frenues për organizimet artificiale tatimore

Me ligjin e tatimit mbi të ardhurat dhe në ligjin e procedurave tatimore ka përcaktime të rëndësishme ligjore, lidhur me rregullin e përgjithshëm antiabuzim. Zbatimi i drejtë i këtyre dispozitave kërkon së pari një staf të trajnuar. Për këtë arsye, një theks i rëndësishëm në këtë masë është trajnimi i 12 inspektorëve vetëm për rastet e shmangjeve tatimore, për të cilin është përcaktuar Aktiviteti 2.4.1.1: Trajtime për stafin e administratës tatimore mbi rregullat dhe kontrollet për antishmangien tatimore.

Masa 2.4.2 Hartimi i masave antievazion për të luftuar organizimet artificiale më të përhapura si të vetëpunësuarit fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve

Me qëllim lehtësimin e barrës tatimore të bizneseve të vogla dhe të mesme, që të rriten dhe zgjerohen, kemi aplikuar prej vitesh një politikë përjashtimi nga tatimi të ardhurat individuale të personave fizikë të kategorizuar si biznese të vogla. Bazuar në politikën fiskale të përjashtimit nga tatimi i bizneseve me të ardhura deri në 14 milionë lekë, rezulton se 90% e bizneseve janë të përjashtuar nga tatimi. Mbi pragun prej 14 milionë lekë, aplikohet norma 15% e tatimit.

Megjithatë, ky progresivitet i tatimit mbi të ardhurat në disa momente ka krijuar një incentivë të gabuar, në lidhje me favorizimin e trajtimit të të vetëpunësuarve jashtë skemës së tatimit mbi të ardhurat personale nga puna ose ndarje artificiale të subjekteve.

Pragu i skemës së progresivitetit nxit shmangje të tatimeve që tatimpaguesit të qëndrojnë poshtë këtij pragu dhe për rrjedhojë t'i shmangen tatimeve. Ose ka raste kur bizneset që arrijnë pragun me qarkullim mbi 14 milionë lekë, copëzohen me qëllim që të shmangin tatimet.

Për të adresuar këto fenomene, gjatë kohës së kësaj Strategjie, administrata tatimore do të jetë e fokusuar në:

- Aktivitetin 2.4.2.1: Evidentimi dhe trajtimi i tatimpaguesve që përfitojnë nga vetëpunësimi fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve;

- Aktivitetin 2.4.2.2: Hartimi i një plani sektorial për të evidentuar tatimpaguesit me marzhe të vogla në tatim fitim;

- Aktivitetin 2.4.2.3: Digjitalizimi i deklarimit të qirave në sistemin CATS dhe kontrollet për çmimet e aplikuara të qirave.

Masa 2.4.3 Forcimi i hetimeve kundër mashtrimit tatimor

Në kuadër të planit të rritjes janë parashikuar të kryhen 500 hetime ndaj tatimpaguesve, brenda qershorit 2027. Realizimi i këtij indikator do të bazohet në fenomenet, sektorët dhe llojet e taksave të përcaktuar në një listë prej 12 aktiviteteve, si më poshtë vijon.

1. Aktiviteti 2.4.3.1: Krijimi i një seti të ri kriteresh risku bazuar në të dhënat që sigurohen nga pasqyrat financiare vjetore të dorëzuara nga tatimpaguesit, si dhe shkeljeve të tjera të mundshme të legjislacionit tatimor;

2. Aktiviteti 2.4.3.2: Analiza dhe investigimi i shitjeve fiktive të aksioneve të kompanive aksionere;

3. Aktiviteti 2.4.3.3: Hetimi i skemave të mashtrimit me TVSh-në (Skema *karusel*);

4. Aktiviteti 2.4.3.4: Analizimi i të dhënave nga palët e treta (Dogana) për evidentimin e skemave të mashtrimit tatimor;

5. Aktiviteti 2.4.3.5: Analiza dhe investigimi i sektorëve dhe fenomeneve me risk si informaliteti në paga në sektorët e ndërtimit, industrinë e turizmit, shërbimeve të ndryshme, etj.;

6. Aktiviteti 2.4.3.6: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së ndërtimit dhe nënkontraktorëve të cilët ofrojnë shërbime dhe aksesore për këtë fushë;

7. Aktiviteti 2.4.3.7: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së operatorëve të turizmit;

8. Aktiviteti 2.4.3.8: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së shitjeve dhe blerjeve *online*;

9. Aktiviteti 2.4.3.9: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së subjekteve që ofrojnë shërbime konsulence, shërbime IT, shërbime inxhinierie dhe të tjera të teknologjisë së informacionit;

10. Aktiviteti 2.4.3.10: Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës farmaceutikës dhe kozmetikes.

11. Aktiviteti 2.4.3.11: Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruar nga palë të treta si, qytetare, media, institucione të tjera shtetërore dhe private;

12. Aktiviteti 2.4.3.12: Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruar nga institucione të tjera me trajtim të rasteve që kanë të bëjnë me pastrimin e parave, transaksionet e dyshimta etj.

V.5 Komponenti 2.5 Reduktimi i punës së padeklaruar dhe nëndeklarimit të pagës reale

Objekti

Synimi në lidhje me komponentin 2.2 konsiston në rritjen në skemën e kontributeve me 5.5% të punonjësve (pozicioneve të punës) dhe rritjen e deklarimit të pagës reale të 16% të punësuarve. Në saj të masave që do të ndërmerren nën këtë komponent, synohet që të rriten të ardhurat nga tatimi mbi pagën dhe kontributet, me 0.18% të PPB-së ose 4.9 miliardë lekë, për një periudhë 4-vjecare.

Konteksti

Punësimi informal i punonjësve përfshin 4 komponentë: mosregjistrim i punonjësve, mosdeklarim i saktë i pagës, mosdeklarim i saktë i kohës së punës dhe mosdeklarim i saktë i kategorisë së punësimit ose profesionit. Në saj të zhvillimit ekonomik të vendit dhe punës së administratës tatimore, gjatë periudhës 2019–2023, numri i pozicioneve të punës është rritur me 33,343 ose 5%, ndërsa të ardhurat nga kontributet janë rritur me 45 miliardë lekë ose 47%. Ndikim në normën e lartë të rritjes së kontributeve kanë ndikuar reformat e pagave në administratën publike pra rritja e pagave ndjekur edhe nga sektori privat. Të dhënat e deri tanishme tregojnë për rritje të konsiderueshme ndër vite të numrit të pozicioneve të punës paraqitet si më poshtë:

Tabela 15: Numri i pozicioneve të punës, 2019-2023

Vitet	2019	2020	2021	2022	2023
Numri i pozicioneve të punës	699,801	686,271	701,736	719,696	733,144

Ecuria e të ardhurave nga kontributet paraqitet si më poshtë:

Tabela 16: Të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, që mblihen nga AT, 2019–2023

Në % të PBB-së

Viti	2019	2020	2021	2022	2023
Të ardhurat ndër vite nga kontributet	5.57%	5.71%	5.73%	5.54%	6.02%

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

Punësimi informal nënraportimi

Në kuadër të luftës kundër informalitetit në tregun e punës, AT-ja monitoron problematikën e pagës mesatare në nivel drejtorie rajonale. Rritja e deklarimit të pagës reale është prioritet i administratës tatimore e cila është e angazhuar maksimalisht për evidentimin e çdo mosregjistrimi apo nëndeklarimi.

Gjatë vitit 2023, administrata tatimore ka pasur një fokus të shtuar tek elementet e pagës, duke evidentuar çdo detyrim në kontributet sociale dhe shëndetësore, dhe duke gjurmuar e hetuar skemat e mundshme të ngritura nga këto subjekte për mospagesë të kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Periodikisht, në mënyrë mujore evidentohen tatimpaguesit të cilët nuk deklarojnë, deklarojnë me zero ose ndryshojnë deklaratat e mëparshme me ulje.

Në kuadër të kësaj strategjie, nën këtë komponent janë parashikuar 7 masa që do ndërmerren për të adresuar fenomenin. Ndërmarrja e këtyre masave pritet të sjellë një rritje të të ardhurave tatimore me 4.9 miliardë lekë për tatimin mbi të ardhurat personale dhe kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.

Tabela 17: Të ardhurat shtesë nga komponenti 2.2 sipas zërave të taksave

Në milionë lekë					
Të ardhurat nga komponenti 2.2	2024	2025	2026	2027	Totali 2024–2027
Tatimi mbi pagën	82	273	382	491	1,229
Kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore	390	907	1,088	1,322	3,708
Totali	472	1,180	1,470	1,814	4,936
në % të PPB-së					
Tatimi mbi pagën	0.003%	0.01%	0.01%	0.02%	0.05%
Kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore	0.02%	0.04%	0.04%	0.05%	0.14%
Totali	0.02%	0.05%	0.05%	0.06%	0.18%

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

1. Rritja me 0.18% e PPB-së së të ardhurave nga tatimi mbi pagën dhe kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore;
2. Rritja e deklarimit të pagës reale të 16 % të punësuarve;
3. Përfshirja në skemën e kontribuesve me 5.5 % pozicione të rinj pune;
4. Hartimi i planit sektorial për identifikimin e punës së padëkluarar dhe nëndëkluarar.
5. Zhvillimi i një fushate të gjerë ndërgjegjësimi mbi përfitimet e punës së deklaruar.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.5.1: Hartimi i një plani të integruar në drejtim të mosdeklarimit të punonjësve	Aktiviteti 2.5.1.1: Hartimi i një Plani Sektorial për identifikimin e punës së padëkluarar.	2025	2027	DPT/Inspektorati i Punës/Shoqatat e biznesit
Masa 2.5.2: Përmirësimi i bashkëpunimit ndërinstitucional për koordinimin e veprimeve në kuadër të identifikimit të punës së padëkluarar ose nëndëkluarar, mbështetur në një strategji të qartë	Aktiviteti 2.5.2.1: Përmirësimi i marrëveshjeve të bashkëpunimit me Institutin e Sigurimeve Shoqërore dhe Inspektoratit Shtetëror të Punës dhe Shërbimeve Shoqërore lidhur me shkëmbimin e të dhënave Aktiviteti; 2.5.2.1: Hartimi i një Plani Operacional Ndërinstitucional me strukturat AT, ISSH dhe ISHPSSH	2025	2027	DPT në bashkëpunim me ISHPSSH dhe ISSH
Masa 2.5.3: Analizimi i kategorive të personave të cilët kanë detyrimin të plotësojnë deklaratën individuale vjetore të të ardhurave	Aktiviteti 2.5.3.1: Analizimi i deklaratave të DIVA-s, brenda vitit 2024.	2024	2024	DPT
Masa 2.5.4: Përmirësimi i analizave dhe shkëmbimit të të dhënave me palë të treta për të punën e padëkluarar ose nëndëkluarar	Aktiviteti 2.5.4.1: Përmirësimi i Dizenjimit (<i>Compliance by Design</i>). Përcaktimi dhe krijimi i kontrolleve në sistemin e deklarimit të listëpagesave që parandalojnë shmangien e kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore; Aktiviteti 2.5.4.2: Krijimi dhe përditësimi i kriterëve të riskut në	2024	2026	DPT/pala që mirëmban sistemin, në bashkëpunim me AKSHI

	Modulin e Riskut që kanë të bëjnë me shmangien e pagesës së kontributeve të sigurimeve shoqërore; Aktiviteti 2.5.4.3: Marrja e informacioneve nga planet sektoriale mbi të dhënat dhe analizat e kryera; Aktiviteti 2.5.4.4: Organizimi i kontrolleve bazuar në përfundimet që rezultojnë nga kryqëzimi i të dhënave.			
Masa 2.5.5 Fushata të ndërgjegjësimit publik lidhur me përfitimet e pagesës së kontributeve	Aktiviteti 2.5.5.1: Hartimi dhe implementimi i fushatës mbi përfitimet e punës së deklaruar.	2025	2027	DPT/ ISSH/ISHPSHSH
Masa 2.5.6: Zhvillimi i partneriteteve me përfaqësuesit e biznesit dhe të komunitetit për identifikimin e informalitetit në punësim	Aktiviteti 2.5.6.1 Takime periodike me grupet e sipërmarrësve për të diskutuar mbi faktorët e informalitetit në punësim.	2025	2027	DPT/ Shoqatat e Biznesit

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara (në përqindje)

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritja me 0.18% e PBB-së së të ardhurave nga tatimi mbi pagën dhe kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore	7.48% e PBB-së në 2023-shin	0.02% të PBB-së	0.05% të PBB-së	0.05% të PBB-së	0.06% të PBB-së
Rritja e deklarimit të pagës reale të 16 % të punësuarve, në fund të 2027-s	20 % e punonjësve me pagë nën kufirin e përjashtimit	2% të punonjësve u rritet deklarimi i pagës	3.4 % të punonjësve u rritet deklarimi i pagës	4.7 % të punonjësve u rritet deklarimi i pagës	4.7 % të punonjësve u rritet deklarimi i pagës
Rritja e numrit në skemën e kontribuesve me 5.5 % të punonjësve, në fund të 2027.	733.144 në vitin 2023	1% të punonjësve të rinj në skemë	1.6% të punonjësve të rinj në skemë	1.3% të punonjësve të rinj në skemë	1.6% të punonjësve të rinj në skemë

Më poshtë është një përshkrim i masave dhe aktiviteteve për realizimin e këtij komponenti.

Masa 2.5.1 Hartimi i një Plani të Integruar në drejtim të mosdeklarimit të punonjësve

Hartimi i tërësisë së masave për adresimin e punës informale do të synojë në rritjen me 5.5 % të numrit të të punësuarve, të cilët do të formalizohen. Kalimi i punonjësve nga ekonomia informale te punësimi formal është i vështirë. Përveç zbulimit dhe sanksioneve, do të ndiqen qasje politikash të integruara, AT-ja do të hartojë një Plan Sektorial për të adresuar këtë problematikë.

- Aktiviteti 2.5.1.1: Hartimi i një Plani Sektorial për identifikimin e punës së padeklaruar.

Masa 2.5.2 Përmirësimi i bashkëpunimit ndërinstitucional për koordinimin e veprimeve, në kuadër të identifikimit të punës së padeklaruar ose nëndeklaruar, mbështetur në një strategji të qartë

Institucione përgjegjëse për trajtimin e informalitetit në punë janë: Administrata Tatimore (AT) në lidhje me tatimet dhe taksat, Instituti i Sigurimeve Shoqërore, në lidhje me kontributet shoqërore dhe Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore (ISHPSHSH), në lidhje me respektimin e Kodit të Punës. AT-ja ka pasur një koordinim më të mirë ndërinstitucional në nivel operacional me këto institucione. Megjithatë, ekziston nevoja për të përmirësuar modelet e bashkëpunimit duke avancuar në shkëmbime të dhënash më të detajuara, si dhe një planifikim operacional më të organizuar (në vend të kontrolleve sporadike), bazuar në një qasje tërësore dhe të integruar.

- Aktiviteti 2.5.2.1: Përmirësimi i marrëveshjeve të bashkëpunimit me Institutin e Sigurimeve Shoqërore dhe Inspektoratin Shtetëror të Punës dhe Shërbimeve Shoqërore, lidhur me shkëmbimin e të dhënave.

Rishikimi i marrëveshjeve aktuale të bashkëpunimit dhe ndërtimi i formave të komunikimit nëpërmjet sistemeve dhe *web-servis*-eve për shkëmbimin e të dhënave ndërmjet palëve.

- Aktiviteti 2.5.2.2: Hartimi i një Planit Operacional Ndërinstitucional për bashkëpunimin dhe kontrollet mes AT-së, ISSH-së dhe ISHPSHSH-së.

Bashkëpunimi mes Administratës Tatimore, ISSH-së dhe Inspektoratit Shtetëror të Punës dhe Shërbimeve Shoqërore do të fokusohet jo vetëm për kontrollet e përbashkëta për punësimet në të zezë, por edhe për nëndeclarimet e pagës reale, sidomos te punonjësit të cilët punojnë me turne dhe për të cilat aplikohet një shtesë page mbi pagën bazë.

Masa 2.5.3 Analizimi i kategorive të personave të cilët kanë detyrimin të plotësojnë deklaratën individuale vjetore të të ardhurave

Në ndryshimet ligjore të ndërmarra gjatë vitit 2019 dhe 2023, pjesë e kategorisë së individëve të cilët kishin detyrimin për plotësimin e Deklaratës Individuale Vjetore të të Ardhurave (DIVA) u bë edhe kategoria e individëve të punësuar në më shumë se një punëmarrës. Ky ndryshim ligjor ndikoi në rritjen e numrit të deklaratave të plotësuara nga 13,553 deklaratat që rezultojnë gjatë vitit 2019, në rreth 73.000 deklaratat të pritshme për t'u dorëzuar në vitin 2023. Në vitet pasuese bazuar në ligjin e ri "Për tatimin mbi të ardhurat" pritet një zgjerim të individëve të cilët do duhet të plotësojnë DIVA-n, pasi kufiri ndryshon nga 2 milionë lekë në 1.2 milionë lekë, si dhe do të ndërmerren hapa të mëtejshëm për ndërgjegjësimin e tatimpaguesve në lidhje me plotësimin e kësaj deklarate.

- Aktiviteti 2.5.3.1: Kryerja e analizave nga deklaratat e DIVA-s brenda vitit 2024.

Kjo masë është kusht i Planit të Rritjes. Komisioni i Riskut të administratës tatimore në datën 29.4.2024, me vendimin nr. 18, ka miratuar propozimet nga Drejtoria e Kontrollit të Specializuar e cila është drejtoria kryesore e përfshirë në këtë proces:

a) Plani i përmbushjes së individëve me të ardhura të larta 2022 – Auditimi i 100 individëve me të ardhura të larta;

b) Plani i Veprimit për Individët DIVA 2023.

Bazuar në Planin e Veprimit të DIVA-s individët 2023, janë identifikuar 6708 individë të mospërputhshmërisë për DIVA 2023 dhe për ta janë dhënë sanksione sipas ligjit për procedurat tatimore si: bllokimi i llogarive bankare. Për shkak të këtyre masave janë paguar rreth 15 milionë lekë. Ka nisur puna për DIVA 2024, në të cilin ndryshimi i madh është pragu i poshtëm me 1,2 milionë lekë për deklarimin DIVA.

Masa 2.5.4 Përmirësimi i analizave dhe shkëmbimit të të dhënave me palë të treta për të evidentuar punonjësit e përegjistruar dhe nëndeclarimin e pagës reale

DPT-ja do të ketë fokus të veçantë identifikimin e punonjësve jashtë listëpagesave të deklaruara në sistem. Administrata Tatimore do të identifikojë grupimet më të larta të punës së mundshme informale midis statistikave të fuqisë punëtore, që tregojnë aktivitetin e vërtetë ekonomik dhe numrin e punëtorëve. Përputhja sistematike e të dhënave me palët e treta, Instituti i Sigurimeve Shoqërore (ISSH) dhe Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore (ISHPSHSH) është, gjithashtu, e nevojshme për të pasur efektivitet në identifikimin e tatimpaguesve të përegjistruar. Grupimi i madh i të ardhurave të deklaruara në ose nën pagën minimale, gjithashtu, do të jetë pjesë e auditeve dhe do të hetohen duke përdorur teknika analitike.

Në këtë drejtim, DPT-ja do të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Aktiviteti 2.5.4.1: Përmbushja nëpërmjet dizenjimit (*Compliance by Design*). Përcaktimi dhe krijimi i kontrolleve në sistemin e deklarimit të listëpagesave që parandalojnë shmangien e kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësor;

- Aktiviteti 2.5.4.2: Krijimi dhe përditësimi i kriterëve të riskut në Modulën e Riskut që kanë të bëjnë me shmangien e pagesës së kontributeve të sigurimeve shoqërore;

- Aktiviteti 2.5.4.3: Marrja e informacioneve nga planet sektoriale mbi të dhënat dhe analizat e kryera;

- Aktiviteti 2.5.4.4: Organizimi i kontrolleve bazuar në përfundimet që rezultojnë nga kryqëzimi i të dhënave.

Masa 2.5.5 Fushata të ndërgjegjësimit publik, lidhur me përfitimet e pagesës së kontributeve

Përpos tërësisë së masave të mësipërme, do të organizohet një fushatë e gjerë kombëtare sensibilizuese mbi punësimin formal. Synimi i fushatës është që gradualisht do të ndihmojë në ndryshimin e vlerave, normave dhe besimeve në lidhje me përfitimet. Zhvillimi i një fushate të gjerë ndërgjegjësimi, duke garantuar konfidencialitetin e të dhënave të individit, dhe rritjen e ndërgjegjësimit se raportimi i punës së pa deklaruar dhe nëndeclarimet e pagesë, janë një përfitim jo vetëm për shtetin por mbi të gjitha për individin. Gjithashtu, elemente të kësaj fushate do të jenë:

- Edukimi i tatimpaguesve në lidhje me rreziqet jotatimore të nëndeclarimit të të ardhurave, si për shembull: pakësimi i pagesës së kontributeve të sigurimeve, qasje të kufizuar në kredi dhe aftësi e kufizuar për të shitur një biznes në të ardhmen;

- Marrja e informacionit të detajuar nga tatimpaguesit, me qëllim rritjen e aftësive për të zbuluar dhe trajtuar aktivitetet e ekonomisë informale. Kjo ka për qëllim rritjen e besimit të komunitetit në efektivitetin e administratës duke demonstruar se shmangësit e tatimeve janë vënë para përgjegjësisë dhe do shërbejë si një pengesë e rëndësishme për të tjerët që mund të mendojnë të angazhohen në mosrespektimin e ligjit;

- Publikimi i masave/veprimeve kundër evazionit. Raportimi i rezultateve të arritura duke përfshirë ndjekjet penale të suksesshme që rrjedhin nga këto aktivitete.

Në mënyrë të përmbledhur, aktiviteti do të jetë:

- Aktiviteti 2.5.5.1: Hartimi i Planit të informimit dhe përcaktimi i elementeve të fushatës mbi përfitimet e punës së deklaruar.

Masa 2.5.6 Zhvillimi i partneriteteve me përfaqësuesit e biznesit dhe të komunitetit për identifikimin e informalitetin në punësim

Në këtë drejtim, DPT-ja do të zhvillojë takime periodike me grupet e interesit dhe kategori të ndryshme biznesi që janë identifikuar si problematike, në kuadër të trajtimit të punës së padeklaruar, për të diskutuar dhe për t'i dhënë zgjidhje punës së padeklaruar dhe konkurrencës së padrejtë, sipas specifikave të bizneseve.

- Aktiviteti 2.5.6.1: Takime periodike me grupet e biznesit për të diskutuar mbi faktorët e informalitetit në punësim

V.6 Komponenti 2.6 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e besimit tek administrata tatimore

Objektivi

Objektivi kryesor i këtij komponenti konsiston në uljen e kostove të pajtueshmërisë dhe rritjen e cilësisë së shërbimit të administratës tatimore dhe besimit të komunitetit dhe zbatimimi i kushteve të përcaktuara në Planin e Rritjes.

Konteksti

Sikurse është evidentuar në sesionet e mësipërme të kësaj strategjie, progres i dukshëm është arritur në uljen e kostove dhe lehtësimin e pajtueshmërisë vullnetare për tatimpaguesit. Një ekuilibër i duhur midis ofrimit të shërbimit, uljes së kostove dhe lehtësi për pajtueshmërinë vullnetare nga njëra anë dhe zbatimit të masave ndëshkuese ndaj kategorive mospërbushëse nga ana e administratës tatimore është thelbësor për përmirësimin e klimës, konkurrueshmërisë dhe barazisë në të bërit biznes. Për këtë arsye, në këtë Strategji janë parashikuar prioritetet dhe masat, si më poshtë.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Zbatimi plotësisht i kushteve sipas Planit të Rritjes:

a) 100% e deklaratave individuale të të ardhurave personale do të parambushen brenda dhjetorit 2026;

b) Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit të administratës tatimore brenda 2025-s.

- Hartimi dhe miratimi i Strategjisë së Shërbimit të tatimpaguesve.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.6.1 Hartimi dhe miratimi i strategjisë për shërbimin e tatimpaguesve	Aktiviteti 2.6.1.1: Përmirësimi i udhëzuesve shpjegues për subjektet tatimpaguese dhe konsulentët e tyre; Aktiviteti 2.2.6.1.2. Përmirësimi i proceseve tatimore nëpërmjet ndërveprimit dhe komunikimit të rregullt dhe në kohë me tatimpaguesit dhe konsulentët e tyre.	2024	2025	DPT në bashkëpunim me administratën tatimore suedeze (SIDA)
Masa 2.6.2 Ulja e kohës mesatare të rimbursimit të TVSh-së	Aktiviteti 2.6.2.2 Finalizimi i modulit të automatizimit të pagesës së shumës së miratuar për rimbursim nëpërmjet realizimit të lidhjes automatike ndërmjet sistemit C@ts të Tatimeve dhe sistemit AFMS të Thesarit.	2025	2026	DPT/ MF/Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit
Masa 2.6.3 Digjitalizimi i proceseve të punës	Aktiviteti 2.6.3.1: Publikimi i shërbimit <i>UserTest</i> në <i>web</i> : <i>tatime.gov.al</i> , për informimin e individëve në lidhje me detyrimin për deklarim të DIVA; Aktiviteti 2.6.3.2: Implementimi i deklaratave të reja të Tatimit në Burim dhe DIVA dhe paraplotësimi i deklaratave; Aktiviteti 2.6.3.3: Implementimi i deklaratave të reja, në zbatim të ligjit të ri “Për tatimin mbi të ardhurat”; Aktiviteti 2.6.3.4: Digjitalizimi i deklaramit të të dhënave pronësi/qira të ambienteve të ushtrimit të aktivitetit nga ana e tatimpaguesve; Aktiviteti 2.6.3.5: Vendosija e rregullave të reja në plotësimin e deklaratave (<i>Compliance by Design</i>); Aktiviteti 2.6.3.6: Përmirësim i procedurave të mbledhjes së Borxhit, finalizimi i projektit “Digjitalizimi i komunikimit me Bankat për bllokimin/zhbllokimin e llogarive bankare”.	2024	2026	DPT/AKSHI
Masa 2.6.4 Ngritja e një kuadri më të strukturuar për sigurimin e pacenueshmërisë së vlerave dhe integritetit të AT-së	Aktiviteti 2.6.4.1: Hartimi dhe zbatimi i Planit të Integritetit për Administratën Tatimore; Aktiviteti 2.6.4.2: Zbatimi i një programi të dedikuar për antikorrupsionin.	2024 2024	2025 2026	DPT
Masa 2.6.5 Dizajnimi i proceseve të punës dhe shërbimeve në ndërveprim me tatimpaguesit dhe konsulentët e tyre	Aktiviteti 2.6.5.1: Krijimi i një Forum Këshillimor pranë DPT-së me ekspertë fiskalë, kontabilistë dhe përfaqësues të shoqatave profesionale për dizajnimin e proceseve dhe shërbimeve tatimore.	2025	2026	DPT/MF

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritja e cilësisë së shërbimit të tatimpaguesve	49% e bizneseve konstatojnë përmirësim në komunikimin me AT-në. 72% e bizneseve kanë qartësi mbi informacionin tatimor.				60% e bizneseve konstatojnë përmirësim në komunikimin me AT-në 90% e bizneseve kanë qartësi mbi informacionin tatimor (do të ndryshohen indikatorët sipas vlerave bazë)
Implementimi i deklaratave të reja të Tatimit në Burim dhe paraplotësimi i deklaratës DIVA	73,000 deklarata			100%	
Ulja e kohës mesatare të rimbursimit të TVSh-së	Afati mesatar 35 ditë				Afati mesatar brenda 25 ditëve
Krijimi i një Forumi këshillues tek DPT me ekspertët kontabël, kontabistët e shoqatat e biznesit.			Qershor 2025		Krijohet
Hartimi i Planit të integritetit të Administratës tatimore			Qershor 2025		

Më poshtë është një përshkrim i masave dhe aktiviteteve për realizimin e këtij komponenti.

Masa 2.6.1 Hartimi i një strategjie për shërbimin e tatimpaguesve

Përmirësime pozitive janë bërë ndër vite nga administrata tatimore për digjitalizimin e shërbimeve dhe rritjen e rolit këshillues të saj. Shërbimi për tatimpaguesit, si prioritet i rëndësishëm, është pjesë e Strategjisë së përgjithshme të Administratës Tatimore.

Brenda vitit 2025, nën asistencën dhe partneritetin e Administratës Tatimore Suedeze do të hartohet Strategjia për Shërbimin e Tatimpaguesit. Strategjia do të përshkruajë vizionin e shërbimeve që AT-ja do të sigurojë për tatimpaguesit dhe konsulentët e tyre. Për të adresuar këtë rekomandim, AT-ja do të punojë drejt përmirësimit të udhëzimeve interpretuese për taksapaguesit dhe konsulentët e tyre, si dhe përmirësimin e shërbimeve dhe proceseve tatimore nëpërmjet ndërveprimit të rregullt me përdoruesit e shërbimeve të administratës tatimore.

- Aktiviteti 2.6.1.1: Përmirësimi i udhëzuesve shpjegues për subjektet tatimpaguese dhe konsulentët e tyre.

- Aktiviteti 2.2.6.2: Përmirësimi i shërbimeve dhe proceseve tatimore nëpërmjet ndërveprimit dhe komunikimit të rregullt dhe në kohë me përdoruesit e shërbimeve të administratës tatimore.

Masa 2.6.2 Ulja e kohës mesatare të rimbursimit të TVSh-së

- Aktiviteti 2.6.2.1: Automatizimi i pagesës së shumës së miratuar për rimbursim nëpërmjet realizimit të lidhjes automatike ndërmjet dy sistemeve, sistemit C@ts të Tatimeve dhe sistemit *Afimis* të Thesarit.

Masa 2.6.3 Digjitalizimi i proceseve të punës

- Aktiviteti 2.6.3.1: Publikimi i shërbimit *UserTest* në *web*: *tatime.gov.al*, për informimin e individëve në lidhje me detyrimin për deklarim të DIVA.

- Aktiviteti 2.6.3.2: Implementimi i deklaratave të reja të Tatimit në Burim dhe DIVA dhe paraplotësimi i deklaratave.

- Aktiviteti 2.6.3.3: Implementimi i deklaratave të reja, në zbatim të ligjit të ri “Për tatimin mbi të ardhurat”.

- Aktiviteti 2.6.3.4: Digjitalizimi i deklarimit të të dhënave pronësi/qira të ambienteve të ushtrimit të aktivitetit nga ana e tatimpaguesve.

- Aktiviteti 2.6.3.5: Vendosja e rregullave në plotësimin e deklaratave (*Compliance by Design*).

- Aktiviteti 2.6.3.6: Përmirësim i procedurave të mbledhjes së borxhit, finalizimi i projektit “Digjitalizimi i komunikimit me bankat për bllokimin/zhbllokimin e llogarive bankare”.

Aktiviteti për zbatimin e deklaratave të reja të tatimit në burim dhe DIVA dhe plotësimi paraprak i deklaratave është kusht i Planit të Rritjes që do të përmbyllet brenda vitit 2026.

Kjo lidhet edhe me zbatimin e ligjit të ri për të ardhurat.

Administrata tatimore ka një kontratë me zhvilluesin 'Për përmirësimin e sistemit C@TS' është lidhur në 2 gusht 2024 dhe zgjat një vit. Kjo kontratë përfshin zbatimin e ligjit të ri dhe përmirësimin e sistemit C@TS.

Sipas planit të punës të rënë dakord me zhvilluesin, duhet të realizohen sa vijon:

- Zbatimi i 5 deklaratave të reja (lista e pagesës, deklarata e tatimit në burim, pasqyra e tatimit mbi fitimin e korporatës, pasqyra e tatimit mbi të ardhurat e biznesit personal, pasqyrat individuale), e cila përfshin analiza, zhvillim, testim, zbatim;

- Ndryshime në Modulin e Regjistrimit (shtimi i responsiveve të reja, formularët e regjistrimit ose ndryshime të të dhënave nga *e-albania*, C@TS, rregullat e regjistrimit, kombinimi i sfungjerëve, procedurat automatike të regjistrimit/regjistrimit, kodet e të ardhurave;

- Analiza dhe përditësimi i raporteve ekzistuese në C@TS, për të dhënat e deklaratave, detyrimit tatimor, historikut të punësimit, kryqëzimit të faturave nga fiskalizimi etj., si dhe raporteve të reja të regjistrimit, riskut etj.;

- Analiza e Modullit të Shkaqeve dhe përditësimi për çështjen e regjistrimit, kontrollit, rimbursimit, nënshkrimit digjital të vizitës së tatimpaguesit, etj.

Masa 2.6.4 Ngritja e një kuadri më të strukturuar për sigurimin e pacenueshmërisë së vlerave (integritetit)

Administrata tatimore do të fokusohet në zhvillimin e një kornizë më gjithëpërfshirëse të sigurimit të integritetit që përcakton, komunikon dhe promovon standardet e sjelljes; monitoron dhe zbaton ato standarde, korrigjon gabimet, vlerëson dhe raporton mbi rezultatet e punës së çdo inspektori.

- Aktiviteti 2.6.4.1: Hartimi dhe zbatimi i Planit të Integritetit për Administratën Tatimore

Ky është një kusht i Planit të Rritjes që duhet të plotësohet brenda qershorit 2025. Puna ka nisur nga administrata tatimore. Administrata Tatimore ka përfunduar draftin e Planit të Integritetit dhe është në diskutime me aktorët kryesorë. Ky draftplan është rezultat i një procesi vlerësimi të gjatë dhe të

detajuar, i cili ka nisur në nëntor 2023 dhe ka përfunduar në tetor 2024. Ky plan integriteti është hartuar në kuadër të projektit "Forcimi i integritetit për përmirësimin e shërbimeve publike", i zbatuar nga Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, me mbështetjen financiare të Ambasadës Suedeze në Tiranë, e cila bashkëpunoi ngushtë me grupin e punës të ngritur nga drejtori i përgjithshëm dhe stafin kyç të DPT-së. Procesi përfshin identifikimin dhe analizimin e rreziqeve të integritetit, si dhe diskutimin e sjelljeve joetike dhe joprofesionale që mund të shfaqen brenda institucionit.

- Aktiviteti 2.6.4.2: Zbatimi i një programi të dedikuar për antikorupsionin. Kryerja e trajnimeve dhe njohja e punonjësve të administratës tatimore mbi mënyrat e sjelljes (Kodi i Etikës), ligjin për Bilbilfryrësit dhe ligjin për konfliktin e interesit.

Masa 2.6.5 Procese dhe shërbime tatimore në ndërveprim të rregullt me përdoruesit e shërbimeve të DPT-së

Ndërsa AT-ja angazhohet herë pas herë me tatimpaguesit dhe ekspertët fiskalë apo kontabilistët, nuk ka një forum të rregullt me këta aktorë. Këshilli Tatimor është forum, i cili përfshin AT-në dhe përfaqësues të komunitetit të biznesit, por ky Këshill është i fokusuar të ofrojë konsultime dhe këshillime për Ministrinë e Financave për sa lidhet me çështjet e dispozitave ligjore dhe nënligjore të politikave fiskale.

Përfshirja në diskutime dhe angazhimi i tatimpaguesve, kontabilistëve dhe ekspertëve fiskalë në hartimin e akteve ligjore dhe nënligjore tatimore, formularëve, procedurave dhe sistemeve të deklarimit, do të ndihmojë në thjeshtimin e sistemit tatimor dhe uljen e kostove të pajtueshmërisë së detyrimeve tatimore.

- Aktiviteti 2.6.5.1: Krijimi i një Forumi Këshillimor pranë AT-së me ekspertë fiskalë, kontabilistë dhe përfaqësues të shoqatave profesionale për dizenjimin e proceseve dhe produkteve tatimore.

V.6 Komponenti 2.7 Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga administratës tatimore nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale

Objektivi

Objektivi është rritja e efikasitetit të administratës bazuar në parimet e një Administrate Tatimore Efektive dhe rritja e bashkëpunimit me palët e treta.

Konteksti

Forcimi dhe modernizimi i agjencive të administrimit të të ardhurave është thelbësor për mbledhjen efektive të të ardhurave. Ndërkohë që përfshirja e masave të reja të politikës së të ardhurave mund çojë në rritje të tyre, pjesa më e madhe varet nga efikasiteti i administratës bazuar në parimet e një Administrate Tatimore Efektive.

Janë ndërmarrë disa hapa të rëndësishëm për të përmirësuar efektivitetin e AT-së vitet e fundit.

Prej viti 2015, deklarimi elektronik është forma e vetme e deklarimit të çdo deklarate tatimore, për çdo përgjegjësi dhe për çdo tatimpagues.

Prej vitit 2017, Administrata Tatimore ka vijuar me ofrimin e shërbimeve *online* për tatimpaguesit dhe individët, ku aktualisht 95% e kërkesave trajtohen elektronikisht nëpërmjet portalit *e-albania*. Aktualisht AT-ja është në fazën e zhvillimeve për automatizimin dhe digjitalizimin e disa proceseve, gjithashtu, pritet të shtohen edhe 10 shërbime të reja *online*. Tashmë, AT-ja ka një sistem modern të IT-së, bashkëveprimi elektronik me taksapaguesit është procedurë normale duke përfshirë regjistrimin elektronik të deklaratave tatimore. Struktura e AT-së është thjeshtuar, është krijuar një Qendër Kombëtare e Thirrjeve dhe është bërë një progres domethënës në zhvillimin e një qasjeje moderne të menaxhimit të riskut të pajtueshmërisë.

Në partneritet me Institutin e Statistikave dhe Regjistrin Kombëtar të Biznesit, AT-ja ka ndërmarrë, gjithashtu, një rifreskim gjithëpërfshirës të kodeve ekonomike të bizneseve dhe të dhënave të tjera të tatimpaguesve të regjistruara në regjistrin e saj kombëtar të tatimpaguesve. Për më tepër, projekti i Fiskalizimit po i siguron AT-së të dhëna sasiore dhe cilësore në kohë reale.

Faqja e internetit të Administratës Tatimore është konceptuar për të qenë *user-friendly* në funksion të informimit të tatimpaguesve dhe individëve për lehtësimin dhe rritjen e nivelit të përmbushjes së detyrimeve tatimore. Kjo faqe përmban informacion të përditësuar për legjislacionin tatimor në fuqi, kalendarin tatimor, njoftime periodike për ndryshimet ligjore dhe detyrimet apo afatet e deklarimit dhe pagesës, kontaktet dhe kanalet e komunikimit me Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve dhe Drejtoritë Rajonale Tatimore etj., si dhe është e ndërtuar dhe orientuar sipas kategorive të tatimpaguesve: Individë, Biznese, OJF & Ente publike.

Gjithashtu, një menu e veçantë për Fiskalizimin ofron informacion të detajuar si për tatimpaguesit ashtu edhe për ofruesit e zgjidhjeve *softwerike*. Në kuadër të zbatimit të ligjit të ri për tatimin mbi të ardhurat, në faqe u krijua një menu e dedikuar me informacion të detajuar për bazën ligjore, si dhe informacione të tjera të nevojshme.

Qendra e Thirrjeve është strukturë, pjesë përbërëse e Drejtorisë së Shërbimit për Tatimpaguesit, e cila pret thirrjet nga tatimpaguesit apo publiku i interesuar, si dhe kryen thirrje dalëse sipas planeve të përbashkëta ta punës me funksionet e tjera të Administratës Tatimore.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Ngritja e kapaciteteve institucionale në administratën tatimore;
- Fuqizimi i aftësive të Drejtorisë së Menaxhimit të Riskut (DMR);
- Zhvillimi i një administrate tatimore të aftë dhe efektive.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 2.7.1 Fuqizimi i Qendrës së Thirrjeve, si pjesë përbërëse e Strategjisë së Shërbimit për Tatimpaguesit	2024	2026	DPT/Shërbimi i Tatimpaguesve në bashkëpunim me administratën tatimore suedeze (SIDA)
Masa 2.7.2 Trajnimi për përdorimin, përpunimin dhe analizimin e të dhënave sasiore që sigurohen nga fiskalizimi dhe për të kryer projekte të veçanta të analizës, duke përfshirë detyrimin për transferimin e aftësive të personeli i DPT-së	2024	2026	DPT, nën asistencën e partnerëve FMN-së
Masa 2.7.3 Shtirja e analizave të riskut në çdo funksion të administratës tatimore	2024	2027	DPT/Shërbimi i Tatimpaguesve
Masa 2.7.4 Trajnim i stafit të Njësive së Tatimpaguesve të Mëdhenj, me qëllim rritjen e kapaciteteve për analizën dhe kontrollin e sektorëve specifikë të ekonomisë	2026	2027	DPT në bashkëpunim me Shoqatat e Biznesit

Masa 2.7.5 Memorandume bashkëpunimi me universitetet për të zhvilluar kurse të analizës së të dhënave dhe shkencës së psikologjisë së sjelljes	2026	2027	DPT në bashkëpunim me universitetet
Masa 2.7.6 Bashkëpunim me universitetet, administratat e tjera tatimore dhe shoqatave profesionale për hartimin e programeve që synojnë zgjidhjen e boshllëqeve në aftësi	2024	2027	DPT në partneritet me QTAD/CEF/FMN

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Përfshirja në Strategjinë e Shërbimit për Tatimpaguesit të Qendrës së Thirrjeve	Nuk ka		Strategjia është miratuar		
Numri i punonjësve të DTM-së të trajnuar				20 punonjës	30 punonjës
Marrëveshje me Universitetin e Tiranës, Fakulteti i Ekonomisë dhe Fakulteti i Sociologjisë				Marrëveshje e lidhur Marrëveshje e lidhur	
Numri i programeve të zbatuara me universitetin				4 programe	4 programe

VI. Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor

VI.1 Hyrje

Objekti i shtyllës 3 është përmirësimi i shërbimit doganor dhe rritja e të ardhurave doganore me 0.17% e PBB-së ose 4.5 miliardë lekë brenda një periudhe katërvjeçare.

Administrata doganore ndër vite ka bërë progres të konsiderueshëm në procedurat doganore dhe lehtësimin e tregtisë. Aktualisht, administrata doganore mbledh rreth 43% të të gjitha taksave dhe detyrimeve tatimore.

Kodi Doganor Shqiptar është në përputhje me Kodin Doganor të BE-së. Administrata doganore mbështetet nga sistemet *online* dhe përpunimin automatik të të dhënave duke përdorur sistemin e automatizuar të të dhënave doganore (*ASYCUDA World*). Ky sistem përfshin një modul që kategorizon importet sipas nivelit të riskut.

Administrata doganore ka përparuar dukshëm në përmirësimin e performancës së lehtësimit të tregtisë. Në treguesit e lehtësimit të tregtisë, OECD⁸ konstaton se që nga viti 2019, Shqipëria është përmirësuar në fushat e: disponueshmërisë së informacionit, përfshirjes së komunitetit tregtar, procedurat e apelimit, uljes së tarifave, thjeshtimi dhe harmonizimi i dokumenteve, automatizimi, modernizimi i procedurave dhe bashkëpunimi i agjencive kufitare të brendshme dhe të jashtme. Shqipëria ka tejkaluar mesataren e vendeve të OECD-së, lidhur me procedurat e apelimit dhe është në nivelin e vendeve të OECD-së lidhur me nivelin e tarifave. Në vitin 2022, Shqipëria, gjithashtu, i tejkaloi vendet e Ballkanit Perëndimor në tre fusha: disponueshmëria e informacionit, procedurat e apelimit dhe niveli i tarifave.

Megjithatë, janë identifikuar hapësira për përmirësim të mëtejshëm, si për shembull duke rritur numrin e Operatorëve të Autorizuar Ekonomik, dhe futjen e *Single Window* dhe zbatimin e sistemit të ri të kompjuterizuar të tranzitit.

Administrata doganore përballlet me sfida operacionale në trajtimin e evazionit fiskal, kontrabandës, menaxhimit të riskut dhe kontrollit, dhe për këtë arsye një theks i rëndësishëm i është vënë vazhdimisht tek investimet në sisteme TI (Teknologjisë së Informacionit).

Në këtë strategji, mirëadministrimi doganor i të ardhurave fokusohet në 9 komponentë që konsistojnë në ngritjen e sistemeve të reja doganore, si dhe adresimin e çështjeve kryesore doganore. Për zbatimin e këtyre komponentëve do të ndërmerren disa masa për përmirësimin e performancës së administrimit doganor gjatë periudhës 4-vjeçare (2024–2027), paraqitur në kutinë më poshtë.

⁸ Raporti i OECD: Competitiveness and Private Sector Development, Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Albania.

Komponenti 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut

Synimi i këtij objekti është zhvillimi i sistemeve/moduleve të IT-së dhe kapaciteteve të administratës doganore për të rritur efektivitetin në mbledhjen e të ardhurave doganore.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 3.1.1 Përmirësimi i përzgjedhjes së kanaleve të riskut;
- Masa 3.1.2 Centralizimi i profileve të riskut për të përfshirë edhe akcizën;
- Masa 3.1.3 Implementimi i lidhjes në kohë reale midis sistemeve ASYCUDA *World* dhe ASYHUB;
- Masa 3.1.4 Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve të AD-së përmes përmirësimit të praktikave të burimeve njerëzore dhe ofrimit të zhvillimit të kapaciteteve.

Komponenti 3.2 Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave

Synimi është që brenda vitit 2027, administrata doganore të ketë zhvilluar modele makroekonomike që rrisin aftësitë analitike dhe parashikuese të fenomeneve ekonomike.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 3.2.1 Krijimi i modeleve të reja ekonometrike për analizimin e të dhënave.
- Masa 3.2.2. Analizimi më i detajuar i të dhënave të gatshme në sistemin ASYCUDA *World*.

Komponenti 3.3 Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të IT-së (Teknologjisë së Informacionit)

Synimi i këtij komponenti është që brenda vitit 2027 të jenë kryer zhvillime teknologjike IT për përmirësimin e infrastrukturës aktuale të administratës doganore.

Masat për vitet 2024–2027:

- Masa 3.3.1 Zhvillimi IT për uljen e kohës së procesimit të çdo kërkesë nga subjektet.

Komponenti 3.4 Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornize integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit

Synimi është që brenda vitit 2027 të jetë hartuar dhe të jetë në zbatim një plan gjithëpërfshirës integriteti, me qëllim që të rritet besimi i komunitetit tek administrata doganore.

Masat për vitet 2024–2027 janë:

- Masa 3.4.1 Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit;
- Masa 3.4.2 Trajnime të vazhdueshme të punonjësve të administratës doganore;
- Masa 3.4.3 Shmangia e konfliktit të interesit.

Komponenti 3.5 Rritja e numrit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar

Synimi i këtij komponenti është zhvillimi i Programit për Operatorët Ekonomikë të Autorizuar, me qëllim rritjen e numrit të autorizimeve të dhëna për AEO, si dhe nënshkrimi i një marrëveshjeje për njohje reciproke me BE-në.

Masat për vitet 2024–2027 janë:

- Masa 3.5.1 Sensibilizimi i subjekteve mbi rëndësinë e pasjes së statusit AEO për kompanitë shqiptare.
- Masa 3.5.2 Monitorimi i vazhdueshëm i AEO-ve të miratuara.
- Masa 3.5.3 Nënshkrimi i një marrëveshjeje me BE-në për njohjen reciproke të AEO-ve.

Komponenti 3.6 Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (National Single Window)

Synimi i këtij komponenti është që brenda vitit 2026 të jetë krijuar Dritaria e Vetme Kombëtare (National Single Window-NSW)

Masat për vitet 2024–2027 janë:

- Masa 3.6.1 Zhvillimi i konceptit dhe strukturës institucionale të Dritares së Vetme Kombëtare (National Single Window);
- Masa 3.6.2 Rishikimi dhe ndryshimi i legjislacionit dhe i rregulloreve për Dritaren e Vetme Kombëtare (National Single Window);
- Masa 3.6.3 Zhvillimi dhe vendosja e zgjidhjes së IT-së për Dritaren e Vetme Kombëtare (National Single Window);
- Masa 3.6.4 Dritaria e Vetme Kombëtare (National Single Window) është plotësisht funksionale.

Komponenti 3.7 Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Transistit (NCTS)

Synimi i këtij komponenti është që Shqipëria të bëhet pjesë e tranzitit Evropian brenda vitit 2027.

Masat për vitet 2024–2027 janë:

- Masa 3.7.1 Arkitektura dhe vendosja e Aplikacionit Kombëtar të Tranzitit dhe Regjistrimi, dhe Identifikimi i Operatorit Ekonomik (EORI) plotësisht në përputhje me EU-NCTS;
- Masa 3.7.2 Implementimi dhe testimi në nivel kombëtar;
- Masa 3.7.3 Aderimi në Konventën Ndërkombëtare të Tranzitit (CTC);
- Masa 3.7.4 Lidhja e sistemit shqiptar me sistemin ndërkombëtar të tranzitit.

Komponenti 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara

Synimi është që brenda vitit 2027 të jetë rritur bashkëpunimi në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara.

Masat për vitet 2024–2027 janë:

- Masa 3.8.1 Bashkëpunimi me organet ligjzbatuese për rritjen e kapjeve të mallrave të falsifikuara;
  - Masa 3.8.2 Shkëmbimi i informacionit me dogana homologe;
  - Masa 3.8.3 Bashkëpunimi me kompanitë importuese për sensibilizimin/regjistrimin/verifikimin e markave origjinuese.
- Komponenti 3.9 Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut.**
- Synimi në 2027 është që të jetë zgjeruar shkëmbimi i informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut.
- Masat për vitet 2024–2027 janë:
- Masa 3.9.1 Trajnimi i vijueshëm i pikave të kontaktit, ekzistuese dhe të reja.

Zbatimi i këtyre masave pritet të ulë kostot e biznesit, lidhur me procedurat doganore, si dhe të gjenerojë të ardhura shtesë në rreth 0.17% e PBB-së ose 4.5 miliardë lekë. Vlerësuar sipas komponentëve, të ardhurat shtesë paraqiten në tabelën më poshtë.

Tabela 18: Të ardhura shtesë nga shtylla 3 “Mirëadministrimi doganor”, sipas komponentëve

Në % të PPB-së

Rritja e të ardhurave doganore	2024	2025	2026	2027	Total 2024–2027
Komponenti 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut	0.02%	0.02%	0.01%	0.01%	0.05%
Komponenti 3.5 Rritja e numrit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar	0.02%	0.02%	0.02%		0.06%
Komponenti 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara	0.01%	0.01%	0.003%	0.003%	0.02%
Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut	0.01%	0.01%	0.01%	0.01%	0.04%
Total	0.05%	0.06%	0.04%	0.02%	0.17%

VI.2 Komponenti 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut

Objekti

Synimi i këtij komponenti është zhvillimi i sistemeve/moduleve të IT-së dhe kapaciteteve të administratës doganore për të rritur efektivitetin në mbledhjen e të ardhurave doganore.

Konteksti

Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut do të përfshijë katër masa të rëndësishme:

1. Masa 3.1.1 Përmirësimi i përzgjedhjes së kanaleve të riskut.

2. Masa 3.1.2 Centralizimi i profileve të riskut për të përfshirë edhe akcizën.

3. Masa 3.1.3 Implementimi i lidhjes në kohë reale midis sistemeve ASYCUDA *World* dhe ASYHUB.

4. Masa 3.1.4 Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve të AD-së përmes përmirësimit të praktikave të burimeve njerëzore dhe ofrimit të zhvillimit të kapaciteteve.

Përmirësimi i përzgjedhjes së kanaleve të rrezikut Sistemi Operativ i Menaxhimit të Integruar Doganor i përdorur nga Administrata Doganore Shqiptare është ASYCUDA *World* (AW), që përpunon të gjitha procedurat e tregtisë së jashtme dhe përshpejton zhdoganimin e mallrave nëpërmjet kompjuterizimit të transaksioneve dhe procedurave doganore.

Çdo deklaratë doganore në procedurat e importit, eksportit dhe transitit e regjistruar në sistemin elektronik kalon në Modulin e Selektivitetit të Sistemit Elektronik Doganor (AW).

Sistemi i automatizuar i menaxhimit të rrezikut (RMS) kontribuon për të pasur një ekuilibër të drejtë

ndërmjet lehtësimit të tregtisë dhe kontrolleve doganore.

Kontrollet doganore të bazuara në analizën e rrezikut kryhen përmes Modulit të Selektivitetit të Sistemit Elektronik Doganor ASYCUDA *World*. Ky modul është një mjedis i automatizuar që mundëson një selektivitet të bazuar në rrezik për të gjitha importet, eksportet dhe transitet. Sistemi krahason automatikisht një grup të caktuar të dhënash (p.sh. nga një deklaratë mallrash) me të gjitha profilet aktuale të rrezikut.

Çdo deklaratë doganore e regjistruar në Sistemin Elektronik kalon në Modulin e Selektivitetit. Bazuar ose në kriteret e përzgjedhjes në nivel kombëtar/vendor ose në mënyrë të rastësishme, sistemi automatikisht do të sigurojë një kanal përzgjedhjeje (kuqe/verdhë/jeshile) në një deklaratë doganore. Moduli i Selektivitetit zgjedh për kontroll sipas niveleve të përcaktuara të rrezikut.

Ky sistem kontrolli i targetimit përbëhet nga profile specifike rreziku dhe përzgjedhje të rastësishme, të cilat përzgjedhin deklaratat doganore sipas një kanali të caktuar, për t'iu nënshtruar më pas një kontrolli specifik.

Llojet e profileve të rrezikut në modulin e selektivitetit AW janë: profile specifike dhe profile të rastësishme

Profilet specifike

Këto profile përbëhen nga një ose një kombinim treguesish që synojnë përzgjedhjen e ngarkesave ose mjeteve të caktuara të transportit që kërkojnë më shumë vëmendje nga Dogana.

Profilet e rastësishme

Ndihmoni në zbulimin e rreziqeve të panjohura dhe duhet të ekzistojë, gjithmonë, aty ku nuk ka profile specifike. Në parametrat e selektivitetit, për

çdo kanal përzgjedhje përcaktohet koeficienti “shkalla minimale e rastësishme”.

Aktualisht, kemi rreth 28% e deklaratave doganore procesohen duke qenë në kanal të gjelbër, e cila është plotësisht në përputhje me objektivin tonë. Nëpërmjet masave që do të ndërmerren në këtë Strategji, synohet të rritet përqindja e shfrytëzimit të kanalit të gjelbër me rreth 33%.

Centralizimi i profileve të riskut për të përfshirë edhe akcizën për produktet vendase të akcizës

Moduli aktual i Përzgjedhjes në sistemin ASYCUDA *World* nuk mundëson përzgjedhjen me risk në fushën e prodhimet vendase të akcizës, përveçse për mallrat në import. Profilizimi i riskut është i centralizuar, megjithëse sistemi mundëson edhe krijimin e profileve lokale të riskut. Sidoqoftë, meqenëse ‘centralizimi’ nënkupton përfshirjen e fushës së akcizës në të njëjtin Moduli të Përzgjedhjes/Selektivitetit (njëlloj si për profilet e importit të mallrave të akcizës), administrata doganore po punon aktualisht për zbatimin e modulit të rrezikut në fushën e produkteve vendase të akcizës, duke qenë kështu në përputhje me këtë masë shpresojmë brenda vitit 2024 ose më së voni brenda tremujorit të parë të vitit 2025.

Implementimi i lidhjes në kohë reale midis ASYCUDA *World* dhe ASYHUB

Administrata doganore do të vazhdojë të ketë si një nga synimet dhe prioritetet kryesore, modernizimin e procedurave doganore si pjesë e strategjisë sonë afatgjatë, duke u fokusuar kështu në ngritjen e kapaciteteve dhe zhvillimet e TI-së, mbetet vendimtar për ne. Gjatë viteve të fundit janë realizuar zhvillime të rëndësishme në sistem që kanë modernizuar proceset e biznesit, të tilla si:

1. Implementimi në *web* nëpërmjet *e-Albania* i të dhënave personale të biznesit si: statusi i deklarates doganore, statusi i tranzitit, statusi i pagesës dhe gjendja e llogarisë bankare.

2. Implementimi në sistem i plumbosjes doganore, si një proces që ka përfunduar.

3. Implementimi i AEO-s në sistem, proces tashmë i përfunduar. UNCTAD-i ka vënë në dispozicion një demo në ambientin test *Aycuda*, i cili është në fazë testimi nga DPD-ja. Nga UNCTAD-i nevojitet të bëhen disa ndryshime deri në implementimin e plotë të këtij zhvillimi.

Në këtë drejtim, do të fillohet të fillojmë të pilotohet ASYHUB për përpunimin para mbërritjes

dhe para nisjes së ngarkesave detare për shkëmbimin digjital B2G (biznes ndaj qeverisë) midis sistemeve TIK të ofruesve të të dhënave të anijes dhe sistemeve ASYCUDA *World* në Shqipëri. Njësitë e kontrollit të portit do të jenë më pas në gjendje të kryejnë vlerësimin e rrezikut dhe të përpunojnë të dhënat paraprake të ngarkesave me synimin për të menaxhuar në mënyrë më efektive lëvizjen ndërkufitare të mallrave të rrezikshme dhe/ose të paligjshme, të përgatisin vendimin e lirit përpara se mallrat të mbërrijnë në portin e hyrjes/portin e daljes, duke mundësuar kështu lirin e mallit të zhdoganuar menjëherë pas mbërritjes.

Ky projekt do të finalizohet brenda kohëzgjatjes së strategjisë.

Brenda kohëzgjatjes së strategjisë, do të finalizohet implementimi i lidhjes në kohë reale midis ASYCUDA *World* dhe ASYHUB, sistem i cili bën identifikimin e kontejnerëve që në momentin e nisjes nga çdo port në botë.

Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve të AD-së përmes përmirësimit të praktikave të burimeve njerëzore dhe ofrimit të zhvillimit të kapaciteteve.

Administrata doganore i ka kushtuar një rëndësi të veçantë trajnimit dhe ritrajnimit të stafit për të rritur profesionalizmin dhe aftësitë bashkëkohore. Në zbatim të programit vjetor të miratuar me QTATD (Qendra e Trajnimeve të Administratës Tatimore dhe Doganore) për rritjen e aftësitë profesional dhe në përputhje me nevojat e punonjësve, është zbatuar Programi i Trajnimeve sipas Kalendarit të aprovuar me QTATD-në. Sipas Kalendarit vjetor të miratuar:

1. Për target grupin “Nivelin funksional të Administratës Doganore” janë zhvilluar 10 tematika ku janë trajnuar 180 punonjës.

2. Për target grupin “ Nivelin vazhdues të Administratës Doganore” janë zhvilluar 5 tematika ku janë trajnuar 85 punonjës

3. Për target grupin “Punonjësit e rinj” pritet përfundimi i procesit të rekrutimit për të zhvilluar 17 tematikat e planifikuara.

Gjithashtu, janë zhvilluar 13 tematika në bashkëpunim me institucione të tjera me pjesëmarrjen e 240 punonjësve të ADSH-së.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Rritja e përdorimit të kanalit të gjelbër;

- Administrimi më i mirë i akcizës përmes sistemeve të riskut;
- Zhvillimi i sistemeve/moduleve IT që rrisin efektivitetin e administratës doganore;
- Rritja e kapaciteteve të burimeve njerëzore tek administrata doganore.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.1.1 Përmirësimi i përzgjedhjes së kanaleve të riskut	Aktiviteti 3.1.1.1: Përfshirja e më shumë kompanive në kanalin jeshil Aktiviteti 3.1.1.2: Dhënia prioritet e kompanive të besueshme Aktiviteti 3.1.1.3: Rishqyrtimi i kriterëve të riskut	2024	2024	DPD/Drejtoria e Riskut
Masa 3.1.2 Centralizimi i profileve të riskut për të përfshirë edhe akcizën	Aktiviteti 3.1.2.1: Krijimi Teknik i Modelit të Selektivitetit të produkteve vendase të akcizës; Aktiviteti 3.1.2.2: Testimi praktik i Modullit; Aktiviteti 3.1.2.3: Mundësimi i përdorimit të modullit, rindërtimi i profileve të riskut në fushën e akcizës për shtëpiakët (të ndryshme nga importi).	2024	2027	DPD/Drejtoria e Riskut dhe Departamenti i Akcizës
Masa 3.1.3 Implementimi i lidhjes në kohë reale midis ASYCUDA <i>World</i> dhe ASYHUB	Aktiviteti 3.1.3.1: Kryerja e aktiviteteve të lidhura me zhvillimin dhe të shërbimeve të sistemit. Testimi i profileve të rrezikut në sistem. Mbajtja e një MoU me <i>Mariner Company</i> që lejon shkëmbimin e të dhënave	2024	1. 2024	DPD
Masa 3.1.4 Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve të AD-së përmes përmirësimit të praktikave të burimeve njerëzore dhe ofrimit të zhvillimit të kapaciteteve.	Aktiviteti 3.1.4.1: Trajnime të vazhdueshme për punonjësit e administratës doganore	2024	2. 2026	DPD në bashkëpunim me QTATD/Komisioni i KE-së

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Përqindja e shfrytëzimit të kanalit të gjelbër	28%	30%	33%	> 33%	> 33%
Rritja e të ardhurave doganore nga përmirësimi i kanaleve të riskut		0.01% e PBB-së	0.01% e PBB-së	0.005% e PBB-së	0.005% e PBB-së
Rritja e të ardhurave nga zbulimi i shkeljeve në mallrat e akcizës		0.006% e PBB-së	0.008% e PBB-së	0.005% e PBB-së	0.005% e PBB-së

VI.3 Komponenti 3.2 Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave

Objekti

Synimi i këtij komponenti është që brenda vitit 2027 administrata doganore të ketë zhvilluar modele makroekonomike që rrisin aftësitë analitike dhe parashikuese të fenomeneve ekonomike.

Konteksti

Aftësitë analitike të administratës doganore janë zgjeruar dhe plotësuar me informacione dhe funksione. Raportimet kryhen në kohë shumë të shkurtyr dhe me saktësi të plotë. Gjenerohen raporte analitike të përgjithshme, si edhe raporte specifike për të pasur një pamje të plotë të të gjitha fenomeneve pozitive apo negative në procedurat doganore.

Raportet mujore për analizimin e të ardhurave doganore që prodhon administrata doganore për tregues të caktuar makroekonomikë, si: vëllimi dhe vlera e tregtisë së jashtme sipas produkteve, ndikimet

nga kursi i këmbimit dhe ndryshimet në tregjet e brendshme, janë shumë të dobishme dhe duhet të zhvillohen më tej për t'i bërë ato më specifike në analizimin e fenomeneve të të bërit tregti. Bazuar në këto analiza, do të rritet jo vetëm saktësia e parashikimeve të të ardhurave, por edhe evidentimi i fenomeneve ekonomike që lidhen me procedurat e zhdoganimit.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Krijimi dhe përdorimi i modeleve makroekonomike

Masat dhe aktivitetet

Masa		Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.2.1 Përditësimi dhe krijimi i modeleve të reja ekonometrike për analizimin e të dhënave	Aktiviteti 3.2.1.1: Bashkëpunimi me sektorin IT, si dhe me institucione homologe për krijimin e analizave të reja	2024	2027	DPD/Drejtoria e Statistikës
Masa 3.2.2 Analizim i detajuar i të dhënave të gatshme në sistemin ASYCUDA <i>World</i>	Aktiviteti 3.2.2.1: Formimi i analizave të reja për të konstatuar detaje të cilat mund të sjellin rezultate të reja analitike	2024	2027	DPD/Drejtoria e Statistikës

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë(viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Numri i modeleve makroekonomike që përdor me administrata doganore	1 model që lidhet me analizimin e të ardhurave doganore		Modeli ekzistues është përmirësuar	1 model i ri	-

VI.4 Komponenti 3.3 Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit

Objekti

Synimi i këtij komponenti është që brenda vitit 2027 të jenë kryer zhvillime teknologjike TI për përmirësimin e infrastrukturës aktuale të administratës doganore.

Konteksti

Baza e sistemeve të teknologjisë dhe informacionit të administratës doganore është ASYCUDA *World*. Automatizimi i procedurave doganave ka përbërë një prioritet të rëndësishëm gjatë viteve të fundit dhe janë bërë përpjekje për të futur dhe përmirësuar sisteme, të tilla si: Sistemi i Ri i Kompjuterizuar i Transitit (NCTS), Sistemi i Integruar i Menaxhimit të Tarifave (ITMS) dhe përmirësimi i moduleve ekzistuese në ASYCUDA *World* (sistemi kryesor në Administratën Doganore). Gjithashtu, ofrimi i shërbimit ndaj operatorëve është përmirësuar për shkak të riinxhinierimit të shumë proceseve, si thjeshtësimi i procedurave dhe futja e menaxhimit doganor pa letra për të thjeshtuar pajtueshmërinë. Këto ndryshime rezultuan në përmirësimin e procedurave doganore *online*, reduktimin e kohës së përpunimit doganor dhe rritjen e përdorimit të vlerësimit të riskut.

Vazhdimi i zhvillimeve në TI do të krijojë të gjitha kushtet që ASYCUDA *World* të bashkëveprojë me të gjitha risitë që preken, me qëllim që zhvillimet të jenë në funksion të efikasitetit dhe eficiencës së administratës doganore. Ulja e kohës së procesimit është e lidhur me të gjitha risitë dhe futjen *online* të shërbimeve.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Përmirësimi i moduleve.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.3.1 Zhvillime IT për uljen e kohës së procesimit të çdo kërkesë nga subjektet	Aktiviteti 3.3.1.1: Përmirësimi i moduleve dhe zhvillimi i moduleve të reja në rast nevojë	2024	2027	DPD/Drejtoria IT AKSHI

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Koha e përpunimit të deklaratës doganore	99.1 minuta	Trend rënës	Trend rënës	Trend rënës	Trend rënës

VI.5 Komponenti 3.4 Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornizë integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit**Objekti**

Synimi është që brenda vitit 2027 të jetë hartuar dhe të jetë në zbatim një plan gjithëpërfshirës integriteti, me qëllim që të rritet besimi i komunitetit tek administrata doganore.

Konteksti

Drejtoria e Antikorrupsionit dhe Standardeve Profesionale është në funksion prej 10 vitesh dhe janë vendosur shtylla të rëndësishme të kornizës së integritetit për stafin e administratës doganore, si: Kodi i Etikës, Deklarata për Konfliktin e Interesit, linjë telefonike për raportimin e rasteve të korrupsionit, etj.

Rritja e niveleve të integritetit brenda administratës doganore është një element i rëndësishëm në ndërtimin e besimit të komunitetit. Drejtoria e Antikorrupsionit dhe Standardeve Profesionale është trajnuar me qëllim që të përcaktojë, komunikojë dhe promovojë standardet.

Administrata doganore do të vazhdojë të ketë në fokus zhvillimin e një kornize më gjithëpërfshirëse të sigurimit të integritetit që përcakton, komunikon dhe promovon standardet e sjelljes; monitoron dhe zbaton ato standarde, korrigjon gabimet; vlerëson dhe raporton mbi rezultatet e punës së çdo inspektori. Gjithashtu, nëpërmjet një personeli të trajnuar, DPD-ja do të monitorojë zbatimin e standardeve dhe të raportojë apo të korrigjojë gabimet.

Bashkëpunimi me shoqatat e biznesit, shoqërinë civile, zbatimin e vetëkontrollit dhe rishikimeve të ndërsjella nga punonjësit, publikimi i informacionit, lidhur me integritetin dhe matja e rregullt e niveleve dhe tendencave në perceptimin e korrupsionit doganor janë përbërës të dobishëm në forcimin e besimit të komunitetit. Për këtë arsye, Drejtoria e Antikorrupsionit është përfshirë në hartimin e planit të integritetit me urdhrin e drejtorit të përgjithshëm nr. 80, datë 26.10.2023, i cili do të hartohet brenda vitit 2026.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

1. Rritja e besimit të komunitetit tek administrata doganore.
2. Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit brenda vitit 2026.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.4.1 Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit	Aktiviteti 3.4.1.1: Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit me urdhr të DPD-së	2024	2026	DPD
Masa 3.4.2 Trajnime të vazhdueshme për punonjësit e administratës doganore – përfshirja në trajnime të specialistëve nga institucione të ndryshme, si Prokurori/Gjykata/Universitete etj.	Aktiviteti 3.4.2.1: Trajnime të dhëna nga specialistë nga institucione të ndryshme, si Prokurori/Gjykata/Universitete, etj.	2024	2027	DPD në bashkëpunim me Prokurori/Gjykata/Universitete/ /Komisionin e KE-së
Masa 3.4.3 Shmangia e konfliktit të interesit	Aktiviteti 3.4.3.1: Organizimi i trajnimeve të dedikuara mbi shmangien e konfliktit të interesit me pedagogë universiteti/specialist të ILDKPI-së /punonjës me eksperiencë të DPD-së	2024	2027	DPD në bashkëpunim me Universitetet dhe ILDKP-në

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit		-	-	Plani është hartuar	-
Numri i trajnimeve të zhvilluara	18 trajnime	Trend rritës	Trend rritës	Trend rritës	Trend rritës

VI.6 Komponenti 3.5 Rritja e numrit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar**Objekti**

Synimi i këtij komponenti është zhvillimi i Programit të Operatorit Ekonomik të Autorizuar, me qëllim rritjen e numrit të autorizimeve të dhëna për OEA-në dhe rritjen e flukseve të shkëmbimeve tregtare dhe nënshkrim i një marrëveshjeje për njohje reciproke me BE-në.

Konteksti

Shqipëria ka përfunduar gjerësisht legjislacionin doganor me *acquis* të BE-së në fushën doganore dhe, gjithashtu, ka avancuar me zbatimin e programit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar (OEA) duke autorizuar operatorët e parë ekonomikë në vitin 2021.

Legjislacioni doganor për Operatorët Ekonomikë të Autorizuar është i njëjtë me atë të BE-së dhe në vitin 2020 ka miratuar udhëzuesin “Për zbatimin praktik të procedurave për aplikimin, miratimin, funksionimin dhe mbikëqyrjen e thjeshtimeve doganore dhe Operatorët Ekonomikë të Autorizuar”, i cili është plotësisht në përputhje me direktivën nr. 6, të udhëzimeve të BE-së për OEA-në.

Në vitin 2021, Dogana Shqiptare i ka dorëzuar zyrtarisht Sekretariatit të CEFTA-s kërkesën për Njohje Reciproke të Programit të OEA-së.

CEFTA mori në konsideratë kërkesën e paraqitur nga Administrata Doganore, duke bërë të mundur dërgimin e ekipit të Validimit në Shqipëri nga data 7–10 qershor 2022. Pas një kontrolli të detajuar të dokumentacionit që vërteton procedurën e autorizimit, Grupi i Validimit të CEFTA-s (pjesëmarrës Kosova, Serbia, Mal i Zi, Bosnjë, Moldavi, Maqedonia e Veriut) me këshilltarë nga DG TAXUD arritën në përfundimin se:

- Dogana ka zbatuar dhe vënë në funksion Autorizimin dhe Monitorimin e OEA-së.
- Programi Shqiptar i OEA-së plotëson pritshmëritë dhe kriteret e Protokollit Shtesë 5 të CEFTA-s dhe është në përputhje me standardet e Programit të BE-së për OEA-në dhe (WCO).
- Ekipi i Validimit të CEFTA-s do t'i japë një opinion pozitiv Komitetit të Lehtësimit të Tregtisë së CEFTA-s dhe do t'i rekomandojë Komitetit të Përbashkët të CEFTA-s (Komiteti i Përbashkët) Njohjen e Përbashkët të Programit OEA të Shqipërisë.

Shqipëria ka nënshkruar, gjithashtu, 2 marrëveshje për Njohjen e ndërsjellë të OEA-ve me Serbinë dhe Maqedoninë e Veriut.

Nënshkrimi i një marrëveshjeje me BE-në për njohjen reciproke të OEA-ve do të jetë një hap i rëndësishëm për OEA-në shqiptare.

Aktualisht janë miratuar 16 operatorë ekonomikë të autorizuar nga 22 aplikacione të dorëzuara për këtë qëllim dhe në vazhdimësi po ndiqen politika promovuese për të rritur interesimin për të pasur më shumë aplikacione.

Prioritetet

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Rritja e numrit të autorizimeve OEA.
- Marrëveshje me BE-në për njohjen reciproke të OEA-ve.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.5.1 Sensibilizimi i subjekteve mbi rëndësinë e pasjes së statusit OEA për kompanitë shqiptare	Organizimi i fushatave informuese dhe aktiviteteve të ndryshme promovuese të OEA-ve	2024	2027	DPD

Masa 3.5.2 Monitorimi i vazhdueshëm i OEA-ve të miratuara	Kryerja e auditimeve të operatorëve të autorizuar ekonomikë	2024	2027	DPD
Masa 3.5.3 Nënshkrimi i një marrëveshjeje me BE-në për njohjen reciproke të OEA-ve	Negocimi dhe nënshkrimi i marrëveshjes		2026	DPD në bashkëpunim me MF-në, MEPJ-në dhe Shërbimet e Komisionit Evropian

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti 2023)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritja e numrit të subjekteve që përfitojnë statusin OEA	13	16	Trend rritës	Trend rritës	Trend rritës
Rritja e të ardhurave doganore nga OEA		0.02% e PPB-së	0.02% e PPB-së	0.02% e PPB-së	
Numri i OEA-ve të audituara		3 auditime	4 auditime	3 auditime	3 auditime
Marrëveshje për njohjen reciproke me BE-në				Marrëveshja është hartuar dhe nënshkruar	

VI.7 Komponenti 3.6 Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (*National Single Window*)

Objekti

Brenda vitit 2026 të jetë krijuar Dritarja e Vetme Kombëtare (*National Single Window*-NSW)

Konteksti

Lidhur me Komponentin NSW, më 14 tetor CFCU-ja në Ministrinë e Financave ka publikuar procedurën e tenderit për Aktivitetin wBTTF-ALB-112CDEF “Zgjidhja në dorë e projektit të zbatimit të kontratës NSW”. Ky publikim do të jetë deri më 10 dhjetor 2024. Është ngritur Komisioni i Vlerësimit të Ofertave për këtë qëllim.

Konsulentit IOS& Epes që është përgjegjës për aktivitetin WBTTF-ALB-111AB–112AB– “dizenjimi i projektit, specifikimet teknike, mbikëqyrja dhe sigurimi i cilësisë së zbatimit të dritares së vetme kombëtare (NSW) në Shqipëri (Kontrata PSQA)” ka dorëzuar detyrën 4 “Ndrysho Strategjia e Menaxhimit dhe Plani i Ngritjes së Kapaciteteve për Mbikëqyrjen e projektit për Mbështetjen e Menaxhimit dhe sigurimin e cilësisë të zbatimit të NSW në Shqipëri”, kur miratohet nga Përfituesi dhe Banka Botërore.

Dritarja e Vetme Kombëtare (*National Single Window*) bën të mundur komunikimin elektronikisht midis autoriteteve doganore dhe të gjitha institucioneve kombëtare që lëshojnë leje, licenca, autorizime etj., të cilat janë të domosdoshme për kryerjen e procedurave doganore në import-eksportin e mallrave. Kjo sjell uljen e kohës së zhdoganimit, uljen e kostove për bizneset, lehtësi dhe transparencë. Sipas vlerësimeve të Bankës Botërore, kostot tregtare ulen me 10%.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (*National Single Window*) brenda vitit 2026.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktivitetet	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.6.1 Zhvillimi i konceptit dhe strukturës institucionale të Dritares së Vetme Kombëtare (<i>National Single Window</i>)	Aktiviteti 3.6.1.1: Përzgjidhja e kompanisë që do të kryejë aplikimin teknik	2024	Qershor 2024	Banka Botërore
Masa 3.6.2 Rishikimi dhe ndryshimi i legjislacionit dhe i rregulloreve për Dritaren e Vetme Kombëtare (<i>National Single Window</i>)	Aktiviteti 3.6.2.1: Hartimi dhe miratimi i paketës ligjore	2024	2026	Njësia e Menaxhimit të Projektit DPD/ (PIU)
Masa 3.6.3 Zhvillimi dhe vendosja e zgjidhjes së TI-së për Dritaren e Vetme Kombëtare (<i>National Single Window</i>)	Aktiviteti 3.6.3.1: Zhvillimi/instalimi/Testimi i plotë i programit nga kompania kryen të gjitha	2025	2026	Banka Botërore/DPD/ AKSHI dhe institucione të tjera të përfshira

	veprimet për një program funksional			
Masa 3.6.4 Dritarja e Vetme Kombëtare (<i>National Single Window</i>) është plotësisht funksionale	Aktiviteti 3.6.4.1: Kryerja e gjithë aplikimeve të mundshme që Dritarja e Vetme (<i>National Single Window</i>) quhet e realizuar	2026	2027	Banka Botërore/DPD/AKSHI dhe institucione të tjera të përfshira

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Dritarja e Vetme Kombëtare (<i>National Single Window</i>)		-	-	Krijuar	-

VI.8 Komponenti 3.7 Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuara të Transistit (NCTS)

Objektivi

Synimi i këtij komponenti është që Shqipëria të bëhet pjesë e tranzitit Evropian brenda vitit 2027.

Konteksti

Sistemi i Ri i Kompjuterizuar i Tranzitit (NCTS) është thelbësor për të siguruar kontrollin e lëvizjeve tranzit në të gjithë territorin e Komunitetit. Aderimi në Konventën e Tranzitit të Përbashkët është një kusht për anëtarësimin në BE. Deri në atë datë, aplikacioni i Tranzitit Kombëtar, plotësisht i pajtueshëm me NCTS duhet të jetë i disponueshëm për Shqipërinë. Kjo do të thotë që sistemi IT të jetë plotësisht i testuar në mënyra kombëtare dhe ndërkombëtare.

Aktualisht, statusi i aktivitetit që lidhet me zhvillimin dhe zbatimin e Sistemit të Përbashkët të Transistit NCTS P5 është si më poshtë:

Banka Botërore/Ministria e Financave ka nënshkruar kontratën me kompaninë fituese “*Net Company/Intrasoft*” në qershor 2024, me tenderin e vetëm të produktit Soft, pasi pajisjet dhe rrjeti i produkteve *hard* do të sigurohen nga institucioni. të AKSHI-it.

Në bashkëpunim me kompaninë që do të zbatojë sistemin NCTS, me konsulencën e një eksperti ndërkombëtar dhe PIU-në (njësia e zbatimit të projektit), administrata doganore po harton dokumentin me specifikimet teknike kombëtare, ka miratuar urdhrin për krijimin e grupit të punës që do të marrë pjesë në këtë proces gjatë të gjithë fazës së zbatimit dhe ka përgatitur dokumentin NCTS P5 të NPP “Plani Kombëtar i Projektit dhe Strategjia e IT-së” dhe e dërgon atë në Drejtorinë e Përgjithshme *Taxud* të Komisionit Evropian.

Kompania zbatuese ka nisur me instalimin në mjedisin e testimit të sistemit ERMIS (NCTS).

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- NCTS-ja është funksionale në 2026 dhe Shqipëria bëhet pjesë e tranzitit Evropian brenda vitit 2027

Masat dhe aktivitetet

Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.7.1 Arkitektura dhe vendosja e Aplikacionit Kombëtar të Tranzitit dhe Regjistrimi dhe Identifikimi i Operatorit Ekonomik (EORI) plotësisht në përputhje me EU-NCTS		2024	Qershor 2026	Banka Botërore/DPD/AKSHI
Masa 3.7.2 Implementimi dhe testimi në nivel kombëtar	Aktiviteti 3.7.2.1: Kryerja e testimeve që të japin rezultatin final të punës së kompanisë zbatuese	2026	2027	Banka Botërore/DPD/AKSHI
Masa 3.7.3 Aderimi në Konventën Ndërkombëtare të Tranzitit (CTC)		2027	Në vazhdim	Banka Botërore/DPD/AKSHI
Masa 3.7.4 Lidhja e sistemit shqiptar me sistemin ndërkombëtar	Aktiviteti 3.7.4.1: Zhvillim i mëtejshëm i mjedisit të TI-së të NCTS Aktiviteti 3.7.4.2: Kryerja e ndërlidhjeve mes sistemeve	2027	Në vazhdim	Banka Botërore/DPD/AKSHI

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Sistemi i Ri i Kompjuterizuar i Transitit (NCTS)				NCTS funksional	

VI.9 Komponenti 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara**Objektivi**

Synimi në 2027 është që brenda vitit 2027 të jetë rritur bashkëpunimi në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara.

Konteksti

Administrata Doganore Shqiptare në kuadër të misionit fiskal, ekonomik dhe mbrojtës ka për detyrë mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale me qëllim:

- Mbrojtjen e ambientit të biznesit të cilët janë mbajtës dhe/ose përdorues të një të drejte të pronësisë intelektuale nga konkurrenca e pandershme;
- Mbrojtjen e konsumatorit dhe shëndetit publik nga mallra të falsifikuara/piratë për pasojat që shkaktojnë;
- Kufizimin e mundshëm të humbjeve të të ardhurave në buxhetin e shtetit që vijnë si pasojë e mallrave që cenojnë një të drejtë të pronësisë intelektuale.

Për këto arsye, vitet në vijim do të kenë një fokus të shtuar në këtë drejtim.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Brenda vitit 2027 të jetë rritur bashkëpunimi në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara.

Në kuadër të ngritjes së kapaciteteve administrative, Drejtoria për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale, së bashku me Drejtorinë e Burimeve Njerëzore, kanë organizuar disa trajnime në dogana të ndryshme. Këto trajnime janë organizuar së bashku me mbajtësit e të drejtave të “Procter & Gamble”, Gucci, Lacoste dhe Gant, lidhur me kontrollin fizik nga doganierët, në të cilat kanë sqaruar detajet që dallojnë mallin origjinal nga ai i falsifikuar.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.8.1 Bashkëpunimit me organet ligjzbatuese për rritjen e kapjeve të mallrave të falsifikuara	2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave
Masa 3.8.2 Shkëmbimi i informacionit me doganat homologe	2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave
Masa 3.8.3 Bashkëpunimi me kompanitë importuese për sensibilizimin/regjistrimin/verifikimin e markave origjinuese	2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritja e kapjeve të mallrave të falsifikuar për të siguruar tregti të ndershme dhe me vlerë reale të materialit/punës/tregut		0.01% e PBB-së	0.01% e PBB-së	0.003% e PBB-së	0.003% e PBB-së

VI.10 Komponenti 3.9. Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut

Objektivi

Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut.

Konteksti

Aktualisht DPD-ja ka marrëveshje bashkëpunimi me disa institucione ligjzbatuese. Në shtator 2022 u nënshkrua marrëveshja për shkëmbimin e të dhënave me administratën doganore italiane. Platforma SEED është në përdorim për shkëmbimin e informacionit me administratat doganore të palëve CEFTA. Funksionimi i shkëmbimit të informacionit ndërmjet palëve të CEFTA-s në zbatim të parashikimeve të Protokollit Shtesë 5 të kësaj marrëveshje do të ndikojë pozitivisht në arritjen e këtij objekti.

Me synimin për të rritur më tej efikasitetin e profilizimit tonë të rrezikut, duke trajtuar sigurinë ndërkufitare, luftën kundër trafikut të paligjshëm, respektimin e standardeve të Bashkimit Evropian të procedurave doganore dhe lehtësimin e shkëmbimeve tregtare, DPD-ja nga njëra anë dhe Doganat Italiane dhe *Guardia di Finanza* nga ana tjetër, nënshkruan një memorandum të përbashkët më 4 prill 2024, duke përfshirë një program të plotë aktivitetesh për doganierët tanë. Një nga aktivitetet lidhur me këtë protokoll u zhvillua në Shqipëri në maj 2024, misioni i parë “për vlerësimin e mangësive dhe nevojave për analizën e rrezikut”, me pjesëmarrjen e strukturave ligjzbatuese doganore dhe ekspertëve italianë të kësaj fushe.

Të gjitha këto përpjekje janë plotësisht në përputhje me praktikën e mirë ndërkombëtare dhe duhet të ndiqen më tej në veçanti me BE-në, vendet fqinje dhe partnerët kryesorë tregtarë.

DPD-ja ka një oficer ndërlidhës të vendosur në mënyrë të përhershme në Bukuresht dhe të bashkangjitur në Qendrën SELEC. Versioni i Organizatës Botërore të Doganave (OBD) nCEN 3.3.1 ka 39 përdorues në DPD, të cilët po analizojnë, gjithashtu, informacionin përmes Zyrave të Ndërlidhjes së Inteligjencës Rajonale të Organizatës Botërore të Doganave. Aktualisht shkeljet (përveç atyre të raportuara përmes Modullit të Raporteve të Parregullive) pasqyrohen në një sistem të dedikuar RESHDA, i cili përditësohet kur zbulohet shkelja dhe vendimi i duhur merret nga Dega e Doganës.

Funksionimi i sistemit të Rrjetit Kombëtar të Zbatimit të Doganave (nCEN) të Organizatës Botërore të Doganave, i instaluar në DPD, do të ketë një ndikim pozitiv në arritjen e këtij objekti. Shkëmbimi i informacionit do të sjell verifikim më të saktë të vlerave të transaksionit, si edhe rritje të ndërgjegjësimit të subjekteve lidhur me deklarin në doganë.

Bashkëpunimi me Policinë e Shtetit është rritur përmes kontrolleve të përbashkëta në pikat kufitare, si dhe përmes shkëmbimit të informacionit në kohë reale nëpërmjet platformave dhe mjeteve të teknologjisë së informacionit me këto institucione, si dhe me partnerët ndërkombëtarë përmes platformave CENcomm, iArms dhe Siena.

Prioritetet:

Prioritetet për periudhën 2024–2027 janë:

- Rritja e efektivitetit të bashkëpunimit me palët e treta.

Masat dhe aktivitetet

Masa	Fillimi	Mbarimi	Institucioni përgjegjës
Masa 3.9.1 Trajnimi i vijueshëm i pikave të kontaktit ekzistuese dhe të reja	Janar 2024	2027	DPD & Qendra e Trajnimit të Administratës Tatimore dhe Doganore
Masa 3.9.2 Trajnim i vazhdueshëm për doganierët në bazë të zgjatjes së protokollit me Doganën Italiane dhe <i>Guardia di Finanza</i> edhe për vitin 2025.	Janar 2025	Dhjetor 2025	DPD

Treguesit e performancës dhe vlerat e synuara

Treguesi	Vlera bazë (viti)	Vlera e synuar			
		2024	2025	2026	2027
Rritje e të ardhurave doganore nga zgjerimi i shkëmbimit të informacionit		0.01% e PPB-së	0.01% e PPB-së	0.01% e PPB-së	0.01% e PPB-së

VII. Risqet dhe masat zbutëse

Për të siguruar menaxhimin efektiv të reformave është e domosdoshme një qasje më proaktive për menaxhimin e riskut. Kjo përfshin jo vetëm adresimin e risqeve që lidhen me zbatimin e aktiviteteve, por edhe marrjen parasysh të risqeve të mundshme për objektivat kryesore të Shtyllave dhe komponentëve të tyre përkatës.

Institucionet përgjegjëse sipas shtyllave/komponentëve kanë për detyrë monitorimin e vazhdueshëm të zbatimit të Planit të Veprimit të Strategjisë, me fokus të veçantë në propozimin e masave zbutëse sa herë që materializohen risqet e identifikuar. Më poshtë janë përcaktuar risqet kryesore që lidhen me zbatimin e Strategjisë, të shoqëruara me informacion se si këto sfida mund të zbuten në mënyrë efektive.

Risku politik

- Tranzicionet politike, ndryshimet në udhëheqje ose ndryshimi i prioriteteve mund të rezultojnë në një angazhim të lëkundur ndaj agjendës së reformës. Për të zbutur këtë risk:

- Rritja e ndërgjegjësimit midis liderëve politikë dhe vendimmarrësve kryesorë, në lidhje me rëndësinë dhe përfitimet e reformave të Strategjisë;

- Sigurimi i integritetit të reformave të strategjisë në planet dhe strategjitë më të gjera të qeverisë;

- Kryerja e fushatave të ndërgjegjësimit të publikut për të informuar qytetarët mbi rëndësinë e reformave të strategjisë, duke shfrytëzuar mbështetjen publike për të ndikuar në priorizimin dhe qëndrueshmërinë politike.

Risqet institucionale

- Kapaciteti dhe aftësitë e pamjaftueshme brenda institucioneve qeveritare paraqesin risqe të konsiderueshme për reformat e parashikuara. Për të zbutur këto risqe:

- MF-ja dhe institucionet e tjera të përfshira janë të përkushtuara për të investuar në një vlerësim gjithëpërfshirës të nevojave për trajnim dhe zhvillimin e programeve të përshtatura të trajnimit;

- Forcimi i bashkëpunimit me partnerët dhe organizatat ndërkombëtare për mbështetje shtesë;

- Mbajtja e angazhimit të vazhdueshëm në investimet e kapitalit njerëzor, duke e njohur atë si thelbësore për ruajtjen e rezultateve pozitive.

Risku ligjor

- Ndryshimet rregullatore të planifikuara vonohen. Për të zbutur këtë risk:

- Krijimi i kanaleve të rregullta të komunikimit me organet përkatëse rregullatore të përfshira në Shtyllat e strategjisë;

- Kërkimi i mbështetjes nga liderët politikë dhe institucionet kyçe për të dhënë prioritet dhe për të lehtësuar zbatimin e ndryshimeve rregullatore;

- Advokimi për rëndësinë e reformave rregullatore në kohë për të arritur objektivat.

Risqet financiare

- Burimet e kufizuara financiare mund të pengojnë zbatimin e reformave gjithëpërfshirëse. Për të zbutur këto risqe:

- Kryerja e një rishikimi të plotë të burimeve të nevojshme për zbatimin e tij;

- Marrja në konsideratë e një qasjeje të zbatimit me faza nëse është e nevojshme;

- Eksplorimi i burimeve alternative të financimit, duke përfshirë financimin e donatorëve ndërkombëtarë.

Risku teknologjik

- Ndërsa një pjesë e rëndësishme e masave mbështeten gjithnjë e më shumë në teknologji, risku i kërcënimeve të sigurisë kibernetike rritet. Për të zbutur këtë risk:

- Formulimi i një politike gjithëpërfshirëse të sigurisë kibernetike që përshkruan standardet, protokollet dhe udhëzimet për mbrojtjen e sistemeve të informacionit;

- Theksimi i monitorimit të vazhdueshëm dhe përshtatshmërinë ndaj kërcënimeve në zhvillim si komponentë thelbësorë të një plani të suksesshëm të sigurisë kibernetike.

Risqet sociale

- Konsultimi dhe komunikimi i pamjaftueshëm me palët kryesore të interesit mund të çojë në rezistencë sociale ose keqkuptime. Për të zbutur këtë risk:

- Angazhimi gjerësisht i palëve të interesuara gjatë procesit të përgatitjes së Strategjisë dhe monitorimit të saj.

- Vënia në dispozicion për publikut të të gjitha raporteve të monitorimit për të garantuar transparencë dhe për të nxitur besimin.

Tabela e mëposhtme thekson risqet e mundshme të parashikuara në fazën e përgatitjes së Strategjisë dhe do të përbëjë bazën për monitorimin e risqeve.

Tabela 19: Risqet kryesore të mundshme

Vlerësimi i riskut (probabiliteti dhe ndikimi): L = Lartë M = Moderuar U = Ulët	Faktorët kryesorë të riskut						
	Ndryshime të vonuara ligjore/rregullative	Sigurimi i pamjaftueshëm financiar	Zhvillimi jo i qëndrueshëm i kapaciteteve të burimeve njerëzore	Disponueshmëria e pamjaftueshme e Burimeve Njerëzore	Sfidat e zhvillimit të TI-së ose prokurimit	Disponueshmëria në kohë e AT / mbështetjes	Koordinim i papërshtatshëm
Shtylla 1: Rishikimi i politikës tatimore							
Rishikimi i politikës tatimore të taksave mbi konsumin	M	U	M	M	U	M	U
Rishikimi i politikës tatimore të taksave direkte	M	M	M	M	U	U	U
Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme	M	L	M	L	L	M	L
Shtylla 2: Mirëadministrimi tatimor							
Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në	M	L	M	L	L	M	M
Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi	M	L	M	L	L	M	M
Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustifikuara	M	L	M	L	L	M	M
Zvogëlimi i shmangies tatimore	M	L	M	L	L	M	M
Reduktimi i punës së padëkluar dhe të nëndeklarimit të pagës reale	M	L	M	L	L	M	M
Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e sigurisë tatimore dhe besimit tek administrata tatimore	M	L	M	L	L	M	M
Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga Administrata Tatimore (AT) nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale të administratës tatimore	M	L	M	L	L	M	M
Shtylla 3: Mirëadministrimi doganor							
Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut	M	L	M	L	L	M	M
Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave	M	L	M	L	L	M	M
Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit	M	L	M	L	L	M	M
Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornize integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit	M	L	M	L	L	M	M
Rritja e numrit të operatorëve ekonomikë të autorizuar	M	L	M	L	L	M	M
Zbatimi i Dritares së Vetme Kombëtare (<i>National National Single Window</i>)	M	L	M	L	L	M	M
Përmirësimi i përdorimit të Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Transistit (NCIS)	M	L	M	L	L	M	M
Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara	M	L	M	L	L	M	M
Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut							

VIII. Monitorimi i Strategjisë

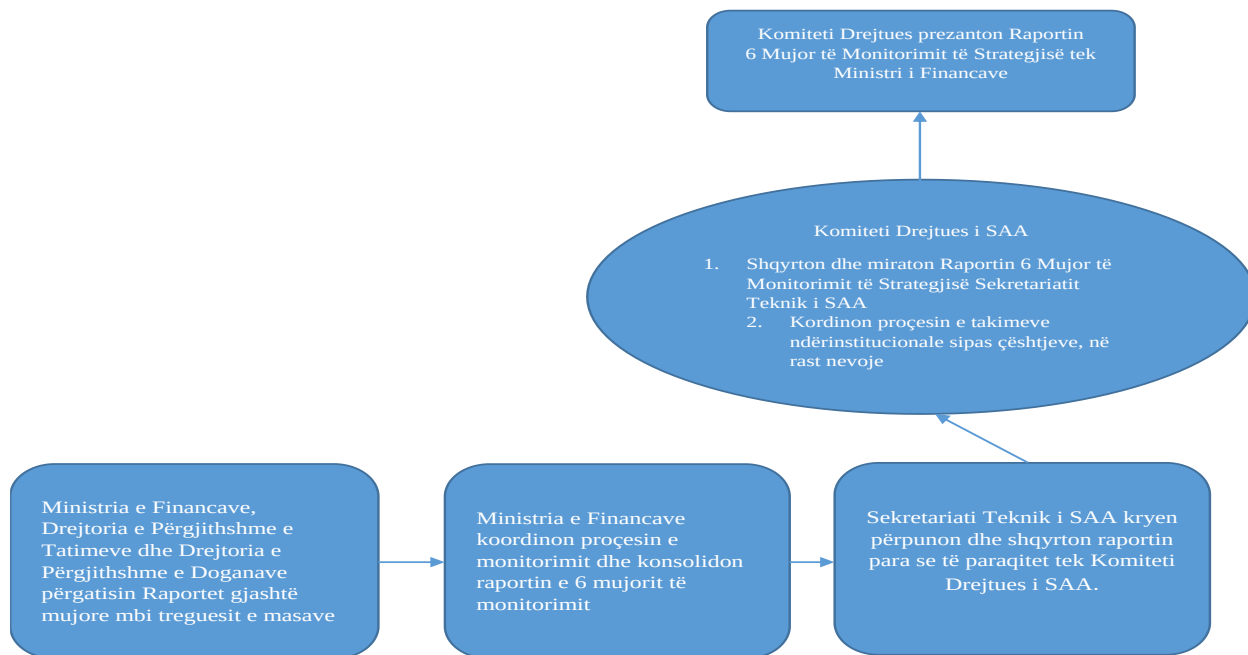
Raportimi, monitorimi dhe analiza e vlerësimit të Strategjisë janë thelbësore për një zbatim efikas dhe në kohë të saj. Monitorimi i tri shtyllave kryesore me disa komponentë në secilën shtyllë, kundrejt treguesve të përcaktuar qartësisht ofron një bazë solide për monitorimin e zbatimit të SAA, 2024–2027, duke verifikuar progresin e objektivit dhe rezultateve.

Mjeti kryesor monitorues do të jetë krijimi i një Matrice për Vlerësimin e Performancës, që informon për progresin e arritur, të matur përmes masave dhe aktiviteteve të përcaktuara.

Matrica përfshin një vlerë bazë, etapa afatmesme (2024), etapa të synuara (2027), dhe mënyrat e verifikimit.

Matrica e Vlerësimit të Performancës

Në nivel institucional, strategjia do të monitorohet nga Ministria e Financave. I gjithë procesi do të menaxhohet dhe monitorohet në nivel teknik nga Sekretariati Teknik dhe në nivel menaxherial nga Komiteti Drejtues, me përfaqësues të Ministrisë së Financave, administratës tatimore dhe administratës doganore.

Të dyja këto struktura do të ngrihen me urdhër të ministrit përgjegjës për financat.

Monitorimi i zbatimit të strategjisë do të bëhet në periudha 6-mujore, nëpërmjet hartimit dhe miratimit të një raporti 6-mujor, formati i të cilit, gjithashtu, do të miratohet me urdhër të ministrit përgjegjës për financat. Raporti 6-mujor i monitorimit duhet të fokusohet ndër të tjera në rezultate, tregues, tendencat aktuale dhe të perspektivës, pengesave të shfaqura gjatë kohës së raportimit, mësimet të nxjerra dhe arritjeve, rezultateve të arritura gjatë periudhës së raportimit.

Koordinimi i përgjithshëm i procesit të monitorimit, si dhe vlerësimi dhe dhënia e rekomandimeve do të kryhet nga Sekretariati Teknik SAA-së. Do të mblidhen informacione për masat dhe aktivitetet përkatëse në varësi të llojit të ndërhyrjes.

Të dhënat që i shërbejnë monitorimit 6-mujor do të futen në një bazë të dhënash që do të përditësohet nga Sekretariati Teknik. Gjithashtu do të monitorohet “Pasaporta e Treguesve”, e cila do të shoqërojë raportin e monitorimit.

Më pas, raporti do të paraqitet për shqyrtim dhe miratim te Komiteti Drejtues i Strategjisë. Pas miratimit nga Komiteti Drejtues, Raportet e Monitorimit i përcillen ministrit përgjegjës për financat.

Plani i veprimit dhe pasaporta e treguesve të performancës sipas tre shtyllave të strategjisë, së bashku me përshkrimin e metodologjisë së tyre dhe vlerat e synuara janë paraqitur në shtojcën 1 dhe 2, bashkëlidhur.

IX. Vlerësimi i kostove dhe financimi

Një pjesë e konsiderueshme e masave të përcaktuara në këtë strategji lidhen me reformat e mirëadministrimit tatimor dhe doganor, realizimi i të cilave nuk do të kërkojë burime financimi shtesë.

Stafi ekzistues i Ministrisë së Financave, administratës tatimore dhe doganore të përfshira në zbatimin e reformave do të jetë përgjegjës për marrjen e masave të nevojshme për realizimin e aktiviteteve të nevojshme të parashikuara në këtë dokument.

Qasja e përdorur për të matur fushëveprimin e burimeve të përdorura për zbatimin e strategjisë është

vetëm kostot shtesë, duke mos përfshirë kostot administrative në tabelën e kostimit.

Masat kryesore që përfshijnë burime financiare janë masat e mirëadministrimit doganor të cilat lidhen me zhvillimin dhe krijimin e sistemeve, për të cilat burimet financiare janë siguruar nga Partnerët e Jashtëm për Zhvillim dhe Integrim.

Në tabelën e mëposhtme është paraqitur informacioni mbi koston indikative të strategjisë në nivel shtyllash. Detaje të mëtejshme mbi kostimin sipas objektivave specifik (komponentëve) gjenden në shtojcën 3.

Tabela 20: Kostimi i Strategjisë

shuma në euro

Kostimi i Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027				
Nr.	Titulli	Kostoja totale indikative		
		PBA	Financim nga donatorët	Kostoja totale
1	Qëllimi i politikës (shtylla) 1: Rishikimi i politikës tatimore	-	14,500	14,500
2	Qëllimi i politikës (shtylla) 2: Mirëadministrimi tatimor	-	100,000	100,000
3	Qëllimi i politikës (shtylla) 3: Mirëadministrimi doganor	409,747	7,173,807	7,583,554
	Kostoja indikative e strategjisë	409,747	7,288,307	7,698,054

Shtojca 1

Plani i Veprimit të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027

Qëllimi i Politikës (Shtylla) 1: Rishikimi i politikës tatimore							
Objektivi Specifik (Komponenti) 1.1: Rishikimi i politikës tatimore të taksave mbi konsumin							
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit		Partnerët
					Njësitë përgjegjëse		
1.1.1	Analizë e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh.	Kryerja e një analize lidhur me efektivitetin e përjashtimeve/normave të reduktuara në TVSh, me synimin për të përcaktuar nëse ndonjë mund të hiqet gradualisht.	2024	Qershor 2025	MF, DPT, DPD		Me asistencën e FMN-së
1.1.2	Analiza e pragut të regjistrimit për TVSh-në	Kryerja e një analize në lidhje me pragun e regjistrimit të TVSh-së.	2024	Qershor 2025	MF, DPT, DPD		Me asistencën e FMN-së
1.1.3	Hartimi i akteve konkrete ligjore për TVSh-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave	Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së.	2024	Në varësi të raportit	MF,		Me asistencë nga TAIEEX
1.1.4	Analiza e niveleve të akcizës me synim harmonizimin me BE-në	Kryerja e një analize në lidhje me nivelet e akcizës dhe nivelet minimale të BE-së.	2024	Qershor 2025	MF, DPD		
1.1.5	Hartimi i akteve konkrete ligjore për akcizën, bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizave	Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së.	2024	Në varësi të raportit	MF		
1.1.6	Hartimi i kalendarit të ri të nivelit të akcizës së duhanit	Hartimi dhe miratimi i amendamentit në ligjin e akcizës lidhur me kalendarin e ri të tarifave të duhanit.	2026	2026	MF, DPD		me asistencën e FMN dhe DG TAXUD
1.1.7	Analiza e skemave fiskale incentiveuse (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike në ndërtesa	Kryerja e një analize për incentive fiskale (direkte dhe indirekte) si pjesë e politikave për nxitjen e përdorimit të energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë dhe performancës energjetike.	2025	2026	MF dhe MIE		
		Përgatitja e projekt ndryshimeve ligjore bazuar në vendimin e marrë pas analizës dhe në përputhje me <i>acquis</i> të BE-së.	2027	2027	MF dhe MIE		

Objektivi specifik (komponenti) 1.2 Rishikimi i politikës tatimore të taksave direkte						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
1.2.1	Analizimi i skemës së tatimit të personave fizikë	Kryerja e një analize lidhur me skemën e taksimit të personave fizikë.	2024	Dhjetor 2025	MF	
1.2.2	Vlerësimi i të gjitha përjashtimeve/normave tatimore të reduktuara në ligjin për të ardhurat	Kryerja e një vlerësimi në lidhje me përjashtimet, normat e reduktuara në ligjin për tatimin mbi të ardhurat	2024	Qershor 2025	MF me asistencën e FMN	
1.2.3	Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e përjashtimeve dhe normave të reduktuara dhe skemës tatimore të personave fizikë	Përgatitja e ndryshimeve, nëse është e nevojshme, të ligjit për tatimin mbi të ardhurat bazuar në raportin e vlerësimit.	Korrik 2025	2027	MF	
1.2.4	Marrëveshje për shmangien e taksimit të dyfishtë	Negociatat me Lituaninë, Danimarkën, Portugalinë dhe Qipron.	2024	2027	MF	
		Finalizimi i procedurave ligjore të brendshme për miratimin nga parlamenti të marrëveshjeve të nënshkruara për shmangien e taksimit të dyfishtë.				
1.2.5	Përbushja e angazhimeve për tatimet ndërkombëtare, kryesisht ato në kuadër të projektit ndërkombëtar BEPS	Vazhdimi i zbatimeve bazuar në raportet e rishikuara për BEPS dhe standardet minimale.	2024-	2025	MF, DPT	
		Analizimi i efektit të zbatimit të Rregullës Globale, shtylla 2 e BEPS-it.				
1.2.6	Harmonizim i plotë i legjislacionit vendas me <i>acquis</i> të BE-së në fushën e tatimeve direkte	Puna përgatitore për transpozim të plotë me <i>acquis</i> të BE-së në tatimet direkte.	2024	Qershor 2025	MF	me asistencën e TAIEEX
		Hartimi dhe miratimi i aktit ligjor për transpozimin e plotë të legjislacionit të brendshëm me <i>acquis</i> të BE-së sipas kapitullit 16.	Korrik 2025	Dhjetor 2026		
1.2.7	Rishikimi i përjashtimeve nga taksat dhe tarifatat kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore	Rishikimi i përjashtimeve nga taksat dhe tarifatat kombëtare. Analiza e taksave mjedisore.	2024	Qershor 2025	MF, DPT dhe DPD	
1.2.8	Hartimi i aktit ligjor bazuar në analizën e taksave kombëtare, duke përfshirë taksat mjedisore	Përgatitja e ndryshimeve në ligjin për taksat kombëtare bazuar në raportin e vlerësimit.	Qershor 2025	Dhjetor 2025	MF	

Objektivi specifik (komponenti) 1.3 3.Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme					
Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
				Njësitë përgjegjëse	Partnerët
Përmirësimi i kadastrës fiskale dhe sistemit të mbledhjes së taksës së pasurisë	Hartimi dhe miratimi i kuadrit ligjor (aktet ligjore dhe aktet nënligjore) për kadastrën fiskale, taksën mbi tokën dhe pasurinë e paluajtshme dhe aktin nënligjor për vlerësimin e tokës dhe pasurisë.	T1 2024	T4 2025	MF/ DPTP (lider)	Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), ProTax Albania Project ⁹ , dhe Agjencia Suedeze e Taksave
	Hartimi i kuadrit institucional për menaxhimin dhe administrimin e taksës mbi ndërtesën.	T4 2024	T1 2026		
	Finalizimi i Sistemit Informativ të Kadastrës Fiskale (SIKF), ndërveprimet të tij me sistemet e tjera dhe shtrirja në bashki.	T1 2025	T4 2026		
	Pilotimi, ndërtimi i kapaciteteve dhe institucionalizimi i procedurave për vlerësimin e pasurisë së paluajtshme, popullimin dhe mirëmbajtjen e të dhënave të pasurisë së paluajtshme në SIKF.	T1 2025	> 2026		
	Përmirësimi i proceseve për mbledhjen e taksës së pasurisë së paluajtshme dhe rritja e ndërgjegjësimit të taksapaguesve.	T1 2025	> 2026		

⁹ MF, SIDA dhe Swedish Tax Agency kanë nënshkruar përkatësisht një Marrëveshje Kontributi dhe një Projekt Marrëveshje për vazhdimin e mbështetjes së reformës së taksës së pasurisë.

Qëllimi i politikës (shtylla) 2: Mirëadministrimi tatimor

Objektivi specifik (komponenti) 2.1 Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në lidhje me TVSh-në

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.1.1	Trajtimi i sektorit të ndërtimit dhe parandalimi i humbjeve tatimore në zinxhirin e furnizimit të nënkontraktorëve	Kryerja e një analize të detajuar në sektorin e ndërtimit, përfshirë zinxhirin e transaksioneve me nënkontraktorët. Hartimi dhe zbatimi i planit sektorial të sektorit të ndërtimit.	2025	2027	DPT	Shoqata e Ndërtuesve/Agjencia e Planifikimit të Territorit
2.1.2	Vlerësimi i performancës së sektorit të turizmit dhe hartimi i planit të dedikuar sektorial	Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorin e turizmit. Hartimi dhe zbatimi i planeve vjetore sektoriale të Turizmit.	2024	2027	DPT	Ministria përgjegjëse për turizmin. Shoqata e Turizmit
2.1.3	Identifikimi i aktiviteteve digjitale/elektronike në të gjithë sektorët e ekonomisë	Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorin e shërbimeve/tregtisë digjitale. Hartimi dhe zbatimi i planit Sektorial të Tregtisë elektronike.	2026	2027	DPT	AKEP/MF
2.1.4	Trajtimi i sektorëve të tjerë të identifikuar me risk nëpërmjet metodave moderne të menaxhimit të riskut për të rritur pajtueshmërinë vullnetare	Analizë e risqeve të mospajtueshmërisë në sektorët e tjerë. Hartimi i Planeve sektoriale të pajtueshmërisë në sektorët e evidentuar me risk.	2024	2027	DPT	Shoqatat e Biznesit
2.1.5	Zgjerimi i bazës së tatueshme me rritjen e numrit të tatimpaguesve të përfshirë në përgjegjësinë e TVSh-së.	Krijimi i kriterëve të reja të riskut me qëllim evidentimin e tatimpaguesve me riskun e shmangies së TVSh-së.	2024	2027	DPT	
		Finalizim i parambushjes së deklaratës së TVSh-së.	2025	2026	DPT	

Objektivi specifik (komponenti) 2.2 Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.2.1	Zbatimi i një plani masash nga administrata tatimore për të ulur pagesat me para në dorë në ekonomi	Vendosja një limiti për pagesat <i>cash</i> mes individëve. Reduktimi i mëtejshëm për pagesat me para në dorë mes bizneseve nga 150.000 lekë që është aktualisht. Krijimi i rregullave të riskut të cilat evidentojnë tatimpaguesit të cilët fragmentizojnë faturat për të mos kaluar limitin që përcakton ligj, tatimpaguesit që kanë nivel anormal të faturimit me para në dorë krahasuar me të ngjashmit e tyre.	2025	2026	MF/ DPT	
2.2.2	Diskutimi me sektorin Bankar për reduktimin e komisioneve bankare për tatimpaguesit që përdorin POS-et	Krijimi i një grupi pune mes MF-së, Bankës së Shqipërisë dhe Shoqatës së Bankave për të ulur komisionet e përdorimit të terminaleve POS mes bankave të nivelit të dytë dhe tatimpaguesve.	2025	2025	MF/DPT	Banka e Shqipërisë, Shoqata e Bankave Shqiptare

Objektivi specifik (komponenti) 2.3 Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustifikuara

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.3.1	Përdorimi i metodave të tërthorta për vlerësimet tatimore	Përditësimi i Manualit të Kontrollit Tatimor. Analizë e Hendekut Tatimor (<i>Tax Gap</i>). Monitorimi i zbatimit të Planit të Veprimit të strategjisë së pajtueshmërisë 3-vjeçare për individët më të pasur dhe përditësimi i saj deri në vitin 2027.	2025	2026	DPT/MF	

2.3.2	Identifikimi i mosdeklarimit në lidhje me juridiksionet <i>offshore</i> bazuar në të dhënat e mbledhura AEOI sipas kuadrit të Standardit të Raportimit të Përbashkët (CRS)	Bëra efektive në DPT të strukturës përgjegjëse për CRS-në dhe trajnimi i stafit. Zbatimi i Projektit të Shkëmbimit Automatik të Informacionit. Analiza periodike mbi rastet e evazionit tatimor në lidhje me juridiksionet <i>offshore</i> . Zbatimi i rregullores së brendshme që përcakton mënyrën e rrjedhjes së informacionit në DPT, si dhe monitorimin e bankave mbi zbatimin e verifikimit të duhur. Rishikimi i marrëveshjes dhe rritja e bashkëpunimit ndërinstitucional (FIU) lidhur me monitorimin e bankave si subjekte raportuese dhe rekomandimet e MONEYVAL. Zbatimi i Rregullave Globale Antierozionit (GloBE).	2024	2025	DPT	
2.3.3	Ngritja e Regjistrimit të Aseteve të tatimpaguesve me synimin e vlerësimit real të pasurive të tatimpaguesve	Krijimi i një Regjistri të Aseteve me atributet përkatëse, për 10% të tatimpaguesve brenda vitit 2026. Analiza e të dhënave me Raportet <i>Business Intelligence (BI)</i> .	2024	2026	DPT	AKSHI do të asistojë në sigurimin e të dhënave të vetëdeklaruar sipas formularit
2.3.4	Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta, në mënyrë që të mundësojë programin e administratës hetimore tatimore të pasurisë së pajustifikuar për taksapaguesit	Integrimi dhe përdorimi i të dhënave nga palët e treta - Shkëmbimi i të dhënave nëpërmjet <i>web-service</i> .	2024	Qershor 2025	DPT	
Objekti i specifik (komponenti) 2.4 Zvogëlimi i shmangies tatimore						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.4.2	Rregulli i përgjithshëm antiabuzim (GAAR) zbatohet në mënyrë efektive dhe të veproje si frenues për organizimet artificiale tatimore	Trajnime për stafin e administratës tatimore mbi rregullat dhe kontrollat për antishmangjen tatimore.	2026	2027	DPT/MF	
2.4.2	Hartimi i masave antievazion për të luftuar organizimet artificiale më të përhapura si të vetëpunësuarit fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve	Evidentimi dhe trajtimi i tatimpaguesve që përfitojnë nga vetëpunësimi fiktiv dhe ndarja artificiale e subjekteve. Hartimi i një plani sektorial për të evidentuar tatimpaguesit me marzhe të vogla në tatim fitim. Digitalizimi i deklarimit të qirave në sistemin CATS dhe kontrollat për çmimet e aplikuar të qirave.	2024	2025	DPT	
2.4.3	Forcimi i hetimeve kundër mashtrimit tatimor	Krijimi i një seti të ri kriteresh risku bazuar në të dhënat që sigurohen nga pasqyrat financiare vjetore të dorëzuara nga tatimpaguesit, si dhe shkeljeve të tjera të mundshme të legjislacionit tatimor. Analiza dhe investigimi i shitjeve fiktive të aksioneve të kompanive aksionere. Hetimi i skemave të mashtrimit me TVSh-në (Skema karusel). Analizimi i të dhënave nga palët e treta (Dogana) për evidentimin e skemave të mashtrimit tatimor.	2024	Qershor 2027	DPT	

		Analiza dhe investigimi i sektorëve dhe fenomeneve me risk si informaliteti në paga në sektorët e ndërtimit, industrinë e turizmit, shërbimeve të ndryshme, etj. Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së ndërtimit dhe nënkontraktorëve të cilët ofrojnë shërbime dhe aksesorë për këtë fushë. Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së operatorëve të turizmit. Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së shitjeve dhe blerjeve <i>online</i>. Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës së subjekteve që ofrojnë shërbime konsulence, shërbime IT, shërbime inxhinierie, dhe të tjera në teknologjinë e informacionit. Analiza dhe investigimi i informalitetit në sektorin e fushës farmaceutikës dhe kozmetikës. Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruara nga palë të treta, si: qytetarë, media, institucione të tjera shtetërore dhe private. Analiza dhe investigimi i informacioneve të siguruara nga institucione të tjera me trajtim të rasteve që kanë të bëjnë me pastrimin e parave, transaksionet e dyshimta, etj.				
Objektivi specifik (komponenti) 2.5 Reduktimi i punës së padeklaruar dhe nëndeklarimit të pagës reale						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.5.1	Hartimi i një plani të integruar në drejtim të mosdeklarimit të punonjësve	Hartimi i një Plani Sektorial për identifikimin e punës së padeklaruar.	2025	2027	DPT	ISHPSHSH / ISSH/Shoqatat e biznesit
2.5.2	Përmirësimi i bashkëpunimit ndërinstitucional për koordinimin e veprimeve në kuadër të identifikimit të punës së padeklaruar ose nëndeklaruar, mbështetur në një strategji të qartë	Përmirësimi i marrëveshjeve të bashkëpunimit me Institutin e Sigurimeve Shoqërore dhe Inspektoratit Shtetëror të Punës dhe Shërbimeve Shoqërore lidhur me shkëmbimin e të dhënave Aktiviteti. Hartimi i një Plani Operacional Ndërinstitucional me strukturat AT, ISSH dhe ISHPSHSH.	2025	2027	DPT	Në bashkëpunim me ISHPSHSH-në dhe ISSH-në
2.5.3	Analizimi i kategorive të personave të cilët kanë detyrimin të plotësojnë deklaratën individuale vjetore të të ardhurave.	Analizimi i deklaratave të DIVA-s, brenda 2024	2024	2024	DPT	
2.5.4	Përmirësimi i analizave dhe shkëmbimit të të dhënave me palë të treta për punën e padeklaruar ose nëndeklaruar.	Përmirësimi nëpërmjet Dizenjimit (<i>Compliance by Design</i>). Përcaktimi dhe krijimi i kontrolleve në sistemin e deklarimit të listëpagesave që parandalojnë shmangien e kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Krijimi dhe përditësimi i kritereve të riskut në	2024	2026	DPT	AKSHI si institucioni mbështetës për Administratën Tatimore për të mundësuar implementimin e rregullave të mundshme në formatet e deklaratave /Pala që mirëmban sistemin

		Modulin e Riskut që kanë të bëjnë me shmangien e pagesës së kontributeve të sigurimeve shoqërore. Marrja e informacioneve nga planet sektoriale mbi të dhënat dhe analizat e kryera. Organizimi i kontrolleve bazuar në përfundimet që rezultojnë nga kryqëzimi i të dhënave.				
2.5.5	Fushata të ndërgjegjësimit publik lidhur me përfitimet e pagesës së kontributeve.	Hartimi dhe implementimi i fushatës mbi përfitimet e punës së deklaruar.	2025	2027	DPT	Në bashkëpunim me ISHS-në dhe ISHPSHSH-në
2.5.6	Zhvillimi i partneriteteve me përfaqësuesit e biznesit dhe të komunitetit për identifikimin e informalitetit në punësim.	Takime periodike me grupet e sipërmarrësve për të diskutuar mbi faktorët e informalitetit në punësim.	2025	2027	DPT	Shoqatat e Biznesit
Objektivi specifik (komponenti) 2.6 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e besimit tek administrata tatimore						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.6.1	Hartimi dhe miratimi i strategjisë për shërbimin e tatimpaguesve	Përmirësimi i udhëzuesve shpjegues për subjektet tatimpaguese dhe konsulentët e tyre. Përmirësimi i proceseve tatimore nëpërmjet ndërveprimit dhe komunikimit të rregullt dhe në kohë me tatimpaguesit dhe konsulentët e tyre.	2024	2025	DPT	Administrata Tatimore Suedeze (projekti SIDA)
2.6.2	Ulja e kohës mesatare të rimbursimit të TVSh-së	Finalizimi i modulit të automatizimit të pagesës së shumës së miratuar për rimbursim nëpërmjet realizimit të lidhjes automatike ndërmjet sistemit C@ts të Tatimeve dhe sistemit AFMIS të Thesarit	2025	2026	DPT	MF/Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit
2.6.3	Digjitalizimi i proceseve të punës	Publikimi i shërbimit UserTest në <i>web</i> .tatime.gov.al, për informimin e individëve në lidhje me detyrimin për deklarim të DIVA. Implementimi i deklaratave të reja të Tatimit në Burim dhe DIVA dhe paraplotësimi i deklaratave. Implementimi i deklaratave të reja, në zbatim të ligjit të ri “Për tatimin mbi të ardhurat”. Digjitalizimi i deklaramit të të dhënave të pronësisë/qirasë së ambienteve të ushtrimit të aktivitetit nga ana e tatimpaguesve. Vendorsja e rregullave të reja në plotësimin e deklaratave (<i>Compliance by Design</i>). Përmirësim i procedurave të mbledhjes së Borxhit, finalizimi i projektit “Digjitalizimi i komunikimit me Bankat për bllokimin/ zhblokimin e llogarive bankare”.	2024	2026	DPT/AKSHI	AKSHI
2.6.4	Ngritja e një kuadri më të strukturuar për sigurimin e pacenueshmërisë së vlerave dhe integritetit të AT-së	Hartimi dhe zbatimi i Planit të Integritetit për Administratën Tatimore. Zbatimi i një programi të dedikuar për antikorrupsionin.	2024 2024	Qershor 2025 2026	DPT	

2.6.5	Dizenjimi i proceseve të punës dhe shërbimeve në ndërvëprim me tatimpaguesit dhe konsulentët e tyre	Krijimi i një Forum Këshillimor pranë DPT-së me ekspertë fiskalë, kontabilistë dhe përfaqësues të shoqatave profesionale për dizenjimin e proceseve dhe shërbimeve tatimore.	2025	2026	DPT/MF	
Objektivi specifik (komponenti) 2.7 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e besimit tek administrata tatimore						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Grupet e interesit			
			Fillimi	Mbarimi	Njësitë përgjegjëse	Partnerët
2.7.1	Fuqizimi i Qendrës së Thirrjeve, si pjesë përbërëse e Strategjisë së Shërbimit për Tatimpaguesit		2024	2026	DPT/Shërbimi i Tatimpaguesve	Administrata Tatimore Suedeze (projekti SIDA)
2.7.2	Trajnimi për përdorimin, punimin dhe analizimin e të dhënave sasiore që sigurohen nga fiskalizimi dhe për të kryer projekte të veçanta të analizës duke përfshirë detyrimin për transferimin e aftësive të personelit të DPT-së		2024	2026	DPT	FMN
2.7.3	Shtrirja e analizave të riskut në çdo funksion të administratës tatimore		2024	2027	DPT/Shërbimi i Tatimpaguesve	
2.7.4	Trajnim i stafit të Njesisë së Tatimpaguesve të Mëdhenj, me qëllim rritjen e kapaciteteve për analizën dhe kontrollin e sektorëve specifikë të ekonomisë		2026	2027	DPT	Shoqatat e Biznesit
2.7.5	Memorandume bashkëpunimi me universitetet për të zhvilluar kurse të analizës së të dhënave dhe shkencës së psikologjisë së sjelljes		2026	2027	DPT	Universitetet
2.7.6	Bashkëpunim me universitetet, administratat e tjera tatimore dhe shoqatave profesionale për hartimin e programeve që synojnë zgjidhjen e boshllëqeve në aftësi		2024	2027	DPT	QTATD/CEF/ FMN

Qëllimi i politikës (shtylla) 3. Mirëadministrimi doganor

Objektivi specifik (komponenti) 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të riskut

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.1.1	Përmirësimi i përzgjedhjes së kanaleve të riskut	Përfshirja e më shumë kompanive në kanal in jeshil. Dhënia prioritet e kompanive të besueshme. Rishqyrtimi i kritereve të riskut.	2024	2024	DPD/Drejtoria e Riskut	
3.1.2	Centralizimi i profileve të riskut për të përfshirë edhe akcizën	Krijimi Teknik i Modelit. Testimi praktik i Modullit. Mundësimi i përdorimit të modullit, rindërtimi i profileve të riskut në fushën e akcizës (të ndryshme nga importi).	2024	2027	DPD/Drejtoria e Riskut dhe Departamenti i Akcizës	AKSHI
3.1.3	Implementimi i lidhjes në kohë reale midis ASYCUDA World dhe ASYHUB	Kryerja e aktiviteteve të lidhura me zhvillimin dhe të shërbimeve të sistemit. Testimi i profileve të rrezikut në sistem. Mbajtja e një MoU me Mariner Company që lejon shkëmbimin e të dhënave.	2024	2024	DPD	AKSHI
3.1.4	Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve të AD-së përmes përmirësimit të praktikave të burimeve njerëzore dhe ofrimit të zhvillimit të kapaciteteve	Trajnime të vazhdueshme për punonjësit e administratës doganore.	2024	2026	DPD	QTATD/Komisioni i KE-së

Objektivi specifik (komponenti) 3.2 Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.2.1	Përditësimi dhe krijimi i modeleve të reja ekonometrike për analizimin e të dhënave	Bashkëpunimi me sektorin IT, si dhe me institucione homologe për krijimin e analizave të reja	2024	2027	DPD/Drejtoria e Statistikës	AKSHI
3.2.2	Analizim i detajuar i të dhënave të gatshme në sistemin ASYCUDA World	Formimi i analizave të reja për të konstatuar detaje të cilat mund të sjellin rezultate të reja analitike	2024	2027	DPD/Drejtoria e Statistikës	

Objektivi specifik (komponenti) 3.3 Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit

Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	

					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.3.2	Zhvillime IT për uljen e kohës së procesimit të çdo kërkesë nga subjektet	Përmirësimi i moduleve dhe zhvillimi i moduleve të reja në rast nevojë.	2024	2027	DPD/Drejtoria IT	AKSHI
Objektivi specifik (komponenti) 3.4 Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornizë integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.4.1	Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit	Hartimi dhe miratimi i Planit të Integritetit dhe planit të veprimit me urdhër të DPD-së	2024	2026	DPD	
3.4.2	Trajnime të vazhdueshme për punonjësit e administratës doganore – përfshirja në trajnime të specialistëve nga institucione të ndryshme, si: Prokurori/Gjykata/Universitete etj.	Trajnime të dhëna nga specialistë nga institucione të ndryshme, si: Prokurori/Gjykata/Universitete, etj.	2024	2027	DPD	Prokurori/Gjykata/Universitete/Komisioni i KE-së
3.4.3	Shmangia e konfliktit të interesit	Organizimi i trajnimeve të dedikuara mbi shmangien e konfliktit të interesit me pedagogë universiteti/specialist të ILDKPI-së/punonjës me eksperiencë të DPD-së	2024	2027	DPD	Universitetet dhe ILDKP
Objektivi specifik (komponenti) 3.5 Rritja e numrit të Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.5.1	Sensibilizimi i subjekteve mbi rëndësinë e pasjes së statusit AEO – për kompanitë shqiptare	Organizimi i fushatave informuese dhe aktiviteteve të ndryshme promovuese të AEO-ve.	2024	2027	DPD	
3.5.2	Monitorimi i vazhdueshëm i AEO-ve të miratuara	Kryerja e auditimeve të operatorëve të autorizuar ekonomikë.	2024	2027	DPD	
3.5.3	Nënshkrimi i një marrëveshjeje me Be-në për njohjen reciproke të AEO-ve	Negocimi dhe nënshkrimi i marrëveshjes.		2026	DPD	MF, MEPJ dhe Shërbimet e Komisionit Evropian
Objektivi specifik (komponenti) 3.6 Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (National Single Window)						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.6.1	Zhvillimi i konceptit dhe strukturës institucionale të Dritares së Vetme Kombëtare	Përzgjidhja e kompanisë që do të kryejë aplikimin teknik	2024	Qershor 2024	(PIU) Njësia e Menaxhimit të Projektit /DPD-	Banka Botërore
	Rishikimi dhe ndryshimi i legjislacionit dhe i rregulloreve për Dritaren e Vetme Kombëtare	Hartimi dhe miratimi i paketës ligjore	2024	2026	(PIU) Njësia e Menaxhimit të Projektit /DPD	Banka Botërore
3.6.2	Zhvillimi dhe vendosja e zgjidhjes së TI-së për Dritaren e Vetme Kombëtare	Zhvillimi/instalimi/testimi i plotë i programit nga kompania kryen të gjitha veprimet për një program funksional	2025	2026	DPD	Banka Botërore/ AKSHI dhe institucione të tjera të përfshira
3.6.3	Dritarja e Vetme Kombëtare është plotësisht funksionale	Kryerja e të gjithë aplikimeve të mundshme që Dritarja e Vetme quhet e realizuar	2026	2027	DPD	Banka Botërore/ AKSHI dhe institucione të tjera të përfshira
Objektivi specifik (komponenti) 3.7 Implementimi i Sistemit të Ri të Kompiuterizuar të Transistit (NCTS)						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.7.1	Arkitektura dhe vendosja e Aplikacionit Kombëtar të Tranzitit dhe Regjistrimi dhe Identifikimi i Operatorit Ekonomik (EORI) plotësisht në përputhje me EU-NCTS		2024	Qershor 2026	DPD	Banka Botërore/DPD/AKSHI
3.7.2	Implementimi dhe testimi në nivel kombëtar	Kryerja e testimeve që të japin rezultatin final të punës së kompanisë zbatuese	2026	2027	DPD	Banka Botërore/DPD/AKSHI
3.7.3	Aderimi në Konventën Ndërkombëtare të Tranzitit (CTC)		2027	Në vazhdim	DPD	Banka Botërore/DPD/AKSHI
3.7.4	Lidhja e sistemit shqiptar me sistemin ndërkombëtar	Zhvillim i mëtejshëm i mjedisit të TI-së të NCTS-ve. Kryerja e ndërldhjeve mes sistemeve.	2027	Në vazhdim	DPD	Banka Botërore/DPD/AKSHI
Objektivi specifik (komponenti) 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara						
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit	
					Njësitë përgjegjëse	Partnerët
3.8.1	Bashkëpunimi me organet ligjzbatuese për rritjen e kapjeve të mallrave të falsifikuara		2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave	
3.8.2	Shkëmbimi i informacionit me doganat homologe		2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave	

3.8.3	Bashkëpunimi me kompanitë importuese për sensibilizimin/regjistrimin/verifikimin e markave origjinuese	2024	2027	DPD/Drejtoria e Markave dhe Patentave	
Objektivi specifik (komponenti) 3.9 Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e riskut					
Nr.	Masa	Aktiviteti	Fillimi	Mbarimi	Grupet e interesit
3.9.2	Trajnimi i vijueshëm i pikave të kontaktit ekzistuese dhe të reja		Janar 2024	2027	DPD
3.9.3	Trajnim i vazhdueshëm për doganierët në bazë të zgjatjes së protokollit me Doganën Italiane dhe <i>Guardia di Finanza</i> edhe për vitin 2025	Janar 2025	Dhjetor 2025	DPD	DPD
					Qendra e Trajnimit të Administratës Tatimore dhe Doganore

Shtojca 2

Pasaporta e Treguesve të Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027

Nr	Treguesi	Lidhja me SDG	Qilimi/Objektivi/SDG	Burimi i të dhënave për monitorimin e performancës së indikatorit	Indikatorët përgjigjës për mbledhjen e të dhënave	Procedurat e metodologjia	Llogaritësi: kumulativ/ jo kumulativ	Formula	Qilimi/ trendi	Baza Viti 2023	Vlera e synuar për 2024	Vlera e synuar për 2025	Vlera e synuar për 2026	Vlera e synuar për 2027	Objektivi i Zhvillimit të Qendrueshëm të OKS	Vlerat e synuara të OKS
Qilimi i Politikës (Shtyllë 1): Rrëhimet i politikës tatimore																
Objektivi Specifik (Komponenti) 3.1: Rrëhimet i politikës tatimore të takimeve mbi konsumin																
1	Reporti mbi analizën e pajtueshmërisë normative të reduktuar të TVSH	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm	DPT dhe OKS	Varionti Vjetor	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			Analiza e të dhënave				
2	Reporti mbi analizën e pragut të regjistrimit të TVSH	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Varionti Vjetor	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			Analiza e të dhënave				
3	Ndeshkimi i ligjit për TVSH-në bazuar në rezultatet dhe vendimet e marra pas analizës.	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Varionti Vjetor	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			Në varësi të Reportit	Në varësi të Reportit	Në varësi të Reportit		
4	Reporti mbi analizën e niveleve të akteve të llogaritë për të shprehur nivelin e BE-së	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Varionti Vjetor	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			Analiza e të dhënave				
5	Hartimi dhe miratimi i ndryshimeve në ligjin për akcizat, për masimin e kalendrit të cigrave dhe duhanit	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Fletorja Zyrtare	MF/Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Tatimore	OKS	Pas hartimit të ndryshimeve të ligjit të akcizave, është në të dhënat për konsumin publik	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet						ligji për akcizat i ndryshuar	
6	Përfundimi i të ardhurave doganore nga mjetet e normalizimit të akcizave të cigrave dhe duhanit	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS

Nr	Treguesi	Lidhja me SDG	Qilimi/Objektivi/SDG	Burimi i të dhënave për monitorimin e performancës së indikatorit	Indikatorët përgjigjës për mbledhjen e të dhënave	Procedurat e metodologjia	Llogaritësi: kumulativ/ jo kumulativ	Formula	Qilimi/ trendi	Baza Viti 2023	Vlera e synuar për 2024	Vlera e synuar për 2025	Vlera e synuar për 2026	Vlera e synuar për 2027	Objektivi i Zhvillimit të Qendrueshëm të OKS	Vlerat e synuara të OKS
Qilimi i Politikës (Shtyllë 1): Rrëhimet i politikës tatimore																
Objektivi Specifik (Komponenti) 3.2: Rrëhimet i politikës tatimore të takimeve direkte																
1	Reporti mbi analizën e shërbimit të takimit të personave fizikë	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm	DPT	Varionti Vjetor	Jo kumulativ	Varionti i shërbimit të takimit mbi reportin me PBB-në e vitit korrent	Trend rritës			Varionti i Reportit				
2	Reporti mbi analizën dhe rishikimin e tarifave të reduktuar dhe pajtueshmërisë	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Varionti Vjetor	Jo kumulativ	Varionti i shërbimit të takimit mbi reportin me PBB-në e vitit korrent	Trend rritës			Varionti i Reportit			0.036% e PBB	
3	Reporti i llogaritë për takimin e të ardhurave	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Varionti Vjetor	Jo kumulativ	Varionti i shërbimit të takimit mbi reportin me PBB-në e vitit korrent	Trend rritës			Varionti i Reportit				
4	Ndeshkimi në ligjin për takimin mbi të ardhurat nga taksat e të ardhurave	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal		MF/Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Tatimore		Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			Në varësi të Reportit	Në varësi të Reportit	Në varësi të Reportit		
5	Hartimi dhe miratimi i ligjit për takimin kombëtar	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Fletorja Zyrtare		Pas hartimit të ndryshimeve të ligjit të takimeve kombëtare, është në të dhënat për konsumin publik	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet						ligji për takimin kombëtar i ndryshuar	
6	Të ardhura shërbimi nga rishikimi në mjetet e takimeve kombëtare	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm	DPT dhe OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS
Objektivi Specifik (Komponenti) 3.3: Rrëhimet i politikës tatimore të takimeve mbi konsumin e pajtueshmërisë																
1	Hartimi dhe miratimi i ligjit për takimin mbi konsumin e pajtueshmërisë	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Fletorja Zyrtare	Reporti brendshëm		Varionti vjetor	Jo kumulativ	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet		Varionti i ligjit për takimin mbi konsumin e pajtueshmërisë				
2	Hartimi i akteve ndërkombëtare për shërbimin e ligjit për takimin mbi konsumin e pajtueshmërisë	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Fletorja Zyrtare	Reporti brendshëm	MF/Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Tatimore	Varionti vjetor	Jo kumulativ	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet		Varionti i ligjit për takimin mbi konsumin e pajtueshmërisë				
3	Përfundimi i të ardhurave nga takimi mbi konsumin nga shërbimi i ligjit	AKORDI PËR ZHVILLIM TË QENDRUESHËM EKONOMIAK, NDIJËSHËM DHE RITËTËS GJERËN	Fuqimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Reporti brendshëm		Tabela e të dhënave publike në bazën e MF	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS	OKS

Nr	Treguesi	Lidhja me SZNE	Qilimi/Objektivi i SZNE	Rurimi i të dhënave për monitorimin e performancës së indikatorit	Indikatorët përgjigjësis për mbledhjen e të dhënave	Procedurat / metodologjitë	Lidhja (Treguesi: kumulativ) / e kumulativ	Formula	Drejtimi / trendi	Baza Viti 2023	Vlera e gjetur për 2024	Vlera e gjetur për 2025	Vlera e gjetur për 2026	Vlera e gjetur për 2027	Objektivi i përcaktuar në QKSH	Vlerat e gjetura të QKSH
Qilimi i Politikës (Shekulli) 2: Mirëmbajtja e infrastrukturës																
Objektivi Specifik (Komponenti) 2.1: Zgjidhjet e hardsouarit të pajisjeve të reja të TSH-së																
1	Prirja e të ardhurave nga TSH me 0.32% e PBB, brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Të ardhurat nga TSH e brendshme që mbledhen nga administrata tatimore në raport me PBB.	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e brendshme e mbledhur nga administrata tatimore 1.98% e PBB	0.32% e PBB	0.31% e PBB	0.31% e PBB	0.34% e PBB		
2	Prirja e numrit të tatimpaguesve deklarues TSH në sektorin e ndërtimit	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Sektorin e ndërtimit përfshihet tatimpaguesit që operojnë në tre niveletore dhe kontraktat: ndërtimi i ndërtesave, inzhinieria civile dhe Veprimtaritë të specializuara të ndërtimit. Bazuar në të dhënat e administratës tatimore, monitorohet numri i tatimpaguesve në të tre niveletoret dhe matet prirja e tyre në bazë vjetore.	Jo kumulative	Tend rritës	Wahashet prirja e numrit të tatimpaguesve deklarues TSH në ndërtim, krahasuar me vitin e mëparshëm.	13.3% e tatimpaguesve deklarues të tërë	10% prirja nr. i tatimpaguesve	9% prirja nr. i tatimpaguesve	9% prirja nr. i tatimpaguesve	9% prirja nr. i tatimpaguesve	
3	Prirja e TSH-së të paguar në sektorin e ndërtimit	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Sektorin e ndërtimit përfshihet tatimpaguesit që operojnë në tre niveletore dhe kontraktat: Ndërtimi i ndërtesave, inzhinieria civile dhe Veprimtaritë të specializuara të ndërtimit. Bazuar në të dhënat e administratës tatimore, monitorohet shuma e tërë të paguar nga tatimpaguesit në të tre niveletoret dhe matet prirja e tyre në bazë vjetore.	Jo kumulative	Tend rritës	Wahashet prirja e shumës të tërë të paguar nga tatimpaguesit në sektorin e ndërtimit me vitin e mëparshëm.	19% prirja e të ardhurave	20% prirja të ardhurave	12% prirja të ardhurave	16% prirja të ardhurave		
4	Prirja në numrin e tatimpaguesve deklarues TSH në sektorin e turrizmit (Akumodim, Bar-restorant) që kanë normë standarde të 20%	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		Ministria e Turrizmit	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Sektorin e turrizmit përfshihet tatimpaguesit që operojnë në sektorin "Akumodim" me normë tatimore 6%. Bazuar në të dhënat e administratës tatimore, monitorohet numri i tatimpaguesve në këto sektore dhe do matet prirja e tyre në bazë vjetore.	Jo kumulative	Tend rritës	Wahashet prirja e numrit të tatimpaguesve deklarues TSH në ndërtim, krahasuar me vitin e mëparshëm.	9.9% e tatimpaguesve deklarues të tërë	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	
5	Prirja e TSH-së të paguar në sektorin e turrizmit	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Bazuar në të dhënat e administratës tatimore, monitorohet shuma e tërë të paguar nga tatimpaguesit në sektorin e turrizmit dhe matet prirja e tyre në bazë vjetore.	Jo kumulative	Tend rritës	TSH-ja e paguar brenda vendit të administratës tatimore, në sektorin e turrizmit krahasuar me vitin e mëparshëm.	20% prirja e të ardhurave nga sektori i turrizmit	20% prirja të ardhurave nga sektori i turrizmit	20% prirja të ardhurave nga sektori i turrizmit	20% prirja e të ardhurave nga sektori i turrizmit		
6	Prirja në numrin e tatimpaguesve deklarues TSH në sektorin e turrizmit (Akumodim, Bar-restorant) që kanë normë standarde të 20%	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		Ministria e Turrizmit	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Sektorin e turrizmit përfshihet tatimpaguesit që operojnë në sektorin "Akumodim" dhe "Bar-restorant" me normë tatimore 6%. Bazuar në të dhënat e administratës tatimore, monitorohet numri i tatimpaguesve në këto sektore dhe do matet prirja e tyre në bazë vjetore.	Jo kumulative	Tend rritës	Wahashet numri i tatimpaguesve deklarues TSH në sektorin e turrizmit (Akumodim, Bar-restorant) me tërë standarde 20% me vitin e mëparshëm.	9.9% e tatimpaguesve deklarues të tërë	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	20% prirja nr. i tatimpaguesve	
7	Prirja e numrit të tatimpaguesve me përgjigjësi tatimore me TSH për të gjithë sektorët, 14% në shumë, në fund të 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Në bazë vjetore krahasohet prirja e numrit të tatimpaguesve deklarues TSH për të gjithë sektorët e ekonomisë, përfshirë ndërtimin, turrizmin dhe tregtinë shërbimesh.	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Wahashet numri i tatimpaguesve deklarues për TSH për të gjithë sektorët e ekonomisë, çdo vit me vitin e mëparshëm.	26% tatimpaguesve deklarues të tërë	4% prirja nr. i tatimpaguesve	4% prirja nr. i tatimpaguesve	4% prirja nr. i tatimpaguesve	4% prirja nr. i tatimpaguesve	
8	Parametruja e deklarimit të TSH, duke përfshirë informacionin nga fiskaliteti	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Parametruja e TSH-së është në sistemin e tërë.	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet			100%			

Nr	Treguesi	Lidhja me SZNE	Qilimi/Objektivi (SZNE)	Rurimi i të dhënave për monitorimin e performancës së indikatorit	Indikatorët përgjigjësis për mbledhjen e të dhënave	Procedurat / metodologjitë	Lidhja (Treguesi: kumulativ) / e kumulativ	Formula	Drejtimi / trendi	Baza Viti 2023	Vlera e gjetur për 2024	Vlera e gjetur për 2025	Vlera e gjetur për 2026	Vlera e gjetur për 2027	Objektivi i përcaktuar në QKSH	Vlerat e gjetura të QKSH
Qilimi i Politikës (Shekulli) 2: Mirëmbajtja e infrastrukturës																
Objektivi Specifik (Komponenti) 2.2: Udhë e paguarve me para në dorë në ekonomitë																
1	Prirja e qarkullimit të parave në dorë në ekonomitë	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal	Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve	SDP/Shekulli i Shërbimeve	Refuzat statistike të SDP-së administratës tatimore	Jo kumulative	Tend rritës	SDP e transaksioneve të konsumit parafundit të shërbimeve me para në dorë në vitin 2022		Tend rritës	Tend rritës	Tend rritës	Tend rritës	
Objektivi Specifik (Komponenti) 2.3: Vlerat e të dhënave të kontrollit / përmirësimit të pajisjeve																
1	Numri i individëve të pasur të ardhurave	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Varikim Vjetor	Jo kumulative	Raporti të brendshme të DPT	Tend rritës	33	-	-	200		
2	Numri i individëve të pasur nga AT duke përfshirë tërësi të tërësi të tërësi	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme të DPT	Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve		Varikim Vjetor	Jo kumulative	Raporti të brendshme të DPT	Tend rritës		-	-	-	100	
4	Numri i marrëveshjeve të bashkëpunimit të tërësive në fushën e investimit financiar dhe korrupsionit midis Agjencisë së Rregullimit	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme të DPT	Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve		Varikim Vjetor	Jo kumulative	Nuk aplikohet	Tend rritës					5	
5	Prirja / Rregullimi të Pasurisë të Tatimpaguesve	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme të DPT	Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve		Varikim Vjetor	Nuk aplikohet	Varikim Vjetor	Tend rritës	0%			20% tatimpaguesve	15% tatimpaguesve	

Nr	Treguesi	Lidhja me SZNE	Qilimi/Objektivi (SZNE)	Rurimi i të dhënave për monitorimin e performancës së indikatorit	Indikatorët përgjigjësis për mbledhjen e të dhënave	Procedurat / metodologjitë	Lidhja (Treguesi: kumulativ) / e kumulativ	Formula	Drejtimi / trendi	Baza Viti 2023	Vlera e gjetur për 2024	Vlera e gjetur për 2025	Vlera e gjetur për 2026	Vlera e gjetur për 2027	Objektivi i përcaktuar në QKSH	Vlerat e gjetura të QKSH
Qilimi i Politikës (Shekulli) 2: Mirëmbajtja e infrastrukturës																
Objektivi Specifik (Komponenti) 2.4: Zgjidhjet e shërbimeve tatimore																
1	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		MF	Varikim Vjetor	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
2	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Varikim Vjetor	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
3	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Varikim Vjetor	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
4	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Varikim Vjetor	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
5	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal			Varikim Vjetor	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
Objektivi Specifik (Komponenti) 2.5: Reduktimi i punës së paligjshme dhe rimborsimit të pagës rreze																
1	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		ISPS/SH, Inspektorat e Punës	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Të ardhurat nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027.	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
2	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		ISPS/SH, Inspektorat e Punës	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Të ardhurat nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027.	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		
3	Prirja e të ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	ANENDJA PËR ZVILLIM TË GJENDRUESHËM EKONOMIAK, NËNDESHËM DHE RËNTEJË GJELBËR	Futurimi i financave publike dhe stabiliteti fiskal	Raporti të brendshme fiskal		ISPS/SH, Inspektorat e Punës	Prirja nuk është kumulative, por vjetore. Të ardhurat nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027.	Jo kumulative	Tend rritës	TSH e ardhurave nga tatimi midis 6.7% e PBB brenda 2027	0.25% e PBB	0.24% e PBB	0.24% e PBB	0.25% e PBB		

Page | 247

[illegible]

Shtojca 3

Vlerësimi i kostove dhe financimi sipas objektivave specifike (komponentëve)

Plani i Veprimtari dhe Strategjisë Afatmesme të të Ardhurave 2024–2027									
Qëllimi i politikës (shtylla) 1: Rishikimi i politikës tatimore									
Programet buxhetore që kontribuojnë në objektivin politik: MF-01110 - Planifikimi, Menaxhimi, Administrimi									
Nr.	Titulli	Institucionet		Periudha e zbatimit		Kostoja totale indikative			
		Institucionet përgjegjëse	Institucionet kontribuese	Data e fillimit	Data e mbarimit	PBA-ja	Financim nga donatorët	Hendeku financiar	Kostoja totale
1.1	Objektivi specifik (komponenti) 1.1 Rishikimi i politikës tatimore të taksave mbi konsumin	MF-ja, DPPT-ja	Asistenca e KE-së nëpërmjet TAEX/FMN	T4 2024	T2 2027	0	0	0	0
1.2	Objektivi specifik (komponenti) 1.2 Rishikimi i politikës tatimore të taksave direkte	MF-ja, DPPT-ja	Asistenca e KE-së nëpërmjet TAEX/FMN	T1 2024	T2 2027	0	0	0	0
1.3	Objektivi specifik (komponenti) 1.3 Rishikimi i politikës tatimore të taksës mbi pasuritë e paluajtshme	MF-ja, DPPT-ja	Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), Projekti <i>ProTax Albania</i> dhe Agjencia Suedeze e Taksave	T1 2023	> 2026	0	14500	0	14500
	Kostoja indikative e qëllimit të politikës (shtylla) 1					-	14,500	-	14,500

Qëllimi i politikës (shtylla) 2: Mirëadministrimi tatimor									
Programet buxhetore që kontribuojnë në objektivin politik: M01140 - Menaxhimi i të Ardhurave Tatimore									
Nr.	Titulli	Institucionet		Periodha e zbatimit		Kostoja totale indikative			
		Institucionet përgjegjëse	Institucionet kontribuese	Data e fillimit	Data e mbarimit	PBA-ja	Financim nga donatorët	Hendeku financiar	Kostoja totale
2.1	Objektivi specifik (komponenti) 2.1 Zvogëlimi i hendekut të pajtueshmërisë në TVSh	DPT-ja	FMN-ja, Agjencia e Zhvillimit të Territorit, Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, AKBN-ja, Banka e Shqipërisë, AKEP-i	T1 2024	T4 2027	0	0	0	0
2.2	Objektivi specifik (komponenti) 2.2 Ulja e pagesave me para në dorë në ekonomi	DPT-ja	FMN-ja, ISSH-ja, Inspektorati i Punës	T1 2024	T4 2027	0	0	0	0
2.3	Objektivi specifik (komponenti) 2.3 Verifikimi i të ardhurave dhe kontrolli i pasurive të pajustifikuara	DPT-ja	FMN-ja, BSH-ja	T4 2024	T4 2027	0	0	0	0
2.4	Objektivi specifik (komponenti) 2 Zvogëlimi i shmangies tatimore	DPT-ja		T1 2024	T4 2027	-	-	-	-
2.5	Objektivi specifik (komponenti) 2.5 Reduktimi i punës së padeklaruar dhe të nëndeklaruar	DPT-ja		T4 2024	T4 2027	-	-	-	-

2.6	Objektivi specifik (komponenti) 2.6 Reduktimi i kostove të pajtueshmërisë dhe rritja e besimit tek administrata tatimore	DPT-ja		T4 2024	T4 2027	-	40,000	-	40,000
2.7	Objektivi specifik (komponenti) 2.7 Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ofruar nga administratës tatimore nëpërmjet zhvillimit të kapaciteteve institucionale	DPT-ja		T4 2024	T4 2027	-	60,000	-	60,000
	Kostoja indikative e qëllimit të politikës (shtylla) 2					-	100,000	-	100,000

Qëllimi i politikës (shtylla) 3: Mirëadministrimi doganor Programet buxhetore që kontribuojnë në objektivin politik: 01150 - Menaxhimi i të Ardhurave Doganore									
Nr.	Titulli	Institucionet		Periudha e zbatimit		Kostoja totale indikative			
		Institucionet përgjegjëse	Institucionet kontribuese	Data e fillimit	Data e mbarimit	PBA-ja	Financim nga donatorët	Hendeku financiar	Kostoja totale
3.1	Objektivi specifik (komponenti) 3.1 Modernizimi i proceseve të biznesit, duke përfshirë centralizimin e funksionit të profilizimit të rrezikut	DPD	Komisioni Evropian/AKSHI	T1 2024	T4 2026	49,620	11,664	0	61,285
3.2	Objektivi specifik (komponenti) 3.2 Zhvillimi i aftësive të zgjeruara analitike të të dhënave	DPD		T1 2024	T4 2027	0	0	0	0
3.3	Objektivi specifik (komponenti) 3.3 Rritja e investimeve në zhvillimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit	DPD	Komisioni Evropian/AKSHI	T1 2024	T4 2027	0	975,916	0	975,916
3.4	Objektivi specifik (komponenti) 3.4 Zhvillimi dhe zbatimi plotësisht i një kornize integriteti për të ndihmuar në ndërtimin e besimit të komunitetit	DPD	Komisioni Evropian, në bashkëpunim me Prokurori/Gjykata/Universitetet dhe ILDKP-në	T1 2024	T4 2027	356,077	0	0	306,456
3.5	Objektivi specifik (komponenti) 3.5 Rritja e numrit të operatorëve ekonomikë të autorizuar	DPD	Doganat në BE / jo BE	T1 2024	T4 2027	4,050	0	0	4,050
3.6	Objektivi specifik (komponenti) 3.6 Implementimi i Dritares së Vetme Kombëtare (National Single Window)	DPD	Banka Botërore	T1 2024	T4 2027	0	5,086,235	0	5,086,235
3.7	Objektivi specifik (komponenti) 3.7 Implementimi i Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Transitit (NCTS)	DPD	Banka Botërore	T1 2024	T4 2027	0	1,099,992	0	1,099,992
3.8	Objektivi specifik (komponenti) 3.8 Rritja e bashkëpunimit në luftën kundër informalitetit, kontrabandës, korrupsionit dhe importit të mallrave të falsifikuara	DPD		T1 2024	T4 2027	-	-	-	-
3.9	Objektivi specifik (komponenti) 3.9 Zgjerimi i shkëmbimit të informacionit me partnerët vendas dhe ndërkombëtarë për të përmirësuar profilin e rrezikut	DPD	Komisioni Evropian, Doganat në BE/jo BE	T1 2024	T4 2027	-	-	-	-
	Kostoja indikative e qëllimit të politikës (shtylla) 3					409,747	7,173,807	-	7,533,934

VENDIM

Nr. 860, datë 26.12.2024

**PËR MIRATIMIN E STRATEGJISË
KOMBËTARE TË ZHVILLIMIT TË
SIPËRMARRJES INOVATIVE 2024–2030
DHE TË PLANIT TË SAJ TË VEPRIMIT**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 1, të nenit 7, të ligjit nr. 25/2022, “Për mbështetjen dhe zhvillimin e *startup*-eve”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shtetit për Sipërmarrjen dhe Klimën e Biznesit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Strategjisë Kombëtare të Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative 2024–2030 dhe të planit të saj të veprimit, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Ngarkohen ministri i Shtetit për Sipërmarrjen dhe Klimën e Biznesit, ministrinë e linjës dhe institucionet e tjera përgjegjëse të përcaktuara në strategji dhe në planin e veprimit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR

Edi Rama

**STRATEGJIA KOMBËTARE
E ZHVILLIMIT TË SIPËRMARRJES INOVATIVE 2024–2030
Tiranë, Nëntor 2024**

Table of Contents

[LISTA E FIGURAVE](#)[LISTA E TABELAVE](#)[KONTEKSTI STRATEGJIK](#)

- [1. PËRMBLEDHJE DHE QËLLIMI I DOKUMENTIT STRATEGJIK](#)
  - [2. LIDHJA E STRATEGJISË SË ZHVILLIMIT TË SIPËRMARRJES INOVATIVE ME PROGRAMIN E QEVERISË 2021–2025](#)
  - [3. LIDHJA ME DOKUMENTE STRATEGJIKE SEKTORIALE DHE NDËR-SEKTORIALE](#)
- [STRATEGJIA E RE E ZHVILLIMIT TË INVESTIMEVE DHE BIZNESIT PËR PERIUDHËN 2021 – 2027](#)

[PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE](#)[PARATHËNIE E STRATEGJISË](#)[DREJT EKOSISTEMIT KOMBËTAR SIPËRMARRËS](#)

[MARRËDHËNIA ME KORNIZËN STRATEGJIKE KOMBËTARE DHE TË BE-SË](#)
[VLERAT E PËRBASHKËTA TË EKOSISTEMEVE SIPËRMARRËSE](#)
[MISIONI DHE VIZIONI I EKOSISTEMIT SIPËRMARRËS](#)
[TË KUPTUARIT E EKOSISTEMIT TË SIPËRMARRJES](#)
[PERSPEKTIVA E INOVACIONIT](#)
[PERSPEKTIVA E AKTORËVE](#)
[ELEMENTET E EKOSISTEMIT SIPËRMARRËS](#)
[SHTYLLAT E STRATEGJISË SË SIPËRMARRJES](#)
[EKOSISTEM SIPËRMARRËS INOVATIV](#)
[SEKTORËT STRATEGJIKË \(S3\)](#)
[ZHVILLIMI GJITHËPËRSHIRËS](#)

[SITUATA DHE DIAGNOZA](#)[INFRASTRUKTURA E INOVACIONIT I FIZIKE DHE VIRTUALE](#)

[TALENTI | ZHVILLIMI, RUAJTJA DHE TËRHEQJA](#)
[INVESTIME | PËRSHPEJTIMI | ÇIKLIT TË INVESTIMEVE NË SHOIPËRI](#)
[AFTËSIMI PËR ZGJERIM | NGRITJA E KOMPANIVE PËR ZHVILLIM](#)
[SEKTORËT NXITËS](#)
[TURIZMI](#)
[AGROBIZNESI](#)
[AKTIVITETI PRODHUES](#)
[ENERGJIA](#)
[TIK-U](#)
[BUSINESS PROCESS OUTSOURCING](#)
[NËN-SEKTORË, SEKTORË](#)
[NEVOJAT DHE HENDEQET HORIZONTALE](#)
[SIPËRMARRJA NGA GRATË](#)
[PËRFESHIRJA E BREZAVE](#)
[PABARAZIA RAJONALE DHE RURALE](#)

MASAT PËR KRIJIMIN E NJË EKOSISTEMI TË HAPUR TË SIPËRMARRJES SË INOVACIONIT.

MASAT PRIORITARE .

OBJEKTIVI: PËRMIRËSIMI, KONSOLIDIMI DHE ZHVILLIMI I VAZHDUESHËM I AGJENCISË STARTUP ALBANIA, PËR RITJE TË QENDRUESHME DHE EFFEKTIVE NË PËRMBUSHJEN E OBJEKTIVAVE LIGJORE DHE STRATEGJIKE

REZULTATET:

OBJEKTIVI: NGRITJA E QEVERISJES SË EKOSISTEMIT DHE KOORDINIMI DHE HARMONIZIMI I ANGAZHIMIT TË PALËVE TË INTERESUARA.

HARTIMI DHE DIAGNOSTIKIMI I VAZHDUESHËM I EKOSISTEMIT DHE PROGRAMET E RRITJES

REALIZIMI I AFTËSISË PËR ZGJERIM PËRMES INFRASTRUKTURËS SË HAPUR TË INOVACIONIT, SI FIZIKE ASHTU EDHE VIRTUALE

QENDRAT RAJONALE TË TRANSFORMIMIT DHE PARKU TEKNOLOGJIK

NDËRTIMI I INSTRUMENTEVE TË FINANCIMIT

TËRHEQJA E FONDEVE NDËRKOMBËTARE DHE INVESTITORËVE NGA DIASPORA

ZHVILLIMI DHE FINANCIMI I ZGJIDHJEVE ME FOCUS GREEN DHE DIGITAL NË EKONOMI

REALIZIMI I NJË REPUTACIONI NDËRKOMBËTAR POZITIV PËR EKOSISTEMIN E SIPËRMARRJES

NGRITJA E PROGRAMEVE MODEL

PËRMIRËSIMI I POLITIKËS PËR SIPËRMARRJEN DHE TALENTIN E GRAVE DHE VAJZAVE

NXITJA E SIPËRMARRJES AKADEMIKE

TALENTI, INVESTIMET, MBËSHTETJA E AFTËSISË PËR TU ZGJERUAR, MASAT QË LIDHEN ME SHTETIN

QEVERISJA E STRATEGJISË

PLANI I VEPRIMIT

BUXHETI I NIVELIT TË LARTË DHE MEKANIZMAT FINANCIARË

VËREJTJE PËRFUNDIMTARE

Lista e figurave

[Figura 1 Ekosistemi i startup-eve në Shqipëri dhe aktorët e tij](#)

[Figura 2 Struktura pentagrame e ekosistemit të sipërmarrjes shqiptare](#)

[Figura 3 Elemente të rëndësishme për zhvillimin e Ekosistemit Sipërmarrës](#)

[Figura 4 Qeverisja](#)

Lista e tabelave

[Tabela 1 Talenti, Investimet, Mbështetja e shkallëzueshmërisë, Masat që lidhen me shtetin](#)

[Tabela 2 Veprimet afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata për zbatimin e masave prioritare](#)

[Tabela 3 Buxheti i parashikuar për tre fazat e zhvillimit të ekosistemit.](#)

Konteksti Strategjik

1. Përmbledhje dhe qëllimi i dokumentit strategjik

Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative 2024-2030 u hartua si një dokument politikash afatmesëm i shtrirë në 6 vite duke qenë në këtë mënyrë në përputhje edhe me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2022-2030. Gjithashtu, strategjia është hartuar në përputhje dhe kontribuon në realizimin e Axhendës 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm, e miratuar në vitin 2015 nga qeveria shqiptare.

Në këtë dokument strategjik parashikohet në një formë gjithëpërfshirëse vizioni i strategjisë, qëllimet e politikave, dhe masat e nevojshme për arritjen e secilit prioritet, primar dhe sekondar. Në të njëjtën kohë, dokumenti strategjik parashikon edhe treguesit kryesorë të performancës, me qëllim matjen e rezultateve për arritjen e objektivave specifike dhe përmbushjen e qëllimeve të politikave. Për të siguruar arritjen e objektivave specifike, Strategjia është shoqëruar me Planin e Veprimit që mbulon të njëjtën periudhë 2024-2030, si edhe parashikon buxhetin e nevojshëm për realizimin e prioritetëve të parashikuara.

Plani i veprimit është hartuar me synimin për të zbërthyer në hollësi masat që secili institucion duhet të ndërmarrë me synimin final për të arritur objektivat e politikës dhe vizionit të qeverisë shqiptare, në kuadër të zhvillimit të startup-eve dhe ekosistemit të lehtësuesve.

2. Lidhja e strategjisë së zhvillimit të sipërmarrjes inovative me Programin e Qeverisë 2021-2025

- Në aspektin e zhvillimit ekonomik, programi qeveritar e vendos theksin tek besimi që qeveria ka tek të rinjtë si forca që do të përshpejtojë progresin drejt Shqipërisë së gjeneratës së dijes. Si rrjedhojë, qëndron angazhimi për të siguruar jo vetëm mundësi më të mira arsimimi në fushat prioritare si shkencat natyrore, teknologji e informacionit dhe inxhinieri, por mundësi reale për të qenë sipërmarrësit e ardhshëm në fushat e inovacionit e teknologjisë, për të konkurruar denjësisht në tregun global.
- Në procesin e krijimit të një ekonomie të fortë të bazuar në modernizim, produktivitet dhe konkurrueshmëri, Shqipëria shihet si qëndër rajonale për sipërmarrjet e reja në ekonominë dixhitale duke siguruar punë dinjitoze për të rinjtë për të realizuar kështu një kthesë cilësore në punësimin rinor.
- Në procesin e zhvillimit të biznesit të vogël merr edhe më shumë vëmendje sipërmarrja e krijuar nga të rinjtë. Fondi i mbështetjes për sipërmarrjet e reja startup pesëfishohet për të arritur në 10 milionë euro.

3. Lidhja me dokumente strategjike sektoriale dhe ndër-sektoriale

Strategjia e re e Zhvillimit të investimeve dhe Biznesit (BIDS) 2021- 2027

- Kjo strategji jep orientimin kryesor të Qeverisë Shqiptare për zhvillimin ekonomik afatmesëm, duke u fokusuar kryesisht në zhvillimin e ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme, si edhe investimet. Planifikimi i masave për nxitjen e sipërmarrjes dhe inovacionit përfshihet tek *Objektivi Specifik 1.2 'Zhvillimi i NVM-ve, sipërmarrja dhe inovacioni'* i kësaj strategjie.

(i) Rritja e dendësisë së startup-eve nga 88 në 132 (startup-e për një milionë banorë);

(ii) Rritja e vlerësimit në Indeksin e Konkurrueshmërisë Globale (aftësitë inovative) nga 29.8 në 34.

- **Agjenda 2030 për Zhvillimin e Qëndrueshëm** ka 17 objektiva për zhvillim e qëndrueshëm, të cilat ndërlidhen me politikat dhe planet specifike të Strategjisë në të paktën 15 elemente të këtyre objektivave.
- **Strategjia Kombëtare për Shkencën, Teknologjinë dhe Inovacionin (2023)** synon specifikisht angazhimin e sipërmarrjeve innovative në proceset e bashkëpunimit me strukturat kërkimore shkencore dhe skemat e kërkimit shkencor në Evropë si Horizon Europe, Digital Europe, EUREKA etj.
- **Agjenda Dixhitale e Shqipërisë 2021 - 2026** thekson zhvillimet në TIK dhe infrastrukturën dixhitale për të mbështetur startup-et. Sipas agjendës dixhitale, qeveria do të shikojë mundësitë për të krijuar mjedise inovatore që mbështesin krijimin e platformave të ndryshme teknologjike që mundësojnë inovacionin dhe rritjen e ekosistemit për bizneset dhe Startup-et.
- **Strategjia Kombëtare e Diasporës 2021 - 2025** ka në themel të saj bashkëpunimin me ministrinë përgjegjëse për sipërmarrjen për afrimin e talenteve shqiptare në botë dhe lidhjen e ekosistemit vendas me atë ku ata banojnë.

Përmbledhja Ekzekutive

Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative përbën kuadrin e zhvillimit të ekosistemit shqiptar të sipërmarrjes nga viti 2024-2030, e karakterizon atë, parashikon masat dhe përshkruan veprimet dhe buxhetet e nevojshme. Strategjia është ndërtuar nga Ministri i Sipërmarrjes dhe Klimës së Biznesit dhe Agjencia Shtetërore për mbështetjen e Startup-eve dhe Lehtësuesve, Startup Albania me mbështetjen e konsulentëve të mundësuar.

Ekosistemi i sipërmarrjes startup në Shqipëri po rritet me shpejtësi dhe po shfaq shenja premtuese zhvillimi. Aktorë të ndryshëm të ekosistemit në Shqipëri kontribuojnë në nxitjen e sipërmarrjes dhe inovacionit nëpërmjet iniciativave të ndryshme, të tilla si krijimi i inkubatorëve të startup-eve, përshpejtuesve dhe hapësirave të bashkëpunimit në qytetet kryesore si Tirana, Korça, Shkodra, etj. Këto iniciativa synojnë të krijojnë një atmosferë të favorshme për rritjen e startup-eve dhe kompanive inovatore. Disa prej kompanive startup kanë fituar tashmë vëmendje në sektorët e teknologjisë, e-commerce dhe fintech.

Në këtë Strategji, ne supozojmë që ndërveprimi i agjencisë dhe institucioneve përfaqëson "hallkën e munguar" në modelin e rritjes bazuar në njohuri i cili përfshin institucionet e qeverisjes vendore dhe qendrore, sipërmarrësit si dhe akademinë si një burim njohurish të reja. Sa më të forta të jenë institucionet, aq më produktive do të jetë sipërmarrja dhe aq më i madh do të jetë ndikimi i sipërmarrësve në rritjen makroekonomike. Kombinimi i aktorëve të përshkruar dhe ndërveprimi i tyre përfaqëson ekosistemin kombëtar të sipërmarrjes. Për nga natyra e tij, ekosistemi sipërmarrës përfaqëson një formë mjedisi të hapur inovacioni, duke lejuar një rrjedhë njohurish përtej kufijve organizativ të anëtarëve të tij. E ardhmja e sipërmarrjes në Shqipëri mbështetet në aftësinë e ekosistemit sipërmarrës për të shfrytëzuar njohuritë ekonomike dhe për të nxitur një mision afatgjatë kombëtar për të rindërtuar ekonominë gjatë dekadës së ardhshme. Në qendër të kësaj, ekosistemi do të shërbejë për të vendosur talentin, aftësitë dhe burimet tona në shërbim të transformimit të këtyre njohurive në vlerë ekonomike.

Një ekosistem i tillë i bazuar në njohuri përfshin grupe të shumta aktorësh. Gjithashtu, ai përfshin një grup kompleks kanalesh dhe instrumentash që synojnë të krijojnë lidhje mes tyre. Strategjia përshkruan natyrën e ekosistemit sipërmarrës nga këndvështrimi i inovacionit shumështrësor dhe të shumëfishtë. Ajo paraqet gjithashtu, rëndësinë e identifikimit të vlerave të përbashkëta nga aktorët e ekosistemit, misionin dhe objektivin e kësaj strategjie.

Deklarata e propozuar e vizionit: Shqipëria si një ekonomi sipërmarrëse, e qëndrueshme dhe krijuese bazuar në inovacion, bashkëpunim proaktiv dhe besim.

Deklarata e propozuar e misionit: Rritja e konkurrueshmërisë ekonomike të Shqipërisë nëpërmjet inovacionit duke ofruar masa të synuara për të zhvilluar një ekosistem të begatë

sipërmarrës që inkurajon sipërmarrësit dhe investitorët nëpërmjet shërbimeve dhe politikave proaktive.

Sipërmarrësit, veçanërisht ata në bizneset e vogla dhe fillestare, përjetojnë tensionin e natyrshëm që lind nga kërkesa e partnerëve dhe investitorëve të jashtëm për të plotësuar përpjekjet e brendshme për inovacion, ndërkohë që kanë burime të pamjaftueshme për të mbikëqyrur procese inovacioni. Duke marrë parasysh rëndësinë e përpjekjeve të koordinuara që përfshijnë aktorë të shumtë, kjo Strategji trajton sfidat e hapura të inovacionit nga këndvështrimi i bizneseve startup dhe SME-ve inovatore në nivelin e biznesit dhe ekosistemeve. Ky ekosistem përfshin nivelet mikro, të mesme dhe makro. Niveli mikro përfshin firma dhe organizata individuale. Rrjetet dhe bashkëpunimet e kompanive, duke përfshirë partneritetet dhe bashkëpunimin ndër-organizativ, përfshihen në nivelin e mesëm. Së fundmi, niveli makro përfshin faktorë socialë dhe mjedisorë si qeveria dhe politikat.

Strategjia stimulon rritjen e ekosistemit të startup-eve dhe zhvillimin e të gjitha shtresave të ekosistemit, duke përfshirë nivelin mikro, e mesëm dhe makro, dhe gjeneron qarqe të virtutshme brenda ekosistemit dhe sektorëve me prioritet ekonomik në vend. Ajo hedh themelet për ndryshimin e krijimit të vlerave kombëtare të Shqipërisë, siç e njohim sot, duke trajtuar tre shtylla:

1. Ekosistemi Inovativ Sipërmarrës**2. Sektorët Strategjik (S3)****3. Zhvillimi Gjithëpërfshirës**

Bazuar në shtyllat e përcaktuara, grupi i masave përfshin:

1. Masat prioritare

- Përmirësimi, konsolidimi dhe zhvillimi i vazhdueshëm i Agjencisë, për rritje të qëndrueshme dhe efektive në përmbushjen e objektivave ligjore dhe strategjike
- Ngritja e qeverisjes së ekosistemit, koordinimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara
- Mundësimi i aftësisë për rritje përmes infrastrukturës së inovacionit, si fizike ashtu edhe virtuale. (Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik, platforma dixhitale dhe entitete të tjera të ekosistemit)
- Ndërtimi i instrumenteve alternativë të financimit.

- Hartëzimi dhe diagnostikimi i vazhdueshëm i ekosistemit dhe programet e rritjes në çdo fazë.
- Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe diasporës.
- Ndërtimi i një reputacioni pozitiv ndërkombëtar për ekosistemin e sipërmarrjes.
- Zhvillimi i skemave nxitëse për angazhimin e kapitalit të korporatës në ndërmarrjet fillestare.
- Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e grave
- Nxitja e sipërmarrjes me burim shkencor
- Hartimi dhe nisja e masave për rritjen e numrit të nomadëve dixhital në Shqipëri
- Rritje e numrit të zgjidhjeve novatore dhe programeve mbështetëse në sektorin e gjelbër dhe dixhital

2. Masat për Zhvillimin e Talentit- Masat e fokusuara tek burimet njerëzore për të përmirësuar zhvillimin dhe mbajtjen e sipërmarrësve të talentuar.

3. Masat e Financimit Alternativ – për të ndihmuar në krijimin e mbështetjes së strukturuar financiare dhe efikase për sipërmarrësit.

4. Masat mbështetëse të aftësisë për rritje - mbështeten nga programet e përsheptimit, qendrat e inkubacionit, qendrat rajonale të transformimit dhe parqet teknologjike.

5. Masa të tjera përfshijnë - Politika për kompanitë startup në çdo fazë të zhvillimit, mbledhje dhe përpunim të të dhënave, implementimi inteligjent i masave rregullatore.

Grupi i masave të paraqitura shtjellohet më tej përmes planit të veprimit që lidh masat e propozuara me tre faza të ekzekutimit: afatshkurtër, 2024-25, afatmesëm 2026-27 dhe afatgjatë 2028-30.

Së fundmi, strategjia paraqet një buxhet paraprak për secilën fazë të ekzekutimit për të gjitha masat prioritare: 6 milionë Euro për fazën e parë, 2024-25, 8 milionë Euro për fazën e dytë, 2026-27, dhe 10 milionë Euro për periudhën 2028-30.

Në një formë të tillë, ajo përbën një investim madhor në ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur me përfitime të shumta sociale, financiare dhe makroekonomike. Këto përfitime do të sigurojnë stabilitetin dhe qëndrueshmërinë e sistemit ekonomik kombëtar, duke futur elementë të një ekonomie të bazuar në njohuri.

Parathënie e Strategjisë

Gjatë historisë, njerëzimi ka arritur shumë nivele të cilat e kanë transformuar jetën tonë, kanë ndryshuar mënyrën se si ne bëjmë biznes dhe kanë përmirësuar produktivitetin tonë si motorët me avull, kompjuteri dhe inteligjenca artificiale.

Pas këtij transformimi qëndrojnë mendje të ndritura dhe individë gjenial, të cilët ia dolën mbanë të nxisin këto zhvillime bazuar në infrastrukturën e biznesit dhe atë sociale. Kombet më të suksesshëm përqaftuan kulturën e sipërmarrjes, investuan energji dhe burime të jashtëzakonshme sociale dhe krijuan ekosisteme kombëtare, të cilat mbështetën sipërmarrësit në shtimin e vlerës së produkteve dhe shërbimeve të tyre si dhe në të qenit novativ.

Për të shpjeguar ekosistemin sipërmarrës duhet të kuptojmë institucionet të cilat krijojnë strukturat nxitëse ashtu si dhe sipërmarrësit si aktorë të cilët krijojnë kombinime të reja të faktorëve ekonomik dhe njohurive. Si rrjedhim, sipërmarrësit ofrojnë mekanizmin e transmetimit për transferimin e përparimeve në njohuri në rritjen ekonomike. Me fjalë të tjera, shndërrimi i njohurive të reja dhe ekzistuese në njohuri ekonomike dhe zbatim i tyre kërkon sipërmarrës.

Në këtë strategji, ne mendojmë që ndërveprimi i agjencisë dhe institucioneve përfaqëson "lidhjen e munguar" në modelin e rritjes së bazuar në njohuri që përfshin institucionet e qeverisjes vendore dhe qendrore, sipërmarrësit si dhe akademinë si një burim njohurish të reja. Sa më të forta të jenë institucionet, aq më produktive do të jetë sipërmarrja dhe aq më i madh do të jetë ndikimi i sipërmarrësve në rritjen makroekonomike. Kombinimi i aktorëve të përshkruar dhe ndërveprimi i tyre përfaqëson ekosistemin kombëtar të sipërmarrjes. Për nga natyra e tij, ekosistemi sipërmarrës përfaqëson një formë mjedisi të hapur inovacioni, duke lejuar një rrjedhë njohurish përtej kufijve organizativë të anëtarëve të tij. E ardhmja e sipërmarrjes në Shqipëri mbështetet në aftësinë e ekosistemit sipërmarrës për të shfrytëzuar njohuritë ekonomike dhe për të nxitur një mision afatgjatë kombëtar, për të rindërtuar ekonominë gjatë dekadës së ardhshme. Në brëndësi të kësaj, ekosistemi do të shërbejë për të ndërtuar aftësitë tona, për të përqendruar burimet dhe talentin tonë në dobi të transformimit dhe mënyrës se si krijojmë vlerë ekonomike.

Ekosistemi i sipërmarrjes shqiptare është i vogël në prodhim ekonomik krahasuar me ekonomitë e mëdha si BE-ja, SHBA-ja apo Turqia. Për më tepër, Shqipëria është gjithashtu e vogël në popullsi, por për shkak të kësaj, ajo mund të ofrojë disa avantazhe, siç është lehtësia e rrjetëzimit kur shumica e individëve mund të aksesohen lehtësisht. Ajo është e pasur me lidhje ndërkombëtare përmes lidhjeve të biznesit, rajonin e BE-së dhe diasporën. Rruga e rëndësishme për rritjen e shtrirjes së tregut të sipërmarrësve shqiptarë është nëpërmjet ndërkombëtarizimit të tyre. Prandaj, ekosistemi kombëtar i sipërmarrjes duhet të projektohet për t'u shërbyer sipërmarrësve Shqiptarë për të nxitur aksesin e tyre në tregjet ndërkombëtare, për të fituar vëmendjen rajonale dhe për të tërhequr aktorët rajonalë për të kontribuar në zhvillimin e tij.

Si një ekonomi në tranzicion, Shqipëria është e pasur me biznese të reja, pjesa më vitale e ekosistemit të sipërmarrjes. Kjo shtresë ekosistemi kërkon vëmendje të veçantë për shkak të brishtësisë së saj dhe kjo Strategji e trajton këtë përmes projektimit të stimuljeve dhe infrastrukturës.

Nga një këndvështrim social, kjo Strategji mbështet një ndryshim në klimën kombëtare të sipërmarrjes. Ajo e trajton sfidën e krijimit të vlerës si një garanci për qëndrueshmëri më të madhe në kriza, duke forcuar kështu rritjen e ekonomisë dhe mirëqenien e qytetarëve. Një qasje e tillë nënkupton një ndërhyrje që motivon dhe angazhon aktorët në të gjithë ekosistemin, një plan që do të ndërtojë infrastrukturë dhe do të sjellë barazi brenda rrejtës social duke përfshirë të gjithë aktorët në të njëjtat kushte. Kjo Strategji së pari shqyrton hendekun, identifikon zonat për ndërhyrje dhe propozon planin e zhvillimit të ekosistemit sipërmarrës.

Si përfundim, kjo Strategji synon të përshkruajë rrugën e Shqipërisë për t'u bërë **një ekosistem sipërmarrës i bazuar në njohuri, i aftë të krijojë mundësi dhe t'u mundësojë qytetarëve të saj të kontribuojnë në zhvillimin ekonomik dhe shoqëror nëpërmjet inovacionit.**

Qasja e kësaj Strategjie ndaj zhvillimit institucional është të parandalojë pengesat e mundshme institucionale të rritjes ekonomike dhe të kthejë mjedisin institucional të Shqipërisë në lehtësues të nismave sipërmarrëse. Për ta arritur këtë, ne do të lehtësojmë dialogun ndërmjet të gjithë aktorëve përkatës në ekosistem duke i bërë pjesë e mekanizmave të qeverisjes për të krijuar dhe zbatuar këtë Strategji.

Për më tepër, kjo Strategji synon të përdorë mekanizmat kombëtarë të financimit dhe instrumentet e BE-së të disponueshme para anëtarësimit, për të krijuar infrastrukturën që mbështet bizneset e reja dhe sipërmarrësit. Ajo do të eksplorojë mjedisin institucional të BE-së për t'u siguruar sipërmarrësve shqiptarë akses në mundësitë e BE-së për sipërmarrje, inovacion dhe biznese të reja.

Së fundmi, kjo Strategji përshkruan një rrugëtim specifik shqiptar, një moment historik të madh të përpjekjes kombëtare për të përqaftuar një kulturë sipërmarrëse produktive dhe për t'u bërë një lojtar rajonal në ofrimin e një mjedisi rritjeje dhe terreni pjellor për inovacion.

Drejt Ekosistemit Kombëtar Sipërmarrës

Në natyrë, një ekosistem është një grup i gjallesave të lidhura që bashkëjetojnë dhe zhvillohen së bashku. Një ekosistem përbëhet nga tre elementë: mjedisi dhe vendndodhja në të cilën ai ekziston; popullsia e ekosistemit, e cila njëkohësisht ndikon dhe ndikohet nga zhvillimi i tij; dhe ndërveprimet, simbioza dhe ndërvlerësimi ndërmjet anëtarëve të popullsisë së ekosistemit. Në mënyrë të krahasueshme, një ekosistem inovacioni është një rrjet shpikësish, biznesesh të reja, palësh të interesuara, investitorësh dhe sipërmarrësish që bashkëpunojnë për të transformuar idetë në mallra dhe shërbime që ofrojnë vlerë për tregun. Ky bashkëpunim mes aktorëve nënkupton shkëmbimin e njohurive, gjë që e bën atë një ekosistem të hapur inovacioni për nga natyra e tij.

Kjo Strategji synon të krijojë një lidhje produktive midis aktorëve të ekosistemit dhe të mundësojë rrjedhën e njohurive përtej kufijve organizativ të aktorëve të ekosistemit për të ofruar një mjedis të përshtatshëm për rritjen dhe zhvillimin e sipërmarrjes. Një ekosistem i tillë i bazuar në njohuri përfshin grupe të shumta aktorësh. Gjithashtu, ai përfshin një grup kompleks kanalesh dhe instrumentash që synojnë të krijojnë lidhje mes tyre. Ky kapitull fillimisht do të përshkruajë natyrën e ekosistemit sipërmarrës nga këndvështrimi i inovacionit, të shtresëzimeve të tij dhe nga perspektiva e helikave të shumëfishta. Paragrafi i mëposhtëm do të trajtojë vlerat e përbashkëta të aktorëve të ekosistemit, misionin dhe qëllimin e kësaj strategjie. Së fundmi, ai do të përshkruajë fazat operative të zhvillimit të ekosistemit.

Marrëdhënia me kornizën strategjike kombëtare dhe të BE-së

Kjo strategji lidhet me strategjitë rajonale dhe ndërkombëtare, planet e veprimt dhe kornizat ligjore kombëtare. Ajo fokusohet në mjedisin me shumë palë dhe ofron një model për arritjen e ekosistemit bazuar në njohuri dhe kreativitet.

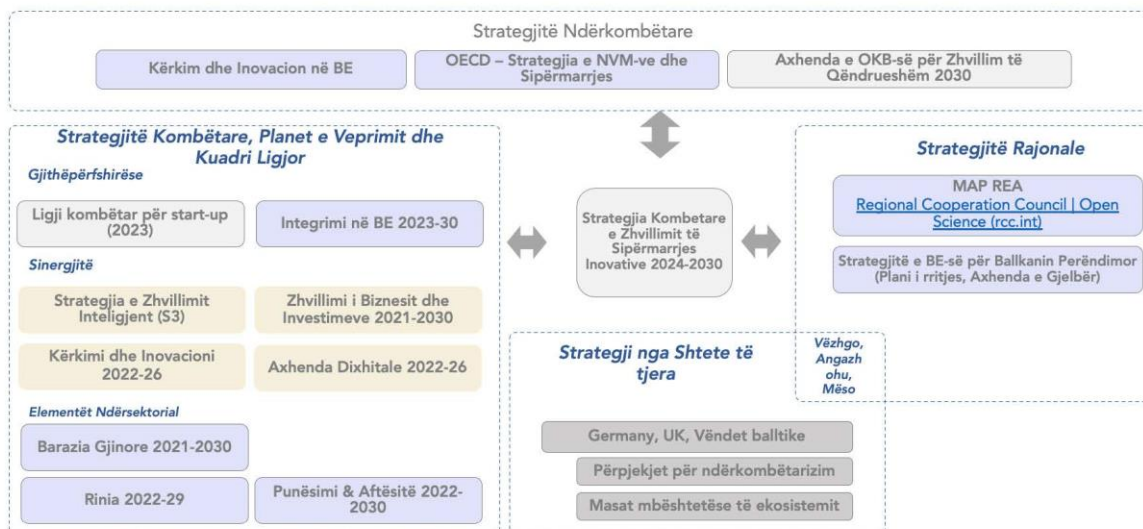

Figura 1 Ndërlidhja e Strategjisë Kombëtare e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative me elementët e kuadrit strategjik dhe ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar

Vlerat e përbashkëta të ekosistemeve sipërmarrëse

Krijimi i vlerave të përbashkëta paraqet një strategji të rëndësishme diferencimi për ekosistemin sipërmarrës Shqiptar. Në kontekstin ku bashkëpunimi midis aktorëve të ekosistemit në nivele mikro, të mesëm dhe makro është kritik për efikasitetin e ekosistemit, krijimi i strategjive të vlerave të përbashkëta të ekosistemit redukton ndikimet negative dhe konfliktet midis aktorëve, ndërkohë që rrit performancën e tyre financiare, sociale dhe mjedisore. Kjo strategji do të zbulojë vlerat e përbashkëta ndërmjet aktorëve përkatës të ekosistemit dhe do t'i paraqesë ato në fazën përfundimtare.

Misioni dhe Vizioni i Ekosistemit Sipërmarrës

Strategjia Shqiptare e Sipërmarrjes synon të caktojë një mision që drejton ekosistemin sipërmarrës dhe drejton inovacionin për të zgjidhur çështjet më urgjente brenda kufijve kombëtar dhe në nivel global. Një mision kombëtar është një mjet i fuqishëm për të lidhur përpjekjet dhe burimet rreth një qëllimi me interes sipëror për popullatën. Kështu, një mision mund të fokusojë kërkimin, inovacionin dhe investimet rreth problemeve kritike shoqërore duke krijuar rritje ekonomike, punësim dhe efekte anësore pozitive në sektorë të ndryshëm të prodhimit.

Shteti është përgjegjës për nxitjen e inovacionit, veçanërisht në fushat strategjike në planin afatgjatë. Shteti mund dhe duhet të luajë këtë rol thelbësor pasi nuk orientohet nga kritere investimi afatshkurtra, gjë që e lejon atë të jetë më i guximshëm se sektori privat. Nga këndvështrimi i kësaj Strategjie, shteti shqiptar duhet të udhëheqë investimet në infrastrukturën e inovacionit.

Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative është një mision kombëtar që synon t'i përgjigjet vizionit të Shqipërisë si një ekonomi sipërmarrëse, e qëndrueshme dhe krijuese bazuar në inovacion, bashkëpunim proaktiv dhe besim.

Misioni i ekosistemit sipërmarrës është **ritja e konkurrueshmërisë ekonomike të Shqipërisë nëpërmjet inovacionit duke ofruar masa të synuara për të zhvilluar një ekosistem të begatë sipërmarrës që inkurajon sipërmarrësit dhe investitorët nëpërmjet shërbimeve dhe politikave proaktive.**

Në vitin 2030, Shqipëria do të ketë një ekosistem sipërmarrës të njohur globalisht dhe do të jetë një magnet për investime. Sipërmarrësit shqiptarë do të kenë akses në kapitalin e nevojshëm për të zhvilluar projektet e tyre; ata do të udhëhiqen nga njohuritë e sipërmarrësve të tjerë me biznese të suksesshme dhe do të mbështeten nga një rrjet shërbimesh publike dhe programe asistence që do t'ua lehtësojnë rrugën. Ekosistemi shqiptar shquhet për cilësinë e produkteve dhe shërbimeve që krijon.

Shqipëria 2030 është një vend për talente. Shqiptarët dhe sipërmarrësit nga të gjitha anët e globit kanë zgjedhur Shqipërinë si një vend për të nisur idetë e tyre, për të parë projektet e tyre të rriten dhe për të zgjeruar operacionet e tyre ndërkombëtare. Është një vend ku profesionistët e nivelit të lartë mund të mendojnë në kontekst më të gjerë dhe të ndërtojnë projekte revolucionare duke kaluar përtej kufijve ekzistues në sektorët e tyre.

Shqipëria 2030 është një vend që promovon aftësinë për rritje të kompanive të saj. Çdokush me një ide dhe talent të madh mund ta bëjë këtë, duke patur akses në infrastrukturën e nevojshme për t'u rritur dhe zhvilluar. Kompanitë kanë një udhërrëfyes që u lejon atyre të zgjerohen dhe të ndërkombëtarizohen.

Ekosistemi shqiptar i sipërmarrjes 2030 mbështetet nga institucione të krijuara bazuar në politikat afatgjata që mbështesin grupe të ndryshme sipërmarrësish.

Në vitin 2030, Shqipëria është një nga vendet lider në Europë në inovacion. Kjo arritje është për shkak të mbështetjes së sipërmarrjes novatore, akademisë dhe sektorit të biznesit, nga startup-et tek kompanitë e mëdha të ekonomisë sonë në sektorët kryesorë nxitës: Turizëm, Energji, TIK, Prodhim, Agrobiznes dhe BPO.

Në vitin 2030, zonat rurale Shqiptare ofrojnë oportunitete ekonomike për të gjithë. Rajonet e Shqipërisë kanë mjetet për të krijuar mundësi ekonomike novatore, që përfitojnë nga burimet e një rajoni, ruajnë talentet lokale dhe tërheqin talente nga komunitete dhe madje vende të tjera.

Ky dokument do të tregojë rrugën e qartë dhe angazhimin e qeverisë së Shqipërisë për ta vendosur vendin tonë në krye të teknologjisë globale dhe në krye të njohurive të reja përmes vullnit të krijuar nga sipërmarrja inovative.

Të kuptuarit e ekosistemit të sipërmarrjes

Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative kërkon mobilizimin e aktorëve të ndryshëm në nivel kombëtar, rajonal dhe kombëtar, publik dhe privat, si dhe pjesëmarrjen e përkushtuar të të gjitha ndërmarrjeve publike dhe përfshirjen e niveleve të ndryshme administrative në të gjithë territorin kombëtar.

Perspektiva e Inovacionit

Sipërmarrësit, veçanërisht ata në bizneset e vogla dhe ato fillestare, përjetojnë tensionin e natyrshëm që lind nga varësia nga partnerë të jashtëm për të plotësuar përpjekjet e brendshme për inovacion, ndërkohë që kanë burime të pamjaftueshme për të mbikëqyrur procese të tilla të inovacionit. Duke marrë parasysh rëndësinë e përpjekjeve të koordinuara që përfshijnë aktorë të shumtë, kjo Strategji trajton sfidat e inovacionit nga këndvështrimi i bizneseve startup dhe SME-ve inovatore në nivel ekosistemi të biznesit. Kjo Strategji parashikon vendosjen e menaxhimit të ekosistemit sipërmarrës që nxit praktikën e inovacionit të hapur, me fjalë të tjera, do të krijojë proceset e inovacionit të hapur të menaxhuara nga Ministri përgjegjës për sipërmarrjen dhe Agjencia Startup Albania, për të formuar rrjete aktorësh përkatës që njohin praktikën më të mira. Qasja do të hartohet për të ndikuar në mentalitetin dhe kulturën sektoriale. Një ndikim i tillë social ka nevojë për planifikim të kujdesshëm dhe nënkupton angazhim në të gjitha nivelet e ekosistemit.

Prandaj, prezantimi i praktikave të inovacionit, nënkupton ndryshimin dhe menaxhimin e mendësisë dhe kulturës sektoriale, si dhe ndërhyrjen që përfshin krijimin e infrastrukturës që mbështet praktikën e inovacionit të cilat përfshijnë shkëmbimin e informacionit dhe njohurive ndërmjet aktorëve, ndërsa infrastruktura e inovacionit ofron kanalet e nevojshme për një ndërveprim të tillë. Të aplikuara së bashku, ato synojnë të ndryshojnë kulturën dhe mentalitetin sektorial. Më pas, një përshkrim i qasjes së palëve të interesuara në shumë nivele do të ndihmojë në kuptimin e marrëdhënies së aktorëve të ekosistemit në kontekstin e inovacionit të hapur.

Perspektiva e aktorëve

Kjo Strategji mbështetet në një qasje me shumë nivele ndaj inovacionit, e cila përfshin perspektiva të **nivelit mikro, të mesme dhe makro**¹. Niveli mikro përfshin firma dhe organizata individuale. Rrjetet dhe bashkëpunimet e kompanive, duke përfshirë partneritetet dhe bashkëpunimin ndër-organizativ, përfshihen në nivelin e mesëm². Së fundmi, niveli makro përfshin faktorë socialë dhe mjedisorë si qeveria dhe politikën (Figura 2). Garcia et al. (2019) argumentojnë se të tre nivelet duhet të merren parasysh për risitë që përfshihen në kategorinë eko.

Grupet e interesit të nivelit makro janë shumë të rëndësishëm dhe ndikojnë në kompanitë startup dhe ekosistemin sipërmarrës. Sektori publik është një nga aktorët kryesorë në shoqëri kur bëhet fjalë për çështjet social-ekonomike. Në nivelin makro, politikën publike dhe mbështetja politike janë faktorë të rëndësishëm mundësues për industrinë e përgjithshme dhe ekosistemin sipërmarrës. Sa i përket mbështetjes kombëtare, niveli makro është vendi ku aktorët qeveritarë mund të kontribuojnë më shumë. Politika publike luan një rol vendimtar në vendosjen e shinave për të gjitha zhvillimet. Mjedi social-ekonomik që qeveria mund të sigurojë, afëkton potencialin e çdo ndërmarrje. Infrastruktura e

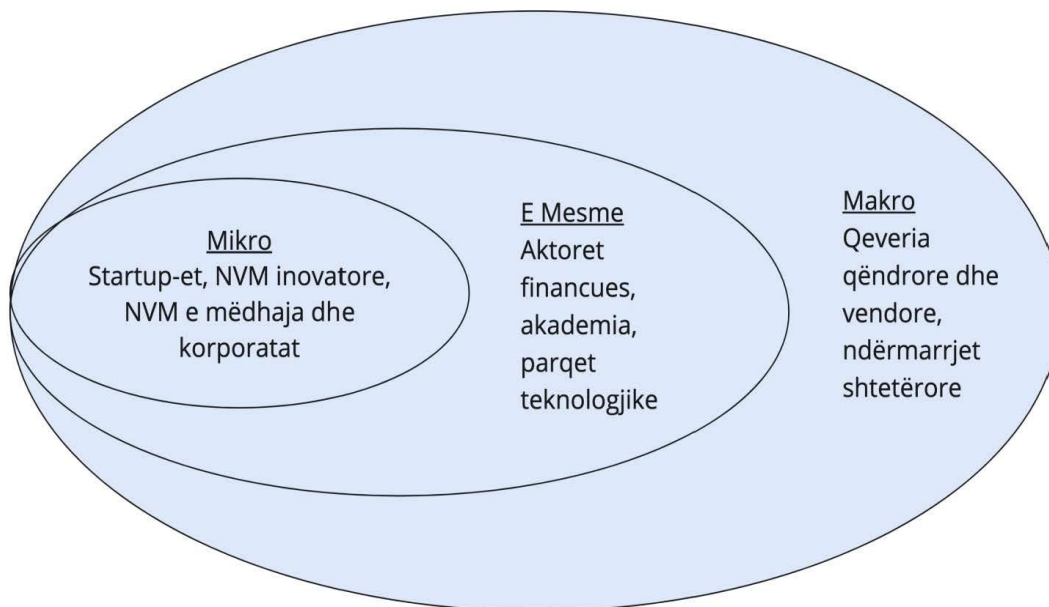
¹Leviäkangas, P. dhe Öörni, R. (2020), "Nga modelet e biznesit të rrjetet e vlerës dhe ekosistemet e biznesit - çfarë do të thotë për ekonominë dhe qeverisjen e sistemit të transportit?", Utilities Policy, Vol. 64, f. 101046.

²Garcia, R., Égger, K. dhe Hermann, R. (2019), "Sfidat e krijimit dhe kapjes së vlerës në eko-inovacionin e hapur: dëshmi nga industria detare në Danimarkë", Journal of Cleaner Production, Vol. 220, fq 642-654.

duhur, një mjedis i përshtatshëm ligjor dhe mbështetja financiare janë vetëm disa elementë që qeveria mund të realizojë.

Për vazhdimin e qëndrueshëm të këtij projekti, është thelbësore të promovohet një qasje efikase dhe efektive për startup-et me aktorë të ndryshëm që mund të ndikojnë në politikat publike. Prerogativat e politikave publike mund të ndryshohen lehtësisht me vullnetin publik dhe politik. Dy nëngrupe që i përkasin këtij niveli janë organet e qeverisjes qendrore dhe vendore. Organet e qeverisë qendrore janë të rëndësishme për formimin e mbështetjes operationale dhe strategjive qeveritare për startup-et shqiptare. Kjo është e vërtetë për nivelet kombëtare, rajonale dhe lokale. Agjensitë qeveritare dhe misionet diplomatike janë të rëndësishme për promovimin, financimin, zbulimin e tregut dhe informacionin mbi mundësitë e eksportit.

Niveli i mesëm përbëhet nga universitetet, institutet, rrjetet financiare dhe shoqatat profesionale. Kompleksiteti dhe konkurrueshmëria e bizneseve startup kërkojnë aftësi dhe zhvillim të vazhdueshëm profesional për ata që punojnë në këtë industri. Kjo është për shkak se industria kërkon rritje të vazhdueshme dhe përvetësim njohurish për t'u përshtatur me dinamikën gjithnjë në ndryshim të tregut. Nevoja për të zhvilluar kapacitetet e bizneseve startup kërkon shumë aftësi, duke filluar nga njohuritë për zhvillimin e produkteve të reja dhe aftësitë kompjuterike dhe dixhitale deri te aftësitë e lidhura me industrinë dhe teknologjinë, si p.sh. përdorimi i teknologjive të reja. Ndërmarrjet startup duhet të jenë në krye të zhvillimeve të reja për të siguruar pozicionin e tyre. Kombinimi i kreativitetit dhe inovacionit për të plotësuar të menduarit sipërmarrës do të sigurojë qëndrueshmërinë e tyre. Për më tepër, zhvillimi i aftësive sipërmarrëse dhe përdorimi i njohurive dhe kulturës së lindur si bazë për inovacion do të lejojë që bizneset fillestare të lulëzojnë.

Figura 2 Ekosistemi i start-up-eve në Shqipëri dhe aktorët e tij

Palët e interesuara nga niveli mikro janë bizneset startup, NVM-të dhe ndërmarrjet që po zhvillojnë produkte/shërbime/eksperienca të reja dhe inovative. Roli i agentëve në ekosistemin e sipërmarrjes është thelbësor për shkak të nevojës për të lidhur ekonominë me tregun dhe për shkak se ata mund të lehtësojnë pikat hyrëse dhe marketingun për outputet standarde dhe inovative të bizneseve startup. Për këtë arsye, është thelbësore të përfshihen të gjithë aktorët e mikroekosistemit në aktivitetet e ardhshme të zhvillimit. Meqenëse niveli mikro përfshin një gamë të gjerë aktorësh të madhësive dhe moshave të ndryshme, në këtë Strategji, do të fokusohemi veçanërisht në tre lloje organizatash: startup-et, scale-up-et dhe sipërmarrjet me rritje të lartë:

- **Një startup** kuptohet si një kompani në një fazë të hershme zhvillimi që e bazon biznesin dhe aktivitetin e saj në teknologji për t'u rritur shpejt. Në fazat e tyre të hershme, startup-et janë me risk për shkak të nivelit të lartë të kërkimit në lidhje me produktet, shërbimet dhe proceset e tyre dhe për shkak se ato sjellin një devijim nga modelet tradicionale të biznesit. Megjithatë, kjo do të thotë gjithashtu se nëse janë të suksesshme, startup-et janë kompanitë që gjenerojnë produktivitet më të lartë në një kohë më të shkurtër. Për më tepër, sipërmarrja inovative ka gjithashtu efekte të jashtme pozitive në kompanitë e tjera dhe shoqërinë në tërësi duke promovuar inovacionin, transformimin e industrive tradicionale dhe reduktimin e papunësisë.
- **Scaleup-et**, sipas Start-up Europe Partnership, janë biznese fillestare që kanë lënë fazën e mbijetesës dhe kanë arritur një fazë zhvillimi dhe rritjeje në përputhje me parashikimet e ligjit nr. 25/2022 “Për mbështetjen dhe zhvillimin e startup-eve”. Kjo fazë karakterizohet nga zbatimi i modelit të tyre të biznesit dhe vijimi i rritjes së qëndrueshme, të vazhdueshme, përsa i përket aksesit në treg, të ardhurave, numrit të punonjësve, krijimit të vlerës për klientët dhe kërkimit të partneritetit me kompanitë e themeluara. Ata shtojnë se, si me çdo kompani me kapital të konsiderueshëm, qëllimi i një rritjeje do të jetë gjithashtu krijimi i fitimeve për investitorët e saj, qoftë përmes blerjes (daljes) ose nxjerrjes në treg të aksioneve (oferta publike fillestare ose IPO).
- **Ndërmarrjet me rritje të lartë**, janë të gjitha kompanitë me një normë rritjeje vjetore më të madhe se 20% të qëndrueshme për tre vjet dhe 10 ose më shumë punonjës. Ato janë kompani të reja, të vogla dhe të mesme që arrijnë normë të lartë rritjeje, ndonjëherë duke dyfishuar ose trefishuar madhësinë e tyre në një ose dy vjet. Për këto kompani, me fillimin e analizës së performancës së tyre, rritja matet në bazë të numrit të punonjësve dhe qarkullimit.

Ministri përgjegjës për sipërmarrjen dhe agjencia shtetërore për mbështetjen dhe zhvillimin e startup-eve dhe lehtësuesve, Startup Albania, do të jenë aktorët kryesorë në qeverisjen e ekosistemit. Megjithatë, objekti i kësaj Strategjie është zgjeruar për të përfshirë sa më shumë aktorë të jetë e mundur. Prandaj, ai është i hapur për komunitetet autonome, qeveritë lokale, akademinë, sipërmarrësit, komunitetin e

biznesit, themeluesit dhe investitorët, përshpejtuesit, inkubatorët dhe ndërtuesit e sipërmarrjeve, lehtësuesit, fondacionet, shoqatat, qytetarët dhe shoqërinë civile.

Krahas pamjes shumështrësore të palëve të interesuara dhe ndërveprimit të tyre, kjo Strategji kalon përtej Heliksit të Trefishtë ³ dhe e paraqet atë si Pentagramin e Bashkëpunëtorëve (Figura 3), me aktorët e nivelit të mesëm që veprojnë si element "ngjitës" dhe lidhës për të gjithë aktorët e tjerë përkatës. Siç përshkruhet në paragrafin e mësipërm, niveli i mesëm është thelbësor për ruajtjen e lidhjeve në rrjetin e aktorëve dhe zbatimin e politikave. Niveli i mesëm i ekosistemit të startup-eve shqiptar është i pazhvilluar dhe kërkon përpjekje të konsiderueshme nga aktorët e shtresës makro.

Kjo përpjekje nis nga qeveria qendrore. Në një periudhë afatmesme dhe afatgjatë, ajo përfshin qeveritë vendore, si qytetet dhe bashkitë, për të zhvilluar infrastrukturën institucionale duke nxitur inovacionin dhe lidhjet ndërmjet aktorëve. Këto lidhje mbahen përmes infrastrukturës së inovacionit, për të ekzekutuar dhe praktikuar politika që përfshijnë qendrat kërkimore, parqet e teknologjisë, qendrat e transformimit, ofruesit e mjediseve dhe laboratorët e testimeve.

---

³ Leydesdorff, L., & Etzkowitz, H. (1998). Spiralja e trefishtë si një model për studimet e inovacionit. *Shkenca dhe politika publike*, 25 (3), 195-203.

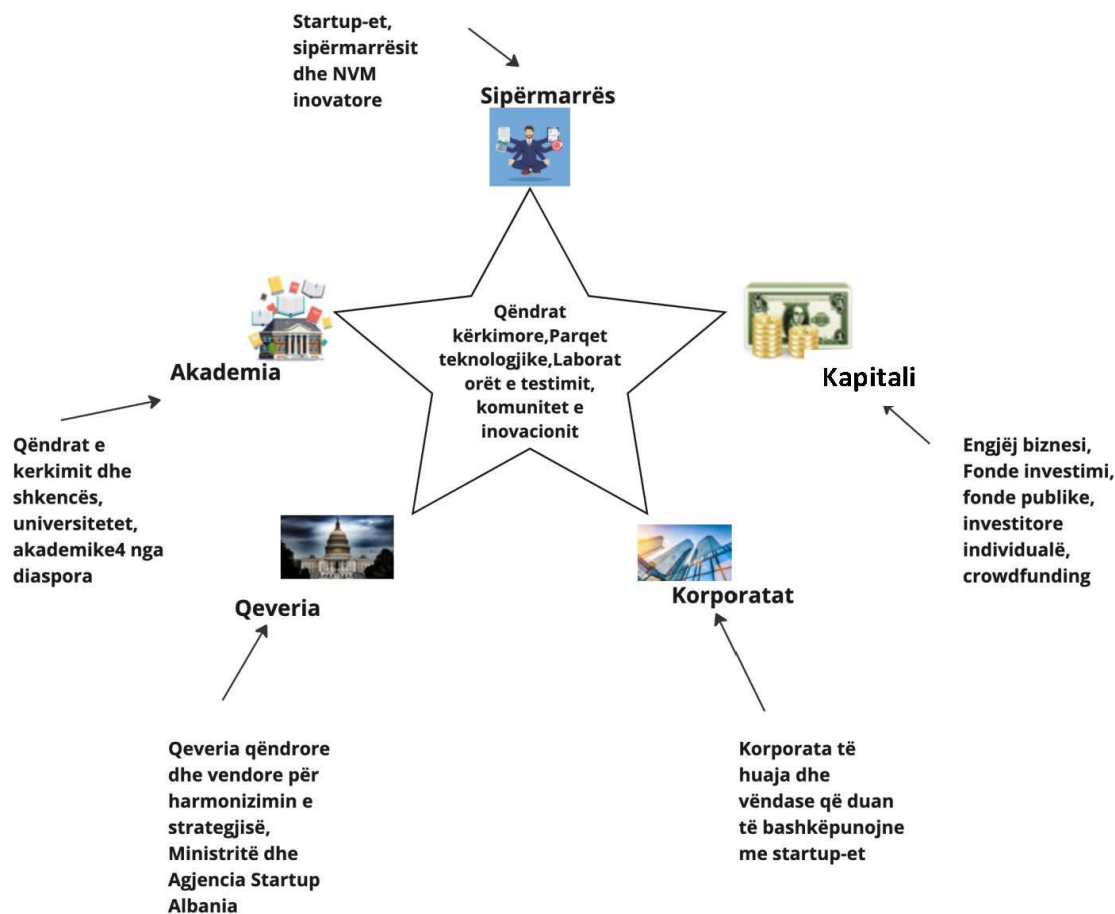

Figura 2 Struktura pentagramit të ekosistemit të sipërmarrjes shqiptare

Burime të rëndësishme të njohurive dhe burime të rëndësishme të investitorëve individualë janë akademikët individualë dhe investitorët individualë nga diaspora. Prandaj, kjo strategji do të fokusohet në potencialin e diasporës në forcimin e ekosistemit sipërmarrës Shqiptar.

Pas përshkrimit të natyrës së ekosistemit sipërmarrës dhe aktorëve të tij, paragrafi në vijim do të shpjegojë qëllimin e Strategjisë dhe do të prezantojë tre shtyllat përkatëse për zhvillimin e ekosistemit.

Elementet e ekosistemit sipërmarrës

Pas përshkrimit të aktorëve, kjo Strategji identifikon elementet përkatës për zhvillimin e Ekosistemit Sipërmarrës (Figura 3).

Kultura e një ekosistemi është thelbësore pasi shërben si agjent lidhës. Është e rëndësishme të kemi një kulturë që pranon risqet e kalkuluara në mënyrë të arsyeshme dhe i sheh gabimet si mundësi nxënieje. Një kulturë inovative stimulon kreativitetin dhe eksperimentimin dhe sfidon mendësinë tradicionale. Ndiemon gjithashtu në kultivimin e një mentaliteti inovativ. Ambicia, vendosmëria dhe vullneti për të pasur sukses promovohen dhe ilustrohen gjithashtu në një kulturë inovative. Kapaciteti për të

komunikuar histori suksesi nga palët e interesuara të ekosistemit të inovacionit paraqet një aspekt themelor të kulturës. Vënia në dukje e arritjeve në të gjithë ekosistemin dhe diskutimi i gabimeve dhe mësimave të nxjerra prej tyre janë thelbësore sepse suksesi ushqen suksesin.

Përfaqësimi i ekosistemit kontribuon në krijimin e mbështetjes për aktivitetet inovative të ekosistemit dhe transformimin dixhital. Kjo nxit një rritje të fuqisë negociuese të aktorëve të ekosistemit me sektorin dhe qeveritë lokale, rajonale dhe kombëtare dhe rrit përfaqësimin në nivelin e ligjërjes, diplomacisë ekonomike dhe strategjive industriale/sipërmarrëse.

Rrjedhimisht, nëse mbështetja për ekosistemin nga nivelet lokale dhe kombëtare është e mirë, kjo kontribuon në një rritje të prodhimit të produkteve të reja dhe inovacionit, duke nxitur më tej bizneset fillestare dhe aksesin e SME-ve në tregjet e zhvilluara.

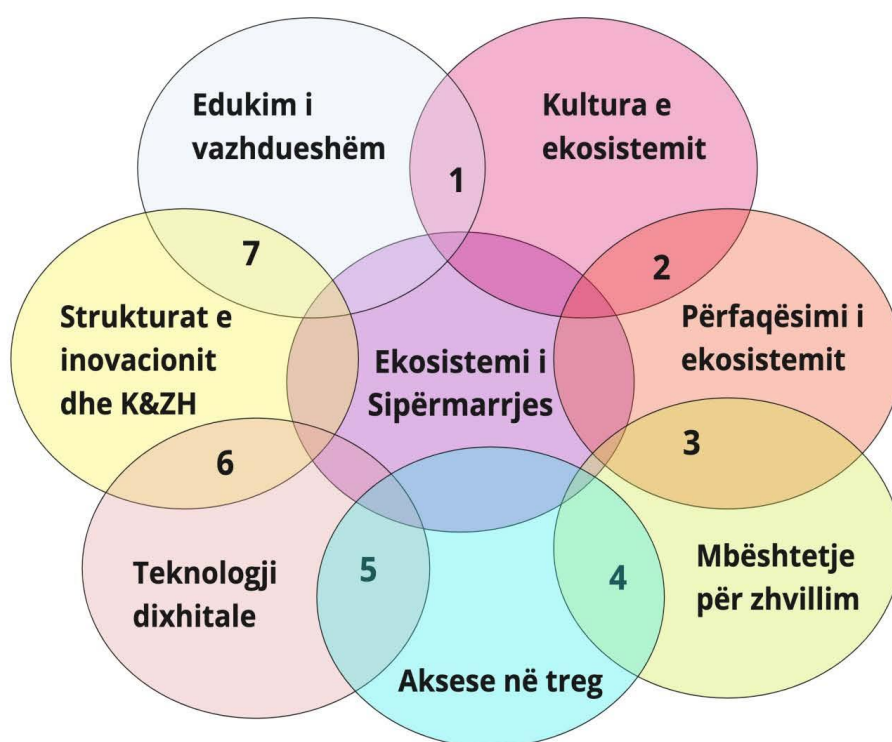

Figura 4 Elementë të rëndësishme për zhvillimin e Ekosistemit Sipërmarrës

Krahas mbështetjes për zhvillim, aksesin në teknologjitë dixhitale përkatëse mundëson zhvillimin e produkteve konkurruese. Produkte ose shërbime të tilla përmbajnë një vlerë të shtuar më të lartë dhe hyjnë më lehtë në tregjet e zhvilluara. Gjithashtu, teknologjitë paraqesin një shtytës të rëndësishëm për aftësinë rritëse të SME-ve. Me fjalë të tjera, aplikimi i teknologjive të reja mund të ndihmojë NVM të rriten shpejt.

Infrastruktura e zhvilluar mirë e inovacionit të hapur dhe R&D-së mundëson teknologji dixhitale dhe të tjera që janë të dobishme për zhvillimin e sipërmarrjes dhe ofron njohuri për sistemin arsimor. Sistemi arsimor transferon njohuritë e reja tek sipërmarrësit, duke u mundësuar atyre t'i shndërrojnë ato në njohuri dhe aplikime ekonomike.

Ekosistemi i sipërmarrjes integron këto elemente për t'i shërbyer zhvillimit të sipërmarrjes, e cila është veçanërisht e përqendruar në bizneset fillestare dhe NVM. Ekosistemi i sipërmarrjes mundëson inovacion dhe komunikim të hapur midis aktorëve të ndërruar, duke mbështetur drejtpërdrejt ose tërthorazi rritjen e tyre.

Shtyllat e Strategjisë së Sipërmarrjes

Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative e mbështet ekosistemin e sipërmarrjes deri në vitin 2030, duke krijuar dhe udhëhequr një model të ri ekonomik të sipërmarrjes novatore që do të ketë efekte të qëndrueshme në objektivat tona të përbashkëta. Strategjia do të stimulojë rritjen e ekosistemit startup dhe do të gjenerojë qarqe të virtyshme brenda ekosistemit dhe sektorëve ekonomikë nxitës të vendit. Si rezultat i stimulimit të rritjes krijuese, kjo do të rrisë produktivitetin ekonomik dhe do të sigurojë vende pune me cilësi të lartë për sa më shumë njerëz që të jetë e mundur. Me pak fjalë, kjo Strategji hedh themelet për ndryshimin e krijimit të vlerave kombëtare të Shqipërisë siç e njohim sot.

Strategjia bazohet në tre shtylla:

1. **Ekosistem Sipërmarrës Inovativ**
2. **Sektorët Strategjik**
3. **Zhvillimi Gjithëpërfshirës**

Ekosistem Sipërmarrës Inovativ

Aktualisht, sipërmarrja inovative përfaqëson një sektor të vogël të ekonomisë, por ka potencial për të gjeneruar fitime të mëdha dhe punësim cilësor. Sipas OECD-së, 4-6% e kompanive me rritje të lartë prodhojnë mes gjysmës dhe tre të katërtat e vendeve të punës neto në vendet e zhvilluara.

Për sa i përket sipërmarrjes inovative, ne kemi vendosur të ofrojmë kuadrin më të mirë të mundshëm për këtë sektor përmes zhvillimit të një ekosistemi të fortë sipërmarrës të hapur të inovacionit.

Kështu, ajo zë një vend qendror në një plan model që kërkon të gjenerojë vlerë brenda sektorëve tanë kryesorë ekonomikë. Këta sektorë përfaqësojnë pikat kryesore të forta ekonomike të vendit, por gjithashtu mund të nxisin zhvillimin e nën-sektorëve të rinj.

Infrastruktura e inovacionit: një kuadër organizativ për të mundësuar shkëmbimin e njohurive midis aktorëve të ekosistemit. Ai përfshin kapacitetet e R&D&I dhe zgjeron rrjetin e aktorëve kombëtarë në nivel rajonal dhe global. Kjo u mundëson aktorëve kombëtarë të ekosistemit të përthithin njohuri të reja, ti transformojnë ato në njohuri ekonomike dhe të zhvillojnë dhe prezantojnë produktet e tyre në nivel rajonal dhe global, duke e kthyer Shqipërinë në një **ekonomi të dijes**.

Dimensioni i Talentit: Kompeticioni ndërkombëtar i talentëve fokusohet në zhvillimin, tërheqjen dhe mbajtjen e sipërmarrësve më të mirë. Për ta bërë Shqipërinë një komb sipërmarrës, ne duhet ta kthejmë vendin tonë në një magnet talentesh, të aktivizojmë talentin akademik, të forcojmë profesionistët ekzistues dhe të tërheqim në Shqipëri, sipërmarrës nga diaspora dhe të huaj.

Dimensioni i Investimit: Kjo Strategji synon të përshpejtojë ciklin e investimeve në Shqipëri. Qëllimi i saj është të rrisë aftësitë investuese paralelisht me rritjen e kompanive shqiptare, në mënyrë që ato të krijojnë dhe ruajnë bazën e tyre operative në Shqipëri gjatë gjithë ciklit të tyre të rritjes.

Dimensioni i Zgjerimit dhe Ndërkombëtarizimit: Rritja e vogël e kompanive shqiptare ndikon në potencialin e mbijetesës së këtyre kompanive dhe fuqinë e ekonomisë së vendit. Në sektorin e sipërmarrjes inovative, kompanitë zhvillohen përmes **fazave të Ideimit, Vlefshmërisë dhe Zgjerimit**.

Nëse Shqipëria do të ofrojë mbështetje të vazhdueshme për bizneset fillestare gjatë gjithë rrugëtimit të tyre, ajo do të jetë në gjendje të mbajë dhe të rrisë numrin në rritje të kompanive, të cilat, në vend që të zhduken ose të mbeten të vogla, do të zhvillohen duke u mbështetur në një mjedis biznesi që ushqen rritjen. Duke mbështetur udhëtimin e tyre nga fillimi në rritje, këto kompani bëhen kampionë të mëdhenj të krijimit të vendeve të punës për njerëzit tanë në të ardhmen.

Sektorët Strategjikë (S3)

Një ekosistem inovativ i sipërmarrjes do të influencojë pozitivisht aktorët e tij së bashku me sektorët nxitës në vend. Strategjia mbështetet në sektorët prioritarë të ekonomisë shqiptare të përcaktuar në Strategjinë e Specializimit Inteligjent (S3), në ato sektorë në të cilët është më e pozicionuar për të konkurruar në nivel global dhe në ata ku ndikimi i inovacionit mund të sjellë përfitime më të mëdha për ekonominë dhe shoqërinë.

Këta sektorë kombinojnë kompetencat e nevojshme, duke u mundësuar aktorëve të ekosistemeve që t'u përgjigjen sfidave globale, të testojnë produkte të reja dhe të gjenerojnë mundësi për zhvillim tregu të ri, kompani dhe njerëz. Më e rëndësishmja, sektorët nxitës përfaqësojnë gjithashtu një mundësi për bizneset shqiptare për të zhvilluar nën-sektorë të rinj të industrisë, duke shpërndarë burime dhe duke investuar në potencialin e rritjes nëpërmjet shpikjeve dhe teknologjive të reja të ardhshme.

Gjashtë sektorët strategjik prioritarë janë:

- Agrobiznesi
- Energjia
- Turizmi
- TIK-u
- Prodhimi
- Business Process Outsourcing (BPO)

Sektorë dhe sisteme ekonomike shtesë me potencial për zhvillim janë:

- Ekonomia Blu
- Ushqimi i shëndetshëm
- Energjia e Rinovueshme
- BPO-ja e zgjeruar

Zhvillimi Gjithëpërfshirës

Shtylla horizontale synon vendosjen e barazisë sociale në ekosistemin e sipërmarrjes. Si i tillë, ai do të krijojë mundësinë për shtresa të ndryshme shoqërore për të marrë pjesë në zhvillimin ekonomik të vendit, për të përfituar nga mbështetja e qeverisë dhe për të inkurajuar transformimin në komunitete dhe vendndodhje të ndryshme.

- **Sipërmarrja e grave:** një hendek i krijuar ku ka një ndryshim midis raportit të burrave dhe grave në çdo kategori të caktuar.
- **Zhvillimi Rajonal:** një pikë fokusimi i pabarazisë së krijuar nga vendi i origjinës ose vendbanimi i njerëzve.
- **Përfshirja e brezave** i referohet pabarazisë në moshë. Kjo është përgjithësisht më e theksuar tek të moshuarit, por prek edhe të rinjtë.

Ky model sipas shtyllave me tre nivele të ndërlidhura do të ndihmojë në krijimin e më shumë bizneseve, më shumë produktivitet, më shumë vende pune dhe më të mira dhe rritje ekonomike më të barabartë dhe të qëndrueshme. Prandaj, **kjo Strategji shkon përtej çdo sektori dhe përfshin një mision të vërtetë kombëtar që promovon ide të reja të rëndësishme për kulturën inovative dhe krijon mjedisin për zhvillimin e startup-eve dhe ndërkombëtarizimin e tyre.**

Situata dhe diagnoza

Objektivat strategjike

Strategjia Shqiptare e Sipërmarrjes është hartuar si një përpjekje kombëtare për të krijuar një kuadër të ri ekonomik të bazuar në sipërmarrjen inovative brenda industrive kryesore. Ne synojmë të përdorim inovacionin si një katalizator për ndryshimet sociale dhe ekonomike. Ky plan është hartuar për katër qëllime, siç e pamë në hyrje: Infrastruktura e inovacionit të hapur, Talenti, Investimi dhe Aftësia për Rritje. Do të krijohen tregues për të matur progresin drejt këtyre katër objektivave nëpërmjet modelit të qeverisjes së Strategjisë së Sipërmarrjes në Shqipëri. Gjithashtu, Strategjia do të hapë rrugën drejt vendosjes së menaxhimit efektiv dhe efikas të qeverisjes përmes infrastrukturës së inovacionit të hapur.

Infrastruktura e Inovacionit | fizike dhe virtuale

Infrastruktura e inovacionit të hapur përfshin qasje institucionale dhe joinstitucionale për të nxitur rrjedhën e njohurive në të gjithë ekosistemin. Kjo do të ndihmojë në transformimin e Shqipërisë në një shoqëri të bazuar në dije, duke ndikuar në ekosistemin e sipërmarrjes për të shtuar vlerën duke bashkëpunuar me aktorë nga të gjitha shtresat.

Sektori publik është përgjegjës për formulimin e politikave të përshtatura për veçoritë dhe funksionet unike të inovacionit dhe sipërmarrjes. Ai duhet të sigurojë që rregulloret të përshtaten me mjedisin në të cilin zhvillohen iniciativa të tilla, duke hequr pengesat që mund të kufizojnë rritjen e tyre. Por duhet të jetë gjithashtu proaktiv në promovimin e këtyre lloj iniciativave. Në analizimin e kuadrit rregullator, është e qartë se zhvillimi i politikave në mbështetje të sipërmarrjes ka qenë shumë aktiv vitet e fundit – në nivel lokal, rajonal, shtetëror dhe europian – dhe ka qenë në fokus tek të gjitha qeveritë.

Përmirësimi, konsolidimi dhe zhvillimi i vazhdueshëm i agjencisë Startup Albania do të ndihmojë në zbatimin e masave, koordinimin e aktorëve, promovimin e ekosistemit tek aktorët e jashtëm, mbështetjen e startup-eve dhe krijimin e mjedisit të nevojshëm për zhvillimin e nxitësve për rritjen e investimeve.

Gjatë vitit 2022, qeveria miratoi Ligjin për Startup-et dhe lehtësuesit, duke ofruar një kuadër ligjor për sipërmarrësit, bizneset startup, nomadët dixhital dhe organizatat mbështetëse të ekosistemit. Ligji parashikon disa masa që mbështesin zhvillimin dhe rritjen e startup-eve në Shqipëri dhe heq barrierat për nomadët dixhital për t'u vendosur dhe punuar në qytetet tona. Ndërkohë që ekziston konteksti ligjor, Strategjia e Zhvillimit të Sipërmarrjes Inovative do të sigurojë kuadrin e punës për aktorët e ekosistemit, duke përfshirë aktorët e brendshëm dhe të jashtëm, për të arritur objektivat tona të përgjithshme. Përmirësimi, konsolidimi dhe zhvillimi i vazhdueshëm i Agjencisë Startup Albania do të ndihmojë në zbatimin e masave, koordinimin e aktorëve, promovimin e ekosistemit tek aktorët e jashtëm, mbështetjen e bizneseve startup dhe krijimin e mjedisit të

nevojshëm për zhvillimin e nxitësve për rritjen e investimeve në sipërmarrjen inovative. Ai synon të zhvillojë masa të standardizuara për programet e asistencës teknike, të krijojë mundësi për aktorët e ekosistemeve që të përfshihen dhe të koordinojnë ndihmën ndërkombëtare që synon startup-et dhe aktorët e ekosistemit si parqet teknologjike, inkubatorët, përshpejtuesit dhe ndërtuesit e sipërmarrjeve.

Institucionet do të krijojnë infrastrukturë fizike dhe virtuale për avancimin e aftësive dhe zhvillimin e komunitetit. Strategjia jonë parashikon zhvillimin e Qendrave Rajonale të Transformimit ku sipërmarrësit lokal mund të kenë akses në rrjetet ndërkombëtare dhe kombëtare të njohurive, shërbimet e specializuara, instrumentet dhe financimet përmes masave të vazhdueshme dhe të kualifikuara. Qendrat Rajonale të Transformimit do të pajisen për të ofruar shërbime profesionale për sipërmarrësit dhe bizneset fillestare, si dhe ambientet e bashkëpunimit dhe hapësirat e komunitetit ku mund të realizohen aktivitete, seminare dhe zhvillim aftësish. Objektet synojnë të përfshijnë asistencë këshillimore publike, private dhe ndërkombëtare, thirrje financimi dhe shërbime mentorimi gjatë gjithë vitit dhe brenda një kuadri të përcaktuar.

Qendrat Rajonale të Transformimit do t'u mundësojnë sipërmarrësve në lokalitet të aksesojnë rrjetet ndërkombëtare dhe kombëtare të njohurive, shërbimet e specializuara, mjetet dhe financimet përmes instrumenteve të vazhdueshme dhe të kualifikuara.

Në nivel kombëtar, ne po synojmë zhvillimin e parqeve teknologjike ku ofrohet inovacion dhe R&D, më shumë fonde të përthithura nga organizatat ndërkombëtare dhe lehtësime fiskale që ju ofrohen kompanive të cilat prodhojnë produkte dhe shërbime, krijojnë patenta dhe zhvillojnë teknologji inovative brenda kësaj infrastrukture. Parqet janë objekte me shumë qëllime që ofrojnë hapësirë dhe infrastrukturë moderne për komunitete të ndryshme.

Ata angazhojnë R&D+I-të, korporata, aktorë të biznesit ndërkombëtar dhe kompani potenciale të mëdha TIK që do të vendosen atje. Parqet ofrojnë biznese fillestare dhe lehtësira të zhvillimit të teknologjisë së nivelit të lartë dhe ndihmojnë në ofrimin e shërbimeve të specializuara si mbrojtja e pronësisë intelektuale dhe tregtia pa taksa. Ne synojmë të krijojmë platforma virtuale me kurrikulat dhe programet e nevojshme, në mënyrë që çdo qytetar, kudo që ndodhet në vend, të ketë akses në të njëjtat shërbime si ato në mjedisin fizik. Platformat do të synojnë faza të ndryshme të rritjes, do të përdoren për përmirësimin e aftësive dhe rikualifikimin dhe do të përfshijnë mjetet e nevojshme për t'u lidhur me themeluesit, mentorët dhe investitorët e tjerë. Avancimi dhe rritja e ofertës së shërbimeve publike dixhitale e vendos Shqipërinë në një pozicion unik, edhe krahasuar me vendet e BE-së, për të nxitur një infrastrukturë të qetë operationale që ndihmon bizneset fillestare dhe sipërmarrësit të arrijnë objektivat e tyre të biznesit.

Në kuadër të përpjekjeve globale për kalimin drejt një ekonomie të qëndrueshme dhe të dixhitalizuar, Shqipëria synon të mbështesë zhvillimin e sipërmarrjeve që përqendrohen në zgjidhje të gjelbra dhe dixhitale. Kjo përfshin nxitjen e startup-eve dhe inkubatorëve që operojnë në fushat e energjisë së rinovueshme, eficiencës së energjisë, teknologjive dixhitale dhe inteligjencës artificiale. Zhvillimi i ekonomisë së gjelbër dhe dixhitale përfaqëson një mundësi kyçe për Shqipërinë për të përshpejtuar rritjen ekonomike dhe modernizimin e saj, duke ndjekur shembullin e vendeve të tjera të suksesshme si Baltiku, Sllovenia dhe Kroacia. Në këto vende, teknologjitë dixhitale dhe zgjidhjet e qëndrueshme mjedisore kanë luajtur një rol thelbësor në rritjen e produktivitetit dhe tërheqjen e investimeve të huaja. Për shembull, në Estoni, ekonomia dixhitale përbën rreth 13% të PBB-së, ndërsa Sllovenia ka investuar 3% të PBB-së në hulumtime dhe zhvillim në teknologjitë e gjelbra, duke e pozicionuar veten si një lider në rajonin e Ballkanit në inovacion dhe qëndrueshmëri.

Krahasuar me vendet më të zhvilluara të Evropës Juglindore, si Kroacia, ku turizmi i qëndrueshëm dhe ekonomia e gjelbër kanë pasur një ndikim të madh në diversifikimin e burimeve ekonomike, Shqipëria ka një potencial të madh për të shfrytëzuar inovacionet dixhitale dhe të gjelbra për rritje afatgjatë. Përdorimi i teknologjive të pastra dhe dixhitale mund të ndihmojë në përmirësimin e infrastrukturës energjetike, të rrisë efikasitetin në sektorët strategjikë si bujqësia dhe turizmi, dhe të tërheqë më shumë investime nga donatorë ndërkombëtarë dhe Bashkimi Evropian. Përvoja e vendeve si Sllovenia dhe Kroacia tregon se përqafimi i agjendave të gjelbra dhe dixhitale jo vetëm që përmirëson cilësinë e jetës së qytetarëve, por gjithashtu rrit aftësinë konkurruese të vendit në tregjet globale.

Iniciativat për financimin dhe investimet, synojnë krijimin e një fondi të posaçëm për financimin e startup-eve që fokusohen në teknologjitë e gjelbra dhe dixhitale. Ky fond do të mbështetet nga buxheti i shtetit dhe Plani i Rritjes për Ballkanin Perëndimor. Gjithashtu, strategjia nxit investimet private në sektorët e gjelbër dhe dixhital përmes ndërtimit të incentivave për investitorët dhe korporatat.

Në anën e asistencës teknike, do të zhvillohen programe që ofrojnë mbështetje të dedikuar për startup-et dhe inkubatorët që punojnë në projekte që synojnë reduktimin e ndotjes dhe avancimin teknologjik. Për më tepër, do të krijohen platforma dixhitale për trajnimin e sipërmarrësve dhe për ndarjen e njohurive në fushat e teknologjive të reja dhe praktikave të qëndrueshme. Plani parashikon gjithashtu mbështetjen për krijimin e inkubatorëve të teknologjisë së gjelbër dhe dixhitale në disa rajone të Shqipërisë, si dhe ngritjen e qendrave të inovacionit në bashkëpunim me agjencitë e tjera shtetërore dhe institucionet akademike. Këto qendra do të fokusohen në zhvillimin e teknologjive të pastra dhe dixhitale, duke ofruar hapësira bashkëpunimi, mentorim dhe qasje në fonde për startup-et.

Talenti | zhvillimi, ruajtja dhe tërheqja

Talenti është çelësi i suksesit të ekosistemit kombëtar të sipërmarrjes. Sistemet ekonomike më dinamike të botës përballen me vështirësi në trajnimin, rekrutimin dhe ruajtjen e fuqisë punëtore të kualifikuar, si dhe në ruajtjen e motivimit të këtij kapitali njerëzor. Kompanitë, kombet dhe komunitetet shqetësohen për trajtimin e këtyre sfidave, sepse lufta për të tërhequr talentin më të madh është bërë globale. **Zhvillimi, përvetësimi dhe ruajtja** e talentit janë tre elementët nëpërmjet të cilëve kjo Strategji do t'i afrohet objektivit të talentit.

Sistemi ynë asimor po përballlet me sfida në fushat e konsolidimit të udhëzimeve akademike dhe profesionale për të reduktuar përqindjet dhe përmirësimin e aksesit për më shumë studentë në lëndët STEM, rritjen e ndërgjegjësimit për mundësitë e punësimit midis studentëve, ofrimin e alternativave arsimore për t'u dhënë studentëve përvojë pune dhe bashkëpunimin me kompanitë për të trajnuar profesionistët për tregun e punës.

Kjo Strategji do të inkurajojë më shumë pjesëmarrje në trajnimin e biznesit në jetën reale në shkollën e mesme dhe nivelet universitare, do të krijojë programe që synojnë trajnimin e hershëm të sipërmarrjes dhe adresojnë kulturën në mënyrë që studentët tanë ta shohin sipërmarrjen si një propozim të vlefshëm për karrierë. Ne do të krijojmë një

Ne do të krijojmë një program vjetor që do të ofrojë stimul për të rritur pjesëmarrjen dhe lidhur komunitetin e talenteve me nismat ndërkombëtare që mbështesin aktivizimin e themeluesve të rinj.

program vjetor që do të ofrojë stimul për të rritur pjesëmarrjen dhe për të lidhur komunitetin me nismat ndërkombëtare që mbështesin aktivizimin e themeluesve të rinj.

Ne do të stimulojmë investimet në talentet e R&D+I-së për të lehtësuar startup-et e shëndetshme të bazuara në njohuri dhe për të krijuar efekte të përhapura në sektorët ekonomik me rezultate pozitive për ekonominë e përgjithshme.

Një objektivi tjetër i talentëve janë studimet e doktoraturës. Megjithatë ato përfaqësojnë një pjesë të vogël të popullsisë, rritja e investimeve do të sigurojë një grup inovatorësh të mundshëm. Ne do të stimulojmë investimet në talentet e R&D+I-së për të lehtësuar startup-et e shëndetshme të bazuara në njohuri dhe për të krijuar efekte të përhapura në sektorët ekonomik me rezultate pozitive për ekonominë e përgjithshme. Për më tepër, shumë studime vërtetojnë se bizneset fillestare që fillojnë nga një bazë akademike janë më të qëndrueshme dhe marrin më shumë fonde përmes rrugëtimit

të tyre të rritjes.

Studime të shumta vërtetojnë se talentet dixhitale janë më të prirur të largohen nga vendi për të avancuar karrierën e tyre. Ata janë gjithashtu me arsim të lartë; nivelet e tyre të të ardhurave janë më të larta se çdo mesatare kombëtare dhe ata vlerësojnë balancën jetë-punë. Shqipëria ka nevojë ta ruaj talentin dixhital, në mënyrë që të ndërtojnë dhe të punojnë për kompanitë e TIK-ut me seli në vend. Në vitet e fundit, ne kemi parë shumë kompani ndërkombëtare të ndërtojnë aktivitetet e tyre në Shqipëri; megjithatë, ne kemi parë gjithashtu një numër në rritje të individëve të kualifikuar që largohen për të punuar në vende të tjera. Ndërsa ky është një fenomen mbarëbotëror, madhësia e vogël e vendit tonë dhe numri i kufizuar i profesionistëve të IT-së e bëjnë atë një mjedis sfidues për industri të ndryshme. Ne duam të ruajmë talentet dixhitale, por edhe të tërheqim komunitetet ndërkombëtare në Shqipëri.

Duke përdorur suksesin e industrisë së turizmit gjatë viteve të fundit, ne do të synojmë talentet e huaja me mesazhe specifike, do të shpalojmë mundësi dhe do të ofrojmë një portë fillestare për ekosistemin Shqiptar të inovacionit. Nëpërmjet identifikimit të kujdesshëm, aktiviteteve promovuese dhe angazhimit të diasporës, ne do të fokusojmë përpjekjet tona në ekspozimin e përfitimeve të ngritjes së operacioneve të kompanive startup në vendin tonë. Gjithashtu, do të paraqesim mundësitë që mund të shfrytëzohen në sektorë të ndryshëm të industrisë shqiptare, si Energjia, Turizmi, Inovaconi etj.

Vetëm duke përfunduar tre dimensionet e këtij objekti – zhvillimin, ruajtjen dhe tërheqjen e talentëve – Shqipëria do të arrijë të vendoset në nivelin më të lartë të konkurrencës globale për talentin më të mirë.

Nëpërmjet markimit të kujdesshëm, aktiviteteve promovuese dhe angazhimit të diasporës, ne do të fokusojmë përpjekjet tona në ekspozimin e përfitimeve të ngritjes së operacioneve në Shqipëri.

Investime | përshpejtimi i ciklit të investimeve në Shqipëri

Një ekonomi në rritje ka nevojë për biznese me kapacitete të zhvilluara, kërkon investime dhe përdor inovacionin për të qenë efektiv dhe përshatur nevojat e veta ose të tregut.

Shqipërisë i duhet akoma të krijojë themelet e nevojshme për një klimë të larmishme biznesi. Krahasuar me fqinjët si Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut, ajo ka mbetur prapa në instrumentet e disponueshme për financimin e bizneseve startup dhe në vëllimin e përgjithshëm të investimeve nga burime private. Sipas të dhënave Start-up Genome World Ecosystem Report 2022, ekosistemi i Beogradit dhe Novi Sadit vlen 1.1 miliardë Euro, me investime në kompanitë startup që arrijnë në 67 milion Euro për periudhën 2020-2022. Nga ana tjetër, ekosistemi Shqiptar nuk arriti të tërheqë investime, rrjedhimisht pati një nivel të ulët të prodhimit cilësor të startup-eve gjatë së njëjtës periudhë. Gjatë dy viteve të fundit, Fondi Shtetëror i Malit të Zi për Sipërmarrjen ka arritur të shpërndajë mbi 2.5 milionë Euro në grante direkte dhe asistencë teknike në fazat e fillimit, duke krijuar mjedisin për fondet private që do të krijohen për të plotësuar investimet shtetërore. Sot, po ashtu, vendi mund të numërojë mbi 9 milionë Euro si fonde kapitali privat për sipërmarrjet, të cilat janë në dispozicion për investime në ekosistemin e inovacionit.

Kapitali sipërmarrës inkurajon inovacionin dhe dinamizmin në botën e korporatave. Ky instrument financimi u ofron bizneseve opsione fleksibël duke siguruar fonde për të mbështetur qëllimet e tyre të zgjerimit, për të krijuar sipërmarrje të reja, kreative, për të blerë biznese të tjera ose për të mbajtur një pozicion të balancuar të kapitalit. Pavarësisht se është një mjet i kahershëm, Shqipëria nuk e ka parë ende zhvillimin e tij.

Ekonomia shqiptare kohët e fundit është mbështetur kryesisht në financimet bankare. Komuniteti i biznesit kërkon prej disa vitesh që burimet e financimit të biznesit të diversifikohen. Ky diversifikim konsiderohet si i favorshëm pasi bën të mundur nxitjen e inovacionit dhe konkurrencës, forcimin e strukturave dhe kapitalit të korporatave dhe lehtësimin e investimit të kapitalit afatgjatë në bizneset fillestare dhe krijuese.

Edhe pse gjatë viteve të fundit kanë ndodhur disa investime të profilizuara të biznesit, ka pak dëshmi të investimeve direkte nga këto grupe në kompani inovative dhe biznese të reja në Shqipëri. Vëllimi i përgjithshëm i investimeve është ende shumë i ulët në krahasim me vendet e Ballkanit Perëndimor. Për më tepër, investimi përmes financimit të sipërmarrjeve të korporatave (CVC), një instrument që mbështet investimet në biznese të reja dhe R&D+I-ja, i disponueshëm prej disa vitesh në rajon, ende nuk është zhvilluar në Shqipëri, duke krijuar një hendek tjetër ku kapitali privat mund të bëhet katalizator për zhvillimin e një sipërmarrjeje inovative në rritje. Nga rajoni, ne shohim se rrjeti Serb i Investitorëve të Biznesit ka shpërndarë kapital në startup-et Serbe në fazat e hershme. Për më tepër, investitorët e biznesit në

Krijimi i fondeve të investimeve, aktivizimi i rrjeteve të investitorëve të biznesit dhe ngritja e instrumenteve si VC-të, janë mënyra për të forcuar bashkëpunimin me ekosistemin e startup-eve

Instrumentet e financimit si VC-të ose skemat e granteve janë thelbësore për rritjen e sektorit të startup-eve dhe të mundësojnë themelues të qëndrueshëm që synojnë fazat e mëvonshme të rritjes, të tilla si qëndrueshmëria dhe aftësia

Maqedoninë e Veriut kanë grumbulluar mbi 1.5 milionë Euro në sindikatat e investimeve vetëm në vitin 2022 për t'u investuar në të njëjtin segment. Sipas të dhënave të Start-up Genome dhe Dealroom, niveli i investimit në startup-et shqiptare ka qenë më pak se 1 milionë Euro gjatë vitit 2021, që është krahasimisht i ulët me vendet me përmasa të ngjashme në Europë dhe pjesë të tjera të botës.

Së fundi, aktivizimi i tregut alternativ të financave është thelbësor për të pasur sukses në strategjitë e inovacionit në vendet e zhvilluara dhe në zhvillim. Krijimi i fondeve të investimeve, aktivizimi i rrjeteve të investitorëve të biznesit dhe ngritja e instrumenteve të sipërmarrjeve të korporatave (CVC) janë mënyra për të forcuar bashkëpunimin me ekosistemin e startup-eve. Megjithatë, është e pamjaftueshme për të bërë një ndryshim në ekosistemin shqiptar.

Masat për aktivizimin e kapitalit privat, të përziera me mbështetjen e financimit publik në vitet e para, do të krijojnë përfitime dhe do të shtojnë numrin e startup-eve cilësorë dhe sipërmarrësve ambiciozë. Instrumentet e strukturuar financiare të hartuara dhe që synojnë faza të ndryshme të rritjes duhet të zhvillohen me qëllim që Strategjia të jetë e suksesshme. Për më tepër, angazhimi i palëve të interesuara në këtë mision duhet të koordinohet me kujdes në mënyrë që grantet dhe instrumentet e tjera të menaxhohen në mënyrë adekuate dhe t'u shpërndahen kompanive ose sipërmarrësve të duhur fillestarë. Së fundmi, instrumentet e kapitalit të sipërmarrjes (VC) ose financimit të granteve janë thelbësore që sektori startup në fazat e hershme të rritet dhe të krijojë themelues elastikë që synojnë fazat e mëvonshme të rritjes, të tilla si vlefshmëria dhe aftësia për zgjerim.

Aftësimi për zgjerim | Ngritja e kompanive për zhvillim

Aftësia për zgjerim është e nevojshme për të siguruar krijimin e vendeve të punës, nxitjen e inovacionit dhe konsolidimin e industrive që nxisin ekonominë. Ajo gjithashtu lejon eksplorimin e industrive të tjera të cilat përfundimisht mund të integrohen. Inkurajimi i burimeve të nevojshme për zgjerimin e kompanisë duhet të ketë përparësi. Pronarët e bizneseve dhe startup-eve shqiptare duhet të rrisin sipërmarrjet e tyre, të përdorin teknologjinë për të rritur prodhimin dhe efikasitetin dhe të përqendrojnë rritjen e tyre si në tregun vendas ashtu edhe në atë botëror. Kjo do të mbështesë rritjen dhe aftësinë për zgjerim të firmave të tyre duke i bërë ato më konkurruese.

Në Europë ekonomia e Shqipërisë është një nga ekonomitë e varura nga NVM-të. Madhësia e tyre ndikon në produktivitetin dhe qëndrueshmërinë e bizneseve të vogla gjatë cikleve të pafavorshme të biznesit. Përveç kësaj, ata e kanë më të vështirë të marrin fonde sesa bizneset më të mëdha.

Sipërmarrësit shqiptarë dhe startup-et duhet të rrisin madhësinë e tyre, të adoptojnë teknologjinë për të rritur efikasitetin dhe produktivitetin dhe të bazojnë zhvillimin e tyre në tregun kombëtar dhe ndërkombëtar.

Kompanitë të cilave u duhet të përmirësojnë konkurrueshmërinë dhe produktivitetin në Europë dhe Shqipëri janë startup-et – kompanitë e sapokrijuara me një model biznesi inovativ, me aftësi zgjerimi, të bazuar në teknologji, të fokusuar në rritjen dhe përfitimin e shpejtë – dhe scaleup-et – që janë startup-et në një fazë rritjeje.

Teknologjia shihet të jetë thelbësore për ndërtimin e një kompanie me aftësi zgjerimi. Proçeset e krijuara nga startup-et janë të mundimshme dhe joefikase në fazat e hershme të testimit ose eksperimentimit; sapo të kalojnë këto faza, automatizimi dhe optimizimi përmes teknologjisë bëhen shpejt të domosdoshme. Çdo vit, evolucioni dixhital i BE-28 krahasohet duke përdorur Indeksin e Ekonomisë

dhe Shoqërisë Dixhitale (DESI). Kur diskutohet për aftësinë shqiptare për zgjerim, dy karakteristika relevante që shqyrtohen janë:

Shqipëria ka përmirësuar rezultatin e saj në **dimensionin e lidhshmërisë nga vitet e mëparshme**, megjithëse ka ende potencial për përmirësim. Mbi të gjitha, arsyeja është përhapja e lidhjeve të shpejta të internetit, fikse dhe ato celulare.

Ekosistemi i hapur i inovacionit i Shqipërisë duhet të jetë gati për aderimin në BE, kur madhësia e tregut do të zgjerohet në disa dimensione në krahasim me sot.

Një element tjetër që përcakton kapacitetin e një biznesi për t'u rritur është **tregu**, ku bizneset përdorin teknologji për të zgjeruar shtrirjen e tyre dhe për të rritur produktivitetin për shkak të konkurrencës së tregut vendas. Për më tepër, zgjerimi i një kompanie përmes ndërkombëtarizimit do të jetë çelësi për të përcaktuar nëse një biznes është i aftë për zgjerim dhe nëse mund të konkurrojë globalisht. Ndërmarrjet tradicionale të vogla dhe të mesme (NVM) priren t'i japin përparësi diversitetit të tregut, por organizatat inovative janë më komode duke filluar në nivel global dhe duke i fokusuar përpjekjet e tyre për zgjerim në tregjet jashtë

shtetit. Për ta shfrytëzuar këtë, Shqipëria duhet të përgatisë ekosistemin e saj sipërmarrës të inovacionit për anëtarësimin në BE, kur madhësia e tregut do të zgjerohet në disa dimensione në krahasim me sot. Nëse zhvillohet mirë dhe lidhet me ekosistemet e tjera të BE-së, do të jetë një ndihmë e rëndësishme për sipërmarrësit shqiptarë në aksesin në tregjet e hapura të BE-së.

Kjo strategji do të lejojë arritjen e objektivit të aftësisë për zgjerim, duke përmirësuar mjedisin, duke rritur konkurrencën dhe duke përdorur të gjitha mundësitë aktuale. Kjo do të mbështesë zgjerimin e përpjekjeve krijuese dhe suksesin e tyre tregtar.

Sektorët Nxitës

Siç u përmend më parë, shtylla e dytë e qasjes janë sektorët nxitës. Përveç mbështetjes për kontributet e institucioneve publike, korporative dhe akademike vendase dhe të huaja, ne duam të përdorim Strategjinë tonë në gjashtë sektorë kyç. Ato ofrojnë një bazë për modernizimin dhe zgjerimin e sektorit tonë sipërmarrës, shërbejnë si hapësira jetike për rinovimin e sistemit tonë ekonomik dhe ofrojnë një shans të domosdoshëm për të rritur konkurrencën dhe produktivitetin duke krijuar teknologji dhe procese të reja.

Për të nxitur bashkëpunimin horizontal dhe vertikal në këta sektorë, ne duam të përshpejtojmë frymën e bashkëpunimit të nevojshëm për zbatimin e kësaj Strategjie. Ndërmarrjet e njohura në të gjithë sektorët do të nxitin të angazhohen në iniciativa bashkëpunuese që promovojnë zhvillimin e industrisë dhe inovacionin. Njëkohësisht, ne do të promovojmë bashkëpunimin midis bizneseve të mëdha dhe bizneseve të reja kreative për të ndarë avantazhet dhe për të gjeneruar perspektiva të reja nëpërmjet nismave të përbashkëta, zhvillimit të synuar të sipërmarrjes dhe financimit.

Arsyetimi kryesor për zgjedhjen e këtyre sektorëve është se inovacioni mund të ndikojë pozitivisht në ekonominë dhe shoqërinë në fusha ku Shqipëria është më e pozicionuar për të konkurruar në nivel global. Këto industri kombinojnë aftësitë e nevojshme për kombin tonë për t'u përshtatur me çështjet

ndërkombëtare, duke hapur dyert për tregje, kompani dhe individë të rinj. Një ekonomi e larmishme që gjeneron më shumë vende pune dhe më të mira për përmirësimin e mirëqenies dhe cilësisë së jetës së njerëzve do të forcohet për shkak të potencialit për transformim nëpërmjet inovacionit në fusha të ndryshme.

Turizmi

Ky është një sektor strategjik për Shqipërinë për shkak të peshës në rritje në ekonominë tonë dhe rëndësisë së tij në perceptimin ndërkombëtar të vendit. Gjatë viteve të fundit, udhëtimet dhe turizmi kanë kontribuar me 8,5-8,7% të PBB-së së Shqipërisë. Megjithatë, kur merren parasysh efektet e shumëfishta nga burime indirekte, kontributi i përgjithshëm gati trefishohet dhe përbën mbi 20% të PBB-së, duke e bërë këtë sektor një nga nxitësit kryesorë të zhvillimit. Me udhëtimet dhe turizmin që kontribuan me 20% të PBB-së së Shqipërisë dhe 244,000 vende të reja pune në 2019-ën, ai u bë një motor i rëndësishëm ekonomik dhe krijues i vendeve të punës. Sipas vlerësimeve të Këshillit Botëror të Turizmit dhe Udhëtimit, një në pesë vende pune në Shqipëri lidhet me udhëtimet, turizmin dhe industrinë e lidhura me to.

Agrobiznesi

Është një sektor me rëndësi jetike dhe një nga motorët kryesorë ekonomikë që siguron mbi 18% të PBB-së kombëtare. Bujqësia ende paraqet një burim kryesor të të ardhurave për popullsinë rurale dhe përbën 35% të punësimit total. Megjithatë, rritja e popullsisë rurale është negative (-3,5%), duke sfiduar sektorin e agrobiznesit. Prandaj, forcimi i mundësive për zhvillimin e agrobiznesit përmes edukimit të popullsisë rurale, futjes së teknologjive të reja, sipërmarrjes dhe inovacionit, paraqet një mënyrë për të parandaluar shpërrimin dhe rritjen e cilësisë së jetës në zonat rurale.

Aktiviteti Prodhues

Një sektor industrial i krijuar që deri tani ka punësuar komunitete të mëdha, por me struktura me paga të ulëta. Ai ka potencialin për të ndërtuar zinxhirin e vlerës duke përdorur teknologji më të mira, automatizim më të lartë dhe duke prodhuar produkte më të vlefshme që kërkojnë në tregje më të maturuara. Është një sektor me një normë pozitive rritjeje, që përfaqëson 7% të PBB-së kombëtare.

Energjia

Një sektor që përfaqëson një shtyllë bazë për qëndrueshmërinë, ekonominë dhe mjedisin e vendit. Ai gjithashtu mund të aktivizojë dhe tërheqë korporata të mëdha dhe sasi të mëdha kapitali. Importet e energjisë në 20 vitet e fundit variojnë nga 12-54% të përdorimit të përgjithshëm kombëtar të energjisë, duke theksuar rëndësinë e zhvillimit të kapaciteteve kombëtare të prodhimit të energjisë.

TIK-u

Sektori ekonomik me rritje më të shpejtë në republikë është teknologjia e IT-së; segmenti më i madh është hardueri, duke zënë 55% të tregut; segmenti i dytë më i madh është tregu i TIK-ut në Shqipëri, me 30% të tregut; dhe softueri përbën 15% të tregut të TIK-ut.

Disa prej përfitimeve të Shqipërisë përfshijnë një infrastrukturë të shkëlqyer, tatime të ulëta për personat juridikë dhe punëtorë shumë të kualifikuar dhe me çmime të arsyeshme me arsim të lidhur me TIK-un

dhe njohuri të mira në anglisht. Industria po zgjerohet vazhdimisht dhe eksporton punëtorë të arsimuar në IT në vende të tjera.

Business Process Outsourcing (BPO)

Nga këndvështrimi i kësaj strategjie, kjo përfshin një nën-segment të shërbimeve të palëve të treta të ofruara në teknologjinë e informacionit (shërbimet e mundësuar nga teknologjia e informacionit, ITES). ITES-i do të vazhdojë të ofrojë shumicën e punësimit në industrinë BPO; sipas burimeve zyrtare, ITO përbënte 53% të të gjithë punonjësve në Shqipëri në vitin 2018. Industria BPO kontribuoi me 2.1% të PBB-së së vendit në vitin 2018 dhe punësoi 5713 persona.

Nën-sektorë, sektorë dhe sisteme ekonomike shtesë me potencial për zhvillim janë:

Ekonomia Blu - Ekonomia blu vlerësohet të jetë me vlerë 1,5 trilion dollarë në vit. Investimi në këtë sektor mund të nxisë mundësi të reja zhvillimi nën-sektoresh në peshkim, turizëm bregdetar, energji të rinovueshme, miniera të thella në det dhe bioteknologji.

Ushqim i shëndetshëm

Fokusi në agrobiznesin dhe industrinë ushqimore mund të përqëndrohet në nën-sektorët e ushqimit të shëndetshëm dhe MAP-i me potencial të lartë rritjeje. Këta nën-sektorë kërkojnë më shumë investime në arsinin e fuqisë punëtore dhe teknologji, por nxjerrin produkte me vlerë të shtuar më të lartë në krahasim me nën-sektorët e tjerë bujqësorë dhe mundësi të mira për t'u ngjitur në zinxhirin e vlerës përmes lidhjeve të tij me industrinë farmaceutike dhe ushqimore.

Energjia e Rinovueshme

Përqendrimi i sektorit të energjisë në energjinë e rinovueshme sjell rezultate të qëndrueshme dhe më efikase sesa burimet jo të rinovueshme. Konsumi i energjisë së rinovueshme në Shqipëri është tashmë 44% e konsumit total të energjisë, krahasuar me 20% të standardit botëror. Ky avantazh duhet të mbahet përmes investimeve të fokusuara në burimet e rinovueshme.

Nën-sektorë të tjerë të Business Process Outsourcing (BPO)

Përveç shërbimeve të aktivizuara nga teknologjia e informacionit BPO, kjo strategji do të marrë në konsideratë shërbime të BPO-së, të cilat kërkojnë aftësi më të larta dhe të specializuara për të ofruar shërbime me kompleksitet më të lartë biznesi (marketing, sektori kreativ, R&D), si dhe segmente të tjera të zinxhirit të vlerës së BPO, që janë të lidhura me prodhimin ose logjistikën. Kjo do të kthehet në një mundësi të rëndësishme për bashkëpunimin mes akademisë dhe investitorëve.

Ekonomia e Gjelbër dhe Dixhitale

Sektori i gjelbër përfshin industri, aktivitete dhe inovacione që synojnë:

- **Reduktimin e ndikimit mjedisor** përmes përdorimit të qëndrueshëm të burimeve.
- **Zvogëlimin e ndryshimeve klimatike** duke reduktuar emetimet e gazeve serra dhe duke kaluar në burime të rinovueshme të energjisë.
- **Promovimin e praktikave të ekonomisë qarkulluese** si riciklimi, ripërdorimi i materialeve dhe minimizimi i mbetjeve.
- **Rikthimin e ekosistemeve dhe nxitjen e biodiversitetit.**

Sektori dixhital i referohet industrive dhe aktiviteteve të përqendruara në teknologjinë dhe inovacionin dixhital. Ai fokusohet në:

- **Zhvillimin e infrastrukturës dixhitale**, përfshirë internetin me shpejtësi të lartë, rrjetet 5G dhe shërbimet cloud.
- **Industritë e bazuara në të dhëna** që shfrytëzojnë AI, të dhëna të mëdha (big data) dhe të mësuarit makinerik (machine learning).
- **Transformimin dixhital** të industrive tradicionale, duke rritur produktivitetin dhe konkurrencën.
- **Nxitjen e ekosistemeve inovative**, përfshirë startup-et dhe bizneset e teknologjisë.

Nevojat dhe hendeqet horizontale

Sipas Axhendës 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm të miratuar nga OKB-ja në vitin 2015, Strategjia e Sipërmarrjes dhe misioni kombëtar i Shqipërisë do të jenë të qëndrueshme për sa i përket kohës dhe burimeve. Si i tillë, ai do të krijojë mundësinë që segmente të ndryshme të shoqërisë të marrin pjesë në zhvillimin ekonomik të vendit, të përfitojnë nga mbështetja e qeverisë dhe të inkurajojnë transformimin në komunitete dhe vendndodhje të ndryshme.

Sipërmarrja nga gratë

Zhvillimi i talentit femëror është një lëvizje e llogaritur për të mirën e shoqërisë në tërësi. Për sa i përket sipërmarrjes kreative, ku duhet shfrytëzuar çdo mundësi rritjeje, zhvillimi i krijimtarisë duhet të orientohet drejt krijimit të sipërmarrjeve të qëndrueshme tregtare dhe një kuadri ekonomik më të larmishëm. Burrat dhe gratë sipërmarrëse mund të kenë një gamë të gjerë qëllimesh, siç dëshmohet nga zgjidhjet e ndryshme që sipërmarrja krijuese mund t'u ofrojë kërkesave emergjente, duke rritur gjasat që projektet të zhvillohen me sukses.

Global Entrepreneurship Monitor - një vëzhgues global i sipërmarrjes që studion sjelljen e dinamikës së sipërmarrjes në 50 vende - thotë se vetëm gjashtë vende kanë norma të ngjashme të sipërmarrjes midis burrave dhe grave (2019-2020). Mesatarja europiane është vetëm gjashtë gra për çdo dhjetë sipërmarrës meshkuj. Në Shqipëri, ne do të sigurojmë që të krijojmë dhe masim çdo tregues gjatë viteve të ardhshme për të ndërtuar politika mbështetëse dhe ndërhyrje të qëndrueshme kushtuar grave sipërmarrëse.

Në Shqipëri, ne do të krijojmë dhe masim çdo tregues gjatë viteve të ardhshme për të ndërtuar politika mbështetëse dhe ndërhyrje të qëndrueshme kushtuar grave sipërmarrëse.

Të dhënat e Pitchbook-ut tregojnë se në dhjetë vitet e fundit, numri i startup-eve të themeluara nga gratë është katërfishuar globalisht dhe se midis 2010 dhe 2018, sasia e parave të investuara nga gratë është katërfishuar gjithashtu. Për më tepër, një tregues vendimtar i performancës së tyre ishte se startup-et me të paktën një grua, mundën të arrinin shitjen në 6.4 vite në krahasim me 7.4 vite në rastet e tjera. Për më tepër, startup-et e udhëhequra nga gratë kishin një shkallë më të ulët dështimi sesa projektet e drejtuara nga burrat, me 22% kundrejt 51%.

Inkurajimi i sipërmarrjes së grave ofron një shans për të ndërtuar biznese që maksimizojnë potencialin e të gjithë individëve, duke shkuar njëkohësisht drejt barazisë gjinore. Përveç krijimit të një mjedisi më inovativ, një model biznesi që vlerëson diversitetin do të përfitojë nga pikëpamjet plotësuese dhe

alternative që pasqyrojnë më mirë realitetet e kontekstit tonë shoqëror, duke e bërë atë më konkurrues dhe duke rritur gjasat që startup-et të kenë sukses.

Përfshirja e brezave

I referohet pabarazisë në moshë. Kjo është përgjithësisht më e theksuar tek më të moshuarit, por prek edhe të rinjtë.

Rritja e jetëgjatësisë është një realitet global. Sipas parashikimeve të OKB-së, përqindja e personave mbi 65 vjeç do të rritet nga 9% në 2019 në 16% në 2050. Sipas INSTAT-it, moshja mesatare shqiptare e popullsisë është rritur nga afro 33 vjeç në 1 janar 2011 në 38 vjeç, në 1 janar 2022. Në të njëjtën periudhë është rritur edhe moshja mesatare e popullsisë: nga 31.3 në 37.3 vjeç për meshkujt dhe nga 33.9 në 39.1 vjeç për gratet.

Popullsia e Shqipërisë po rritet në moshë. Kjo tregohet nga përqindja e njerëzve mbi 65 vjeç, krahasuar me popullsinë nën 15 vjeç nga 2011 në 2022.

- Grupi i moshës 0-14 vjeç është ulur nga 21,6 % në 2011 në 16,3 % në 2022.
- Grupi i moshës 15-64 vjeç është rritur, duke u rritur nga 67.4% në 2011 në 68.0% në 2022.
- Grupi i moshës 65+ është rritur nga 11,0 % në 2011 në 15,7 % në 2022.

Asnjë fushë e shoqërisë së sotme, nga profesionistët tek qytetarët, nuk mbetet e paprekur nga procesi i transformimit i drejtuar nga revolucioni dixhital. Në sferat profesionale, sipas OECD's Getting Skills Right: Future-Ready Adult Learning Systems (2019), 32% e punëve të analizuara globalisht do të pësojnë ndryshime të mëdha, dhe 14% do të bëhen plotësisht të automatizuara. Për më tepër, vetëm 41% e punonjësve të rritur i nënshtrohen trajnimit profesional çdo vit për zhvillimin e karrierës së tyre. Në të 32 vendet e analizuara, do të kërkohen ndryshime organizative dhe të kapitalit njerëzor; Përshtatja me këtë mjedis të ri pune do të jetë një sfidë e qartë për individë të caktuar, veçanërisht për profesionistët e rritur.

Sic shihet nga shumë programe të mentorimit për sipërmarrësit e rinj, sipërmarrësit veteranë janë një pasuri e madhe në mentorimin dhe shtimin e vlerës për ekipet më të reja përmes njohurive dhe qasjes së tyre. Sipërmarrësit e vjetër shpesh udhëheqin iniciativa biznesi që adresojnë kërkesat e popullsisë së moshuar. Këto iniciativa përshtaten me përkufizimin e inovacionit social dhe janë në të mirë të shoqërisë⁴. Ky studim thekson gjithashtu se sipërmarrja e pjekur ofron një zgjidhje politike dhe ekonomike për pasojat e plakjes së popullsisë së Europës. OECD-ja inkurajon sipërmarrjen e konsoliduar duke ofruar një mjedis dhe strukturë mbështetëse për sipërmarrësit e vjetër.

Së fundmi, një koncept i ekonomisë së konsoliduar i promovuar nga Instituti Global për Sipërmarrjen me Eksperiencë në Monitorin e tij Global të Sipërmarrjes, tregon se 70% e bizneseve të themeluara nga sipërmarrës të vjetër operojnë deri në pesë vite pas krijimit të tyre, krahasuar me vetëm 28% të bizneseve të themeluara nga sipërmarrës të rinj.

Pabarazia rajonale dhe rurale

Vendi i origjinës ose vendbanimi i njerëzve krijon një pikë të konsiderueshme pabarazie.

Trajtimi i pabarazisë territoriale përfshin më shumë sesa rigjallërimin e zonave rurale; ai përfshin ringjalljen e atyre zonave gjeografike që përballen me sfida që vijnë nga nivelet e ulëta të lindjeve, humbja e popullsisë dhe talenteve, si dhe ngadalësimi ose ndërprerja e aktivitetit ekonomik, ndërmjet faktorëve të tjerë. Është thelbësore që në këto vende të mbështeten përpjekjet që synojnë të balancojnë të ardhurat dhe popullsinë ose që krijojnë shanse që njerëzit të zgjedhin ku duan të jetojnë ose të banojnë lirisht.

Sigurimi i prosperitetit të të gjithë zonës kombëtare është thelbësor për të gjitha qeveritë. Çështjet kryesore me të cilat përballen çdo territor janë modernizimi dhe zhvillimi i sektorëve ekonomikë, garantimi i lidhjes territoriale, minimizimi i ndarjes dixhitale dhe inkurajimi i aktivitetit sipërmarrës. Imponimi i punës në distancë ose mësimi në internet ka përshpejtuar diskutimet për disa prej këtyre programeve, të nxitura nga kriza shëndetësore COVID-19. Prandaj, sipërmarrja është forca e vërtetë pas zhvillimit shoqëror në shoqëri.

Qendrat Rajonale të Transformimit dhe Parqet Teknologjike do të mbështesin komunitetet dhe zonat përtej kryeqytetit dhe qyteteve të tjera të mëdha duke qenë të aksesueshme nga komunitetet rurale, ku sipërmarrja inovative mund të mbështetet më tej përmes shërbimeve të tyre

Për të përmbushur kërkesat e zonave rurale, Qendrat Rajonale të Transformimit do të mbështesin komunitetet dhe zonat përtej kryeqytetit dhe qyteteve të tjera të mëdha duke qenë të aksesueshme nga komunitetet rurale, ku sipërmarrja inovative mund të mbështetet më tej përmes shërbimeve të tyre. Eksperienca të mëparshme provojnë se shfrytëzimi i burimeve lokale gjeneron aktivitet ekonomik, promovon sipërmarrjen dhe, nga ana tjetër, nxjerr në pah dhe promovon talentin vendas. Në të njëjtën kohë, ai kontribuon në përdorimin dhe ruajtjen e burimeve dhe trashëgimisë në të gjitha format dhe manifestimet e saj, veçanërisht në zonat rurale.

Masat për krijimin e një ekosistemi të hapur të sipërmarrjes së inovacionit.

Strategjia Kombëtare për Sipërmarrjen propozon zbatimin e një sërë *masash* nga institucionet shtetërore. Këto masa përbëjnë themelin që inovacioni të jetë një fenomen ndërsektorial i mbivendosur në sektorë të ndryshëm nxitës të ekonomisë. Këto masa synojnë të arrijnë katër objektivat e propozuara në kuadër të Strategjisë: Zhvillimi i ekosistemit sipërmarrës të inovacionit, tërheqja, zhvillimi dhe mbajtja e talentëve, përsheptimi i ciklit të investimeve dhe mbështetja e aftësisë për zgjerim.

Çdo masë dhe grup masash përbën një udhëzues drejtuar aktorëve publik dhe privat dhe synon t'i ndihmojë ata të arrijnë objektivat e përcaktuara në këtë Strategji, e cila është një prioritet në agjendën politike të vendit tonë.

Masat prioritare

Objekivi: Përmirësimi, konsolidimi dhe zhvillimi i vazhdueshëm i Agjencisë Startup Albania, për rritje të qëndrueshme dhe efektive në përmbushjen e objektivave ligjore dhe strategjike

Përmirësimi, konsolidimi dhe zhvillimi i vazhdueshëm i një subjekti përgjegjës për organizimin dhe koordinimin e shërbimeve mbështetëse të sipërmarrjes në bashkëpunim me çdo organizatë shtetërore dhe aktorë të tjerë publik dhe privat brenda ekosistemit. Startup Albania do të mbështetet nga institucionet publike, organizatat ndërkombëtare dhe subjektet e tjera për të përfutur shtrirje në të gjithë territorin kombëtar dhe për të përfshirë fondet ndërkombëtare dhe diasporën. Rolet kryesore të agjencisë janë:

Rezultatet:

- a. Krijimi si pikë kryesore e hyrjes, informacionit, ndihmës dhe udhëzimit për sipërmarrjen inovative në Shqipëri. Startup Albania do të bëhet burimi i informacionit për çdo person, kompani apo institucion. Ai do të jetë një aleat kyç në kryerjen e proceseve komplekse ndërkombëtare, siç është aplikimi për financim evropian.
- b. Përpilimi dhe shpërndarja e një biblioteke burimesh për investitorët dhe bizneset. Kjo do të ndihmojë në organizimin e të gjitha masave mbështetëse në mënyrë të qartë dhe efektive dhe në identifikimin e fushave që duhen përmirësuar. Itineraret e personalizuara të përshtatura për nevojat specifike të çdo përdoruesi do të jenë të disponueshme.
- c. Krijimi i një shërbimi që u mundëson kompanive të përfitojnë sa më shumë nga mjetet dhe instrumentet e financimit ndërkombëtar të disponueshëm për projekte inovative. Synimi do të jetë maksimizimi i fitimeve nga këto burime për Shqipërinë.
- d. Koordinimi dhe menaxhimi i Pikave të Informacionit të Sipërmarrjes në universitete.

- e. Promovimi i historive të suksesit dhe mbështetja publikisht e tyre. Vazhdimi i promovimit të imazhit pozitiv të sipërmarrësve sot; dhe puna drejt ndryshimit të perceptimit social mbi dështimet në biznes, në mënyrë që kjo e fundit të perceptohet si një eksperiencë kalitëse ose si një mundësi mësimi në të ardhmen.
- f. Observatori i Sipërmarrjes: për të matur evolucionin e ekosistemit, hartuar raporte dhe bërë rekomandime për përmirësimin dhe mundësitë e rritjes.
- g. Hartimi, zbatimi dhe monitorimi i skemave të financimit publik dhe privat të ekosistemit të sipërmarrjes.
- h. Ndërtimi i programeve që mbështesin sipërmarrësit dhe aktorët e tjerë të ekosistemit me kapacitet teknik.
- i. Bashkëveprimi me institucionet kombëtare dhe ndërkombëtare për të përmirësuar instrumentet e financimit për ekosistemin shqiptar.
- j. Krijimi dhe drejtimi i programeve në bashkëpunim me partnerë ndërkombëtar që synojnë të zhvillojnë programe specifike gjinore
- k. Sigurimi i shërbime-ve për regjistrimin dhe mbrojtjen e pronësishë intelektuale për startup-et.

Grupet e synuara:

Niveli Macro

Objekti: Ngritja e qeverisjes së ekosistemit dhe koordinimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara.

Në kuadrin e qeverisjes së ekosistemit, roli kryesor i Agjencisë Shtetërore Startup Albania do të jetë bashkërendimi dhe përafrimi i angazhimit të palëve të interesuara. Në një strukturë kaq komplekse, duhet të ndërtohen kapacitetet operationale të Agjencisë, duke e lejuar atë të kryejë të gjitha operationet dhe aktivitetet e parashikuara, të menaxhojë infrastrukturën dhe të ofrojë mbështetje për aktorët e ekosistemit. Si pjesë e strukturës komplekse të qeverisjes, Agjencia Startup Albania do të kryejë përpjekjet koordinuese në nivel operational, dhe Ministri përgjegjës për Sipërmarrjen në nivel politik.

Koordinimi do të mbulojë lehtësuesit dhe organet zbatuese që punojnë brenda ekosistemit, investitorët dhe kompanitë e sektorit privat. Ai do të krijojë instrumente dhe programe ku çdo aktor mund të mbështesë sipërmarrjen me rezultate maksimale dhe brenda ambicieve afatshkurtra dhe afatgjata të përcaktuara në këtë dokument strategjik. Ai synon të ndalojë fragmentimin dhe rrjedhjet e ekosistemit, të aktivizojë sinergjitë midis aktorëve dhe të rrisë shtrirjen e sipërmarrësve në të gjitha pjesët e

Shqipërisë. Duke pasur parasysh rëndësinë e akademisë, diasporës dhe sipërmarrjes femërore për ekonominë shqiptare, aktivitetet e kësaj strategjie do të marrin në konsideratë interesin e veçantë të secilit grup.

Së fundmi, për të arritur një objektiv të tillë operacional, Agjencia do të zhvillojë shërbime për palë të veçanta të interesit dhe do t'ua ofrojë ato palëve të interesuara përmes infrastrukturës së ekosistemit. Gjithashtu, Agjencia do të propozojë përmirësime në modelin e qeverisjes së ekosistemit.

Rezultatet Modeli i qeverisjes – siç përshkruhet në kapitullin Qeverisja e Strategjisë, modeli i qeverisjes do të zbatohet për të lejuar qeverisjen efektive të ekosistemit. Asistenca teknike në zbatimin e modelit të qeverisjes të parashikuar nga Strategjia do të jetë e nevojshme.

Monitorimi dhe propozimi i përmirësimeve për modelin dhe strategjinë e qeverisjes—Si masë afatgjatë, mekanizmat e monitorimit dhe përmirësimit do të propozohen si pjesë e modelit të qeverisjes.

Grupet e synuara :

Niveli makro

Hartimi dhe diagnostikimi i vazhdueshëm i ekosistemit dhe programet e rritjes

Objektiv: Për të hartuar palët e interesuara dhe për të diagnostikuar nevojat e aktorëve kryesorë të ekosistemit.

Rezultatet: Baza e të dhënave të palëve të interesuara - Një element thelbësor i planit të zhvillimit të ekosistemit është baza e të dhënave të palëve të interesuara. Ai lejon komunikim efikas, diagnozë të ekosistemit dhe komunikim të veprimeve ndërmjet të gjitha palëve të interesuara. Krijimi i një baze të dhënash unike të të gjithë aktorëve përkatës do të ndjekë qasjen me shumë shtresa, duke bërë dallimin midis aktorëve mikro, mezzo dhe makro si qasje bazë e klasifikimit. Ai gjithashtu do të lejojë gjeolokimin e aktorëve dhe një kuptim më të mirë të grupimit të aktorëve të veçantë brenda vendit.

Procesi diagnostikues - Për më tepër, vendosja e procesit diagnostikues do të lejojë ndjekjen e vazhdueshme të zhvillimit të ekosistemit duke mbledhur të dhëna për palët e interesuara, aktivitetet e tyre, marrëdhëniet, komplementaritetin dhe nevojat. Mekanizmi i hartës dhe diagnostikimit do të lejojë një pasqyrë të ekosistemit, duke lejuar përmirësime në nivelet e qeverisjes dhe aktivitetit. Pjesa diagnostike përfshin burimet parësore (anketime, intervista) dhe burime dytësore të të dhënave (të dhëna statistikore të përmblidhura, burime të tjera dytësore). Diagnostifikimi i ekosistemit do të publikohet si një studim periodik (vjetor).

Procesi i hartëzimit dhe diagnostikimit të vazhdueshëm – procesi afatgjatë i vazhdueshëm (vjetor) i përmirësimit të bazave të të dhënave të palëve të interesuara dhe diagnostikimit të nevojave të tyre.

Grupet e synuara

Niveli makro, mikro dhe mezzo

Realizimi i aftësisë për zgjerim përmes infrastrukturës së hapur të inovacionit, si fizike ashtu edhe virtuale.

Objektivi: Qëllimi është krijimi i një rrjeti të standardizuar të inkubatorëve publik dhe privat, përsheptuesve, ndërtuesve të sipërmarrjeve dhe një përzierje sektori publik-privat. Në këtë rrjet, sipërmarrja dhe inovacioni inkurajohen në të gjithë territorin kombëtar. Rezultati do të mbyllë hendekun territorial dhe do të shumëfishojë kapacitetin sipërmarrës të vendit. Një markë specifike do të projektohet për të ofruar kredenciale dhe informacion në lidhje me cilësinë e shërbimit për anëtarët e rrjetit.

Infrastruktura do të përdorë korniza të favorshme rregullatore, do të mundësojë një mjedis të hapur inovacioni dhe do të punojë për të promovuar sipërmarrje inovative brenda dhe jashtë vendit. Infrastruktura e inovacionit do të trajtojë rrjedhjet e fragmentimit dhe do të kujdeset për mbështetjen e jashtme në ekosistemin shqiptar të sipërmarrjes duke shfrytëzuar plotësisht mandatin, përvojën dhe aftësitë e tyre operacionale.

Rezultatet

Përdorimi i mekanizmave të qeverisjes - Qeverisja e ekosistemit do të përdorë një qasje shumëministrorë për të shfrytëzuar kornizat e favorshme rregullatore, për të mundësuar një mjedis të hapur inovacioni dhe për të punuar për të promovuar sipërmarrje inovative brenda dhe jashtë vendit. Infrastruktura e inovacionit do të trajtojë rrjedhjet e fragmentimit dhe do të akomodojë mbështetjen e jashtme në ekosistemin shqiptar të sipërmarrjes duke përdorur plotësisht mandatin, përvojën dhe aftësitë e tyre operacionale. Në nivel praktik, do të jetë e nevojshme përgatitja e një modeli biznesi për qeverisjen e infrastrukturës së hapur të inovacionit, si parqet teknologjike, qendrat rajonale të transformimit, qendrat e inovacionit dixhital, komunitetet inteligjente dhe laboratorët e gjallë që kontribuojnë në inovacionin fillestar, si dhe përgatitja për investime në ngritjen e projekteve infrastrukturore të inovacionit të hapur me pushtetin vendor.

Krijimi i një rrjeti inkubatorësh—Duke zhvilluar programe të para-inkubacionit dhe inkubacionit dhe certifikimit të tyre, inkubatorët do të ofrojnë shërbime dhe mbështetje më efektive për startup-et.

Përgatitja dhe ekzekutimi i granteve për inkubatorët - Fokusimi në inkubatorët me bazë universitare dhe komercializimi i projekteve kërkimore.

Grupet e synuara

Niveli makro, mikro dhe mezzo

Qendrat Rajonale të Transformimit dhe Parku Teknologjik

Objektivi: Rrjeti do të përfshijë Qendrat Rajonale të Transformimit dhe Parqet Teknologjike. Rolet e kësaj infrastrukture do të jenë:

- a. Ndarja dhe bashkëpunimi i njohurive ndërmjet të gjithë anëtarëve;
- b. Organizimi i aktiviteteve lokale, seminareve dhe takimeve për të nxitur ekosistemin;

- c. Ofrimi për kompanitë inovative të shërbimeve për inkubacion dhe përsheptim. Këto shërbime mund të përfshijnë, ndër të tjera, testimin dhe kërkimin e tregut, ofrimin e infrastrukturës për teknologjinë dhe udhëzimin dhe mentorimin në ndjekjen e investimeve.
- d. Inkurajimi i iniciativave të trajnimit për përmirësimin dhe rikualifikimin e aftësive, veçanërisht në teknologjitë novatore, qasjet e inovacionit dhe rritjes dhe aftësitë dixhitale.
- e. Inkurajimi i inovacionit duke ofruar akses në mjetet më të fundit dhe duke transferuar teknologji.
- f. Puna me bizneset e mëdha për të krijuar një prani brenda qendrave të rrjetit dhe mbështetja në këto fusha për të rekrutuar dhe tërhequr talente, për të prodhuar inovacion të hapur dhe për të ofruar mallra dhe shërbime.
- g. Zbatimi i iniciativave që synojnë zhvillimin, tërheqjen dhe mbajtjen e talentëve.
- h. Ndërtimi i aftësisë së brendshme investuese dhe organizimi dhe inkurajimi i rrjeteve lokale të investimeve private.

Rezultatet: Krijimi i infrastrukturës dhe ambjentit inovator në ndihmë të sipërmarrjes

Platforma dixhitale

Krijimi i një mjedisi virtual me të njëjtat shërbime të disponueshme në hapësirën fizike në mënyrë që të synohen më shumë sipërmarrës ruralë dhe ofrimi i të njëjtave mundësi për ta. Platformat do të përmbajnë:

- a. Kurrikula të verifikuara dhe mjete dixhitale për mësimin elektronik
- b. Sesione të dedikuara mentorimi dhe trajnimit
- c. Instrumente rrjetëzimi
- d. Instrumente prezantimi
- e. Matricat e zhvillimit (TRL, veçoritë organizative, etj.)
- f. Lidhjet me platformat ndërkombëtare
- g. Mundësia për të marrë pjesë në ngjarje dhe samite ndërkombëtare
- h. Aplikacioni nëpërmjet celularit
- i. Programe aftësish të dedikuara për të gjitha fazat e sipërmarrjes.

Grupet e Synuara:
Micro dhe Mezzo

Ndërtimi i instrumenteve të financimit

Objektivi: Identifikimi i nevojave për financim dhe për të ndërtuar instrumente adekuate financimi që synojnë të mbështesin startup-et dhe aktorët e ekosistemit të sipërmarrjes.

Që ekosistemi të shfrytëzojë në mënyrë optimale infrastrukturën e inovacionit dhe mjetet dixhitale, një grup kompleks masash do të përfshijë:

- a. Miratimi i një kuadri legjislativ mbështetës për sipërmarrjen që, ndër të tjera, krijon një autoritet ligjor që inkurajon rritjen dhe tërheq kapitalin në këtë industri.
- b. Forcimi i mekanizmave të investimeve publike dhe private
- c. Forcimi i rolit të sektorit publik si katalizator për investime me ndikim. Kjo do të bëhet përmes zhvillimit të një strategjie në përputhje me ato ekzistuese në vende të tjera si Gjermania, Mbretëria e Bashkuar dhe Estonia, edhe përmes mobilizimit të fondeve publike. Këto fonde publike do të synojnë të rrisin ose të drejtojnë investimet dhe financimin aktual drejt projekteve të trefishta që gjenerojnë ndikim.
- d. Nxitja e investimeve private: inkurajimi i përfshirjes së investimeve me ndikim në fushat e Përgjegjësisë Sociale të Korporatës (CSR). Kjo do të inkurajojë mobilizimin e fondeve të korporatave drejt investimeve me ndikim social.
- e. Aktivizimi i financimit të sipërmarrjeve të korporatave (VC) nëpërmjet partneriteteve publiko-private dhe programeve të dedikuara për sipërmarrësit shqiptarë.
- f. Krijimi i një instrumenti të ri financiar që siguron financim për tre faza të zhvillimit të startup-eve.
- g. Lehtësimi i programeve të trajnimit për investuesit lokal të biznesit.
- h. Ndërtimi i standardeve për programet e inkubacionit dhe përshpejtimin.
- i. Krijimi i programeve për tre fazat e zhvillimit të startup-eve.
- j. Mbështetja e aktorëve të ekosistemit dhe mbështetja e diferencimit në mbështetjen e programit.

Grupet e synuara

Ëngjëjt e biznesit, fonde të investimit të kapitalit, aktorët e niveleve mikro, mezzo dhe makro

Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe investitorëve nga diaspora

Objektivi: Rritja e angazhimit të fondeve ndërkombëtare dhe diasporës në ekosistemin e sipërmarrjes shqiptare. Kjo do të nxisë gjenerimin e lidhjeve produktive midis aktorëve të ekosistemit brenda dhe jashtë vendit dhe do të rrisë atraktivitetin e ekosistemit shqiptar për themeluesit dhe kapitalin ndërkombëtar.

Rezultatet: Zhvillimi i masave për tërheqjen e fondeve të diasporës dhe ndërkombëtare nëpërmjet mjeteve të qeverisjes - Megjithëse vendet e tjera, si Estonia, mund të kenë sisteme tatimore më të favorshme, Shqipëria mund ta kompensojë atë me kosto më të lira të punës, punëtorë të talentuar dhe me arsim të lartë dhe potencial të pazbuluar në sektorë të veçantë të industrisë. .

Fushata komunikuese për ekosistemin e sipërmarrjes - Për të rritur angazhimin e fondeve ndërkombëtare dhe diasporës, duhet të zhvillohet ndërgjegjësimi për mundësitë ekzistuese dhe të ardhshme në grupet e synuara të investitorëve ndërkombëtarë dhe diasporës. Për më tepër, plani i komunikimit për këto grupe të synuara do të shfrytëzojë kanalet e komunikimit dixhital, duke maksimizuar shtrirjen e tij përmes platformës dixhitale të parashikuar të ndërtohet si pjesë e këtij plani. Gjithashtu, programet përshpejtuese të BE-së dhe vendeve anëtare të BE-së do të promovohen për të bërë të dukshme fondet ndërkombëtare për startup-et shqiptare. Kjo është një masë afatgjatë që kërkon angazhimin e të gjitha palëve të interesuara.

Rritja e veprimit të hartës dhe diagnostikimit me diasporën dhe të dhënat e palëve të interesuara të fondit ndërkombëtar - për të ndërtuar marrëdhënie të forta me fondet ndërkombëtare dhe diasporën, do të jetë e nevojshme të përmirësohet hartëzimi dhe diagnostikimi i ekosistemit me bazën e të dhënave të rrjetit të diasporës dhe fondet ndërkombëtare.

Grupet e synuara

Rrjet financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresa mikro dhe mezzo

Sektorët e ndryshëm të vendit tonë ofrojnë një mundësi të artë për të tërhequr themeluesit ndërkombëtar për të ngritur startup-et e tyre këtu. Megjithëse vendet e tjera, si Estonia, mund të kenë sisteme tatimore më të favorshme, Shqipëria mund ta kompensojë këtë me kosto më të lira të punës, punëtorë të talentuar dhe me arsim të lartë dhe potencial të pazbuluar në sektorë të veçantë të industrisë. Për të shtuar përfshirjen e fondeve ndërkombëtare dhe të diasporës, duhet të zhvillohet ndërgjegjësimi për mundësitë ekzistuese dhe të ardhshme në grupet e synuara të investitorëve ndërkombëtarë dhe diasporës. Për të ndërtuar marrëdhënie të forta me fondet ndërkombëtare dhe diasporën, si hap i parë, do të jetë e nevojshme të përmirësohet hartëzimi dhe diagnostikimi i ekosistemit me bazën e të dhënave të rrjetit të diasporës dhe fondet ndërkombëtare. Objektivi kryesor i këtij veprimi është integrimi i fondeve të diasporës dhe atyre ndërkombëtare në të gjitha aktivitetet e parashikuara dhe nxitja e krijimit të lidhjeve ndërmjet palëve të interesuara brenda dhe jashtë vendit.

Për më tepër, plani i marketingut dhe komunikimit për këto grupe të synuara do të shfrytëzojë kanalet e komunikimit dixhital, duke maksimizuar shtrirjen e tij përmes platformës dixhitale që parashikohet të ndërtohet si pjesë e këtij plani.

Zhvillimi dhe financimi izgjdhjeve me focus green dhe digital në ekonomi

Objektivi: Krijimi i zgjidhjeve nga startup-et shqiptare të cilat fokusohen në evidentimin e zgjidhjeve green and digital për ekonominë vëndase dhe globale.

Për të shtuar përfshirjen e zgjidhjeve të gjelbra dhe dixhitale nga startup-et, duhet të zhvillohet ndërgjegjësimi për mundësitë ekzistuese dhe të ardhshme në grupet e synuara të investitorëve ndërkombëtarë dhe diasporës. Për të ndërtuar marrëdhënie të forta me fondet ndërkombëtare dhe diasporën, si hap i parë, do të jetë e nevojshme të përmirësohet hartëzimi dhe diagnostikimi i ekosistemit me bazën e të dhënave të rrjetit të diasporës dhe fondet ndërkombëtare. Objektivi kryesor i këtij veprimi është integrimi i zgjidhjeve të gjelbra dhe dixhitale nga diaspora dhe fondet ndërkombëtare në të gjitha aktivitetet e parashikuara dhe nxitja e krijimit të lidhjeve ndërmjet palëve të interesuara brenda dhe jashtë vëndit.

Në këtë kontekst, do të merren masa konkrete përmes financimit dhe asistencës teknike, duke përfshirë krijimin e fondeve të posaçme për mbështetjen e startup-eve të gjelbra dhe dixhitale, ofrimin e granteve për zhvillimin e teknologjive të qëndrueshme, si dhe sigurimin e asistencës teknike për përmirësimin e kapaciteteve të tyre. Për më tepër, plani i marketingut dhe komunikimit për këto grupe të synuara do të shfrytëzojë kanalet e komunikimit dixhital, duke maksimizuar shtrirjen e tij përmes platformës dixhitale “One Stop Shop” që parashikohet të ndërtohet si pjesë e këtij plani.

Rezultatet: Mbështetja e 10 ekipeve nëpërmjet asistencës teknike dhe financimit për komercializimin e zgjedhjeve teknike. Mbështetja e 5 inkubatorëve të cilët kanë focus zgjedhjet në green dhe digital nëpërmjet financimit dhe rrjetëzimit, mbështetjes teknike dhe ndërkombëtarizimit.

Grupet e synuara:

Shtresat mikro, mezo dhe makro, universitetet dhe rrjetet akademike

Realizimi i një reputacioni ndërkombëtar pozitiv për ekosistemin e sipërmarrjes

Objektivi: Të rrisë perceptimin pozitiv për ekosistemin shqiptar të sipërmarrjes duke zhvilluar markën e ekosistemit dhe strategjinë e komunikimit. Kjo strategji parashikon zhvillimin e një plani të identitetit të markës, marketingut dhe komunikimit për promovimin ndërkombëtar të ekosistemit sipërmarrës shqiptar dhe zhvillimin e markave dhe certifikatave të cilësisë për produktet dhe shërbimet.

Reputacioni **duhet të krijohet rreth markës kombëtare** që përfaqëson të gjitha përpjekjet krijuese të ndërlidhura me sipërmarrjen. Menaxhimi i reputacionit të ekosistemit është kompleks, në varësi të shumë faktorëve variabël, disa të orientuara historikisht dhe që kërkojnë vëmendje të veçantë. Shqipëria është një vend modern që po rritet dhe po zhvillohet me shpejtësi për t'u bërë një ekonomi e bazuar në njohuri që ndan vlerat dhe tregjet me disa nga ekonomitë më të zhvilluara të botës. Ndaj, ekosistemi sipërmarrës shqiptar ka nevojë për një markë për ta lidhur me një mesazh të tillë.

Marka do të përfaqësojë përkatësinë e një shoqërie të aftë sipërmarrëse shqiptare dhe do ta vendosë Shqipërinë si një vend të dëshirueshëm në mbarë botën për investime, jetesë dhe fillimin e sipërmarrjeve.

Ajo do të përfaqësojë gjithashtu kohezionin midis aktorëve të ekosistemit kombëtar shqiptar nga Shqipëria dhe jashtë saj. Një levë e rëndësishme për ndërtimin e markës së ekosistemit të Sipërmarrjes bazuar në njohuri është diaspora përmes sipërmarrësve shqiptarë me arsim të lartë që jetojnë jashtë vendit dhe mjedisi akademik kombëtar. Për më tepër, tregjet dhe rrjetet financiare kombëtare dhe ndërkombëtare do të përdoren gjithashtu për të ndërtuar kredibilitet për ekosistemin shqiptar të sipërmarrjes nëpërmjet projekteve.

Strategjia e ndërtimit të markës do të synojë të promovojë zhvillimin ekonomik, social, mjedisor dhe gjithëpërfshirës. Promovimi i ndërgjegjësimit të ndikimit pozitiv midis të gjitha shtresave të ekosistemit, duke përfshirë atë makro, të mesëm dhe mikro. Aktivitetet e zhvillimit të ekosistemit dhe të gjitha proceset dhe iniciativat organizative do ta promovojnë këtë njohuri.

Kjo strategji parashikon zhvillimin e identitetit të markës, planin e marketingut dhe komunikimit për promovimin ndërkombëtar të ekosistemit sipërmarrës shqiptar, zhvillimin e markave dhe certifikatave të cilësisë për produktet dhe shërbimet.

Grupet e synuara:

Shtresat mikro, mezo dhe makro

Ngritja e programeve model

Objektivi: Për të bashkuar aktivitetet e programit kryesor të ekosistemit sipërmarrës nën një fokus të vetëm global. Ai synon të sjellë koordinim dhe përpjekje të strukturuar midis aktorëve të ndryshëm të ekosistemeve përmes programeve gjithëpërfshirëse që do të përfshijnë organizimin e programeve të shkallëzimit ose fillimit, vizitave në rrjete ndërkombëtare, ngjarjeve dhe konferencave ndërkombëtare që do të nxisin dialogun dhe do të përdorin kanale të strukturuar komunikimi si ato dixhitale, platforma dhe aplikacione celulare për të shpërndarë vlerat e startup-it tek palët e interesuara kombëtare dhe ndërkombëtare.

Rezultatet: Programi kryesor i ekosistemit sipërmarrës në Shqipëri bashkon aktivitetet nën një fokus të vetëm global. Ai synon të sjellë koordinim dhe përpjekje të strukturuar ndërmjet aktorëve të ndryshëm të ekosistemit përmes programeve gjithëpërfshirëse si programe për startup-et dhe scale-up-et, vizitave në rrjetet ndërkombëtare, aktiviteteve dhe konferencave ndërkombëtare që do të nxisin dialogun, si dhe përmes kanaleve të tjera të strukturuar të komunikimit si p.sh. platformat dixhitale dhe aplikacionet celulare. Të gjitha aktivitetet duhet të harmonizohen nën të njëjtin objektív. Si rrjedhojë, qëllimi i kësaj nisme do të jetë vendosja e Shqipërisë në një pozicion global dhe rajonal, krijimi i forumeve për diskutim dhe rritje të biznesit si dhe inkurajimi i pjesëmarrjes në diskutimet sociale, politike dhe ekonomike që prekin ekosistemet më të zhvilluara sipërmarrëse. Me këtë objektív, nisma do të mbështesë markën e Ekosistemit Sipërmarrës të Shqipërisë dhe do të ndihmojë në mbrojtjen dhe rritjen e imazhit të kombit tonë në nivel ndërkombëtar.

Objekti i tij kryesor është të ndihmojë në arritjen e një ekosistemi më sipërmarrës, të talentuar, të aftë për t'u zgjeruar, i cili është në gjendje të përmbushë qëllimet e investimeve. Kjo do të ndihmojë në mbylljen e hendeqeve për sa i përket gjinisë, gjeografisë, statusit socio-ekonomik dhe dallimeve të brezave. Ndërhyrja jonë është frymëzuar nga programe të ngjashme të drejtuara nga UK Tech Nation dhe Future Fifty, Scale-up Nation Amsterdam dhe Instituti Lazaridis, Toronto-Waterloo, Kanada.

Programi kryesor do të përfshijë:

- Mbështetje për të dhënat e biznesit për startup-et
- Programet ndërkombëtare të rrjeteve dhe shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit dhe në nivel mikro
- Konferenca për ndarjen e çmimeve të start-up-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
- Thirrja vjetore për propozime për NVM-të dhe bizneset fillestare çdo vit
- Krijohen programe mentorimi për bizneset fillestare dhe SME-të

Grupet e synuara:

Shtresat mikro dhe mezo

Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e grave dhe vajzave

Objekti: Për të motivuar dhe angazhuar talentet gra në të gjithë ekosistemin sipërmarrës

Përqendrimi në talentin femëror mund të jetë një diferencues i konsiderueshëm në konkurrencën mbarëbotërore për të tërhequr talentet, veçanërisht ata me aftësi teknike. Shqipëria tashmë po bën hapa të qenësishëm drejt ndërtimit të një reputacioni pozitiv ndërkombëtar dhe zhvillimit të një mjedisi social dhe profesional për zhvillimin e karrierës së grave. Vënia në fokus e talentit femëror është një çështje parimore për kombin tonë. Ka mundësi të konsiderueshme për të rritur përpjekjet tona për të tërhequr më shumë talente grave. Ne propozojmë sa vijon:

- a. Krijimi i një programi për riadhesimin ose tërheqjen e talentëve për ta bërë Shqipërinë si pikë referimi për gra dhe vajza profesioniste.
- b. Krijimi i një programi për të filluar riadhesimin e talentëve nga diaspora.
- c. Nisja e një fushate për të motivuar talentet për të zhvilluar karrierën e tyre në Shqipëri dhe për të parandaluar “ikjen e trurit”.

Nxitja e sipërmarrjes akademike

Objektiv: Për të rritur rrjedhën e njohurive midis palëve të interesuara sipërmarrëse dhe akademike me objektivin për të rritur konkurrencën globale si të akademisë ashtu edhe të startup-eve. Masa synon të stimulojë më shumë financime private për kërkimin dhe zhvillimin duke krijuar një rrjet.

Në ditët e sotme, ndërkombëtarizimi, lidhja me industrinë dhe komercializimi i njohurive si dhe sipërmarrja akademike, përfaqësojnë sfidat kryesore për institucionet shqiptare të arsimit të lartë. Sipërmarrja akademike po krijon vlerë ekonomike përmes komercializimit të teknologji ose rezultateve të kërkimit të krijuara nga individë ose grupe individësh në mjedisin akademik. Modeli Triple Helix përfshin universitetet, ekonominë dhe qeverinë si palët kryesore ndërvepruese në modelin kombëtar të inovacionit. Në një mjedis të tillë, është thelbësore të mbahen lidhjet ndërmjet aktorëve aktiv dhe produktiv. Kjo strategji synon të jetë ndihmëse gjatë këtij procesi.

Kjo masë synon të:

- krijojë një lidhje të përhershme midis aktorëve të Pentagramit, veçanërisht duke u fokusuar në anën akademike. Krijimi i takimeve të rregullta mes aktorëve të Pentagramit do të vërë në pah shumë mundësi dhe dobësi. Kjo do të sigurojë një këshillim të vazhdueshëm për politikë-bërësit për përmirësimin e mundësive për akademinë për të nxitur inovacionin dhe komercializimin.
- Thirrjet për grante për financimin e sipërmarrjes akademike do të paraqesin një instrument tjetër të fortë për të nxitur sipërmarrjen akademike.
- Lidhjen e vendit me akademikët dhe investitorët e diasporës.
- Komercializimin e projekteve kërkimore të doktoratës.

Masa synon të stimulojë më shumë financime private për kërkimin dhe zhvillimin duke krijuar një rrjet. Si rezultat, kjo Strategji synon të krijojë një kuadër administrativ solid dhe të favorshëm që garanton një shpërndarje afatgjatë të fondeve dhe e bën më të lehtë për bizneset përdorimin e mjeteve që kanë në dispozicion. Për më tepër, rritja e aktivizimit të sipërmarrjes midis universiteteve do të krijojë një komunikim më intensiv dhe më shumë sipërmarrës potencialë të interesuar për të ndjekur ambiciet e tyre.

Grupet e synuara:

Shtresat mikro dhe mezzo

Talenti, Investimet, Mbështetja e aftësisë për tu zgjeruar, Masat që lidhen me shtetin

Një grup specifik masash synon zhvillimin, tërheqjen dhe mbajtjen e talenteve, investimet në të gjithë zinxhirin e vlerës së sipërmarrjes, aftësinë për zgjerim dhe masat që lidhen me rregulloren dhe politikën. Këto masa janë paraqitur në tabelën 1 dhe do të zhvillohen më tej.

Tabela 1 Talenti, Investimet, Mbështetja e shkallëzueshmërisë, Masat që lidhen me shtetin

Masat e talentit	Masat investuese	Mbështetje për aftësinë për zgjerim përmes infrastrukturës së inovacionit të hapur	Masat e tjera
Krijimi i një mjedisi sipërmarrës dhe njohja e talentëve në sistemin akademik.	Fondi kombëtar për inovacionin dhe sipërmarrjen	Strategjia e Parlamentit Ndërkombëtar dhe Diasporës	Politikat për inovacion
Nxirja e trajnimeve dhe programeve profesionale.	Një proces standard për dhënie e granteve	Zyrtarë e transferimit të njohurive dhe mbështetje për IP	Të dhënat e hapura
Krijimi i një mjedisi për të mësuarit gjatë gjithë jetës dhe përmirësimin e aftësive.	Aktivizimi i kapitalit privat ndërkombëtar, vendas dhe të diasporës	Mëdiset e testimit publik: Living Labs, Smart Communities	Rregullimi inteligjent
Krijimi i modeleve të biznesit për sipërmarrësit.	Trajnimi i investitorëve individualë	Sektoret strategjikë të cilët të sipërmarrjes	Vizat
Rikualifikimi i talentit të lartë	Tërhoqja e investitorëve të huaj për të unifikuar financimin në fazën fillestare	Programi ndërkombëtar i miqësisë	
Tërhoqja e talentëve nga diaspora për të stimuluar produktivitetin.	Nxirja e transferimit të njohurive	Misionet e shpirtëve të huaj që përfshijnë diasporën në gjenerimin e njohurive të biznesit.	
Sigurimi i prezantimit të sipërmarrësve të talentuar përmes platformave dixhitale.	Mbështetje akademike nga laboratorit në treg	Angazhimi dhe stimulimi i miqësisë së korporatave dhe bashkëpunimit me shumë shtete	
Sigurimi i njohjes së talentëve përmes konferencave dhe njohësive.	Optionet e aksioneve për punonjësit	Angazhimi i instrumenteve financiare ndërkombëtare	
Tërhoqja e nomadëve dixhitalë	Financimi i borshit	Zhvillimi i grupeve dhe i supergrupeve	
Mentorimi dhe sponsorizimi	Shënimet e konvergjencës	Stimuj për projekte për startup-et nga diaspora dhe ato akademike	
Ndërmjetësimi	Ndërtimi i financimit të sipërmarrjes së korporatës (CVC)		

Ndërtimi i programeve që synojnë gratë sipërmarrëse	Prokurimi publik i produkteve dhe shërbimeve inovative		
Lidhja e startup-eve dhe sipërmarrësve individualë me nismat e BE-së			
Monitorimi i hendekut gjinor			
Monitorimi i hendekut në moshë			
Monitorimi i hendekut rajonal			

Qeverisja e Strategjisë

Qeverisja e Strategjisë synon të sigurojë pjesëmarrjen e të gjithë aktorëve nga ekosistemi dhe të sigurojë zbatimin efikas të masave të parashikuara nga kjo Strategji.

Ministri përgjegjës për sipërmarrjen: Ministri zhvillon dhe drejton politikat e zhvillimit të sipërmarrjes dhe ekosistemit të startup-ve dhe lehtësuesve. Ministri bashkërendon politikat qeverisëse dhe miraton thirrjet për financim, skemat e granteve dhe prioritetet në kuadër të programit të qeverisë. Ministri luan një rol kyç në organizimin e ndihmës së huaj për të arritur qëllimet e politikave dhe objektivave.

Agjencia Shtetërore Startup Albania: Agjencia Shtetërore Startup Albania do të bëhet dora e dukshme që shtyn levat e inovacionit, shkëmbimit të njohurive, industrializimit dhe zhvillimit të politikave. Ajo do të mbikëqyrë zbatimin e Strategjisë në të gjitha përpjekjet e qeverisë për inovacion dhe do të marrë rolin e koordinatorit për angazhimin ndërmjet institucioneve publike. Ajo do të koordinojë aktivitetet ndërmjet të gjitha palëve të interesuara në ekosistem dhe strategjinë e sipërmarrjes, duke krijuar një mjedis ku burimet përafrohen dhe plotësojnë Strategjinë kombëtare. Agjencia do të sigurojë që propozimet për masat e përfshira në këtë dokument të analizohen dhe vlerësohen nga ministrinë përkatëse.

Ministri përgjegjës për ekonominë dhe inovacionin – përgatit dhe zbaton politikat e qeverisë në sferën makro dhe mikro ekonomike të tregtisë dhe sipërmarrjes për ndërtimin e një modeli ekonomik, me synim e garantimin e një rritje ekonomike të lartë dhe të qëndrueshme në Shqipëri. Mirëadministron burimet, harton dhe zbaton politika të integruara ekonomike në sektorët parësor të ekonomisë, konvergimet ekonomike-sociale të rajoneve të vëndit, përmirësimit të klimës dhe të shërbimeve për biznesin dhe qytetarin. Synon dhe mundëson, stimulimin e aktiviteteve inovative të cilat do të rrisin produktivitetin ekonomik dhe institucional, përmes zhvillimit të teknologjisë dhe bashkëpunimit efikas. Gjithashtu bazuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 466, datë 30.7.2021 *“Për miratimin e Strategjisë së Zhvillimit të Biznesit dhe Investimeve, 2021–2027, dhe të planit të saj të veprimtari, konkretisht për masën “Përputhja midis SME-ve dhe startup-eve”*, e cila ka për qëllim promovimin e lidhjeve midis startupeve dhe bizneseve të themeluara, si dhe për të forcuar bashkëpunimin në mënyrë efektive mes komunitetit të startup-eve dhe biznesit (SME-ve), AIDA dhe Agjencia e Startup-it do të duhet të bashkëpunojnë ngushtë.

Këshilli i Startup-ve: Këshilli i Startup-eve kryesohet nga Ministri përgjegjës për sipërmarrjen dhe përbëhet nga 7 (shtatë) anëtarë të tjerë nga institucione të lidhura me shërbimet e ofruara për biznesin, startup-et dhe ekosistemin, sektori privat dhe academia.

Ministri përgjegjës për financat– siguron që masat e parashikuara me këtë Strategji të përputhen me kriteret e politikës fiskale të qeverisë.

Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimin të Ndihmës (SASPAC)– që siguron koordinimin e ndihmës së huaj për programet dhe projektet zhvillimore, si dhe ofrimin e mbështetjes metodologjike në hartimin e strategjive ndërsektoriale dhe sektoriale, me qëllim harmonizimin e tyre me SKZHI-në, si dhe monitorimin e zbatimit të tyre, koordinimin e procesit të administrimit të projekteve me interes kombëtar, ofrimin e mbështetjes për institucionet e administratës shtetërore për rritjen e kapaciteteve në fushën programeve dhe projekteve zhvillimore.

Plani i veprimt

Plani i veprimt parashikon një sërë aktivitetesh që synojnë të vendosin qeverisjen dhe menaxhimin e ekosistemit sipërmarrës.

Ne propozojmë një plan me tre faza që mbulon fazën e parë, afatshkurtër, 2024-2025; e dyta, afatmesme, 2026-2027; dhe e fundit, 2028-30.

Strategjia parashikon tre faza të ndryshme të zhvillimit të ekosistemit sipërmarrës:

- **2024-25 është faza e fillimit.** Në këtë fazë do të përshkruhet infrastruktura për qeverisjen dhe menaxhimin e ekosistemit. Do të hidhen themelet për menaxhimin e Agjencisë Shtetërore Startup Albania, financimin dhe investimin, transferimin e njohurive dhe çertifikimin institucional për inkubatorët. Për më tepër, do të zhvillohet platforma dixhitale dhe do të krijohen infrastruktura të inovacionit të hapur dhe Qendrat Rajonale të Transformimit (QRT) për të lejuar menaxhimin e ekosistemit në të ardhmen. Në këtë fazë do të bëhet përgatitja për ngritjen e Parkut Teknologjik. Zhvillimi i markës, çertifikimi i sipërmarrjes, ofrimi i shërbimeve të zhvillimit të biznesit dhe organizimi i konferencës ndërkombëtare të startup-ve do të mundësojë ndërkombëtarizimin e ekosistemit. Faza e parë është thelbësore për fillimin e ekosistemit dhe kjo do të lejojë zhvillimin e mëtejshëm të infrastrukturës dhe shërbimeve në fazën e dytë.
- **2026-27 është faza e konsolidimit.** Infrastruktura e krijuar në fazën e parë përmes Startup Albania dhe QRT-së, do të lejojë zhvillimin e mëtejshëm të infrastrukturës së Inovacionit, duke përfshirë planifikimin për Parkun Teknologjik, komunitetet inteligjente, laboratorët e testeve dhe forma të tjera të elementeve infrastrukturore të inovacionit. Këto elementë të rinj do të integrojnë aktorë të ekosistemit në nivelet shtesë të Pentagramit, duke prezantuar përdoruesit dhe publikun me zhvillimin e produkteve të reja dhe duke angazhuar më intensivisht sipërmarrësit në shtimin e vlerës së produkteve dhe shërbimeve të tyre. Kjo do të tërheqë më tej interesin e investitorëve vendas dhe të huaj në të gjitha nivelet, duke përfshirë aktorë të tillë si investitorët individualë të biznesit dhe ndërmarrjet që kërkojnë një klimë optimale investimi. Nëpërmjet hartëzimit dhe diagnostikimit të vazhdueshëm të ekosistemit, do të mundësohet përmirësimi i vazhdueshëm i klimës dhe kulturës së sipërmarrjes, ofrimi i shërbimeve të optimizuara si hackathon-ët, ideathon-ët dhe creathon-ët, rritja e shtrirjes së konferencave

⁵Chesbrough, H. (2004). Menaxhimi i inovacionit të hapur. Menaxhimi i kërkimit-teknologjisë, 47(1), 23-26.

ndërkombëtare, fillimi i dialogut midis partnerëve të ekosistemit, ndërtimi i mëtejshëm i platformave dixhitale dhe të tjera.

- **2028-30 është faza operationale.** Pas konsolidimit të qeverisjes së ekosistemit dhe krijimit të kuadrit për zhvillimin e ekosistemit fillestar, përmirësimi thelbësor i infrastrukturës së inovacionit të hapur do të rrisë ritmin e zhvillimit të fillimit dhe aksesin në tregjet globale me produktet dhe shërbimet e tyre. Në këtë fazë, krijimi i Qendrave Rajonale të Transformimit, Parkut Teknologjik, laboratorëve dhe komuniteteve inteligjente do ti mundësojnë ekosistemit shqiptar të konkurrojë me cilësi në mjediset më të avancuara globale të inovacionit, duke mbajtur ende një avantazh në çmim për zhvillimin e produktit të ri për investitorët.

Tabela 2 Veprime afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata për zbatimin e masave prioritare

Objektivat	Indikatorët		
Objektivat (<i>Masat prioritare</i>)	Veprimet afatshkurter 2024-25	Veprimet afatmesme 2026-27	Veprimet afatgjata 2028-30
Krijimi i kapaciteteve të Agjencisë Shtetërore Startup Albania, Ndërtimi i qeverisjes së ekosistemit dhe bashkërendimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara. Grupet e synuara : shtresa makro Rezultatet : - Strategjia e zhvilluar - Shërbimet Startup Albania të zhvilluara - qeverisja mbi ekosistemin e ngjitur	Zhvillimi i Strategjisë së Sipërmarjes Inovative Treguesit : - Strategjia e pranuar	Asistencë teknike në zbatimin e modelit të qeverisjes të parashikuar në Strategji. Bashkëpunim i ngushtë me Ministrinë dhe aktorë të tjerë makro për të zhvilluar modelin funksional të qeverisjes bazuar në përvojën e fituar nëpërmjet krijimit të Qendrës Rajonale të Transformimit (QRT). Treguesit : - përshkrimi i detajuar dhe përgatitja institucionale për krijimin e modelit të qeverisjes - Krijimi i modelit të qeverisjes së ekosistemit	Monitorimi dhe propozimi i përmirësimeve për modelin dhe strategjinë e qeverisjes Treguesit : - Raporti i zbatimit të qeverisjes - propozim për përmirësime në modelin e qeverisjes.
	Ndërtimi i shërbimeve për Agjencinë Shtetërore Startup Albania. Fokusimi në sipërmarrjen akademike, diasporë dhe gratë ne sipërmarrje. Ndërtimi i programeve për mbështetjen teknike dhe financiare të startupeve dhe inkubatorëve në sektorët e gjelbër dhe dixhital. Treguesit : - analiza e nevojave për	Operimi i Agjencisë Shtetërore Startup Albania. Analiza e shërbimeve dhe përmirësimet. Financimi i startup-eve dhe nkubatorëve të cilët fokusohen në sektorët e gjelbër dhe dixhital. Treguesit : - analiza vjetore e shërbimeve të ofruara nga Agjencia Shtetërore Startup Albania - propozim për përmirësimin e shërbimeve - Propozim për 1 shërbim të ri në vit - Financimi i 15 startup-eve dhe 5 inkubatorëve të fokusuar në sektorin e gjelbër dhe dixhital	

	shërbime të ofruara – 5 shërbime të zhvilluara	
Hartëzimi dhe diagnostikime të vazhdueshme të ekosistemit dhe programet e rritjes Grupet e synuara : mikro, të mesme, makro Rezultatet : - Ekosistemi i hartëzuar - Sigurimi i diagnostikimit të nevojave, maturimit dhe treguesve kritikë të ekosistemit - Vendosja e procesit të vazhdueshëm i hartëzimit dhe diagnostikimit - Vendosja e mekanizmit raportues mbi statusin e ekosistemit	Hartëzimi i ekosistemit Treguesit : - hartëzimi i ekosistemit shqiptar për të gjithë aktorët e ekosistemit dhe krijimi i bazës së të dhënave të mëdha. - ofrimi i hartës dixhitale me vendndodhje për të gjithë aktorët e hartëzuar Diagnostikimi i ekosistemit. Pjesë e ndërtimit të strategjisë. Raport mbi ekosistemin e Shqipërisë . Treguesit : - zhvillimi i pyetësorit - intervistimi i të paktën 150 aktorëve nga mikro, 30 nga niveli i mesëm dhe 20 nga shtresat makro - diagnostikimi sektorial dhe raportu i konsoliduar	Vendosja e procesit të hartës dhe diagnostikimit të vazhdueshëm. Prodhim i raporteve vjetore të statusit të ekosistemit. Treguesit : - Propozimi i hartës së vazhdueshme dhe procesit diagnostik - ekzekutimi i hartës dhe procesit diagnostikues çdo vit - raporte sektoriale dhe të konsoliduara - pëmbledhje ekzekutive e komunikuar në të gjithë ekosistemin
Mbështetja dhe zhvillimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur, fizike dhe virtuale, grupet e synuara : shtresa mikro dhe e mesme Rezultatet : - Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të	Çertifikimi i inkubatorëve nëpërmjet lejeve. Treguesit : - çertifikimi i të paktën 10 inkubatorëve, 5 të fokusuar në green dhe digital Përgatitja e dokumentacionit për ngritjen e infrastrukturës së harmonizuar në shkallë të plotë, fizike dhe virtuale. Përgatitja e një modeli biznesi	Përgatitja dhe ekzekutimi i granteve për inkubatorët. Fokusimi në inkubatorët me bazë universitare dhe komercializimi i projekteve kërkimore dhe fokus të dedikuar në 4 zgjidhjet green dhe dixhital. Treguesit : - 1 thirrje në vit Përgatitja e një modeli biznesi dhe plani biznesi për infrastrukturën e inovacionit të hapur: Inkubatorët e përgjithshëm dhe të fokusuar vertikalisht, Qendrat Rajonale të Investim në rritjen dhe popullimin e Parkut Teknologjik, komuniteteve inteligjente dhe projekteve të laboratorëve të gjallë së bashku me pushtetin
Transformimit, inkubatorët, akseleratorët dhe Aktorët e inovacionit të hapur si komunitetet inteligjente, laboratorët e gjallë dhe të ngjashme. - Zhvillimi i platformës dixhitale plotësisht funksionale dhe aplikacionit celular që paraqet kanal kritik të komunikimit të ekosistemit dhe platformën e ofrimit të shërbimeve. - Zhvillimi i një rrjeti inkubatorësh profesionalë - Zhvillimi i rrjetit të inovacionit të hapur me infrastrukturë të ngjashme ndërkombëtare të inovacionit të hapur	për Qendrat Rajonale të Transformimit dhe Parkun Teknologjik Treguesit : - Regjistrimi i startup-eve dhe mbështetja për ndërtimin e planit të biznesit dhe dokumentacioni përkatës për zhvillimin e QRT-së të përgatitur dhe pranuar nga organet përkatëse të pushtetit vendor dhe qendror. Krijimi i programeve të parainkubacionit, një për veniun dhe një për pjesën jugore të Shqipërisë Treguesit : - Programet para inkubacionit të hartëzuara - Programet para inkubacionit të ekzekutuara Krijimi i një Qendre Rajonale të Transformimit (QRT) Treguesit : - Krijohet një QRT-ë	Transformimit, Qendrat e Inovacionit Dixhital, komunitetet inteligjente dhe laboratorët e gjallë që kontribuojnë në inovacionin e hapur. Ofrimi i shërbimeve IP për fillestarët. Treguesit : - Plani i biznesit dhe dokumentacioni përkatës për zhvillimin e rrjetit të zgjeruar të inovacionit të hapur i përgatitur dhe pranuar nga organet përkatëse të pushtetit vendor dhe qendror. Zhvillimi i lidhjeve me inkubatorët ndërkombëtarë të BE-së dhe zgjerimi i shërbimeve. Rritja e portofolit të shërbimeve për para-inkubacionin dhe inkubacion . Treguesit : - Hartëzimi dhe zbatimi i 5 shërbimeve të reja për startup-et Krijimi i rrjetit kombëtar të inkubatorëve. Monitorimi dhe përmirësimi i rrjetit. Treguesit : - Baza e të dhënave e partnerëve ndërkombëtarë dhe plani i komunikimit në rrjet i hartuar dhe ekzekutuar
	Platforma e IT-së dhe aplikacioni celular i zhvilluar Treguesit :	Ofrimi i shërbimeve dixhitale për Startup-et përmes platformës së IT-së dhe aktiviteteve të tjera. Ofrimi i Vazhdimi i funksionaliteteve të mëparshme platformës dixhitale dhe përmirësimi i tyre.

	- Specifikimi i Kërkesave të Softuerit (SRS) dhe Analiza e Kërkesave të Përdoruesit (URA) dhe platforma e IT-së dhe aplikacion celular të zhvilluar. - Platforma dixhitale dhe aplikacioni celular plotësisht funksionale	asistencës teknike për startup-et në inovacion dhe dixhitalizim. (shërbimet IP, rrjetëzimi, ndërkombëtarizimi, mësimi elektronik, depozitimi i dokumenteve etj.) Treguesi : - 5 shërbime dixhitale të ofruara për 100 NVM	Treguesit : - Përmirësimi i të gjitha funksioneve të platformës dixhitale - 5 funksionalitete të reja për platformën dixhitale - 100 SME të reja çdo vit të përfshira në shërbimet e platformës dixhitale	
Ngritja e reputacionit Ndërkombëtar të ekosistemeve Grupet e synuara : Shtresat mikro, të mesme dhe dhe makro Rezultatet : - Krijimi i markës së sipërmarrjes në Shqipëri - Krijimi i markës dhe çertifikatës së sipërmarrjes në Shqipëri - Ekzekutimi i planit të marketingut të markës dhe certifikatës	Përgatitja e markës së ekosistemit të sipërmarrjes shqiptare nëpërmjet krijimit të markës dhe certifikatës kombëtare të startup-it. Treguesit : - Identiteti i markës së ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri është zhvilluar - Strategjia e komunikimit dhe marketingut të ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri është zhvilluar	Zhvillimi dhe ekzekutimi i planit të marketingut dhe komunikimit për promovimin ndërkombëtar të startup-eve, markave dhe certifikatave shqiptare: Treguesit : - Zbatimi i identitetit të markës së ekosistemit sipërmarrës në Shqipëri - Zbatimi i strategjisë së komunikimit dhe marketingut të ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri		
Ndërtimi i instrumenteve të financimit Grupet e synuara: Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro Rezultatet : - mbështetja financiare e ekosistemit nga bankat e zhvillimit dhe fushata ndërgjegjëse e knjuar - Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et - Programi i trajnimit të investitorëve të biznesit i themeluar	Negocimi i produkteve financiare të startup-eve me bankat e zhvillimit (BB, FMN, BERZH, EIB etj.). Treguesit : - Agjencia Shtetërore Startup Albania nënshkruan dy MM-ë me bankat e zhvillimit	Fushata sensibilizuese për financimin e bankave zhvillimore (BB, FMN, BERZH, EIB), financimin e projekteve të startupeve . Treguesit : -minimumi 10 projekte të financuara për periudhën afatmesme. - Fushata ndërgjegjëse e planifikuar dhe e realizuar	Fushata sensibilizuese për financimin e bankave zhvillimore (BB, FMN, BERZH, EIB), financimin e projekteve të startupeve. Treguesit : -minimumi 10 projekte të financuara për periudhën afatmesme. - Fushata ndërgjegjëse e planifikuar dhe e realizuar	
	Krijimi i fondit të inovacionit për gjetjen e zgjidhjeve inovative më të mira të startup-eve. Është caktuar buxheti i parë për çmimet e dhëna. Është vendosur thirrja për propozime dhe grante për startupet . Treguesit : - fondi i knjuar sipas ligjit dhe rregullimeve shqiptare - llogaria e fondit të hapur dhe buxheti është transferuar - çmimet u paguhen startup-eve fituese në konferencën fituese të çmimeve - NVM dhe thirrjet fillestare për propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	Fondi i inovacionit është funksional. Është vendosur buxheti i dytë i çmimeve. Është vendosur thirrja e dytë për propozime dhe grante për bizneset fillestare: . Treguesit : - Buxheti i çmimit është transferuar në llogarinë e fondit - çmimet u paguhen startup-eve që fitojnë në konferencën fituese të çmimeve - Thirrjet për NVM dhe startup-et për propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	Fondi i inovacionit është funksional. Është vendosur buxheti i çmimit të 3-të dhe të 4-të. Është vendosur thirrja e dytë për propozime dhe grante për startup-et. Treguesit : - Buxheti i çmimit transferohet në llogarinë e fondit - shpërblimet u paguhen startup-eve që fitojnë në konferencën fituese të çmimeve - Thirrjet për NVM dhe startup-et për propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	
	Krijohet një program trajnimi për Investitorët e Biznesit, Treguesit :	Ndjekja e Investitorëve të Biznesit dhe aktiviteti i tyre. Trajnimi i gjeneratës së ardhshme të Investitorëve të Biznesit.	Krijimi i programit afatgjatë për zhvillimin e rrjetit të Investitorëve të Biznesit.	

	- trajnohen 10 Investitorë Biznesi. Ftohen investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre. - ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit	Treguesit : - trajnimi i 15 Investitorëve të Biznesit. Ftohen Investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre. - ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit	Vazhdimi i aktivitetëve të trajnimit 10 engjëj biznesi çdo vit . Treguesit : - trajnimi i 15 Investitorëve të Biznesit. Ftohen Investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre. - ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit - krijohet programi afatgjatë për trajnimin e Investitorëve të Biznesit bazuar në përvojën e kaluar
<i>Tërheqja e fondere ndërkombëtare dhe investitorëve të diasporës Grupi i synuar : rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme Rezultatet :</i> <i>- Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar</i>	Ngjithja e marrëdhënieve të forta ndërkombëtare me diasporën, hartëzimi i rrjeteve të startup-eve dhe VC-ve, promovimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur dhe ekosistemit sipërmarrës jashtë vendit. Fushata e marketingut e planifikuar . Treguesit : - Plani i promovimit të marketingut dhe komunikimit - Baza e të dhënave ndërkombëtare të palëve të interesuara - Përhapja përmes infrastrukturës dixhitale	Ndërtimi i marrëdhënieve të forta ndërkombëtare me diasporën, hartëzimi i rrjetet të startup-eve dhe VC-ve, promovimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur dhe ekosistemit sipërmarrës jashtë vendit. Planifikimi dhe zbatimi i fushatës së marketingut. Treguesit : - Ekzekutimi i planit të marketingut - Ekzekutimi i planit të komunikimit	
<i>Programet kryesore Grupet e synuara : shtresat mikro dhe makro</i>	Krijimi i proçesit dhe sigurnimi për startup-et i një analize tregu dhe shërbime profesionale	Ofrimi për startup-et i analizave të rregullta të tregut, trendit dhe perspektivës së tregjeve të eksportit.	Vazhdimi me mekanizmat e mëparshme dhe zhvillimi i mekanizmave të reagimit për
Rezultatet : - Mbështetja e inteligjencës së biznesit për startup-et e krijuara - Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro - Konferenca e përmirësimit të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit - Thirrje për propozime për NVM dhe startup-et e ekzekutua çdo vit, - Programe mentorimi për startup-et dhe NVM e krijuara	dixhitale të inteligjencës së biznesit përmes Mintel, Euromonitor ose të ngjashme. Treguesit : - Krijimi i editorialit për gjenerimin e raportit të inteligjencës së biznesit - Liçencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar - Raporti vjetor i gjeneruar – Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale	Gjenerimi i tre raporteve të analizës së tregut dhe shpërndajë të tyre ndërmjet aktorëve të ekosistemit fillestar. Mbledhja e komenteve dhe përmirësimi raportimit. Treguesit : - Krijimi i editorialit për gjenerimin e raportit të inteligjencës së biznesit - Liçencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar - Raporti vjetor i gjeneruar - Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale	mbledhjen e përvojave dhe historive të suksesit nga aktorët e ekosistemit fillestar. Treguesit : - Krijimi i editorialit për gjenerimin e raportit të inteligjencës së biznesit - Liçencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar - Raporti vjetor i gjeneruar - Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale
	Organizimi i vizitave të rrjeteve ndërkombëtare në parqet dhe grupimet e teknologjisë për aktorët e nivelit të mesëm (Qendra Rajonale e Transformimit) dhe të nivelit mikro (startup-et). Treguesit : - Ofrohet studimi krahasues i ekosistemeve të sipërmarrjes - Janë realizuar vizita në rrjete ndërkombëtar	Organizimi i programit të shkëmbimit të njohurive me parqet dhe grupimet ndërkombëtare të teknologjisë. Krijimi i një baze të dhënash dhe rrjeti të organizatave përkatëse ndërkombëtare dhe kombëtare fillestare . Treguesit : - Ofrohet studimi krahasues i ekosistemeve të sipërmarrjes - Janë realizuar vizita në rrjete ndërkombëtar	Organizimi i programeve të shkëmbimit të njohurive me parqet ndërkombëtare të teknologjisë, grupe, fondet e inovacionit, shoqatat e Investitorëve të biznesit, shoqatat fillestare dhe të ngjashme. Vazhdoni në të mëparshmen dhe jepni metrikë dhe ndiqni aritjet e objektivave. Treguesit : - Ofrohet vazhdimi i studimit të krahasimit të ekosistemeve të sipërmarrjes - Janë realizuar vizita në rrjete ndërkombëtar
	Organizimi i aktivitetëve për	Organizimi i një aktiviteti vjetor të	Vazhdimi me lidhjet e

Nxitja e sipërmarrjes akademike	çmimet e inovacionit dhe konferenca për startup-et. Çmimi për startup-et më të mira. Tërhoqja e organizatave rajonale të inovacionit, investitorëve të biznesit, shoqatave si startup-e, përfaqësues të diasporës dhe aktorë të ngjashëm. Treguesit : - Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit - Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale	ndarjes së çmimeve për startup-in më të mirë. Promovimi i aktivitetit ndërkombëtarisht. Ftuarja e organizatave ndërkombëtare të inovacionit, investitorëve të biznesit, shoqatave fillestare dhe aktorë të ngjashëm. Treguesit : - Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit - Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale	mëparshme dhe krijimi i të rejave, (MM, marrëveshje, etj.) me aktivitetet ndërkombëtare dhe bashkë-organizimi i një aktiviteti ndërkombëtar në lidhje me konferencën ndërkombëtare të startup-eve. Treguesit : - Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit - Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale
	Publikimi i thirrjeve për propozime për NVM dhe granteve fillestare Treguesit : 1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë		
	Zhvillimi i programeve të mentorimit, krijimi i rrjetit të mentoreve. Treguesit : - Programi i mentorimit është zhvilluar. - Ofrohet analiza e nevojave për mentorimin.	Ofnimi i 800 orëve mentorim për Startupet. Treguesit : - Ofrohen 800 orë mentorim për startup-et. - Analiza e programit të mentorimit dhe përmirësimet e sugjeruara për sistemin e ardhshëm të mentorimit.	Krijimi i një programi mentorimi afatgjatë për të mbështetur nevojat, sipas rezultateve të hartëzimit dhe diagnostikimit. Treguesit : - Ofrohen 800 orë mentorim për startup-et. - Analiza e programit të mentorimit dhe përmirësimet e sugjeruara për ciklin e ardhshëm të mentorimit. - Propozohet programi afatgjatë i mentorimit
	Organizimi i takimeve të	Organizimi dhe vendosja e sesioneve	Vazhdimi me mekanizmat e
Grupi i synuar : nivelet mikro, të mesme, makro Rezultatet : - Komunikimi dhe koordinimi Tüpple Helix i vendosur - Ofrohen grante për sipërmarrjen akademike	aktorëve të Tüpple Helix në nivel lokal dhe kombëtar për të diskutuar nevojat aktuale të bashkëpunimit. Përfshirja e universiteteve lokale. Treguesit : 4 takime në nivel lokal me 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit, një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit	të rregullta Tüpple Helix çdo tre muaj në nivel lokal në të paktën dy rajone shqiptare. (6 sesione në 2 rajone) Treguesit : 4 takime në nivel lokal ku përfshihen 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit, një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit	mëparshmen dhe ndjekja e arësive të objektivave. Treguesit : 4 takime në nivel lokal me 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit, një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit
	Grante për sipërmarrjet akademik dhe startup-et e themeluara nga akademikët. Fokusimi në komercializimin e kërkimeve të lidhura me doktoraturën. Treguesit : 1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë		
Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e grave Grupi i synuar: niveli mikro, sipërmarrëset grave. Rezultatet : - vendosen stimujt për sipërmarrjen femërore	Hartimi i thirrjeve për propozime që synojnë sipërmarrjen femërore Treguesit 1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë		

Aktivitetet e përshkruara do të ofrojnë stimuj shtesë për sipërmarrjen akademike dhe angazhimin e diasporës. Në këtë mënyrë, këto dy grupe do të motivohen veçanërisht për të kontribuar në zhvillimin e ekosistemit.

Buxheti i Nivelit të Lartë dhe Mekanizmat Financiarë

Buxheti do të përdorë të gjitha instrumentet financiarë që janë tashmë të vendosura në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. Modeli i financimit do të bazohet në maturimin e ekosistemit. Në tre vitet e para, mbështetja e qeverisë do të jetë e nevojshme dhe do të luajë një rol më të madh. Në fazën pasuese, 2025-2027, do të jetë në dispozicion një përzierje e fondeve publike dhe private. Gjithashtu, synimi është të ndërtohet në mënyrë inovative një fond i mjaftueshëm për realizimin e kësaj Strategjie ambicioze dhe mbështetjen e një ekosistemi startup në rritje.

Indikatorët e Buxhetit	Parashikimi 2025 - 2030	Financimi nga Buxheti i Shtetit 2025 - 2030	Financimi i Huaj	H e n d e k u Financiar 2025 - 2030
Ngritja e qeverisjes së ekosistemit dhe bashkërendimi dhe harmonizimi i angazhimit të aktorëve.	15 000 000,00	15 000 000,00	-	-
Hartëzimi dhe diagnostikimi i vazhdueshëm i ekosistemit dhe programeve të rritjes	90 950 000,00	90 950 000,00	-	-
Ndërtimi i infrastrukturës së inovacionit, fizike dhe virtuale	500 000 000,00	250 000 000,00	-	250 000 000,00
Ndërtimi i reputacionit ndërkombëtar të ekosistemit	69 500 000,00	29 500 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00
Ndërtimi i instrumenteve të financimit	90 000 000,00	65 000 000,00	20 000 000,00	5 000 000,00
Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe investitorëve nga diaspora	89 000 000,00	45 000 000,00	15 000 000,00	29 000 000,00
Programet kryesore të rritjes për sektorët e gjelbër dhe dixhital	600 000 000,00	100 000 000,00	500 000 000,00	-
Nbajtja e sipërmarrjes nga akademia	75 000 000,00	75 000 000,00	-	-
Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e grave	45 000 000,00	45 000 000,00	-	-
SHUMA TOTALE	1 574 450 000,00	715 450 000,00	555 000 000,00	304 000 000,00

Tabela 3 Buxheti i parashikuar për tre faza të zhvillimit të ekosistemit në LEK

Vërejtje përfundimtare

Strategjia Shqiptare e Sipërmarrjes synon të formësojë ekosistemin sipërmarrës të inovacionit të hapur në Shqipëri. Është investim shqiptar për të ardhmen e ekonomisë së vendit, duke ndjekur rrugën e Specializimit Inteligent, qasjen më të fundit për qeverisjen e ekosistemit dhe menaxhimit të njohurive. Ajo orienton Shqipërinë në ristrukturimin e ekonomisë së saj drejt një ekonomie të bazuar në njohuri, të gjallë dhe konkurruese, të orientuar nga eksporti.

Strategjia fokusohet në qasjen e ekosistemit kombëtar, ku një grup kompleks mekanizmesh të përshkruar do të çojë në krijimin e një rrjeti shumështrësor aktorësh që janë sinergjikë në vlerat, objektivat dhe qëllimet e tyre. Që një rrjet i tillë heterogjen të funksionojë, është i nevojshëm një kontribut i të gjithë aktorëve të ekosistemit.

FUSHA PRIORITARE : BURIMET NATYRORE - LËNDËT E PARA											
Masat Prioritare	Veprimet afatshkurtër	Grupet e synuara	Institucionet/organizatat e përfshira (udhëheqësi me shkronja të zeza)	Data e fillimit	Data e përfundimit	Buxheti i Parashikuar 2024-2025	Burimi i financimit			Treguesi i veprimit	Rezultati i veprimit
							Financimi nga Buxheti i Shtetit 2024-2025	Financimi i Huaj	Hendeku Financiar 2024-2025		
OBJEKTIVI SPECIFIK 1: ORIENTIMI I SEKTORIT MINERAR TË SHQIPËRISË PËR T'U BËRË PARTNER STRATEGJIK I BE-SË DHE NJË KONTRIBUES I VLEFSHËM NË ZINXHIRIN KRITIK TË FURNIZIMIT ME LËNDË TË PARË TË BE-SË											
M.1. Krijimi i Agjencisë Shtetërore Startup Albania	V.1. Zhvillimi i Strategjisë së Sipërmarrjes Inovative	shtresa makro	MSHSKB, SA	2024	2025			-	-	Strategjia e pranuar	Strategjia e zhvilluar
	V.2. Shërbime ndërtimi për Agjencinë Shtetërore Startup Albania.	shtresa makro	MSHSKB, SA	2024	2025	2,500,000.00	2,500,000.00	-	-	Analiza e nevojave për shërbime të ofruara	Shërbimet Startup Albania të zhvilluara
M.2. Ndërtimi i qeverisjes së ekosistemit dhe bashkërendimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara.	V.1. Fokusimi në sipërmarrjen akademike, diasporë dhe gratë në sipërmarrje.	shtresa makro	MSHSKB, SA	2024	2025	500,000.00	500,000.00	-	-	Analiza e nevojave për shërbime të ofruara	Shërbimet Startup Albania të zhvilluara
	V.2. Ndërtimi i programeve për mbështetjen teknike dhe financiare të startupeve dhe inkubatorëve në sektorët e gjelbër dhe dixhital.	shtresa makro	MSHSKB, SA, MF	2024	2025	2,000,000.00	2,000,000.00	-	-	5 shërbime të zhvilluara	Shërbimet Startup Albania të zhvilluara
M.3. Hartëzimi dhe diagnostikime të vazhdueshme të ekosistemit dhe programet e rritjes	V.1. Hartëzimi i ekosistemit	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, SASPAC, KS, MEKI	2024	2025	8,004,000.00	8,004,000.00	-	-	Hartëzimi i ekosistemit shqiptar për të gjithë aktorët e ekosistemit dhe krijimi i bazës së të dhënave të mëdha. Ofrimi i hartës dixhitale me vendndodhje për të gjithë aktorët e hartëzuar.	Ekosistemi i hartëzuar
	V.2. Diagnostikimi i ekosistemit. Pjesë e ndërtimit të strategjisë.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, SASPAC, KS	2024	2025	11,030,500.00	11,030,500.00	-	-	Zhvillimi i pyetësorit. Intervistimi i të paktën 150 aktorëve nga mikro, 30 nga niveli i mesëm dhe 20 nga shtresat makro	Sigurimi i diagnostikimit të nevojave, maturimit dhe treguesve kritikë të ekosistemit
	V.3. Raport mbi ekosistemin e Shqipërisë.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA	2024	2025	11,282,166.00	11,282,166.00	-	-	Diagnostikimi sektorial dhe raporti i konsoliduar	Sigurimi i diagnostikimit të nevojave, maturimit dhe treguesve kritikë të ekosistemit
M.4. Ndërtimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur, fizike dhe virtuale.	V.1. Çertifikimi i inkubatorëve nëpërmjet lejeve.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA,KS	2024	2025	8,000,000.00	4,000,000.00	-	4,000,000.00	Çertifikimi i të paktën 10 inkubatorëve, 5 të fokusuar në green dhe digital	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.2. Përgatitja e dokumentacionit për ngritjen e infrastrukturës së harmonizuar në shkallë të plotë, fizike dhe virtuale.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, SASPAC, KS, MEKI, MF	2024	2025	7,600,000.00	3,800,000.00	-	3,800,000.00	Plani i biznesit dhe dokumentacioni përkatës për	Zhvillimi i rrjetit të inovacionit të hapur me infrastrukturë të

										zhvillimin e QRT-së dhe Parkut Teknologjik të përgatitur dhe pranuar nga organet përkatëse të pushtetit vendor dhe qendror.	ngjashme ndërkombëtare të inovacionit të hapur
	V.3. Përgatitja e një modeli biznesi për Qendrat Rajonale të Transformimit dhe Parkun Teknologjik.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, MF	2024	2025	18,060,000.00	9,030,000.00	-	9,030,000.00	Plani i biznesit dhe dokumentacioni përkatës për zhvillimin e QRT-së dhe Parkut Teknologjik të përgatitur dhe pranuar nga organet përkatëse të pushtetit vendor dhe qendror.	Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik dhe shtresa e mesme
	V.4. Krijimi i programeve të parainkubacionit, një për veriun dhe një për pjesën jugore të Shqipërisë.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA	2024	2025	21,006,000.00	10,503,000.00	-	10,503,000.00	Programet para inkubacionit të hartëzuara Programet para inkubacionit të ekzekutuara	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.5. Krijimi i një Qendre Rajonale të Transformimit (QRT)	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, SASPAC, MF	2024	2025	35,000,000.00	17,500,000.00	-	17,500,000.00	Krijohet një QRT-e	Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik dhe shtresa e mesme
	V.6. Platforma e IT-së dhe aplikacioni celular i zhvilluar	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, AKSHI	2024	2025	77,000,667.00	38,500,334.00	-	38,500,334.00	Specifikimi i Kërkesave të Softuerit (SRS) dhe Analiza e Kërkesave të Përdoruesit (URA) dhe platforma e IT-së dhe aplikacioni celular të zhvilluar. Platforma dixhitale dhe aplikacioni celular plotësisht funksionalë	Zhvillimi i platformës dixhitale plotësisht funksionale dhe aplikacionit celular që paraqet kanalin kritik të komunikimit të ekosistemit dhe platformën e ofrimit të shërbimeve.
M.5. Ngritja e reputacionit ndërkombëtar të ekosistemeve	V.1. Përgatitja e markës së ekosistemit të sipërmarrjes shqiptare nëpërmjet krijimit të markës dhe certifikatës kombëtare të startup-it.	Shtresat mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	23,166,666.00	9,833,333.00	6,666,666.00	6,666,666.00	Identiteti i markës së ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri është zhvilluar. Strategjia e komunikimit dhe marketingut të ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri është zhvilluar.	Krijimi i markës së sipërmarrjes në Shqipëri. Krijimi i markës dhe certifikatës së sipërmarrjes në Shqipëri

M.6. Ndërtimi i instrumenteve të financimit	V.1. Negocimi i produkteve financiare të startup-eve me bankat e zhvillimit (BB, FMN, BERZH, EIB etj.).	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2024	2025	3,000,000.00	2,166,667.00	666,667.00	166,666.00	Agjencia Shtetërore Startup Albania nënshkruan dy MM-ë me bankat e zhvillimit	Mbështetja financiare e ekosistemit nga bankat e zhvillimit dhe fushata ndërgjegjësuere e krijuar
	V.2. Krijimi i fondit të inovacionit për gjetjen e zgjidhjeve inovative më të mira të startup-eve.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, KS	2024	2025	11,600,000.00	8,377,778.00	2,577,778.00	644,444.00	Fondi i krijuar sipas ligjit dhe rregullimeve shqiptare	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.3. Është caktuar buxheti i parë për fondet e dhëna.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, KS	2024	2025	2,500,000.00	1,805,555.00	555,556.00	138,888.00	Llogaria e fondit të hapur dhe buxheti është transferuar.	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.4. Është vendosur thirrja për propozime dhe grante për startup-et.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	6,030,000.00	4,355,000.00	1,340,000.00	335,000.00	çmimet u paguhen startup-eve fituese në konferencën fituese të çmimeve.	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.5. Krijohet një program trajnimi për Investitorët e Biznesit.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	6,870,000.00	4,961,667.00	1,526,667.00	381,666.00	NVM dhe thirrjet fillestare për propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	Programi i trajnimit të investitorëve të biznesit i themeluar
M.7. Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe investitorëve të diasporës	V.1. Ngritja e marrëdhënieve të forta ndërkombëtare me diasporën.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA, MEKI	2024	2025	7,005,000.00	3,541,854.00	1,180,618.00	2,282,528.00	Trajnohen 10 Investitorë Biznesi.	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
	V.2. Hartëzimi i rrjeteve të startup-eve dhe VC-ve.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA, KS, SASPAC	2024	2025	4,500,000.00	2,275,281.00	758,427.00	1,466,292.00	Ftohen investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre.	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
	V.3. Promovimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur dhe ekosistemit sipërmarrës jashtë vendit.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA, SASPAC	2024	2025	10,745,001.00	5,432,866.00	1,810,955.00	3,501,180.00	Ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
	V.4. Fushata e marketingut e planifikuar.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar,	MSHSKB, SA	2024	2025	7,416,667.00	3,750,000.00	1,250,000.00	2,416,667.00	Plan i promovimit të marketingut dhe komunikimit	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar

		shtresat mikro dhe të mesme								i vendeve të mberjeve minerare të vlerësuara dhe të inventarizuara	inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
M.8. Programet kryesore	V.1. Krijimi i proçesit dhe sigurimi për startup-et i një analize tregu dhe shërbime profesionale dixhitale të inteligjencës së biznesit përmes Mintel, Euromonitor ose të ngjashme.	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2024	2025	110,000,000.00	18,333,333.00	91,666,667.00	-	Krijimi i editorialit për gjenerimin e raportit të inteligjencës së biznesit. Liçencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar. Raporti vjetor i gjeneruar. Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale.	Mbështetja e inteligjencës së biznesit për startup-et e krijuara.
	V.2. Organizimi i vizitave të rrjeteve ndërkombëtare në parqet dhe grupimet e teknologjisë për aktorët e nivelit të mesëm (Qendra Rajonale e Transformimit) dhe të nivelit mikro (startup-et).	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	13,000,000.00	2,166,667.00	10,833,333.00	-	Ofrohet studimi krahasues i ekosistemeve të sipërmarjes. Janë realizuar vizita në rrjete ndërkombëtare.	Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
	V.3. Organizimi i aktiviteteve për çmimet e inovacionit dhe konferenca për startup-et. Çmimi për startup-et më të mira.	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2024	2025	20,010,000.00	3,335,000.00	16,675,000.00	-	Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit	Konferenca e çmimeve të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
	V.4. Tërheqja e organizatave rajonale të inovacionit, investitorëve të biznesit, shoqatave si startup-e, përfaqësues të diasporës dhe aktorë të ngjashëm.	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MEKI	2024	2025	30,000,000.00	5,000,000.00	25,000,000.00	-	Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale	Konferenca e çmimeve të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
	A 3.3.8 Incentivoni kompanitë e minierave që investojnë në automatizimin, sistemet e avancuara të mirëmbajtjes ose kontrollin në distancë në miniera dhe përpunim përmes një sistemi	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025					Numri i kompanive të stimuluar	
	V.5. Publikimi i thirrjeve për propozime për NVM dhe granteve fillestare	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	7,000,000.00	1,166,667.00	5,833,333.00	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Thirrje për propozime për NVM dhe startup-et e ekzekutua çdo vit
		Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025						
		Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025						
	V.6. Zhvillimi i programeve të mentorimit, krijimi i rrjetit të mentorëve.	Shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2024	2025	19,990,000.00	3,331,666.00	16,658,334.00	-	Programi mentorimit është zhvilluar. Ofrohet analiza e nevojave për mentorimin.	Programe mentorimi për startup-et dhe NVM e krijuara

M.9. Nxitja e sipërmarrjes akademike	V.1. Organizimi i takimeve të aktorëve të Tripple Helix në nivel lokal dhe kombëtar për të diskutuar nevojat aktuale të bashkëpunimit. Përfshirja e universiteteve lokale.	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2024	2025	12,500,000.00	12,500,000.00	-	-	4 takime në nivel lokal me 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit. Një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit.	Komunikimi dhe koordinimi 'Tripple Helix' i vendosur
	V.2. Grante për sipërmarrjet akademike dhe startup-et e themeluara nga akademikët. Fokusimi në komercializimin e kërkimeve të lidhura me doktoraturën.	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, KS	2024	2025	12,500,000.00	12,500,000.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Ofrohen grante për sipërmarrjen akademike
M.10. Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e graveve	V.1. Hartimi i thirrjeve për propozime që synojnë sipërmarrjen femërore	niveli mikro, sipërmarrëset grave	MSHSKB, SA	2024	2025	15,000,000.00	15,000,000.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Vendosen stimujt për sipërmarrjen femërore
Totali Periudha nr. 1						524,816,667.00	238,483,334.00	185,000,001.00	101,333,331.00		

axhende

Masat Prioritare	Veprimet afatshkurtër	Grupet e synuara	Institucionet/organizatat e përfshira (udhëheqësi me shkronja të zeza)	Data e fillimit	Data e përfundimit	Buxheti i Parashikuar 2026-2027	Burimi i financimit			Treguesi i veprimit	Rezultati i veprimit
							Financimi nga Buxheti i Shtetit 2026-2027	Financimi i Huaj	Hendeku Financiar 2026-2027		
OBJEKTIVI SPECIFIK 1: ORIENTIMI I SEKTORIT MINERAR TË SHQIPËRISË PËR T'U BËRË PARTNER STRATEGJIK I BE-SË DHE NJË KONTRIBUES I VLEFSHËM NË ZINXHIRIN KRITIK TË FURNIZIMIT ME LËNDË TË PARË TË BE-SË											
M.1. Ndërtimi i qeverisjes së ekosistemit dhe bashkërendimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara.	V.1. Asistencë teknike në zbatimin e modelit të qeverisjes të parashikuar në Strategji.	shtresa makro	MSHSKB, SA, SASPAC, AKSHI	2026	2027	1,250,000.00	1,250,000.00	-	-	Krijimi i modelit të qeverisjes së ekosistemit	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur
	V.2. Bashkëpunim i ngushtë me Ministrinë dhe aktorë të tjerë makro për të zhvilluar modelin funksional të qeverisjes bazuar në përvojën e fituar nëpërmjet krijimit të Qendrës Rajonale të Transformimit (QRT).	shtresa makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	1,000,000.00	1,000,000.00	-	-	Përkrahimi i detajuar dhe përgatitja institucionale për krijimin e modelit të qeverisjes	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur
	V.3. Operimi i Agjencisë Shtetërore Startup Albania. Analiza e shërbimeve dhe përmirësimet.	shtresa makro	MSHSKB, SA	2026	2027	1,500,000.00	1,500,000.00	-	-	Analiza vjetore e shërbimeve të ofruara nga Agjencia Shtetërore Startup Albania Propozim për përmirësimin e shërbimeve Propozim për 1 shërbim të ri në vit	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur
	V.4. Financimi i startup-eve dhe nkubatorëve të cilët fokusohen në sektorët e gjelbër dhe dixhital.	shtresa makro	MSHSKB, SA, MF	2026	2027	1,250,000.00	1,250,000.00	-	-	Financimi i 15 startup-eve dhe 5 inkubatorëve të fokusuar në sektorin e gjelbër dhe dixhital	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur

M.2. Hartëzimi dhe diagnostikime të vazhdueshme të ekosistemit dhe programet e rritjes	V.1. Vendosija e procesit të hartës dhe diagnostikimit të vazhdueshëm.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, SASPAC, KS, MEKI, MF	2026	2027	12,310,834.00	12,310,834.00	-	-	Propozimi i hartës së vazhdueshme dhe procesit diagnostik Ekzekutimi i hartës dhe procesit diagnostikues çdo vit	Vendosija e procesit të vazhdueshëm i hartëzimit dhe diagnostikimit
	V.2. Prodhiimi i raporteve vjetore të statusit të ekosistemit.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA	2026	2027	18,005,833.00	18,005,833.00	-	-	Raporte sektoriale dhe të konsoliduara Përmbledhje ekzekutive e komunikuar në të gjithë ekosistemin	Vendosija e mekanizmit raportues mbi statusin e ekosistemit
M.3. Ndërtimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur, fizike dhe virtuale	V.1. Përgatitja dhe ekzekutimi i granteve për inkubatorët. Fokusimi në inkubatorët me bazë universitare dhe komercializimi i projekteve kërkimore dhe fokus te dedikuar ne zgjidhjet green dhe dixhital.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, KS	2026	2027	10,338,690.00	5,169,345.00	-	5,169,345.00	1 thirrje në vit	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.2. Përgatitja e një modeli biznesi dhe plani biznesi për infrastrukturën e inovacionit të hapur: Parku i Teknologjisë, Qendrat Rajonale të Transformimit, Qendrat e Inovacionit Dixhital, komunitetet inteligjente dhe laboratorët e gjallë që kontribuojnë në inovacionin fillestar. Ofrimi i shërbimeve IP për fillestarët.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	27,777,777.00	13,888,888.50	-	13,888,888.50	Plani i biznesit dhe dokumentacioni përkatës për zhvillimin e rrjetit të zgjeruar të inovacionit të hapur i përgatitur dhe pranuar nga organet përkatëse të pushtetit vendor dhe qendror.	Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik dhe shtresa e mesme, Aktorët e inovacionit të hapur si komunitetet inteligjente, laboratorët e gjallë dhe të ngjashme qendror.
	V.3. Fillimi i fazës operationale duke ofruar shërbime fizike për startup-et.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA	2026	2027	16,500,000.00	8,250,000.00	-	8,250,000.00	Krijimi dhe fillimi i programeve të para-inkubacionit dhe inkubacionit.	Zhvillimi i rrjetit të inovacionit të hapur me infrastrukturë të ngjashme ndërkombëtare të inovacionit të hapur
	V.4. Organizimi i Hackathon-ëve së bashku me universitetet për zhvillimin e zgjidhjeve apo produkteve dixhitale dhe inovative.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI	2026	2027	45,050,000.00	22,525,000.00	-	22,525,000.00	Organizimi i 5 hakatonëve	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.5. Transferimi i programeve të para-inkubacionit në QRT.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA	2026	2027	6,000,000.00	3,000,000.00	-	3,000,000.00	Krijimi i QRT-së së dytë	Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik dhe shtresa e mesme, Aktorët e inovacionit të hapur si komunitetet inteligjente, laboratorët e gjallë dhe të ngjashme
	V.6. Ofrimi i shërbimeve dixhitale për Startup-et përmes platformës së IT-së dhe aktiviteteve të tjera. Ofrimi i asistencës teknike për startup-et në inovacion dhe dixhitalizim. (shërbimet IP, rrjetëzimi, ndërkombëtarizimi, mësimi elektronik, depozitimi i dokumenteve etj.)	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	61,000,200.00	30,500,100.00	-	30,500,100.00	5 shërbime dixhitale të ofruara për 100 NVM	Zhvillimi i platformës dixhitale plotësisht funksionale dhe aplikacionit celular që paraqet kanalin kritik të komunikimit të ekosistemit dhe platformën e ofrimit të shërbimeve.
M.4. Ngritja e reputacionit ndërkombëtar të ekosistemeve	V.1. Zhvillimi dhe ekzekutimi i planit të marketingut dhe komunikimit për promovimin ndërkombëtar të startup-eve, markave dhe certifikatave shqiptare.	Shtresat mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	23,166,666.00	9,833,333.00	6,666,666.00	6,666,666.00	Zbatimi i identitetit të markës së ekosistemit sipërmarrës në Shqipëri Zbatimi i strategjisë së komunikimit dhe marketingut e	Ekzekutimi i planit të marketingut të markës dhe certifikatës.

										ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri	
M.5. Ndërtimi i instrumenteve të financimit	V.1. Fushata sensibilizuese për financimin e bankave zhvillimore (BB, FMN, BERZH, EIB), financimin e projekteve të startup-eve.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2026	2027	2,800,000.00	2,022,222.00	622,222.00	155,555.00	Minimumi 10 projekte të financuara për periudhën afatmesme. Fushata ndërgjegjësuere e planifikuar dhe e realizuar	Mbështetja financiare e ekosistemit nga bankat e zhvillimit dhe fushata ndërgjegjësuere e krijuar
	V.2. Fondi i inovacionit është funksional.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2026	2027	11,500,000.00	8,305,555.00	2,555,555.00	638,888.00	Çmimet u paguhen startup-eve që fitojnë në konferencën fituese të çmimeve	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.3. Është vendosur buxheti i dytë i çmimeve.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF	2026	2027	3,640,000.00	2,628,888.00	808,888.00	202,222.00	Buxheti i çmimit është transferuar në llogarinë e fondit	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.4. Është vendosur thirrja e dytë për propozime dhe grante për bizneset fillestare.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	7,000,000.00	5,055,555.00	1,555,555.00	388,889.00	Thirrjet për NVM dhe startup-et për propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	Krijohet fondi i inovacionit për dhënien e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.5. Ndjekja e Investitorëve të Biznesit dhe aktiviteti i tyre.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	1,060,000.00	765,555.00	235,555.00	58,889.00	Ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit	Programi i trajnimit të investitorëve të biznesit i themeluar
	V.6. Trajnimi i generatës së ardhshme të Investitorëve të Biznesit.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	4,000,000.00	2,888,888.00	888,888.00	222,222.00	Trajnimi i 15 Investitorëve të Biznesit. Ftohen Investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre.	Programi i trajnimit të investitorëve të biznesit i themeluar
M.6. Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe investitorëve të diasporës	V.1. Ndërtimi i marrëdhënieve të forta ndërkombëtare me diasporën, hartëzimi i rrjetet të startup-eve dhe VC-ve, promovimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur dhe ekosistemit sipërmarrës jashtë vendit.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA, SASPAC	2026	2027	13,650,000.00	6,901,686.00	2,300,562.00	4,447,753.00	Ekzekutimi i planit të komunikimit	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
	V.2. Planifikimi dhe zbatimi i fushatës së marketingut.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA	2026	2027	16,016,666.00	8,098,314.00	2,699,438.00	5,218,913.00	Ekzekutimi i planit të marketingut	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
M.7. Programet kryesore	V.1. Ofrimi për startup-et i analizave të rregullta të tregut, trendit dhe perspektivës së tregjeve të eksportit.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	35,000,000.00	5,833,333.00	29,166,667.00	-	Krijimi i editorialit për gjenierimin e raportit të inteligjencës së biznesit Licencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar	Mbështetja e inteligjencës së biznesit për startup-et e krijuara.
	V.2. Gjenerimi i tre raporteve të analizës së tregut dhe shpërndaja e tyre ndërmjet aktorëve të ekosistemit fillestar. Mbledhja e komenteve dhe përmirësimi i raportimit.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	31,500,000.00	5,250,000.00	26,250,000.00	-	Raporti vjetor i gjeneruar Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale	Mbështetja e inteligjencës së biznesit për startup-et e krijuara.
	V.3. Organizimi i programit të shkëmbimit të njohurive me parqet	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, SASPAC	2026	2027	19,006,000.00	3,167,667.00	15,838,333.00	-	Ofrohet studimi krahasues i ekosistemeve të sipërmarrjes	Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë

	dhe grupimet ndërkombëtare të teknologjisë.										ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
	V.4. Krijimi i një baze të dhënash dhe rrjeti të organizatave përkatëse ndërkombëtare dhe kombëtare fillestare.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, AKSHI, SASPAC	2026	2027	28,400,000.00	4,733,333.00	23,666,667.00	-	Janë realizuar vizita në rrjete ndërkombëtar	Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
	V.5. Organizimi i një aktiviteti vjetor të ndarjes së çmimeve për startup-in më të mirë.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, KS	2026	2027	39,000,000.00	6,499,999.00	32,500,000.00	-	Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit	Konferenca e çmimeve të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
	V.6. Promovimi i aktivitetit ndërkombëtarisht. Futurja e organizatave ndërkombëtare të inovacionit, investitorëve të biznesit, shoqatave fillestare dhe aktorë të ngjashëm.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, SASPAC	2026	2027	18,000,000.00	3,000,000.00	15,000,000.00	-	Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale	Konferenca e çmimeve të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
	V.7. Publikimi i thirrjeve për propozime për NVM dhe granteve fillestare.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	8,030,000.00	1,338,333.00	6,691,667.00	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Thirrje për propozime për NVM dhe startup-et e ekzekutua çdo vit
	V.8. Ofrimi i 800 orëve mentorim për startup-et.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2026	2027	21,064,000.00	3,510,667.00	17,553,333.00	-	Ofrohen 800 orë mentorimi për startup-et. Analiza e programit të mentorimit dhe përmirësimet e sugjeruara për sistemin e ardhshëm të mentorimit.	Programe mentorimi për startup-et dhe NVM e krijuara
M.8. Nxitja e sipërmarrjes akademike	V.1. Organizimi dhe vendosja e sesioneve të rregullta Tripple Helix çdo tre muaj në nivel lokal në të paktën dy rajone shqiptare. (6 sesione në 2 rajone)	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2026	2027	10,100,000.00	10,100,000.00	-	-	4 takime në nivel lokal ku përfshihen 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit. një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit	Komunikimi dhe koordinimi Tripple Helix i vendosur
	V.2. Grante për sipërmarrjet akademike dhe startup-et e themeluara nga akademikët. Fokusimi në komercializimin e kërkimeve të lidhura me doktoraturën.	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, KS	2026	2027	14,900,000.00	14,900,000.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Ofrohen grante për sipërmarrjen akademike
M.9. Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e graveve	V.1. Hartimi i thirrjeve për propozime që synojnë sipërmarrjen femërore	niveli mikro, sipërmarrëset grave.	MSHSKB, SA	2026	2027	15,000,000.00	15,000,000.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Vendosen stimujt për sipërmarrjen femërore
Totali Periudha nr. 2						524,816,666	238,483,329	184,999,996	101,333,331		

FUSHA PRIORITARE : BURIMET NATYRORE - LËNDËT E PARA

OBJEKTIVI SPECIFIK 1: ORIENTIMI I SEKTORIT MINERAR TË SHQIPËRISË PËR T'U BËRË PARTNER STRATEGJIK I BE-SË DHE NJË KONTRIBUES I VLEFSHËM NË ZINXHIRIN KRITIK TË FURNIZIMIT ME LËNDË TË PARË TË BE-SË											
Masat Prioritare	Veprimet afatshkurtër	Grupet e synuara	Institucionet/organizatat e përfshira (udhëheqësi me shkronja të zeza)	Data e fillimit	Data e përfundimit	Buxheti i Parashikuar 2028-2030	Burimi i financimit			Treguesi i veprimit	Rezultati i veprimit
							Financimi nga Buxheti i Shtetit 2028-2030	Financimi i Huaj	Hendeku Financiar 2028-2030		
M.1. Ndërtimi i qeverisjes së ekosistemit dhe bashkërendimi dhe harmonizimi i angazhimit të palëve të interesuara.	V.1. Monitorimi dhe propozimi i përmirësimeve për modelin dhe strategjinë e qeverisjes	shtresa makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2028	2030	1,500,000.00	1,500,000.00	-	-	Raporti i zbatimit të qeverisjes Propozim për përmirësime në modelin e qeverisjes.	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur.
	V.2. Operimi i Agjencisë Shtetërore Startup Albania. Analiza e shërbimeve dhe përmirësimet.	shtresa makro	MSHSKB, SA	2028	2030	1,800,000.00	1,800,000.00	-	-	Analiza vjetore e shërbimeve të ofruara nga Agjencia Shtetërore Startup Albania Propozim për përmirësimin e shërbimeve Propozim për 1 shërbim të ri në vit	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur.
	V.3. Financimi i startup-eve dhe nkubatorëve të cilët fokusohen në sektorët e gjelbër dhe dixhital.	shtresa makro	MSHSKB, SA, MF	2028	2030	1,700,000.00	1,700,000.00	-	-	Financimi i 15 startup-eve dhe 5 inkubatorëve të fokusuar në sektorin e gjelbër dhe dixhital	Qeverisja mbi ekosistemin e ngritur.
M.2. Hartëzimi dhe diagnostikime të vazhdueshme të ekosistemit dhe programet e rritjes	V.1. Vendosja e procesit të hartës dhe diagnostikimit të vazhdueshëm.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, SASPAC, KS, MEKI, MF	2028	2030	12,310,834.00	12,310,834.00	-	-	Propozimi i hartës së vazhdueshme dhe procesit diagnostik Ekzekutimi i hartës dhe procesit diagnostikues çdo vit	Vendosja e procesit të vazhdueshëm i hartëzimit dhe diagnostikimit
	V.2. Prodhimi i raporteve vjetore të statusit të ekosistemit.	mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA	2028	2030	18,005,833.00	18,005,833.00	-	-	Raporte sektoriale dhe të konsoliduara Përmbledhje ekzekutive e komunikuar në të gjithë ekosistemin	Vendosja e mekanizmit raportues mbi statusin e ekosistemit
M.3. Ndërtimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur, fizike dhe virtuale	V.1. Përgatitja dhe ekzekutimi i granteve për inkubatorët. Fokusimi në inkubatorët me bazë universitare dhe komercializimi i projekteve kërkimore dhe fokus të dedikuar në zgjidhjet green dhe dixhital.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, KS	2028	2030	10,338,690.00	5,169,345.00	-	5,169,345.00	1 thirrje në vit	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.2. Investim në ngritjen e Parkut Teknologjik, komuniteteve inteligjente dhe projekteve të laboratorëve të gjallë së bashku me pushtetin vendor.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2028	2030	45,000,000.00	22,500,000.00	-	22,500,000.00	Investimi në infrastrukturë ka filluar dhe ka përfunduar brenda vitit 2030	Krijimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur që përbëhet nga Qendrat Rajonale të Transformimit, Parku Teknologjik dhe shtresa e mesme, Aktorët e inovacionit të hapur si komunitetet inteligjente, laboratorët e gjallë dhe të ngjashme

	V.3. Zhvillimi i lidhjeve me inkubatorët ndërkombëtarë të BE-së dhe zgjerimi i shërbimeve.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, SASPAC	2028	2030	17,500,000.00	8,750,000.00	-	8,750,099.00	Hartëzimi dhe zbatimi i 5 shërbimeve të reja për startup-et	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.4. Rritja e portofolit të shërbimeve për para-inkubacionin dhe inkubacionin.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, SASPAC	2028	2030	38,000,000.00	19,000,000.00	-	19,000,000.00	Hartëzimi dhe zbatimi i 5 shërbimeve të reja për startup-et	Zhvillimi i rrjetit të inovacionit të hapur me infrastrukturë ngjashme ndërkombëtare të inovacionit të hapur
	V.5. Krijimi i rrjetit kombëtar të inkubatorëve.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA	2028	2030	13,075,000.00	6,537,500.00	-	6,537,500.00	Baza e të dhënave e partnerëve ndërkombëtarë dhe plani i komunikimit në rrjet i hartuar dhe ekzekutuar	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.6. Monitorimi dhe përmirësimi i rrjetit.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA	2028	2030	13,000,000.00	6,500,000.00	-	6,500,007.00	Baza e të dhënave e partnerëve ndërkombëtarë dhe plani i komunikimit në rrjet i hartuar dhe ekzekutuar	Krijimi i një rrjeti inkubatorësh
	V.7. Vazhdimi i funksionaliteteve të mëparshme platformës dixhitale dhe përmirësimi i tyre.	shtresa mikro dhe e mesme	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2028	2030	29,752,677.00	14,876,339.00	-	14,876,339.00	Përmirësimi i të gjitha funksioneve të platformës dixhitale 5 funksionalitete të reja për platformën dixhitale 100 SME të reja çdo vit të përfshira në shërbimet e platformës dixhitale	Zhvillimi i platformës dixhitale plotësisht funksionale dhe aplikacionit celular që paraqet kanalin kritik të komunikimit të ekosistemit dhe platformën e ofrimit të shërbimeve.
M.4. Ngritja e reputacionit ndërkombëtar të ekosistemeve	V.1. Zhvillimi dhe ekzekutimi i planit të marketingut dhe komunikimit për promovimin ndërkombëtar të startup-eve, markave dhe certifikatave shqiptare.	Shtresat mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030	23,166,666.00	9,833,333.00	6,666,666.00	6,666,666.00	Zbatimi i identitetit të markës së ekosistemit sipërmarrës në Shqipëri Zbatimi i strategjisë së komunikimit dhe marketingut të ekosistemit të sipërmarrjes në Shqipëri	Ekzekutimi i planit të marketingut të markës dhe çertifikatës.
M.5. Ndërtimi i instrumenteve të financimit	V.1. Fushata sensibilizuese për financimin e bankave zhvillimore (BB, FMN, BERZHI, EIB), financimin e projekteve të startup-eve.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2028	2030	2,800,000.00	2,022,222.00	622,222.00	155,595.00	Minimumi 10 projekte të financuara për periudhën afatmesme. Fushata ndërgjegjësuere e planifikuar dhe e realizuar	Mbështetja financiare e ekosistemit nga bankat e zhvillimit dhe fushata ndërgjegjësuere e krijuar
	V.2. Fondi i inovacionit është funksional.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF, MEKI	2028	2030	11,500,000.00	8,305,555.00	2,555,555.00	638,888.00	Shpërblym të paguhen startup-eve që fitojnë në konferencën fituese të çmimeve	Krijohet fondi i inovacionit për dhënie e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.3. Është vendosur buxheti i çmimit të 3-të dhe të 4-të.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA, MF	2028	2030	3,640,000.00	2,628,888.00	808,888.00	202,222.00	Buxheti i çmimit transferohet në llogarinë e fondit	Krijohet fondi i inovacionit për dhënie e zgjidhjeve më të mira për startup-et
	V.4. Është vendosur thirrja e dytë për propozime dhe grante për startup-et.	Investitorët e Biznesit, VC,	MSHSKB, SA	2028	2030	7,000,000.00	5,055,555.00	1,555,555.00	388,889.50	Thirrjet për NVM dhe për startup-et	Krijohet fondi i inovacionit për dhënie e

		nivelet mikro, të mesme dhe makro								propozime të publikuara dhe grantet e dhëna	zgjidhjeve më të mira për startup-et
		Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030						
		Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030						
	V.5. Krijimi i programit afatgjatë për zhvillimin e rrjetit të Investitorëve të Biznesit. Vazhdimi i aktiviteteve të trajnimit 10 engjëj biznesi çdo vit.	Investitorët e Biznesit, VC, nivelet mikro, të mesme dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030	5,060,000.00	3,654,443.00	1,124,443.00	281,111.00	Trajnimi i 15 Investitorëve të Biznesit. Ftohjen Investitorët ndërkombëtarë të biznesit të transferojnë njohuritë e tyre. Ndiqen aktivitetet e trajnuara të Investitorëve të Biznesit. Krijohet programi afatgjatë për trajnimin e Investitorëve të Biznesit bazuar në përvojën e kaluar.	Programi i trajnimit të investitorëve të biznesit i themeluar
M.6. Tërheqja e fondeve ndërkombëtare dhe investitorëve të diasporës	V.1. Ndërtimi i marrëdhënieve të forta ndërkombëtare me diasporën, hartëzimi i rrjetet të startup-eve dhe VC-ve, promovimi i infrastrukturës së inovacionit të hapur dhe ekosistemit sipërmarrës jashtë vendit.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA, SASPAC	2028	2030	13,650,000.00	6,901,686.00	2,300,562.00	4,447,753.00	Ekzekutimi i planit të komunikimit.	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur dhe ekzekutuar
	V.2. Planifikimi dhe zbatimi i fushatës së marketingut.	Rrjeti financiar vendas dhe ndërkombëtar, shtresat mikro dhe të mesme	MSHSKB, SA	2028	2030	16,016,666.00	8,098,314.00	2,699,438.00	5,218,924.00	Ekzekutimi i planit të marketingut.	Fushata e marketingut për ekosistemin e sipërmarrjes së inovacionit të hapur të planifikuar dhe ekzekutuar
M.7. Programet kryesore	V.1. Vazhdimi me mekanizmat e mëparshme dhe zhvillimi i mekanizmave të reagimit për mbledhjen e përvojave dhe historive të suksessit nga aktorët e ekosistemit startup	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, MEKI, MF, KS, SASPAC, AKSHI	2028	2030	52,000,000.00	8,666,667.00	43,333,333.00	-	Krijimi i editorialit për generimin e raportit të inteligjencës së biznesit Licencat për platformat e inteligjencës së biznesit të prokuruar Raporti vjetor i gjeneruar Buletini mujor i krijuar dhe publikuar në platformën dixhitale	Mbështetja e inteligjencës së biznesit për startup-et e krijuara.
	V.2. Organizimi i programeve të shkëmbimit të njohurive me parqe ndërkombëtare të teknologjisë, grupe, fondet e inovacionit, shoqatat e Investitorëve të biznesit, shoqatat fillestare dhe të ngjashme.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, SASPAC, MEKI	2028	2030	31,006,000.00	5,167,667.00	25,838,333.00	-	Janë realizuar vizita në rrjetet ndërkombëtar	Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të

										inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030						Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030						Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
V.3. Metrikët dhe arritjet e objektivave.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA, AKSHI, SASPAC	2028	2030	24,006,000.00	4,001,000.00	20,005,008.00	-	Ofrohet vazhdimi i studimit të krahasimit të ekosistemeve të sipërmarrjes	Rrjetet ndërkombëtare dhe programet e shkëmbimit të njohurive të krijuara me aktorë ndërkombëtarë të ekosistemeve të hapura të inovacionit nivelit të mesëm dhe mikro.
V.4. Vazhdimi me lidhjet e mëparshme dhe krijimi i të rejave, (MM, marrëveshje, etj.) me aktivitetet ndërkombëtare dhe bashkë-organizimi i një aktiviteti ndërkombëtar në lidhje me konferencën ndërkombëtare të startup-eve.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030	45,000,000.00	7,500,000.00	37,500,000.00	-	Organizohet konferenca vjetore e dhënies së çmimit të inovacionit Baza e të dhënave e pjesëmarrësve është e lidhur me platformën dixhitale	Konferenca e çmimeve të startup-eve të inovacionit e organizuar çdo vit
V.5. Publikimi i thirrjeve për propozime për grante për kompanitë startup	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030	12,040,000.00	2,006,667.00	10,033,333.00	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Thirrje për propozime për NVM dhe startup-et e ekzekutua çdo vit
V.6. Krijimi i një programi mentorimi afatgjatë për të mbështetur nevojat, sipas rezultateve të hartëzimit dhe diagnostikimit.	shtresat mikro dhe makro	MSHSKB, SA	2028	2030	35,948,000.00	5,991,333.00	29,956,667.00	-	Ofrohen 800 orë mentorimi për startup-et. Analiza e programit të mentorimit dhe përmirësimet e sygeruara për ciklin e ardhshëm të mentorimit. Propozohet programi afatgjatë i mentorimit	Programe mentorimi për startup-et dhe NVM e krijuara

M.8. Nxitja e sipërmarrjes akademike	V.1. Vazhdimi me mekanizmat e mëparshmen dhe ndjekja e arritjeve të objektivave.	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, MEKI, KS, SASPAC	2028	2030	10,100,000.00	10,100,000.00	-	-	4 takime në nivel lokal me 30 pjesëmarrës përfaqësues të ekosistemit. Një takim në nivel kombëtar 30 pjesëmarrës, përfaqësues të ekosistemit	Komunikimi dhe koordinimi Tripple Helix i vendosur
	V.2. Grante për sipërmarrjet akademike dhe startup-et e themeluara nga akademikët. Fokusimi në komercializimin e kërkimeve të lidhura me doktoraturën.	nivelet mikro, të mesme, makro	MSHSKB, SA, KS	2028	2030	14,900,000.00	14,900,000.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Oftohen grante për sipërmarrjen akademike
M.9. Përmirësimi i politikës për sipërmarrjen dhe talentin e graveve	V.1. Hartimi i thirrjeve për propozime që synojnë sipërmarrjen femërore	niveli mikro, sipërmarrëset grave.	MSHSKB, SA	2028	2030	15,000,000.00	15,000,156.00	-	-	1 thirrje në vit gjatë periudhës së zbatimit të Strategjisë	Vendosen stimujt për sipërmarrjen femërore
Totali Periudha nr. 3						524,816,366	238,483,337	185,000,003	101,333,339		
TOTALI						1,574,445,699	715,450,000	555,000,000	304,000,000		

1,574,445,699

UDHËZIM

Nr. 6, datë 6.8.2024

PËRSHFUQIZIMIN E UDHËZIMIT NR. 19, DATË 5.10.2010, “MBI KËRKESAT PËR SISTEMET E AUTOMATIZUARA TË SHKËMBIMIT TË TË DHËNAVE TË FLUTURIMIT, ME QËLLIM NJOFTIMIN, KOORDINIMIN DHE TRANSFERIMIN E FLUTURIMEVE NDËRMJET NJËSIVE TË KONTROLLIT TË TRAFIKUT AJROR”

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës; të nenit 113 dhe të nenit 117, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”,

UDHËZOJ:

1. Udhëzimi i ministrit të Punëve Publike dhe Transportit nr. 19, datë 5.10.2010, “Mbi kërkesat për sistemet e automatizuara të shkëmbimit të të dhënave të fluturimit me qëllim njoftimin, koordinimin dhe transferimin e fluturimeve ndërmjet njësive të kontrollit të trafikut ajror”, shfuqizohet.

2. Ngarkohet Autoriteti i Aviacionit Civil për zbatimin e këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDESKRYEMINISTËR DHE
MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

UDHËZIM

Nr. 7, datë 6.8.2024

PËR SHFUQIZIMIN E UDHËZIMIT NR. 18, DATË 5.10.2010, “MBI KËRKESAT PËR APLIKIMIN E PROTOKOLLIT TË TRANSFERIMIT TË MESAZHEVE TË FLUTURIMIT I PËRDORUR PËR QËLLIME NJOFTIMI, KOORDINIMI DHE TRASFERIMI FLUTURIMESH NDËRMJET NJËSIVE TË KONTROLLIT TË TRAFIKUT AJROR”

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës, nenit 113 dhe të nenit 117, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”,

UDHËZOJ:

1. Udhëzimi i ministrit të Punëve Publike dhe Transportit nr. 18, datë 5.10.2010, “Mbi kërkesat për aplikimin e protokollit të transferimit të mesazheve të fluturimit, i përdorur për qëllime njoftimi, koordinimi dhe transferimi fluturimesh ndërmjet njësive të kontrollit të trafikut ajror”, shfuqizohet.

2. Ngarkohet Autoriteti i Aviacionit Civil për zbatimin e këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDESKRYEMINISTËR DHE
MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

UDHËZIM

Nr. 9, datë 3.12.2024

**PËR NJË ZHVILLIM TË
HARMONIZUAR ME RRJETET
TRANSEVROPIANE NË FUSHËN E
INFRASTRUKTURAVE TË
TELEKOMUNIKACIONIT DHE
ZHVILLIMIN E PIKAVE TË AKSESIT TË
LIDHJEVE LOKALE *WiFi*¹**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4 e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të nenit 5, të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008, “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë” të ndryshuar, vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 434 datë 3.6.2020, “Për miratimin e Planit Kombëtar për Zhvillimin e Infrastrukturës Digjitale, Broadband 2020–2025”,

UDHËZOJ:

Neni 1

Qëllimi i udhëzimit

1. Ky udhëzim ka si qëllim:

a) përcaktimin e projekteve me interes të përbashkët në fushën e rrjeteve transevropiane në fushën e infrastrukturës së telekomunikacionit në harmoni me rregulloren e Bashkimit Evropian për CEF-in²;

b) përcaktimin e objektivave dhe prioriteteve operationale të projekteve me interes të përbashkët, identifikimin e projekteve me interes të përbashkët dhe kriteret sipas të cilave veprimet që kontribuojnë në projektet me interes të përbashkët që janë të pranueshme për asistencë financiare të BE-së në përputhje me rregulloren e CEF-it të BE-së në lidhje me zhvillimin e tyre, zbatimin, vendosjen, ndërlidhjen dhe ndërveprueshmërinë;

c) përcaktimin e kërkesave që duhet të përmbushen në ofrimin e lidhjes internet në komunitet lokale *WiFi*.

Neni 2

Fusha e zbatimit

Përcaktimet e këtij udhëzimi janë të zbatueshme në projekte të interesit të përgjithshëm të rrjeteve transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit dhe që janë të pranueshme për financim sipas CEF-it, si dhe për projekte rajonale dhe/ose kombëtare që vijnë në plotësim dhe të harmonizuar me këto rregulla për projekte të interesit të përbashkët.

Neni 3

Përkufizimet

1. Për qëllime të këtij udhëzimi në lidhje me rrjetet transevropiane të telekomunikacionit termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

a) “Infrastrukturë e telekomunikacionit” nënkupton rrjetet *broadband* dhe infrastrukturat e shërbimeve digjitale;

b) “Infrastrukturë e shërbimit digjital” nënkupton infrastrukturat të cilat mundësojnë ofrimin në mënyrë elektronike të shërbimeve të rrjetit, zakonisht nëpërmjet internetit, duke ofruar shërbime të ndërveprueshme transevropiane me interes të përbashkët për qytetarët, bizneset dhe/ose autoritetet publike, dhe që përbëhen nga platformat e shërbimeve kryesore dhe shërbimeve të përgjithshme;

c) “Billogje ndërtuese” nënkupton infrastrukturat e shërbimit digjital bazë, të cilat janë mundësuesit kryesor të ripërdorimit në infrastrukturat e shërbimeve digjitale më komplekse;

d) “Platformat e shërbimit bazë” nënkupton “*hub-e*” qendrore të infrastrukturës së shërbimeve digjitale që synojnë të sigurojnë lidhjet transevropiane, aksesin dhe ndërveprueshmërinë, dhe që janë të hapura për Shtetet Anëtare të BE-së dhe mund të jetë e hapura për subjekte të tjera;

e) “Shërbime të përgjithshme” nënkupton shërbimet “*gateway*” që lidhin një ose më shumë

¹ Ky udhëzim është i përafshirë me Rregulloren (BE) nr. 283/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 11 mars 2014, mbi udhëzimet për rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit që shfuqizon vendimin e BE-së nr. 1336/97/KE, të ndryshuar me rregulloren (BE) 2017/1953 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 25 tetor 2017, që

ndryshon Rregulloret (BE) nr. 1316/2013 dhe (BE) nr. 283/2014 në lidhje me promovimin e lidhjes së internetit në komunitetet lokale.

² Rregullorja (BE) nr. 1316/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e datës 11 dhjetor 2013, për krijimin e Facilitetit Evropian të Konektivitetit (CEF), që amendon rregulloren e BE-së nr. 913/2010 dhe shfuqizon rregulloren e BE-së nr. 680/2007 dhe rregulloren nr. 67/2010.

infrastruktura kombëtare në platformat të shërbimit kryesor;

f) “Rrjete me brez të gjerë” nënkupton rrjetet me akses me tela dhe pa tel, infrastrukturën ndihmëse dhe rrjetet bazë të afta për të ofruar lidhje me shpejtësi shumë të lartë;

g) “Veprime horizontale” nënkupton studime dhe veprimet mbështetëse programore të përcaktuara në rregulloren përkatëse të BE-së për krijimin e programit CEF.

h) “Pika e aksesit lokal pa tel” nënkupton pajisje me fuqi të ulët dhe të përmasave të vogla që operojnë brenda një rrezeje të vogël, me radio frekuenca me bazë joekskluzive dhe në kushtet e disponueshmërisë dhe përdorimit eficient të harmonizuara në nivel evropian që i mundëson përdoruesit aksesin pa tel në një rrjet të komunikimit elektronik.

Neni 4

Objektivat e përgjithshëm dhe prioritetet operacionale

1. Objektivat e përgjithshme për projektet me interes të përbashkët transevropiane përcaktohen në nenin 3, të rregullores (BE) për krijimin e CEF. Projektet me interes të përbashkët transevropiane përmbushin një ose më shumë nga objektivat specifike të mëposhtme:

a) kontribuojnë në rritjen ekonomike dhe mbështesin kompletimin dhe funksionimin e tregut të brendshëm bazuar në rritje të konkurrencës së ekonomisë evropiane, duke përfshirë ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM);

b) kontribuojnë në përmirësimin e jetës e përditshme për qytetarët, bizneset dhe autoritetet publike në çdo nivel nëpërmjet promovimit të rrjeteve me brez të gjerë, ndërlidhjes dhe ndërveprueshmërisë me rrjetet kombëtare, rajonale dhe lokale me brez të gjerë, si dhe akses jodiskriminues në rrjete të tilla dhe përfshirjen digjitale.

2. Prioritetet operacionale që kontribuojnë në arritjen e objektivave të përmendura në paragrafin 1, janë si më poshtë:

a) ndërveprueshmëria, lidhja, vendosja e qëndrueshme, funksionimi dhe përmirësimi i infrastrukturave të shërbimit digjital transevropian, si dhe koordinimi në nivel evropian;

b) fluksi efikas i investimeve private dhe publike për të stimuluar vendosjen dhe modernizimin e rrjeteve me brez të gjerë me synimin për të kontribuar në arritjen e objektivave të Agjendës Digjitale për Evropën për rrjetet me brez të gjerë.

Neni 5

Projektet me interes të përbashkët transevropian

1. Projektet me interes të përbashkët në rrjetet transevropiane, në veçanti, duhet:

a) të synojnë krijimin dhe/ose përmirësimin e ndërveprueshmërisë dhe, kurdoherë që është e mundur, platformat e shërbimit qendror ndërkombëtar, të shoqëruara me shërbime të përgjithshme për infrastrukturën e shërbimit digjital;

b) të sigurojnë mjete investimi efikase për rrjetet me brez të gjerë, të tërheqin kategori të reja investitorësh dhe promovuesish projektesh dhe të inkurajojnë rikrijimin e projekteve të inovacionit dhe modeleve të biznesit.

c) të mbështesin ofrimin e lidhjes lokale pa tel me cilësi të lartë që është pa pagesë dhe pa kushte diskriminuese në komunitetet lokale;

2. Projektet me interes të përbashkët mund të përfshijnë tërësinë e ciklit e tyre, përfshirë studimet e fizibilitetit, zbatimin, funksionimin dhe përmirësimin e vazhdueshëm, koordinimin dhe vlerësimin.

3. Projektet me interes të përbashkët mund të mbështeten nëpërmjet veprimeve horizontale sipas përcaktimeve në rregulloren e BE-së për CEF-in.

4. Projektet me interes të përbashkët në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit dhe aktivitetet që kontribuojnë për to, përshkruhen në Aneksin bashkëlidhur këtij udhëzimi.

Neni 6

Metodat e ndërhyrjes

1. Bazuar në praktikën e BE-së, investimet në rrjetet me brez të gjerë do të ndërmerren kryesisht nga sektori privat, i mbështetur nga një sektor konkurrues dhe në një kuadër rregullator miqësor për investime. Mbështetja publike për rrjetet me brez të gjerë do të sigurohet vetëm kur ka dështim tregu ose në një situatë ku investimi është nën optimalen.

2. Në rastet e zbatueshme, të pjesëmarrjes në projekte të interesit të përbashkët sipas CEF-in, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë brenda fushës së vet të përgjegjësisë, si dhe subjektet e tjera përgjegjëse për kontributet në zbatimin e projekteve të përbashkëta ku mund të merret pjesë, do të punojnë për të nxitur interesin për të marrë masat e nevojshme për të lehtësuar zbatimin e projekteve me interes të përbashkët.

3. Veprimet që kontribuojnë në projektet me interes të përbashkët, janë ato që plotësojnë kriteret e përcaktuara në nenin 7 të këtij udhëzimi, dhe që kualifikohen për ndihmë financiare të Bashkimit sipas kushteve dhe instrumenteve të disponueshme sipas rregullores së BE-së për CEF-in. Në rast aplikimi ndihma financiare ofrohet në përputhje me rregullat dhe procedurat përkatëse të miratuara nga Bashkimi Evropian, prioritetet e financimit të përcaktuara në nenin 7 të këtij udhëzimi dhe disponueshmërisë së burimeve, duke marrë parasysh nevojat e veçanta të përfituesve.

4. Veprimet që kontribuojnë në projekte me interes të përbashkët në fushat e rrjeteve me brez të gjerë do të mbështeten nga:

a) instrumentet financiare siç përcaktohet në rregulloren e BE-së për CEF-in, i cili do të jetë i hapur për kontribute shtesë nga sektorë të tjerë të CEF-it, instrumente të tjera, programet dhe linjat buxhetore në buxhetin e Bashkimit, Shtetet Anëtare, duke përfshirë autoritetet rajonale dhe lokale dhe çdo investitor tjetër, përfshirë investitorët privatë në përputhje me rregulloren e BE-së për CEF, dhe/ose,

b) kombinimin e instrumenteve financiare dhe granteve nga burime publike të ndryshme nga CEF, pavarësisht nëse janë publike burimet e Bashkimit ose burimet kombëtare.

5. Veprimet që kontribuojnë në projekte me interes të përbashkët në fushën e ofrimit të lidhjes lokale pa tel që është pa pagesë dhe pa kushte diskriminuese në komunitetet lokale do të mbështeten nga:

a) grantet; dhe/ose

b) forma të tjera të ndihmës financiare, pa përfshirë instrumentet financiare;

6. Veprimet horizontale do të mbështeten nga prokurimi; dhe/ose grantet.

7. Rregullorja e BE-së për CEF-in përcakton buxhetin e disponueshëm dhe kriteret për mbështetje të rrjeteve të infrastrukturave dhe

kërkesa të tjera të performancës që duhen përmbushur.

Neni 7

Kriteret e pranueshmërisë dhe prioritetet për financim

1. Veprimet që kontribuojnë në projekte me interes të përbashkët në fushën e infrastrukturave të shërbimit digjital do të plotësojnë të gjitha kriteret e mëposhtme për t'u kualifikuar për financim nga CEF-i:

a) kanë aftësi të mjaftueshme për t'u zhvilluar, siç vërtetohet veçanërisht përmes pilotimit të suksesshëm të programeve, siç janë programet e Bashkimit që lidhen me inovacionin dhe kërkimet;

b) të kontribuojë në politikat dhe aktivitetet e Bashkimit në mbështetje të tregut të brendshëm;

c) të krijojë vlerën e shtuar evropiane dhe të ketë një strategji dhe planifikueshëri për qëndrueshmëri afatgjatë, aty ku është e përshtatshme përmes burimeve të financimit të ndryshme nga CEF-i, cilësia e së cilës duhet të demonstrohet nga një vlerësim i fizibilitetit dhe përfitimit të kostos. Një strategji e tillë do të përditësohet kur të shihet e përshtatshme;

ç) të përputhen me standardet ndërkombëtare dhe/ose evropiane ose specifikimet dhe orientimet e hapura për ndërveprim të tilla si Korniza Evropiane e Ndërveprueshmërisë dhe kapitalizimi në zgjidhjet ekzistuese.

2. Përzgjedhja e veprimeve që kontribuojnë në projektet me interes të përbashkët në fushën e infrastrukturave të shërbimeve digjitale që do të financohen nga CEF-i, si dhe nga niveli i tyre i financimit, duhet të kryhet si pjesë e një programi vjetor pune sipas rregullores së BE-së për CEF-in.

3. Blloqeve ndërtuese thelbësore, perspektivat të demonstrueshme për t'u përdorur në zhvillimin, vendosjen dhe funksionimin e infrastrukturave të tjera të shërbimeve digjitale të listuara në Seksionit 1.1 të Aneksit, do t'i jepet përparësia kryesore për financimin.

4. Prioriteti i dytë do t'u jepet infrastrukturave të tjera të shërbimit digjital në mbështetje të ligjit, politikave dhe programeve të Bashkimit, si të listuara në seksionet 1.2 dhe 1.3 të shtojcës dhe, kur është e mundur, të bazohet në blloqet ekzistuese të ndërtuese.

5. Mbështetja për platformat kryesore të shërbimit do të kenë përparësi shërbimet e përgjithshme.

6. Mbi bazën e objektivave të parashikuara në nenin 3 të kësaj rregullore, përshkrimin e projekteve me interes të përbashkët në aneksin e kësaj rregulloreje dhe, duke marrë parasysh buxhetin në dispozicion, programet vjetore dhe shumëvjeçare të punës referuar në nenin 17 të rregullores së BE-së për CEF-in mund vendosin kritere të mëtejshme të përshtatshmërisë dhe përparësisë në fushën e infrastrukturave në shërbimin digjital.

7. Veprimet që kontribuojnë në projekte me interes të përbashkët në fushat e rrjeteve *broadband* duhet të plotësojnë të gjitha kriteret sa vijon për t'u kualifikuar për financim:

a) të japin një kontribut të rëndësishëm në realizimin e objektivave të Agjendës Digjitale për Evropën;

b) të jenë në nivel të mirë maturimi të zhvillimit dhe përgatitjes së projektit që mbështeten nga mekanizma efektivë të zbatimit;

c) të adresojë dështimet e tregut ose situatat e investimeve jooptimale;

ç) të mos çojë në shtrembërime të tregut ose në largimin jashtë të investimeve private;

d) të përdorë teknologjinë që konsiderohet më e përshtatshme për të adresuar nevojat e zonës gjeografike në fjalë, duke marrë parasysh gjeografinë, faktorët sociale dhe ekonomike të bazuar në kritere objektive dhe në përputhje me neutralitetin teknologjik;

dh) të vendosë teknologjinë më të përshtatshme për projektin specifik, duke propozuar ekuilibrin më të mirë midis teknologjive më të mira për sa i përket kapacitetit të rrjedhës së të dhënave, siguria e transmetimit, qëndrueshmëria e rrjetit dhe efikasiteti i kostos;

e) të ketë një potencial të lartë për përsëritje dhe/ose të bazohet në modele inovative biznesi.

8. Veprimet që kontribuojnë në projekte me interes të përbashkët në fushën e ofrimit të lidhjes lokale pa tel me cilësi të lartë, që është pa pagesë dhe pa kushte diskriminuese në komunitetet lokale duhet të plotësojë kushtet të përcaktuara në seksionin 4 të Aneksit, bashkëlidhur këtij udhëzimi;

9. Veprimet horizontale duhet të plotësojnë një nga kriteret e mëposhtme, për t'u kualifikuar për financim:

a) të përgatisë ose mbështesë veprimet e zbatimit në zhvillimin e tyre, qeverisjen dhe të adresojnë problemet e ekzistuese ose në zhvillim të zbatimit; ose

b) të krijojë kërkesë të re për infrastrukturën e shërbimit digjital.

Neni 8

Bashkëpunimi me vendet e tjera dhe organizatat ndërkombëtare

1. Me qëllim mundësimin e pjesëmarrjes në projekte të interesit të përbashkët për rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit, por jo vetëm, të pranueshme për financim sipas CEF-it, do të punohet për vendosjen e kontakteve, diskutohet dhe do të shkëmbehen informacione, si dhe do të bashkëpunohet me autoritetet publike ose ndonjë tjetër organizatë në vendet e Bashkimit Evropian dhe të rajonit.

2. Ky bashkëpunim do të përpiqet të promovojë ndërveprueshmërinë ndërmjet rrjeteve në fushën e infrastrukturës së telekomunikacionit me Bashkimin Evropian dhe rrjete të ngjashme në vendet e tjera në rajon, si dhe në krijimin e sinergjive në rrjetet transevropiane të konektivitetit që i shërbejnë objektivave të përgjithshëm dhe integritetit në Bashkimin Evropian.

3. Në lidhje me projektin WiFi do të bashkëpunohet me institucionet/subjektet përgjegjëse dhe GIZ për zbatimin e projektit rajonal për transformimin digjital të Ballkanit Perëndimor me qëllim harmonizimi dhe koordinimi për maksimizimin e përfitimit dhe rritjen e numrit total të pikave të aksesit lokal pa tel në të gjithë vendin duke shmangur dublikimet.

Neni 9

Shkëmbim informacioni, monitorim dhe raportim

Për aq sa është e zbatueshme në rastin e pjesëmarrjes në projektet e interesit të përbashkët në rrjetet transevropiane sipas CEF-it, ministria përgjegjëse për infrastrukturën transevropiane do të shkëmbejë informacion me Komisionin Evropian dhe/ose strukturat e tjera përgjegjëse për zbatimin e rregullores së CEF-it në lidhje me progresin e projekteve të interesit të përbashkët ku merret apo

kërkohej të merret pjesë sipas rastit dhe për aq sa është relevante.

Neni 10
Hyrja në fuqi

Ky udhëzim hyn në fuqi pas publikimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR DHE
MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

ANEKS
PROJEKTET E INTERESIT TË
PËRBASHKËT

Bazuar në udhëzimin e BE-së për rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit¹, projektet e interesit të përbashkët përfshijnë:

1. Infrastrukturat e shërbimit digjital;
2. Rrjetet *broadband*;
3. Veprimet horizontale;
4. Lidhjet pa tel në komunitetet lokale (WiFi);

SEKSIONI 1. INFRASTRUKTURAT E
SHËRBIMIT DIGJITAL

Ndërhyrjet në fushën e infrastrukturës së shërbimit digjital në përgjithësi mbështeten në një qasje të arkitekturës me dy shtresa:

- a) platforma bazë e shërbimit; dhe
- b) shërbimet e përgjithshme.

Platforma bazë e shërbimit janë parakusht për krijimin e një infrastrukture shërbimi digjital. Platformat kryesore të shërbimit adresojnë nevojat e ndërveprimit dhe sigurisë të projekteve me interes të përbashkët. Ato synojnë të mundësojnë ndërveprime digjitale ndërmjet autoriteteve publike dhe qytetarëve, ndërmjet autoriteteve publike dhe bizneseve dhe organizatave, ose ndërmjet autoriteteve publike të Shteteve Anëtare të ndryshme nëpërmjet platformave të ndërveprimit të standardizuara, ndërkufitare dhe miqësore për përdoruesit.

Ndërtimi i blloqeve të infrastrukturës të shërbimit digjital kanë përparësi ndaj infrastrukturave të tjera të shërbimit digjital, pasi të parat janë parakusht për këtë të fundit. Shërbimet e përgjithshme ofrojnë lidhjen me platformat kryesore të shërbimit dhe mundësojnë shërbimet kombëtare me vlerë të shtuar të përdorin platformat kryesore të shërbimit. Ato ofrojnë porta ndërmjet shërbimeve kombëtare dhe platformave bazë të shërbimit dhe lejojnë autoritetet kombëtare publike dhe organizatat, bizneset dhe/ose qytetarët të kenë akses në platformën bazë të shërbimit për transaksionet e tyre ndërkufitare. Duhet të sigurohet cilësia e shërbimeve dhe mbështetja për palët e përfshira në transaksionet ndërkufitare. Ata duhet të mbështesin dhe stimulojnë përdorimin e platformave kryesore të shërbimit

Fokusi nuk duhet të jetë tërësisht në krijimin e infrastrukturës së shërbimeve digjitale dhe shërbimeve të lidhura me to, por edhe në qeverisjen në lidhje me funksionimin e platformave të tilla.

Platformat e reja bazë të shërbimit duhet të bazohen kryesisht në platformat ekzistuese dhe blloqet e tyre ndërtuese dhe/ose, kur është e mundur, duhet të shtojnë blloqe të reja ndërtuese.

1. Blloqet ndërtuese të identifikuar për t'u përfshirë në programet e punës sipas BE-së, janë në vijim:

a) identifikimi elektronik dhe konfirmimi: kjo u referohet shërbimeve që bëjnë të mundur njohjen ndërkufitare dhe validimin e identifikimit dhe të nënshkrimit elektronik;

b) dorëzimi elektronik i dokumenteve: kjo u referohet shërbimeve për transmetimin e sigurt dhe të gjurmueshëm ndërkufitar të dokumenteve elektronike;

c) përkthim i automatizuar: kjo u referohet pajisjeve të përkthimit dhe burimeve të specializuara gjuhësore, duke përfshirë këtu mjetet e nevojshme dhe ndërfaqet programuese të nevojshme për të operuar shërbimet digjitale panevropiane në një mjedis shumëgjuhësh;

d) mbështetja kritike e infrastrukturës digjitale: kjo u referohet kanaleve dhe platformave të komunikimit që synojnë të përmirësojnë aftësitë në mbarë Bashkimin për gatishmëri, shkëmbim

¹ Rregullorja e (BE) nr. 283/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 11 mars 2014, mbi udhëzimet për rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit që shfrytëzojnë vendimin e BE-së nr. 1336/97/KE, të ndryshuar me Faqe| 322

rregulloren (BE) 2017/1953 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 25 tetor 2017, që ndryshon rregulloret (BE) nr. 1316/2013 dhe (BE) nr. 283/2014 në lidhje me promovimin e lidhjes së internetit në komunitetet lokale

informacioni, koordinim dhe përgjigje ndaj kërcënimeve kibernetike;

e) faturimi elektronik: kjo u referohet shërbimeve që mundësojnë shkëmbim të sigurt elektronik të faturave.

2. Infrastruktura të mirëkrijuara të shërbimit digjital, veçanërisht të identifikuar si të pranueshme për financim që kontribuojnë në shërbimin e pandërprerë subjekt i nenit 7(1):

a) Akses në burimet digjitale të trashëgimisë evropiane. Kjo i referohet platformës bazë të shërbimit bazuar në Portalin aktual Evropian. Platforma ofron pikën e aksesin në përmbajtjen e trashëgimisë kulturore Europiane në nivel artikulli, një grup e specifikimeve të ndërfaqes për të bashkëvepruar me infrastrukturën (kërkimi për të dhëna, shkarkimi i të dhënave), mbështetje për përshtatjen e metadatave dhe pranimi i përmbajtjes së re, si dhe informacioni mbi kushtet për ripërdorimin e përmbajtjes të aksesueshme përmes infrastrukturës.

b) Infrastruktura më të sigurt të shërbimit të internetit. Kjo i referohet platformës për përvetësimin, funksionimin dhe mirëmbajtjen e përbashkët të objekteve kompjuterike, bazat e të dhënave, mjetet softuerike dhe shkëmbimi i praktikave më të mira për Qendrat e Internetit të Sigurt (SIC) të shteteve anëtare. Operacionet e *back-office* për të trajtuar raportimin e përmbajtjes së abuzimit seksual të fëmijëve në internet janë përfshirë gjithashtu, si dhe lidhjen me autoritetet policore duke përfshirë organizatat ndërkombëtare si Interpoli, dhe kur është e përshtatshme, trajtimi i heqjes së kësaj përmbajtje nga faqet përkatëse të internetit. Kjo do të mbështetet nga bazat e të dhënave të përbashkëta dhe nga sistemet e zakonshme softuerike. SIC-i dhe aktivitetet e tyre përkatëse si linjat për ndihmë, linjat direkte telefonike, nyjat e ndërgjegjësimit dhe aktivitetet e tjera ndërgjegjësuere përfaqësojnë elementin kryesor të infrastrukturës së internetit më të sigurt.

3. Infrastruktura të tjera të shërbimit digjital të identifikuar si të pranueshme për financim që i nënshtrohen nenit 7(1):

a) Shërbime të ndërveprueshme të prokurimit elektronik ndërkufitar. Kjo i referohet një grupi shërbimesh që mund të përdoren nga ofruesit e shërbimeve të prokurimit elektronik të sektorit publik dhe privat për të ngritur platforma të prokurimit elektronik ndërkufitar. Kjo

infrastrukturë do t'i mundësojë çdo kompanie në Bashkim t'i përgjigjet procedurave të prokurimit publik nga ndonjë autoritet ose subjekt kontraktor në çdo Shtet Anëtar që mbulon prokurimin elektronik para dhe pas dhënies së kontratave të aktivitete, duke përfshirë funksionalitete të tilla si dorëzimi elektronik i ofertave, dosja e kompanisë virtuale, e-katalogët, porositë elektronike dhe faturimi elektronik.

b) Shërbime të ndërveprueshme ndërkufitare të e-shëndetit. Kjo i referohet një platforme, e cila mundëson ndërveprim ndërmjet qytetar/pacient dhe ofruesit të kujdesit shëndetësor, transmetimi nga institucion në institucion dhe nga organizata në organizatë të të dhënave, apo komunikimit *peer-to-peer* ndërmjet qytetarëve/pacientëve dhe/ose profesionistëve të shëndetit dhe institucioneve. Shërbimet do të përfshijnë aksesin ndërkufitar në të dhënat elektronike shëndetësore dhe shërbimet e recetës elektronike si tele-shërbime për shëndetin/jetesën në distancë etj.

c) Platforma Evropiane për ndërlidhjen e regjistrave evropiane të bizneseve. Kjo i referohet një platforme që ofron një grup mjetesh dhe shërbimesh qendrore që mundësojnë që regjistrat e biznesit në të gjitha Shtetet Anëtare të shkëmbejnë informacion mbi bizneset e regjistruara, degët e tyre, shkërrjet dhe mbylljet. Ai, gjithashtu, do të ofrojë një shërbim kërkimi shumëvendësh dhe shumëgjuhësh për përdoruesit që përdorin një pikë qendrore aksesit të aksesueshme nëpërmjet portalit e-Justice.

d) Akses në sektorin e informacionit publik të ripërdorshëm. Kjo i referohet një platforme për një pikë të vetme aksesit në shumë gjuhë (gjuhët zyrtare të institucioneve të Bashkimit) grupet e të dhënave të mbajtura nga organet publike në Bashkimin Evropian, nivelet kombëtare, rajonale dhe lokale; mjetet e kërkimit dhe vizualizimit të grupeve të të dhënave; sigurisë së grupet e të dhënave janë anonimizuar siç duhet, të licencuara dhe, sipas rastit, me çmim për t'u publikuar, rishpërndarë dhe ripërdorur, duke përfshirë një gjurmë auditimi të origjinës së të dhënave.

Procedurat elektronike për ngritjen dhe drejtimin e një biznesi në një vend tjetër evropian. Ky shërbim do të lejojë të gjitha procedurat e nevojshme administrative që do të trajtohen në mënyrë

elektronike përtej kufijve përmes pikave të vetme të kontaktit sipas legjislacionit evropian për shërbimet.¹

e) Shërbime të ndërveprueshme ndërkufitare *online*. Kjo u referohet platformave të cilat do të lehtësojnë ndërveprueshmërinë dhe bashkëpunimin ndërmjet Shteteve Anëtare në fushat me interes të përbashkët, veçanërisht me synimin për të përmirësuar funksionimin e tregut të brendshëm, siç është drejtësia elektronike, e cila do të mundësojë aksesin ndërkufitar *online* të qytetarëve, bizneseve, organizatave dhe praktikantëve ligjorë ndaj burimeve/dokumenteve ligjore dhe procedurave gjyqësore, Zgjidhja e Mosmarrëveshjeve Online (ODR), e cila do të mundësojë zgjidhjen *online* të mosmarrëveshjeve ndërkufitare ndërmjet konsumatorëve dhe tregtarëve dhe Shkëmbimi Elektronik i Informacionit të Sigurimeve Shoqërore (EESI), i cili do të ndihmojë organet e sigurimeve shoqërore në të gjithë Bashkimin të shkëmbejnë informacione më shpejt dhe më të sigurt.

SEKSIONI 2. RRJETET BROADBAND

1. Qëllimi i veprimeve

Veprimet do të konsistojnë në veçanti nga një ose më shumë nga komponentët e mëposhtëm:

a) vendosjen e infrastrukturës fizike pasive, infrastrukturës fizike aktive ose kombinimin e të dyjave dhe elementet ndihmëse të infrastrukturës, të kompletuara me shërbimet e nevojshme për të operuar një infrastrukturë e tillë;

b) objektet shoqëruese dhe shërbimet shoqëruese, të tilla si instalimet elektrike të ndërtesave, antenat, kullat dhe konstruksione të tjera mbështetëse, kanale, përçues, direkt, puseta dhe kabinete;

c) aty ku është e mundur, do të shfrytëzohen sinergjitë e mundshme ndërmjet hapjes së rrjeteve me brez të gjerë dhe të shërbimeve të tjera komunale (energji, transporti, uji, kanalizimi etj.), veçanërisht ato që lidhen me shpërndarjen inteligjente të energjinë elektrike.

2. Kontributi në arritjen e objektivave të Agjendës Digjitale për Evropën dhe objektivave kombëtare për zhvillimin e *broadband*-it:

Të gjitha projektet që marrin ndihmë financiare sipas këtij seksioni do të kontribuojnë në mënyrë të konsiderueshme në arritjen e objektivave të

Agjendës Digjitale për Evropën dhe objektivave kombëtare për zhvillimin e *broadband*-it.

Veprimet e financuara drejtpërdrejt nga Bashkimi, do të:

a) të bazohet në teknologjinë me tel ose me valë të aftë për të ofruar shërbime me brez të gjerë me shpejtësi shumë të lartë, duke përbushur kështu kërkesat për aplikacione që kërkojnë gjerësi brezi të lartë;

b) të bazohet në modele inovative biznesi dhe/ose të tërheqë kategori të reja promovuesve të projekteve ose kategori të reja investitorësh;

c) kanë një potencial të lartë për ripërsëritshmëri, duke i lejuar kështu ata të arrijnë ndikim më të gjerë në treg për shkak të efektit demonstrues;

d) të ndihmojë në ngushtimin e ndarjes digjitale, aty ku është e mundur;

e) të jetë në përputhje me ligjin në fuqi, veçanërisht me ligjin e konkurrencës, dhe me detyrimet e aksesit në përputhje me ligjin për komunikimet elektronike.

Veprimet e financuara nga kontributet e mbikëqyrura të ofruara në përputhje me rregulloren e BE-së për CEF-it, do të sjellë aftësi të reja të rëndësishme në treg për sa i përket disponueshmërisë së shërbimit me brez të gjerë, shpejtësisë dhe kapacitetit. Projektet të cilat ofrojnë shpejtësi të transmetimit të të dhënave më pak se 30 Mbps duhet të sigurojnë rritjen e shpejtësive në të paktën 30 Mbps dhe kur është e mundur në 100 Mbps e më lart me kalimin e kohës.

3. Vlerësimi i projektit për krijimin e strukturave optimale të financimit:

Zbatimi i veprimeve do të bazohet në një vlerësim gjithëpërfshirës të projektit. Një vlerësim i tillë i projektit do të mbulojnë, ndër të tjera, kushtet e tregut duke përfshirë informacionin mbi infrastrukturën ekzistuese dhe/ose të planifikuar, detyrimet rregullatore ndaj promotorëve të projektit, si dhe strategjitë e tregut dhe të marketingut.

Në veçanti, vlerësimi i projektit do të përcaktojë nëse programi:

a) është i nevojshëm për të adresuar dështimet e tregut ose situatat nënoptimale të investimeve, të cilat nuk mund të zgjidhen nga masat rregullator;

¹ Direktiva 2006/123/KE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e datës 12 dhjetor 2006, mbi shërbimet në tregun e brendshëm (OJ L 376, 27.12.2006, f.36).

b) nuk çon në shtrembërimet e tregut dhe dekurajim të investimeve private.

Këto kritere do të vendosen kryesisht në bazë të potencialit të të ardhurave dhe nivelit të rrezikut të lidhur me projektin dhe llojin e zonës gjeografike që mbulohet nga një veprim.

4. Burimet e financimit

Projektet me interes të përbashkët në fushën e rrjeteve me brez të gjerë në rrjetet transevropiane financohen sipas përcaktimeve në rregulloret përkatëse të BE-së.

SEKSIONI 3. VEPRIMET HORIZONTALE

Vendosja e rrjeteve transevropiane në fushën e infrastrukturës së telekomunikacionit që do të ndihmojë në heqjen e pengesave ekzistuese në Tregun e Vetëm Digjital do të shoqërohen me studime dhe veprime mbështetëse programore. Këto veprimet mund të përbëhen nga njëra prej tyre:

a) asistencë teknike për të përgatitur ose mbështetur veprimet e zbatimit në vendosjen, qeverisjen dhe adresimin e tyre në problemet ekzistuese ose në zhvillim të implementimit; ose

b) veprimet për të krijuar kërkesa të reja për infrastrukturën e shërbimit digjital.

Mbështetja e BE-së sipas rregullores CEF do të koordinohet me mbështetjen nga të gjitha burimet e tjera të disponueshme, duke shmangur duplikimin e infrastrukturës ekzistuese dhe parandalimin e zëvendësimit/zhvendosjes të investimeve private.

SEKSIONI 4. LIDHJA PA TEL NË KOMUNITETET LOKALE

Duke marrë parasysh qëllimin specifik për adresimin e nevojave lokale, promovimi i lidhjes lokale pa tel, pa pagesë dhe jodiskriminuese në qendrat/ambiente publike është identifikuar nga BE si një projekt i veçantë me interes të përbashkët në sektorin e telekomunikacionit sipas kuptimit të rregullores së BE-së për CEF-in dhe udhëzimit për rrjetet transevropiane në fushën e infrastrukturave të telekomunikacionit.

Veprimet në kuadër të këtij projekti duhet të synojnë ofrimin e lidhjeve lokale pa tel që është pa pagesë dhe pa kushte diskriminuese në qendrat/zonat publike lokale, duke përfshirë hapësirat të jashtme të aksesueshme për publikun e gjerë dhe që luajnë një rol kryesor në jetën publike të komuniteteve lokale, për t'u kualifikuar për ndihmë financiare. Me qëllim aksesueshmërinë, këto veprime do të ofrojnë akses në shërbime në gjuhën

shqipe dhe, për aq sa është e mundur, në gjuhë të tjera zyrtare të institucioneve të BE-së.

Sipas praktikës së BE-së, veprimet e ndërmarra për sigurimin e lidhjeve lokale pa tel janë kualifikuar për financim nëse ato:

1. Zbatohen nga një organ i sektorit publik siç përmendet në paragrafin e dytë, i cili është në gjendje të planifikojë dhe mbikëqyrë instalimin, si dhe të sigurojë të paktën tre vjet financimin e kostove operative, të aksesit lokal me vale në hapësirat publike të brendshme ose të jashtme.

2. Ndërtojnë lidhje *broadband* me shpejtësi të lartë siç specifikohet në udhëzim duke mundësuar ofrimin e përvojës së internetit me cilësi të lartë për përdoruesit, që:

a) është pa pagesë dhe pa kushte diskriminuese, i lehtë për t'u aksesuar, i sigurt dhe përdor pajisjet më të fundit dhe më të mira të disponueshme, të afta për të ofruar lidhje me shpejtësi për përdoruesit e saj; dhe

b) mbështet aksesin në shërbimet digjitale inovatore, të tilla si ato të ofruara përmes infrastrukturës së shërbimeve digjitale;

3. Të përdorë identitetin e përbashkët vizual që do të ofrohet nga programi dhe të lidhet me mjetet e tjera të lidhura;

4. Të respektojë parimet e teknologjisë neutrale në nivelin e *backhaul*, përdorimin eficient të fondeve publike dhe aftësinë për të përshtatur projektet me ofertat më të mira teknologjike;

5. Prokurimin e pajisjeve të nevojshme dhe/ose shërbimet e instalimit në përputhje me legjislacionin në fuqi për të siguruar që projekti nuk shtrembëron konkurrencën; Instalimet nuk duhet të dublikojnë instalimet ekzistuese *wi-fi* falas, qofshin ato private ose publike.

WiFi do synojë të ofrojë akses falas në internet për banorët vendas dhe vizitorët, në qendrat kryesore të jetës komunitare (parqe, sheshe, biblioteka, ndërtesa publike, spitalet etj.).

Buxheti i disponueshëm do të alokohet në mënyrë të balancuar gjeografike përmes të gjithë vendit duke përmbushur kushtet e vendosura në këtë seksion dhe mbi bazën e numrit të kërkesave të marra duke respektuar parimin e transparencës dhe përfshirë të gjitha propozimet e vlefshme të marra.

Veprimet nuk duhet të dublikojnë ofertat ekzistuese për lidhje lokale falas private ose publike me karakteristika të ngjashme, duke përfshirë dhe ato në të njëjtën hapësirë publike.

Veprimet e financuara sipas këtij seksioni duhet të jenë të monitoruara ngushtësisht për të paktën tre vite. Pas periudhës operationale do të vazhdohet të ofrohet një raport mbi funksionimin e këtyre veprimeve dhe të vlerësohen ndërhyrjet e mundshme për iniciativa në të ardhmen.

URDHËR**Nr. 320, datë 24.12.2024****PËR MIRATIMIN E RREGULLORES
“PËR DRITAREN E VETME DETARE
KOMBËTARE DHE FORMALITETET E
RAPORTIMIT TË ANIJEVE QË
OPEROJNË NË PORTET DETARE TË
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”¹**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës; të neneve 9 dhe 32 të ligjit nr. 9251, datë 8.7.2004, “Kodi Detar i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar; dhe të ligjit nr. 9428, datë 13.10.2005, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën për Krijimin e Lehtësirave për Trafikun Ndërkombëtar Detar (Londër, më 9 prill 1965); si dhe të ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e rregullore “Për Dritaren e Vetme Detare Kombëtare dhe formalitetet e raportimit të anijeve që operojnë në portet detare të Republikës së Shqipërisë”, që i bashkëlidhet këtij urdhri dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Ngarkohet Administrata Detare dhe strukturat e varësisë së ministrive përkatëse, sipas përcaktimeve në nenin 32, të Kodit Detar, për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

**ZËVENDËSKRYEMINISTËR
DHE MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku**

RREGULLORE**PËR DRITAREN E VETME KOMBËTARE
DETARE DHE FORMALITETET E
RAPORTIMIT TË ANIJEVE QË OPEROJNË
NË PORTET DETARE TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË****KAPITULLI I****RREGULLA TË PËRGJITHSHME****Neni 1****Qëllimi dhe fusha e veprimit**

1. Kjo rregullore përcakton funksionimin e Dritares së Vetme Kombëtare Detare, teknologjikisht neutrale dhe ndërvepruese me mjedisin e Dritares së Vetme Detare Evropiane (EMSWe) me ndërfaqe të harmonizuara, në mënyrë që të lehtësojë transmetimin elektronik të informacionit në lidhje me detyrimet e raportimit për anijet që mbërrijnë, qëndrojnë dhe nisen nga portet detare të Republikës së Shqipërisë.

2. Kjo rregullore do të zbatohet për detyrimet e raportimit në mbërritje, qëndrim dhe nisje nga portet detare të Republikës së Shqipërisë, të anijeve që plotësojnë kushtet ligjore të përcaktuara në këtë rregullore.

Neni 2**Përkufizime**

Për qëllime të kësaj rregulloreje, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

1. **“Mjedisi i Dritares së Vetme Detare Evropiane”** (EMSWe) është kuadri ligjor dhe teknik për transmetimin elektronik të informacionit, në lidhje me detyrimet e raportimit për thirrjet portuale në Bashkimin Evropian, i cili përbëhet nga një rrjet i dritareve të vetme detare kombëtare me ndërfaqe të harmonizuara të raportimit dhe që përfshin shkëmbimin e të dhënave nëpërmjet SafeSeaNet dhe sistemeve të tjera relevante, si dhe shërbimet e përbashkëta për regjistrin e përdoruesve dhe administrimin e aksesit, adresimin, identifikimin e anijeve, kodet e vendndodhjes dhe informacionin

¹ Kjo rregullore përafron në mënyrë të pjesshme rregulloren (BE) 2019/1239, të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, të datës 20 qershor 2019, “Për krijimin e një Faqe| 326

mjedisi evropian të një dritareje të vetme detare”, dhe shfuqizimin e direktivës 2010/65/BE.

për mallrat e rrezikshme dhe ndotëse dhe për shëndetin.

2. **“Anije”** është çdo anije ose mjet lundrues detar që operon në mjedisin detar dhe që u nënshtrohet detyrimeve për raportim sikurse përcaktuar në shtojcën bashkëlidhur kësaj rregulloreje.

3. **“Dritarja e Vetme Kombëtare Detare”** është platforma teknike e krijuar dhe e përdorur në nivel kombëtar për marrjen, shkëmbimin dhe përcjelljen elektronike të informacionit për të përmbushur detyrimet e raportimit, e cila përfshin administrimin e të drejtave të aksesit që përcaktohen në mënyrë të përbashkët, një modul ndërfaqeje raportimi dhe një ndërfaqe grafike të përdoruesit të harmonizuar për komunikimin me deklaruesit, si dhe lidhjet me sistemet dhe bazat e të dhënave relevante të autoriteteve në nivel kombëtar dhe në nivel të Bashkimit Evropian, që mundëson që deklaruesve t’u komunikohen mesazhe ose konfirmime që mbulojnë gamën më të gjerë të vendimeve të marra nga të gjitha autoritetet pjesëmarrëse relevante, dhe e cila mund të lejojë, gjithashtu, aty ku është e aplikueshme, lidhjen me mjete të tjera raportuese.

4. **“Baza e të dhënave shtetërore për trafikun detar”** është sistemi i bazës së të dhënave shtetërore që administrohet nga Qendra Institucionale Operacionale Detare (QNOD), sipas përcaktimeve të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 103, datë 16.2.2022, “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore për trafikun detar”.

5. **“Moduli i harmonizuar i ndërfaqes së raportimit”** është një komponent ndërmjetësues i Dritares së Vetme Kombëtare Detare, që mundëson shkëmbimin e informacionit ndërmjet sistemit të informacionit të përdorur nga deklaruesi dhe Dritares së Vetme Kombëtare Detare.

6. **“Detyrim raportimi”** është informacioni i kërkuar nga kuadri ligjor shqiptar ose aktet ligjore ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë të renditura në shtojcën bashkëlidhur, si dhe kërkesat e përcaktuara në shtojcë, të cilat duhet të jepen në lidhje me një thirrje portuale.

7. **“Thirrje portuale”** është mbërritja e një anijeje, qëndrimi ose nisja e një anijeje nga një port detar në Republikën e Shqipërisë.

8. **“Element i të dhënave”** është njësia më e vogël e informacionit që ka një përkufizim të vetëm

dhe karakteristika të sakta teknike, si formati, gjatësia dhe lloji i karakterit.

9. **“Grupi i të dhënave EMSWe”** është lista e plotë e elementeve të të dhënave që rrjedhin nga detyrimet e raportimit.

10. **“Ndërfaqe grafike e përdoruesit”** është ndërfaqja e uebit për paraqitjen e të dhënave, i bazuar në ueb, në mënyrë të dyanshme nga përdoruesi në sistem, në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, duke i lejuar deklaruesit të fusin të dhënat në mënyrë manuale, ndër të tjera, me anë të fletëllogaritjeve dhe funksioneve digjitale të harmonizuara që mundësojnë nxjerrjen e elementeve të të dhënave të raportimit nga këto fletëllogaritje, si dhe duke përfshirë funksionalitete dhe tipare të përbashkëta që sigurojnë një rrjedhë navigimi dhe përvojë ngarkimi të të dhënave, të përbashkët për deklaruesit.

11. **“Shërbim i përbashkët adresimi”** është shërbimi vullnetar shtesë për deklaruesit për të filluar lidhjet e drejtpërdrejta të të dhënave sistem me sistem ndërmjet sistemit të deklaruesit dhe modulit të harmonizuar të ndërfaqes së raportimit të Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

12. **“Deklarues”** është çdo person fizik ose juridik i cili i nënshtrohet detyrimeve për të raportuar ose çdo person fizik ose juridik i autorizuar sikurse kërkuar nga ligji, që vepron në emër të atij personi, brenda kufijve të detyrimit relevant të raportimit.

13. **“Autoritet doganor”** është administrata doganore shqiptare sikurse përcaktuar në pikën 1 të nenit 6 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar.

14. **“Administrata detare”** është administrata detare sikurse përcaktuar në ligjin nr. 9251, datë 8.7.2004, “Kodi Detar i Republikës së Shqipërisë” dhe është institucioni përgjegjës për funksionimin e Dritares së Vetme Kombëtare Detare.

15. **“Ofrues i shërbimit të të dhënave”** është personi fizik ose juridik që ofron shërbime të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit për një deklarues në lidhje me detyrimet e raportimit.

16. **“Transmetim elektronik i informacionit”** është procesi i transmetimit të informacionit, i koduar në mënyrë digjitale, duke përdorur një format të strukturuar të rishikueshëm, i cili mund të përdoret drejtpërdrejt për ruajtjen dhe përpunimin e të dhënave nga kompjuterët.

17. **“Ofrues i shërbimeve portuale”** është çdo person fizik ose juridik që ofron një ose më shumë kategori të shërbimeve portuale, të tilla si: furnizimi me karburant, trajtimi i ngarkesave, ankorimi, shërbimet e pasagjerëve, grumbullimi i mbetjeve të gjeneruara nga anijet dhe mbetjeve të ngarkesave, pilotimi dhe rimorkimi.

18. **“Konventa FAL”** është Konventa e Organizatës Detare Ndërkombëtare për Lehtësimin e Trafikut Detar Ndërkombëtar miratuar nga Konferenca Ndërkombëtare për Lehtësimin e Udhëtimit dhe Transportit Detar më 9 prill 1965, e ndryshuar, sikurse ratifikuar me ligjin nr. 9428, datë 13.10.2005, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën për Krijimin e Lehtësirave për Trafikun Ndërkombëtar Detar (Londër, më 9 prill 1965)”.

19. **“Formularët FAL”** janë formularë të standardizuar dhe të miratuar sikurse parashikuar në Konventën FAL.

20. **“SafeSeaNet”** është sistemi i shkëmbimit të informacionit detar i Bashkimit Evropian, i zhvilluar nga Komisioni Evropian në bashkëpunim me shtetet anëtare për të siguruar zbatimin e legjislacionit të Bashkimit Evropian të transportit detar.

21. **“Furnizimet e anijes”** janë mallrat për përdorim në anije, duke përfshirë mallrat e konsumueshme, mallrat e transportuara për shitje ndaj udhëtarëve dhe anëtarëve të ekuipazhit, karburantin dhe vajrat, por duke përjashtuar pajisjet e anijes dhe pjesët e këmbimit të anijes.

22. **“Pajisjet e anijes”** janë artikuj, përveç se pjesëve të këmbimit të anijes, në bordin e një anijeje për përdorim, të cilat janë të heqshme, por jo të natyrës së konsumueshme, duke përfshirë, të tilla si: sanallet, pajisjet e shpëtimit, furnizimet, veshjet e anijes dhe pika të ngjashme.

23. **“Pjesët e këmbimit të anijes”** janë artikujt e natyrës së riparimit ose zëvendësimit për inkorporim në anije në të cilën ato transportohen.

24. **“Sendet e ekuipazhit”** janë veshjet, sende të përdorimit të përditshëm dhe çdo artikull tjetër, të cilat mund të përfshijnë pare, që i përkasin ekuipazhit dhe që transportohen në anije.

25. **“Anëtar i ekuipazhit”** është çdo person aktualisht i punësuar për detyra në bordin e anijes gjatë udhëtimit në punë ose shërbim në anije dhe i përfshirë në listën e ekuipazhit.

26. **“Kodi IMDG”**, Kodi Ndërkombëtar Detar për Lëndët e Rrezikshme.

27. Koordinatori kombëtar është institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare.

KAPITULLI II OFRIMI DHE REGJISTRIMI I TË DHËNAVE

Neni 3

Dritarja e Vetme Kombëtare Detare

1. Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare ngarkohet për funksionimin dhe administrimin e saj.

2. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare mbledh dhe ruan të gjitha informacionet e nevojshme për përmbushjen e detyrimeve të raportimit të anijeve që hyjnë, qëndrojnë ose dalin nga portet detare të Republikës së Shqipërisë.

3. Informacioni për përmbushjen e detyrimeve të raportimit të anijeve kërkohet vetëm një herë nga deklaruesi me anë të kësaj dritareje dhe në përputhje me grupin e të dhënave të EMSWe, duke përdorur modulën e ndërfaqes së raportimit dhe ndërfaqen grafike të përdoruesit të harmonizuar, sipas VKM nr. 103, datë 16.2.2022, për krijimin e “Bazës së të Dhënave Shtetërore për Trafikun Detar”.

4. Deklaruesi do të vërë në dispozicion informacionin e kërkuar në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare për aq sa kjo është e nevojshme për t’u mundësuar institucioneve të tjera kryerjen e funksioneve të tyre përkatëse.

5. Në raste të jashtëzakonshme, si: kërcënime ndaj sigurisë kombëtare dhe rendit, ndaj shëndetit të njerëzve apo kafshëve, ose ndaj mjedisit, ministria përgjegjëse për secilën fushë i propozon Këshillit të Ministrave, ndryshimin e akteve ligjore përkatëse që deklaruesve t’u kërkohet raportimi i elementeve shtesë të të dhënave të një detyrimi kombëtar për raportim.

Neni 4

Karakteristikat bazë të Dritares së Vetme Kombëtare Detare

1. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare funksionon në pajtueshmëri të plotë me modulën e harmonizuar të ndërfaqes së raportimit dhe ndërfaqja grafike e përdoruesit të saj përputhet me

funksionalitetet e përbashkëta, sikurse përcaktuar në VKM-në nr. 103, datë 16.2.2022, për krijimin e Bazës së të Dhënave Shtetërore për Trafikun Detar.

2. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare integron në kohë çdo përditësim të ndërfaqes së harmonizuar të raportimit në përputhje me datat e rëna dakord në Planin shumëvjeçar të zbatimit..

3. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare funksionon duke siguruar ndërveprimin me sistemet e informacionit të përdorura nga ministritë dhe institucionet e tjera kombëtare kompetente. Ajo lidhet me sistemet përkatëse të ministrive dhe institucioneve të tjera kompetente shqiptare për të mundësuar transferimin përmes saj të të dhënave që u raportohen këtyre ministrive dhe institucioneve, në përputhje me kuadrin ligjor dhe kërkesat kombëtare, dhe në përputhje me specifikimet teknike të sistemeve të tyre.

4. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare siguron transferimin të ministria dhe institucioni përgjegjës vetëm të informacionit të nevojshëm për zbatimin e legjislacionit kombëtar nga ministria apo institucioni, sikurse përcaktuar në shtojcën bashkëlidhur. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare funksionon duke siguruar ndërveprimin me sistemet e informacionit të këtyre ministrive dhe institucioneve.

5. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare siguron respektimin e kërkesave ligjore për transferimin e informacionit, sikurse përcaktuar në aktet ligjore të listuara në shtojcën bashkëlidhur. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare, aty ku është e mundur, përdor teknikat e përpunimit elektronik të të dhënave sikurse përcaktuar në nenin 17 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

6. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare ofron për deklaruesit mundësi teknike për të vënë në dispozicion, veçmas, për ofruesit e shërbimeve portuale në portin e destinacionit një nëngrup të elementeve të të dhënave, sikurse paracaktuar në legjislacionin shqiptar.

7. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare ngrihet dhe funksionon duke mundësuar pranimin e raportimeve, të cilat nuk i përmbajnë të gjitha elementet e të dhënave që kërkohen nga EMSWe për përmbushjen e detyrimeve të raportimit, në rast se kjo vendoset me ligj ose vendim të Këshillit të Ministrave. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare ngrihet dhe funksionon duke mundësuar, gjithashtu,

raportime nga deklaruesi që përfshijnë elemente shtesë nga grupi i të dhënave të EMSWe. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare nuk kryen përpunimin dhe ruajtjen e këtyre elementeve shtesë.

8. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare ruan informacionin e paraqitur nga deklaruesit vetëm për periudhën kohore të nevojshme për të siguruar përmbushjen e kërkesave të përcaktuara në këtë vendim dhe për të siguruar përputhjen me aktet ligjore ndërkombëtare dhe kombëtare të listuara në shtojcën bashkëlidhur. Informacion i ruajtur në Dritaren e Vetme Detare Shqiptare do të fshihet menjëherë pas kësaj periudhe.

9. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare ka një adresë interneti uniforme me ato të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian.

Neni 5

Ndërfaqja e raportimit

Ministri përgjegjës për transportin detar, me propozim të institucionit përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare, përditëson specifikimet funksionale dhe teknike, standardet dhe procedurat, duke pasur parasysh zhvillimet teknologjike për të mundësuar ndërveprimin e Dritares së Vetme Kombëtare Detare me sistemet e tjera të përdorura nga ministritë dhe institucionet shqiptare dhe institucionet e Bashkimit Evropian dhe të shteteve të tij anëtare.

Neni 6

Mjete të tjera raportimi

1. Deklaruesit mund të paraqesin, me dëshirën e tyre, informacionin në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare nëpërmjet ofruesve të shërbimeve të të dhënave që plotësojnë kërkesat e modulit të harmonizuar të ndërfaqes së raportimit.

2. Ministri përgjegjës për transportin detar, me propozim të institucionit përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare, përcakton me urdhër mjete alternative për dhënien e informacionit në rast të mosfunksionimit të përkohshëm të Dritares së Vetme Kombëtare Detare.

Neni 7

Parimi “vetëm një herë”

1. Deklaruesi jep informacionin e kërkuar sipas këtij vendimi vetëm njëherë për çdo thirrje portuale. Elementet përkatëse të të dhënave të deklaruar për një thirrje portuale i vihen në dispozicion deklaruesit dhe ripërdoren në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni.

2. Informacioni i identifikimit të anijes, të dhënat dhe përjashtimet që ofrohen nëpërmjet Dritares së Vetme Kombëtare Detare transferohen në bazën e të dhënave të anijeve EMSWe dhe vihen në dispozicion të deklaruesit për çdo thirrje portuale të mëvonshme brenda Bashkimit Evropian apo në një shtetet pjesë e sistemit EMSWe.

3. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare i vë në dispozicion deklaruesit të gjitha elementet e të dhënave të grupit të të dhënave EMSWe të ofruara prej tij në largimin nga një port detar në territorin e Republikës së Shqipërisë për t'u përdorur për përmbushjen e detyrimeve të raportimit në mbërritje në portin detar tjetër në territorin e Republikës së Shqipërisë, Bashkimit Evropian apo të një vendi tjetër pjesë e EMSWe, me kusht që anija të mos ketë hyrë në asnjë port detar jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, Bashkimit Evropian apo një shteti tjetër pjesë e EMSWe gjatë këtij udhëtimi.

4. Rregulli i paragrafit 3 të këtij neni nuk zbatohet për informacionin e dhënë në zbatim të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, përveçse kur kërkohej shprehimisht nga ky ligj.

5. Çdo element përkatës i të dhënave të grupit të të dhënave EMSWe i marrë në përputhje me këtë vendim do të vihet në dispozicion të dritareve të tjera kombëtare të vetme detare nëpërmjet SafeSeaNet.

Neni 8

Përgjegjësia për informacionin e komunikuar

Deklaruesi është përgjegjës për paraqitjen e elementeve të të dhënave, në përputhje me kërkesat ligjore dhe teknike në fuqi. Deklaruesi mbetet përgjegjës për të dhënat dhe për përditësimin e çdo informacioni që ka ndryshuar pas paraqitjes në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare.

Neni 9

Mbrojtja e të dhënave dhe konfidencialiteti

1. Përpunimi i të dhënave personale nga autoritetet kompetente për zbatimin e këtij vendimi bëhet në përputhje me dispozitat e ligjit nr. 9887, datë 10.3.2008, “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, të ndryshuar dhe akteve nënligjore në zbatim të tij.

2. Informacioni tregtar ose çdo informacion tjetër sensitiv i shkëmbyer në zbatim të këtij vendimi do të përpunohet në përputhje me dispozitat e ligjit nr. 9947, datë 7.7.2008, “Për pronësinë industriale”, të ndryshuar dhe akteve nënligjore në zbatim të tij.

Neni 10

Rregulla të veçanta për doganat

1. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare funksionon duke respektuar plotësisht rregullat për shkëmbimin e informacionit mes autoriteteve doganore ose mes autoriteteve doganore dhe operatorëve ekonomike, përmes përdorimit të teknikave elektronike të përpunimit të të dhënave, sikurse përcaktuar në nenin 17, paragrafi i parë i ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar.

2. Informacionet relevante në deklaratën përmbledhëse të hyrjes, sikurse përcaktuar në nenin 119 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, kur është në përputhje me legjislacionin doganor të Republikës së Shqipërisë, vihet në dispozicion të Dritares së Vetme Kombëtare Detare për referencë dhe, sipas rastit, do të ripërdoret për detyrimet e tjera për raportim të përfshira në shtojcën bashkëlidhur.

Neni 11

Publikimi i orareve të parashikuara dhe aktuale të mbërritjes dhe nisjes së anijeve nga porti detar

1. Një anije që synon të hyjë në një port shqiptar njofton mbërritjen e saj përmes Dritares së Vetme kombëtare Detare:

a) jo më vonë se 24 orë para mbërritjes; ose

b) jo më vonë se kur anija largohet nga porti i mëparshëm – nëse udhëtimi zgjat më pak se 24 orë ose

c) nëse porti i destinacionit është i panjohur ose ndryshon gjatë udhëtimit – menjëherë pas marrjes së një informacioni të tillë.

2. Ky detyrim nuk do të zbatohet për anijet që transportojnë ngarkesa të ndjeshme, ku publikimi i një informacioni të tillë nga Dritarja e Vetme Detare mund të përbëjë një kërcënim për sigurinë.

KAPITULLI III FUNKSIONIMI I DRITARES SË VETME KOMBËTARE DETARE

Neni 12

Regjistrimi i përdoruesve dhe sistemi i menaxhimit të aksesit

1. Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare është përgjegjës për identifikimin dhe regjistrimin e përdoruesve të rinj dhe ndryshimin ose mbylljen e llogarive ekzistuese të përdoruesve përmes regjistrimit të përdoruesve dhe sistemit të menaxhimit të aksesit të EMSWe të ngritur nga Komisioni Evropian.

2. Çdo deklarues ose ofrues i shërbimit të të dhënave i regjistruar në regjistrimin e përdoruesve dhe në sistemin e menaxhimit të aksesit të EMSWe, konsiderohet i regjistruar edhe në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, dhe vepron brenda kufijve të të drejtave të aksesit të dhëna në përputhje me legjislacionin shqiptar.

Neni 13

Transferimi i të dhënave në bazën e të dhënave të anijeve EMSW-së

Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare është përgjegjës për transferimin e informacionit të identifikimit të anijeve dhe veçorive të tyre, si dhe të historikut të përjashtimeve në raportimin e anijeve, mbi bazën e të dhënave të paraqitura nga deklaruesit në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare.

Neni 14

Baza e të dhënave për vendndodhjen

Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare ofron në të informacionin e marrë nga baza e të dhënave për vendndodhjen në lidhje me listën e kodeve të vendndodhjes dhe kodet

e impianteve portuale, sikurse regjistruar në bazën e të dhënave GISIS të Organizatës Botërore Detare.

Neni 15

Baza e të dhënave për lëndët e rrezikshme dhe ato ndotëse

Raportimi i të dhënave nga deklaruesit për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare, për lëndët e rrezikshme dhe ato ndotëse kryhet në përputhje me listën e mallrave të rrezikshme dhe ndotëse sipas parashikimeve në Kodin IMDG dhe do të shërbejë si mjet referimi dhe verifikimi gjatë raportimit nga deklaruesit.

Neni 16

Aksesi në bazën e të dhënave shëndetësore të anijes

1. Autoritetet shëndetësore relevante kanë akses në bazën e të dhënave shëndetësore të anijes përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare.

2. E drejta e aksesit në sistemin e dritares së vetme kombëtare detare u takon edhe pronarëve të anijeve dhe kapitenëve, si dhe përfaqësuesve të kapitenëve të anijeve që veprojnë në emër të tyre.

3. Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare është përgjegjës për menaxhimin e përdoruesve në lidhje me bazën e të dhënave shëndetësore të anijes, duke përfshirë regjistrimin e përdoruesve të rinj si edhe ndryshimin dhe mbylljen e llogarive ekzistuese.

KAPITULLI IV KOORDINIMI I AKTIVITETIT TË EMSW-së

Neni 17

Koordinatori kombëtar

Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare është koordinatori kombëtar për EMSWe. Koordinatori kombëtar është përgjegjës, për:

a) të veprojë si pika kombëtare e kontaktit për përdoruesit për të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me zbatimin e këtij vendimi;

b) të koordinojë zbatimin e këtij vendimi me autoritetet kombëtare shqiptare dhe bashkëpunimin mes tyre;

c) të koordinojë aktivitetet që synojnë shpërndarjen e të dhënave dhe lidhjen me sistemet e tjera kombëtare të të dhënave sikurse përcaktuar në këtë vendim.

KAPITULLI V RREGULLA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 18

Dhënia e asistencës për deklaruesit pas vënies në funksionim të Dritares së Vetme Kombëtare Detare

Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare ngre dhe mban në funksion shërbimin e asistencës për deklaruesit gjatë 12 muajve të parë të funksionimit të Dritares duke filluar nga data 1 janar 2026, si dhe një faqe mbështetëse në web për Dritaren e Vetme Detare me udhëzime të qarta në gjuhën shqipe dhe në gjuhën angleze.

Neni 19

Trajnimi dhe përgatitja e personelit

1. Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare është përgjegjës për trajnimin e përshtatshëm dhe të nevojshëm, fillestar dhe të vazhdueshëm, për personelin e saj dhe të ministrive apo institucioneve të tjera që janë të përfshirë drejtpërdrejt në funksionimin e Dritares së Vetme Kombëtare Detare.

Neni 20

Rishikimi dhe raportimi

1. Institucioni përgjegjës për Dritaren e Vetme Kombëtare Detare monitoron ndërlidhjen e saj me EMSWe dhe funksionimin e kësaj të fundit dhe përgatit një raport vjetor, në lidhje me:

- a) përdorimin e modulit të harmonizuar të ndërfaqes së raportimit;
- b) përdorimin e ndërfaqes grafike të përdoruesit;
- c) përdorimin e mjeteve të tjera të raportimit sikurse përcaktuar në nenin 6 të këtij vendimi.

SHTOJCA I DETYRIMET E RAPORTIMIT

A. Detyrime të rrjedhura nga legjislacioni shqiptar i përafruar me legjislacionin e Bashkimit Evropian

A1 – Njoftim për anijet që arrijnë dhe nisen nga portet detare të Republikës së Shqipërisë

1. Detyrimet për njoftim për anijet që arrijnë dhe nisen nga portet detare të Republikës së Shqipërisë u nënshtrohen të gjitha anijet me tonazh bruto prej 300 tonë ose më shumë, përveç anijeve të mëposhtme:

a) anijeve luftarake, ndihmëse detare dhe anijeve të tjera në pronësi ose operim të Republikës së Shqipërisë ose të një shteti anëtar të Bashkimit Evropian dhe të përdorura për shërbime publike jotregtare;

b) anijeve të peshkimit, anijeve tradicionale dhe mjetet lundruese rekreative me një gjatësi më të vogël se 45 metra;

c) bunkerazhi në anije me tonazh bruto nën 1000 tonë dhe depot dhe pajisjet e anijeve për përdorim në bordin e të gjitha anijeve.

2. Operatori, agjenti ose kapiteni i një anijeje të destinuar për në një port detar të Republikës së Shqipërisë:

a) të paktën njëzet e katër orë përpara; ose

b) jo më vonë se në momentin kur anija largohet nga porti i mëparshëm, nëse koha e lundrimit është më pak se njëzet e katër orë; ose

c) nëse porti i thirrjes nuk dihet ose është ndryshuar gjatë lundrimit, sapo ky informacion është i disponueshëm, do të njoftojë portin nëpërmjet thirrjes përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, për:

a) identifikimin e anijes (emri, shenja e thirrjes, numri i identifikimit të IMO-së ose numri MMSI;

b) portin e destinacionit;

c) kohën e parashikuar të mbërritjes në portin e destinacionit ose stacionin pilot, siç kërkohet nga autoriteti kompetent, dhe kohën e parashikuar të nisjes nga ai port;

ç) numrin total të personave në bord.

A2 – Kontrollat kufitare të personave

1. Kapiteni, agjenti i anijes ose çdo person tjetër i autorizuar sipas ligjit nga kapiteni ose i vërtetuar në një mënyrë të pranueshme për autoritetin e kontrollit kufitar dhe migracionit (në të dyja rastet “kapiteni”), harton listën e ekuipazhit dhe të të gjithë

pasagjerëve. Kjo listë përmban informacionin e kërkuar në formularët 5 (lista e ekuipazhit) dhe 6 (lista e pasagjerëve) të Konventës për Lehtësimin e Trafikut Ndërkombëtar Detar (Konventa FAL), si dhe, sipas rastit, numrat e vizave ose lejeve të qëndrimit.

2. Listë e sipër përmendur i përcillet autoriteteve të kufirit dhe migracionit përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare:

- jo më vonë se njëzet e katër orë para mbërritjes në port; ose

- jo më vonë se në momentin kur anija largohet nga porti i mëparshëm, nëse koha e udhëtimit është më pak se njëzet e katër orë; ose

- nëse porti i thirrjes nuk dihet ose është ndryshuar gjatë lundrimit, sapo ky informacion të jetë i disponueshëm.

3. Kapiteni raporton menjëherë tek autoriteti i kontrollit kufitar dhe migracionit përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare çdo ndryshim në përbërjen e ekuipazhit ose numrin e pasagjerëve.

4. Kapiteni njofton autoritetin e kontrollit kufitar dhe migracionit menjëherë dhe brenda afatit kohor të përcaktuar në pikën 2 më sipër, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, për praninë në bordin e të pasagjerëve të parregullt.

A3 – Njoftimi i mallrave të rrezikshme ose ndotëse të bartura në bord

1. Operatori, agjenti ose kapiteni i një anijeje, pavarësisht nga madhësia e saj, që transporton mallra të rrezikshme ose ndotëse dhe largohet nga një port detar i Republikës së Shqipërisë, jo më vonë se në momentin e nisjes, përcjell tek autoritetet mjedisore përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, këtë informacion:

Informacion i përgjithshëm:

a) identifikimin e anijes (emri, shenja e thirrjes, numri i identifikimit të IMO-së ose numri MMSI;

b) portin e destinacionit;

c) për një anije që del nga një port detar i Republikës së Shqipërisë: koha e parashikuar e nisjes nga porti i nisjes ose stacioni i pilotimit, siç kërkohet nga autoriteti kompetent, dhe koha e parashikuar e mbërritjes në portin e destinacionit;

ç) për një anije që vjen nga një port i vendosur jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ose një shteti anëtar të Bashkimit Evropian dhe i nisur për në një port detar në Republikën e Shqipërisë: koha e parashikuar e mbërritjes në portin e destinacionit

ose stacionin pilot, siç kërkohet nga autoriteti kompetent;

d) numrin total të personave në bord.

Informacioni i ngarkesës:

a) emrat e saktë teknike të mallrave të rrezikshëm ose ndotës, numrat e Organizatës së Kombeve të Bashkuara (OKB) aty ku ekzistojnë, klasat e rrezikut të IMO-së, në përputhje me kodet IMDG, IBC dhe IGC dhe, sipas rastit, klasa e anijes sikurse përcaktuar nga kodi INF, sasitë e këtyre mallrave dhe vendndodhjen e tyre në bord dhe, nëse transportohen në njësi transporti mallrash të ndryshme nga depozitat, numrin e identifikimit të tyre;

b) konfirmimin se në bord ka një listë ose manifest ose plan ngarkimi të përshtatshëm që ofron detaje të mallrave të rrezikshme ose ndotëse të transportuara dhe vendndodhjen e tyre në anije;

c) adresën ku mund të merret informacioni i detajuar mbi ngarkesën.

2. Operatori, agjenti ose kapiteni i një anijeje, pavarësisht nga madhësia e saj, që transporton mallra të rrezikshme ose ndotëse që vijnë nga një port i vendosur jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ose një shteti anëtar të Bashkimit Evropian dhe i destinuar për në një port detar të Republikës së Shqipërisë ose në një ankorim të vendosur në ujërat territoriale të Republikës së Shqipërisë, jo më vonë se pas nisjes nga porti i ngarkimit ose sapo të dihet porti i destinacionit ose vendndodhja e ankorimit, nëse ky informacion nuk është i disponueshëm në momentin e nisjes, përcjell tek autoritetet mjedisore përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare informacionin e treguar në pikën 1 më sipër.

3. Autoriteti kompetent mjedisor ka akses në informacionin e përcaktuar më sipër në çdo kohë nëse është e nevojshme. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare ruan informacionin e përcaktuar më sipër për një kohë të mjaftueshme që ai të jetë i përdorshëm në rast incidenti ose aksidenti në det. Dritarja e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare ia ofron këtë informacion në mënyrë elektronike dhe pa vonesë autoritetit kompetent mjedisor, 24 orë në ditë sipas kërkesës.

4. Informacioni transferohet në mënyrë elektronike. Shkëmbimi i mesazheve elektronike përdor sintaksën dhe procedurat e përcaktuara për funksionimin e SafeSeaNet.

A4.1 – Njoftimi paraparak i mbetjeve

Njoftimi paraparak i mbetjeve kryhet në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1104, datë 28.12.2015, “Për miratimin e kërkesave për parandalimin e shkarkimit të mbetjeve, të krijuara nga anijet dhe tepricat nga ngarkesat në det”.

A4.2 – Vërtetimi për dorëzimin e mbetjeve dhe mbeturinave të anijes

Vërtetimi për dorëzimin e mbetjeve dhe mbeturinave të anijes vendoset në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave

A5 – Informacioni i sigurisë së anijes para mbërritjes

Formulari i përcaktuar në shtojcën II të këtij vendimi do të përdoret për identifikimin e elementeve të të dhënave të kërkuara për informacionin e sigurisë së anijes përpara mbërritjes.

A6.1 – Numri i personave që lundrojnë në bordin e anijeve të pasagjerëve

1. Të gjithë personat në bordin e çdo anijeje pasagjerësh ose çdo mjeti lundrues me shpejtësi të lartë, që transporton më shumë se 12 pasagjerë, dhe që niset nga një port detar në territorin e Republikës së Shqipërisë numërohen përpara nisjes së anijes së pasagjerëve.

2. Përpara nisjes së anijes së pasagjerëve, kapiteni raporton tek autoritetet detare përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, numrin e personave në bord.

3. Ky detyrim nuk zbatohet për:

- anijet luftarake dhe anijet e trupave ushtarake;
- jahteve dhe mjeteve lundruese rekreative;
- anijet e angazhuara ekskluzivisht në zonat portuale ose në rrugët ujore të brendshme.

A6.2 – Informacion mbi personat që lundrojnë në bordin e anijeve të pasagjerëve

1. Kapiteni i çdo anijeje pasagjerësh ose çdo mjeti lundrues me shpejtësi të lartë, që transporton më shumë se 12 pasagjerë, dhe që niset nga një port detar në territorin e Republikës së Shqipërisë për të ndërmarrë një lundrim, distanca e lundrimit nga pika e nisjes deri në portin tjetër të thirrjes i kalon 20 milje, raporton tek autoritetet detare përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare:

- emrat dhe mbiemrat e personave në bord, gjininë, shtetësinë dhe datëlindjet e tyre;
- informacionin në lidhje me kujdesin ose ndihmën e veçantë që mund të jetë e nevojshme në

rast urgjence për një pasagjer të veçantë, nëse ky informacion ofrohet vullnetarisht nga pasagjeri;

- numrin e kontaktit të pasagjerit në rast urgjence, nëse ky informacion ofrohet vullnetarisht nga pasagjeri.

2. Informacioni i renditur në paragrafin 1 raportohet nga kapiteni për administratën detare në Dritaren e Vetme Kombëtare Detare Shqiptare në momentin e nisjes së anijes së pasagjerëve, por në asnjë rast, jo më vonë se 15 minuta pas nisjes së saj.

3. Të dhënat personale të mbledhura sipas kësaj pike, nuk përpunohen ose përdoren për asnjë qëllim tjetër. Të dhëna të tilla personale trajtohen gjithmonë në përputhje me legjislacionin shqiptar për mbrojtjen e të dhënave dhe privatësinë dhe do të fshihen automatikisht dhe pa vonesa të panevojshme pasi të mos jenë më të nevojshme.

A7 – Procedurat doganore

A7.1 – Njoftimi i mbërritjes

Operatori (përdoruesi) i një anijeje detare ose i një mjeti ajror, që hyn në territorin doganor të Republikës së Shqipërisë në momentin e mbërritjes së mjetit të transportit, njofton zyrën doganore hyrëse përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare sikurse përcaktuar në nenin 124 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar.

A7.2 – Paraqitja e mallrave në doganë

Paraqitja e mallrave në doganë sikurse përcaktuar në nenin 130 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, kryhet për autoritetet doganore përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.3 – Deklarata e magazinimit të përkohshëm

Deklarata e magazinimit të përkohshëm të mallrave u paraqitet autoriteteve doganore, sikurse përcaktuar në nenin 135 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.4 – Statusi doganor i mallrave

Statusi doganor i mallrave raportohet tek autoritetet doganore sikurse përcaktuar në nenet 142, 143 dhe 144 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.5 – Dokumentet e transportit elektronike të përdorur për tranzit

Dokumentet e transportit elektronik të përdorur për tranzit, u paraqiten autoriteteve doganore, sikurse përcaktuar në nenin 207, paragrafi 4, germa “d” e ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.6 – Njoftimi i daljes

Njoftimi i daljes i raportohet autoriteteve doganore sikurse përcaktuar në nenin 239 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.7 – Deklarata përmbledhëse e daljes

Deklarata përmbledhëse e daljes i raportohet autoriteteve doganore sikurse përcaktuar në nenet 243 dhe 244 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A7.8 – Njoftimi i rieksportimit

Njoftimi i rieksportimit u raportohet autoriteteve doganore sikurse përcaktuar në nenin 246 të ligjit nr. 102/2014, datë 31.7.2014, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare.

A8 – Ngarkimi dhe shkarkimi i sigurt i transportuesve rifuxho

Kapiteni i anijes, shumë përpara kohës së parashikuar të mbërritjes së anijes në terminal, duhet t’i japë terminalit përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, informacionin si më poshtë:

1. Kohën e parashikuar të mbërritjes së anijes jashtë portit sa më shpejt që të jetë e mundur. Ky parashikim përditësohet sipas rastit.

2. Në momentin e njoftimit fillestar të mbërritjes:

a) emrin, shenjën e thirrjes, numri IMO, flamurin, portin e regjistrat;

b) planin e ngarkimit ose shkarkimit, duke treguar sasinë e ngarkesës, depozitimin sipas hambarëve, rendin e ngarkimit ose shkarkimit dhe sasinë që do të ngarkohet në çdo derdhje ose do të shkarkohet në çdo fazë të shkarkimit;

c) thellësinë e mbërritjes dhe thellësinë e pritshme gjatë daljes;

ç) kohën e nevojshme për heqjen ose shtimin e ballastit;

d) gjatësinë e përgjithshme të anijes, gjerësinë dhe gjatësinë e zonës së ngarkesave nga bordi i përparmë i hambarit më të përparmë deri në bordin e pasmë të hambarit më të pasmë në të cilën do të ngarkohet ngarkesa ose nga e cila do të shkarkohet ngarkesa;

dh) distancën nga linja ujore deri tek hambari i parë që do të ngarkohet ose shkarkohet dhe distanca nga ana e anijes deri tek hapja e hambarit;

e) vendndodhjen e shkallëve të akomodimit të anijes;

ë) lartësia e anijes;

f) detajet dhe kapacitetet e pajisjeve të ngarkim-shkarkimit të anijes, nëse ka të tilla;

g) numrin dhe llojin e linjave të ankorimit;

gj) kërkesat specifike, të tilla si animi i anijes ose matjen e vazhdueshme të lagështirës së ngarkesës;

h) detajet e çdo riparimi të nevojshëm që mund të vonojë ankorimin, fillimin e ngarkimit ose shkarkimit, ose mund të vonojë lundrimin e anijes pas përfundimit të ngarkimit ose shkarkimit;

i) çdo informacion tjetër në lidhje me anijen të kërkuar nga terminali.

A9 – Njoftimi i mbërritjes së anijeve që plotësojnë kushtet për një inspektim të zgjeruar

1. Operatori, agjenti ose kapiteni i një anijeje e cila plotëson kushtet për një inspektim të zgjeruar dhe ka si destinacion një port detar ose ankorim brenda territorit të Republikës së Shqipërisë njofton mbërritjen e saj tek autoriteti ose organi portual përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare duke paraqitur informacionin si më poshtë të paktën tri ditë përpara kohës së pritshme të mbërritjes në port ose ankorim ose përpara se të largohet nga porti ose ankorimi i mëparshëm nëse lundrimi pritet të zgjasë më pak se tri ditë:

a) identifikimi i anijes (emri, shenja e thirrjes, numri i identifikimit IMO ose numri MMSI);

b) kohëzgjatja e planifikuar e thirrjes;

c) për cisternat:

i. konfigurimi: byk i vetëm, një byk me depozita ballastit të veçanta, byk i dyfishtë;

ii. gjendja e rezervuarëve të ngarkesës dhe ballastit: plot, bosh, inerte;

iii. vëllimi dhe natyra e ngarkesës;

ç) operacionet e planifikuara në portin ose ankorimin e destinacionit (ngarkim, shkarkim etj.);

d) inspektimet e planifikuara me ligj dhe punë të konsiderueshme të mirëmbajtjes dhe riparimit që do të kryhen gjatë qëndrimit në portin e destinacionit;

dh) data e inspektimit të fundit të zgjeruar në rajonin e Memorandumit të Mirëkuptimit të Parisit.

2. Anijet e peshkimit, luftanijet, mjetet ndihmëse detare, anijet prej druri me një ndërtim primitiv, anijet shtetërore të përdorura për qëllime jotregtare dhe jahtet rekreative që nuk merren me tregti, nuk kanë detyrim që të njoftojnë arritjen e tyre sipas kësaj pike.

A10 – Statistikat e transportit detar

1. Kapiteni i anijes raporton përmes Dritares së Vetme Kombëtare Detare Shqiptare, të dhënat e mëposhtme për efekte statistikore tek INSTAT-i:

- informacione për ngarkesat dhe pasagjerët;
- informacion mbi anijen.

2. Anijet me tonazh bruto më të vogël se 100 tonë përjashtohen nga mbledhja e të dhënave.

3. Karakteristikat e mbledhjes së të dhënave, përkatësisht variablat statistikore në çdo fushë dhe nomenklaturat për klasifikimin e tyre, si dhe periodiciteti i tyre i vëzhgimit, përcaktohen në

përputhje me ligjin nr. 30/2022, “Për miratimin e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026”.

B. Dokumentet FAL dhe detyrimet raportuese që rrjedhin nga instrumentet ligjore ndërkombëtare

FAL 1: Deklarata e përgjithshme, sipas shtojcës III

FAL 2: Deklarata e ngarkesave, sipas shtojcës IV

FAL 3: Deklarata e depove të anijes, sipas shtojcës V

FAL 4: Deklarata e efekteve të ekuipazhit, sipas shtojcës VI

FAL 5: Lista e ekuipazhit, sipas shtojcës VII

FAL 6: Lista e pasagjerëve, sipas shtojcës VIII

FAL 7: Mallra të rrezikshme, sipas shtojcës IX

Deklarata e Shëndetit Detar, sipas shtojcës X

C. Detyrimet e raportimit që rrjedhin nga legjislacioni dhe kërkesat kombëtare

SHTOJCA II

Forma e Deklaratës së Sigurisë ndërmjet anijes dhe portit DEKLARATA E SIGURISË

Emri i Anijes:
Porti i Regjistrimit
: Numri IMO-s:
Emri i Portit pritës:

Kjo Deklaratë Sigurie është e vlefshme nga ..... deri në ..... , për aktivitetet e mëposhtme
(listoni aktivitetet me detajet përkatëse)

nën sigurinë e mëposhtme nivelet

Siguria nivelet për anije :
Niveli i sigurisë së portit :

Porti dhe anija bien dakord për masat dhe përgjegjësitë e mëposhtme të sigurisë për të siguruar përputhjen me kërkesat e Pjesës A të Kodit Ndërkombëtar për Sigurinë e Anijeve dhe Objekteve Portuale.

Vendosja e inicialeve të ZSHS-së së PFSO nën këto kolona tregon se aktiviteti do të kryhet, në përputhje me planin përkatës të miratuar nga		
Aktiviteti	i portit :	Anija :
Duke siguruar kryerjen e të gjitha detyrave të performancës së sigurisë		
Monitorimi i zonave të kufizuara për të siguruar që vetëm personeli i autorizuar të ketë akses.		
Objektin portual		
Kontrolli i hyrjes në anije		
Monitorimi i objektit portual, duke përfshirë zonat e ankorimit dhe zonave përreth anijes.		
Monitorimin në anije, duke përfshirë zonat e ankorimit dhe zonat përreth anijes		
Trajtimi i ngarkesave		
Dorëzimi i furnizimeve të anijeve		

Trajtimi i pashoqëruar i bagazheve		
Kontrolli i imbarkimit të personave dhe ngarkesave të tyre		
Sigurimi që komunikimi i sigurisë është lehtësisht i disponueshëm ndërmjet objektit portual dhe anijes		

Nënshkruesit e kësaj marrëveshjeje vërtetojnë se masat e sigurisë si për objektin portual ashtu edhe për anijen gjatë aktiviteteve të specifikuara përmbushin dispozitat e kapitullit XI-2 dhe Pjesës A të Kodit që do të zbatohen në përputhje me dispozitat e përcaktuara tashmë në miratimin e tyre të miratuar ose me marrëveshjet specifike të dakortësuara dhe të përcaktuara në aneksin bashkëngjitur.

Datuar në

Nënshkruar për dhe në emër të:	
Objekti Portual	Anije:

(nënshkrimi i Oficerit të Sigurisë të Objektit Portual) (Nënshkrimi i Kapitenit të anijes ose Oficerit të Sigurisë së Anijes)

Emri dhe titulli i personit që ka nënshkruar	
Emri:	Emri:
Titulli:	Titulli:

Detajet e Kontaktit (të plotësohet sipas rastit) (tregoni numrat e telefonit ose kanalet e radios ose frekuencat që do të përdoren)	
Objekti portual:	Anije:

Detajet e Kontaktit
(të plotësohet sipas rastit)
(tregoni numrin e telefonit ose kanalet e radios ose frekuencat që do të përdoren)

Për objektin portual	Për anijen
Objektet portuale:	Kapiten
Oficeri i sigurisë së objektit portual	Oficeri i Sigurimit të Anijeve
	Kompania
	Oficeri i sigurisë së kompanisë

SHTOJCA III

DEKLARATË E PËRGJITHSHME
 (IMO FAL Formulari 1)

		☐ Mbërritja	☐ Nisja
1. Emri dhe lloji i anijes		1.2 Numri IMO	
1.3 Shenja e thirrjes		1.4 Numri i udhëtimit	
2. Porti i mbërritjes/nisjes		3. Data dhe ora e mbërritjes/nisjes	
4. Shteti i flamurit të anijes	5. Emri i Kapitenit të anijes	6. Porti i fundit i ndalesës / Porti i ardhshëm i ndalesës	
7. Certifikata e regjistrimit (Porti; data; numri)		8. Emri dhe detajet e kontaktit të agjentit të anijes	
9. Tonazhi bruto	10. Tonazhi neto		
11. Të dhëna të shkurtra të udhëtimit (portet e mëparshme dhe të mëvonshme të udhëtimit; nënvizoni se ku do të shkarkohet ngarkesa e mbetur)			
12. Përshkrim i shkurtër i ngarkesës			
13. Numri i ekuipazhit	14. Numri i pasagjerëve	15. Vërejtje	
Dokumentet e bashkangjitura (tregoni numrin e kopjeve)			
16. Deklarata e ngarkesave	17. Deklarata e dyqaneve të anijes		
18. Lista e ekuipazhit	19. Lista e pasagjerëve	20. Kërkesat e anijes në lidhje me objektet e pritjes së mbetjete	
21. Deklarata e efekteve të ekuipazhit (vetëm pas mbërritjes)	22. Deklarata e Shëndetit Detar (vetëm pas mbërritjes)		
23. Data dhe nënshkrimi nga kapiteni, agjenti i autorizuar ose zyrtari			

Për përdorim zyrtar

SHTOJCA IV

DEKLARATA E MALLRAVE
(IMO FAL Formulari 2)

[illegible]

[illegible]

LISTA E Ekuipazhit
(IMO FAL Formulari 5)

SHTQJCA VII

[illegible]

SHTOJCA VIII

LISTA E PASAGJERËVE
(IMO FAL Formulari 6)

[illegible]

SHTOJCA X

DEKLARATA E SHËNDETIT DETAR

Të plotësohet dhe dorëzohet pranë autoriteteve kompetente nga kapitenët e anijeve që vijnë nga portet e huaja.

Dorëzuar në portin e	Data
Emri i anijes/anijes së lundrimit në brendësi	Nr. i regjistrimit/IMO
Duke ardhur nga	Duke lundruar për në
Nacionaliteti (Flamuri i anijes)	Emri i Kapitenit
Tonazhi bruto (anija)	
Tonazhi (anija e lundrimit në brendësi)	
Certifikatë e vlefshme e përjashtimit/kontrollit sanitar e bartur në bord?	
Lëshuar në	Data
Kërkohej ri-inspektim?	

Organizata Botërore e Shëndetësisë

Porti dhe data e vizitës

Listoni portet e thyrrjes nga fillimi i lundrimit me datat e nisjes, ose brenda tridhjetë ditëve të fundit, cilado që të jetë më e shkurtër:

Me kërkesë të autoritetit kompetent në portin e mbërritjes, listoni anëtarët e ekipazhit, pasagjerët ose personat e tjerë që i janë bashkuar anijes që nga fillimi i lundrimit ndërkombëtar ose brenda tridhjetë ditëve të fundit, cilado qoftë më e shkurtër, duke përfshirë të gjitha portet/vendet e vizituara në këtë periudhë (shëni emra shtesë në orarin bashkangjitur):

(1) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(2) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(3) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)

Numri i anëtarëve të ekipazhit në bord

Numri i pasagjerëve në bord

Pyetje shëndetësore

(1) A ka vdekur ndonjë person në bord gjatë udhëtimit ndryshe nga aksidenti? Nëse po, tregoni të dhënat në orarin bashkangjitur. Nr total të vdekjeve
(2) A ka në bord ose ka pasur gjatë udhëtimit ndërkombëtar ndonjë rast sëmundjeje për të cilën dyshoni se është infektive natyrisht? JO. Nëse po, tregoni të dhënat në planin bashkangjitur.
(3) A ka qenë numri i përgjithshëm i pasagjerëve të sëmurë gjatë udhëtimit më i madh se normal/pritur? Sa persona të sëmurë?
(4) A ka ndonjë person të sëmurë në bord tani? Nëse po, tregoni të dhënat në planin bashkangjitur.
(5) A u konsultua me një mjek? Nëse po, tregoni të dhënat e trajtimit mjekësor ose këshillat e dhëna bashkangjitur. Orarit.
(6) A jeni në dijeni për ndonjë gjendje në bord që mund të çojë në infeksion ose përhapje të sëmundjes? Nëse po, tregoni të dhënat në planin bashkangjitur.

(7) A është zbatuar ndonjë masë sanitare (p.sh. karantinë, izolim, dezinfektim ose dekontaminim) në bord?

Nëse po, specifikoni llojin, vendin dhe datën

(8) A janë gjetur turistët në bord? Nëse po, kur u bashkuan me anijen (nëse dihet)?

(9) A ka ndonjë kafshë ose kafshë shtëpiake të sëmurë në bord?

Shënim: Në mungesë të një kirurgu, kapiteni duhet t'i konsiderojë simptomat e mëposhtme si arsye për të dyshuar për ekzistencën e një sëmundjeje të një natyre infektive:

(a) ethe, që vazhdon për disa ditë ose shoqërohet me (i) gjendje plogështie, (ii) ulje e vetëdijes, (iii) enjtje e gjëndrave, (iv) verdhëza, (v) kollë ose gulçim, (vi) gjakderdhje e pazakontë, ose (vii) paralizë.

(b) Me ose pa ethe, (i) çdo skajje akute të lëkurës ose shpërthim, (ii) të vjella të rënda (përveç sëmundjes së detit), (iii) diarje e rëndë, ose (iv) konvulsione të përsëritura.

Deklaroj se të dhënat dhe përgjigjet e pyetjeve të dhëna në këtë Deklaratë Shëndetësore (përfshirë orarin) janë të vërteta dhe të sakta për aq sa kam njohuri dhe besim.

Nënshtkruar: _____ Kundërnënshtkruar: _____

Kapiten *Kirurg i anijëve (nëse transportohet)*

Data: _____

DEKLARATA E SHËNDETIT DETAR

Orari

Me kërkesë të autoritetit kompetent në portin e mbërritjes, listoni anëtarët e ekuipazhit, pasagjerët ose personat e tjerë që i janë bashkuar anijes që nga fillimi i lundrimit ndërkombëtar ose brenda tridhjetë ditëve të fundit, cilado qoftë më e shkurtër, duke përfshirë të gjitha portet/vendet e vizituara në këtë periudhë:

(4) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(5) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(6) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(7) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(8) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(9) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(10) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(11) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(12) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(13) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(14) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(15) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(16) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(17) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(18) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(19) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)
(20) Emër	u bashkua nga: (1)	(2)	(3)

BASHKËLIDHUR MODELIN E DEKLARATËS SË SHËNDETËSISË DETARE

Emri	Klasa ose vlerësimi	Mosha	Seksi	Kombësia	Porti, data e hyrjes në anije/anije	Natyra e sëmundjes	Data e fillimit të simptomave	I raportuar një oficeri mjekësor portual?	Shkarkimi i rastit*	Barna, medikamente ose trajtime të tjera që i jepën pacientit	Komentet

* Tregoni (1) nëse personi është shëruar, është ende i sëmurë ose ka vdekur; dhe (2) nëse personi është ende në bord, është evakuuar (përfshirë emrin e portit ose aeroportit), ose është varrosur në det

VENDIM
Nr. 52, datë 20.12.2024

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË
RAJONALE UJËSJELLËS-KANALIZIME
KORÇË SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17 të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (ligji nr. 8102); të VKM-së nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licence” (VKM nr. 958); si dhe të vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (Rregullore e licencimit),

KOMISIONI KOMBËTAR
RREGULLATOR,

në mbledhjen e datës 20.12.2024, pasi shqyrtoi çështjen me objekt “Mbi miratimin e vendimit për licencimin e shoqërisë Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a.”,

KONSTATON SE:

1. Shoqëria Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a., me shkresën nr. 931 prot., datë 25.11.2024, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të

Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për licencim për shkak të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim të Shoqërisë Rajonale UK Korçë sh.a. në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM-në nr. 958 dhe Rregulloren e licencimit, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar, si dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 302, datë 11.5.2022, “Për politikat kombëtare për riorganizimin e sektorit të furnizimit me ujë dhe të largimit, trajtimit dhe përpunimit të ujërave të ndotura” (VKM nr. 302).

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezulton:

a) Shoqëria Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. (NUIS M24431001N) është themeluar më datë 12.7.2022, me aksionarë Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë me 51% dhe Bashkitë Korçë me 28.29%, Kolonjë me 3.64%, Devoll me 7.76%, Maliq me 8.67%, Pustec me 0.63%;

b) Shoqëria Rajonale UK Korçë sh.a. ofron shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për 169 932 banorë të bashkive Korçë, Kolonjë, Devoll, Maliq, Pustec;

c) Shoqëria Rajonale UK Korçë sh.a. ofron shërbimin trajtimit të ujërave të ndotura për 63 736 banorë të Bashkisë Korçë;

d) Drejtues teknik i shoqërisë z. Pandi Qirinxhi është diplomuar në Universitetin Politeknik, në Fakultetin e Inxhinierisë së ndërtimit, dega Gjeodezi

në vitin 1985 dhe plotëson kërkesat e VKM nr. 958 mbi edukimin dhe eksperiencën në profesion;

e) Drejtues teknik i shoqërisë për impiantin e përpunimit të ujërave të ndotura z. Aleks Andoni është diplomuar në Universitetin e Tiranës, në degën Kimi industriale në vitin 1993 dhe plotëson kërkesat e VKM-së nr. 958 mbi edukimin dhe eksperiencën në profesion.

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim, për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e Shoqërisë Rajonale UK Korçë sh.a., të:

a) Kërkesave të ligjit nr. 8102, si dhe kuadrit rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) Kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës” të ndryshuar, (ligji nr. 9121) për moslejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes, veçanërisht në lidhje me kufizimin e tregjeve.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e shoqërisë Rajonale UK Korçë sh.a. është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e Shoqërisë Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. me (NUIS M24431001N), në kategoritë:

a) Kategoria A: Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik;

b) Kategoria C: Për largimin e ujërave të ndotura;

c) Kategoria D: Për trajtimin e ujërave të ndotura.

2. Shoqëria Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara me:

a) Drejtues ligjor: Petrit Tare;

b) Drejtues teknik: Pandi Qirinxhi;

c) Drejtues teknik: Aleks Andoni.

3. Zona e shërbimit të Shoqërisë Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. janë bashkitë Korçë, Kolonjë, Devoll, Maliq, Pustec.

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. detyrohet të nënshkruajë kushtet e licencës brenda 10 ditëve nga data e njoftimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Tekniko-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Rajonale Ujësjellës-Kanalizime Korçë sh.a. për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYETARE

Evis Shurdha

VENDIM

Nr. 53, datë 20.12.2024

PËR NJË NDRYSHIM NË VENDIMIN E KOMISIONIT KOMBËTAR RREGULLATOR NR. 5, DATË 22.2.2023, “PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË UJËSJELLËS-KANALIZIME TIRANË SHA”

Në mbështetje të neneve 13, 14, 16 dhe 17 të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (ligji nr. 8102); VKM-së nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958); si dhe të vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (Rregullore e licencimit),

KOMISIONI KOMBËTAR RREGULLATOR,

në mbledhjen e datës 20.12.2024, pasi shqyrtoi çështjen me objekt “Mbi miratimin e vendimit për një ndryshim në vendimin e Komisionit Kombëtar

nr. 5, datë 22.2.2023, “Për licencimin e Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë sh.a.”

VËREN SE:

1. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë me shkresën nr. 19164 prot., datë 13.12.2024, me lëndë “Njoftim për ndryshimin e drejtuesit ligjor të shoqërisë”, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për rinovim të licencës për efekt të ndryshimit të drejtuesin ligjor.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës së Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë, për rinovim licence për efekt të ndryshimit të drejtuesit ligjor në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM-në nr. 958 dhe Rregulloren e licencimit, të ndryshuar.

3. KKRR-ja ka licencuar Shoqërinë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë, me vendimin nr. 5, datë 22.2.2023, “Për licencimin e shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë sh.a.”, me një afat 4-vjeçar, ku shoqëria autorizohet të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe shpërndarjes së ujit për konsum publik, përpunimin e ujit për konsum publik dhe largimin e ujërave të ndotura.

4. Drejtuesi ligjor i Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë z. Kostandin Budurushi ka përfunduar studimet e larta në Universitetin Politeknik të Tiranës, Fakulteti i Inxhinierisë Mekanike, dega Teknolog, në vitin 1990, dhe Fakulteti i Inxhinierisë së Ndërtimit, dega Hidroteknikë, në vitin 2004.

5. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për ndryshimin e licencës për efekt të ndryshimit të drejtuesit ligjor ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë të kërkesave të ligjit nr. 8102; të VKM-së nr. 958 dhe të Rregullores së licencimit, në mënyrë të veçantë sa i takon garantimit që i licencuari të veprojë në përputhje me kushtet e licencës së tij dhe të mbrojë interesat e konsumatorëve, në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se aplikimi i Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë është i bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Në pikën 2(a) të vendimit të KKRR-së nr. 5, datë 22.2.2023, “Për licencimin e Shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Tiranë”, bëhen këto ndryshime:

“Drejtues ligjor: z. Kostandin Budurushi.”

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYETARE

Evis Shurdha

VENDIM

Nr. 54, datë 20.12.2024

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË UJËSJIELLËS-KANALIZIME VORË SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17 të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (ligji nr. 8102); të VKM-së nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958); si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (Rregullore e licencimit),

KOMISIONI KOMBËTAR RREGULLATOR,

në mbledhjen e datës 20.12.2024, pasi shqyrtoi çështjen me objekt “Mbi miratimin e vendimit për licencimin e shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a.”,

KONSTATON SE:

1. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Vorë (UK Vorë) me shkresën nr. prot. 425, datë 11.11.2024, me lëndë “Kërkesë për pajisje me licencë”, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të

Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për rinovim licence për shkak të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim, për shkak të mbarimit të afatit të UK Vorë në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM-në nr. 958 dhe “Rregulloren e licencimit”, si dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 63, datë 27.1.2016, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar.

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezulton:

a) Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. (NUIS L62017028A) është themeluar më datë 5.8.2016, me aksionarë Bashkinë Vorë me 100%.

b) Drejtuesja teknike e shoqërisë UK Vorë, znj. Majlinda Bylykbashi, është diplomuar në Universitetin Politeknik, në Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, dega Ndërtim, në vitin 1991, plotëson kërkesat e VKM-së nr. 958, mbi edukimin dhe eksperiencën në profesion.

c) Shoqëria UK Vorë sh.a. deklaron se ofron shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për 40,897 banorë të Bashkisë Vorë.

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim, për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e UK Vorë, të:

a) kërkesave të ligjit nr. 8102, si dhe kuadrin rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjiellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve, në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, të ndryshuar (ligji nr. 9121) për moslejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes veçanërisht, në lidhje me kufizimin e tregjeve.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e UK Vorë është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. me (NUIS L62017028A), në kategoritë:

a) Kategoria A: Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik;

b) Kategoria C: Për largimin e ujërave të ndotura.

2. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara me:

a) Drejtues ligjor: Ivi Koja;

b) Drejtues teknik: Majlinda Bylykbashi.

3. Zona e shërbimit të shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. është Bashkia Vorë.

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. detyrohet të nënshkruajë Kushtet e Licencës brenda 10 ditëve nga data e njoftimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Tekniko-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Ujësjiellës-Kanalizime Vorë sh.a. për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYETARE

Evis Shurdha

KËRKESË

Nr. 106/20, datë 30.12.2024

PËR SHPRONËSIM PUBLIK

Agjencia Shtetërore për Shpronësimin shpall kërkesën. Subjekti kërkues i këtij projekti është **Operatori i Sistemit të Transmetimit sh.a.** Me anë të këtij publikimi kërkojmë të vëmë në dijeni personat e prekur nga ky shpronësim për pasuritë e paluajtshme, pronë private, të cilët do të kompensohen sipas vlerësimit paraprak të llogaritur për pasurinë e llojit “arë” “ullishte” “ndërtesa”, bazuar në VKM-në nr. 89, datë 3.2.2016, “Për miratimin e hartës së vlerës së tokës në Republikën e Shqipërisë”, VKM-në nr. 138, datë 23.2.2000, “Për kriteret teknike të vlerësimit dhe të përlllogaritjes së masës së shpërblimit të pasurive pronë private që shpronësohen, të pasurive që zhvlerësohen dhe të drejtave të personave të tretë, për interes publik, për pasuritë e llojit “ndërtesë banimi ose jo banimi”, si dhe sipas tabelës bashkëlidhur.

Personat të cilët preken nga ky projekt dhe që kanë emrin në tabelën e publikuar, si dhe personat të cilët preken por nuk figurojnë në këto lista, jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga publikimi në Fletoren Zyrtare, kanë të drejtë të paraqesin pretendimet e tyre, të shoqëruara me dokumentacionin përkatës, si edhe të shprehen nëse janë dakord me të dhënat e publikuara për përfundimin e procedurave të shpronësimit, pranë Operatorit të Sistemit të Transmetimit sh.a., si dhe në Agjencinë Shtetërore për Shpronësimet.

Vlera totale paraprake e shpronësimit është **11,378,798.0 (njëmbëdhjetë milionë e treqind e shtatëdhjetë e tetë mijë e shtatëqind e nëntëdhjetë e tetë pikë zero lekë)**, që do të thotë, efekti financiar shtesë mbi VKM-në në bazë nr. 329, datë 31.5.2023.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Kastriot Gurra

LISTA EMËRORE E PRONARËVE, PASURI TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, TË CILËVE PREKEN NGA DISA NDRYSHIME DHE SHITESA NË VENDIMIN VKM NR. 329, DATË 31.5.2023, “PËR PASURITË E PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE QË PREKEN NGA “NDËRTIMI I LINJËS 110 KV ELBASAN-FIBËR”

Ndryshimet e VKM-së 329, datë 31.5.2023													
NR. SHITYLL E	PRONARI										SHËNIME:		ADRESA
	Emri	Atësia	Mbiemri	Z. kadastral e	Nr. i pasurisë	Sipërfaqja totale	Lloji i pasurisë	Sipërfaqe shpronësimi (m²)	Çmimi (lekë/m²)	Vlera (lekë)		Seksionet D & E të kartelës së pasurisë	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
22	Alma	Halil	Ibrahimi	8526	2112/3	822	Ullishte	115.0	222	25,530.0	Sipas VKM nr. 329, datë 31.5.2023 rezultoni e shpronësuar pasuria nr. 2212/3, ZK. 8526, por është relativisht gabim numri i pasurisë pasi numri i saktë është 2112/3.	Sipërfaqja sipas dokumentit është vendosur në Vol 3 faqe 168, AMTP nr. 61 Harmas	Qyteti: Elbasan, Nj. A: Elbasan, Bashkia: Elbasan.
	Vasil		Zaçeliçi										
	Ismail		Zaçeliçi										
	Zana		Kapja										
	Hatixhe		Alin										
	Meleqe		Zaçeliçi										
	Rabihane	Haxhi	Liçi										
	Ilir	Rexhep	Liçi										
	Anila	Rexhep	Kovaçi										
	Desida	Rexhep	Bica										

Shtesa në VKM-në 329, datë 31.5.2023													
NR. RENDOR	PRONARI										SHËNIME:	ADRESA:	
	Emri	Atësia	Mbiemri	Z. kadastrale	Nr. i pasurisë	Sipërfaqja Totale	Lloji i pasurisë	Sipërfaqe shpronësimiti (m2)	Çmimi (lekë/m2)	Vlera (lekë)			Seksionet D & E të kartelës së pasurisë
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
1	Shtet			3371	229/17	1042	Aë	530		-		Okupuar nga Filip Nikoll Gjika	Fshati: Shijon, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.
2	Saimir	Haxhi	Barolli	3371	229/18	945	Aë	170	222	3,774.0		Fshati: Shijon, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
	Nafarete	Jashar	Barolli										
3	Arben	Beshir	Çapja	2346	434/3	2730	Objekt Industrial - Tregtar	655.4	Preventiv punimesh	9,722,878.03		Me dok me nr ref: 0212 bëhet korigjimi i zërit kadastral, Ndërtues Soc-Eko 1 kat me sip 508.3 M2. Leje Legalizimi nr: 77856223 dt 25.04.2016. Shtesë anësore: Soc-Eko+ Ngritje kati Soc-Eko 1 kat me god ekzistuese 1kat. 1- sip kati përthet Soc-Eko =57.7 M2 2-Sip kati parë Soc-Eko=89.4M2	Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.
4	Arben	Beshir	Çapja	2346	434/3/1- ND	48.4	Ndërtues	48.4	32695	1,582,438.0		Nr. regjistrimi 00001062, datë 4.4.2023, Mbi pasurinë vendoset Hipoteka Llogore deri në krijimin e marrëdhënieve me tregullin Hipotekë Llogore. Me dok me nr. ref: 001062 regjistruhet Leja e Legalizimit nr: 77856322 dt 25.04.2016 godinë banimi 1kat.	Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.
	Anila	Isuf	Çapja										
5	Ramiz	Azem	Plaku	2346	242/6	2000	Aë	70	222	15,540.00		Fshati: Karakullak, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
6	Emin	Ethem	Gjoni	2346	419/33	2700	Aë	62	222	13,764.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
7	Ilmi	Selim	Ramazan	2346	419/34	1200	Aë	25	222	5,550.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
8	Petrit	Sali	Halili	2346	419/22	1300	Aë	53	222	11,766.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
9	Bajram	Hamit	Halili	2346	419/23	2600	Aë	34	222	7,548.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
10	Refik	Sali	Ahmeti	2346	419/2	2500	Aë	26	222	5,772.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
11	Jonuz	S	Budani	2346	419/1	2000	Aë	44	222	9,768.00		Fshati: Kusarh, Nj. A: Bradashesh, Bashkia: Elbasan.	
SHUMA TOTALE										11,404,328.03			

Efekti financiar shtesë mbi VKM-në bazë nr. 329, datë 31.5.2023, është në vlerën 11,378,798.0 lekë.

KËRKESË**Nr. 1204/11, datë 30.12.2024****PËR SHPRONËSIM PUBLIK**

Agjencia Shtetërore për Shpronësimin shpall kërkesën “Për disa shtesa dhe ndryshime në VKM-në nr. 617, datë 29.7.2020, Për shpronësimin për interes publik të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private të cilat preken nga ndërtimi i segmentit rrugor ‘Ruga e Arbrit’ (shtesa)”.

Subjekti kërkuar i këtij projekti është Autoriteti Rrugor Shqiptar.

Me anë të këtij publikimi kërkojmë të vëmë në dijeni personat e prekur nga ky shpronësim, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, të cilët do të kompensohen sipas vlerësimit paraprak të llogaritur për pasuritë e llojit “arë”, bazuar në VKM-në nr. 89,

datë 3.2.2016, “Për miratimin e hartës së vlerës së tokës në Republikën e Shqipërisë, sipas tabelës bashkëlidhur.

Personat që preken nga ky projekt, të cilët kanë emrin në tabelën e publikuar dhe personat të cilët preken, por nuk figurojnë në këto lista, jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga publikimi në Fletoren Zyrtare, kanë të drejtë të paraqesin pretendimet e tyre, të shoqëruara me dokumentacionin përkatës, si edhe të shprehen nëse janë dakord me të dhënat e publikuara për përfundimin e procedurave të shpronësimit, në Autoritetin Rrugor Shqiptar, si dhe në Agjencinë Shtetërore për Shpronësimet.

Vlera totale paraprake e shpronësimit është 25 500 (njëzet e pesë mijë e pesëqind) lekë.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM**Kastriot Gurra**

LISTA EMËRORE “PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NË VKM-në NR. 384, DATË 29.6.2023, PËR SHPRONËSIMIN PËR INTERES PUBLIK TË PRONARËVE TË PASURIVE TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, TË CILAT PREKEN NGA NDËRTIMI I SEGMENTIT RRUGOR ‘REHABILITIMI I RRUGËS SË ISH-REPARTIT USHTARAK PËR NË AEROPORTIN E RINASIT’”

NR.	PRONARI			TË DHËNA HIPOTEKORE							VLERA TOTALE (LEKË)	Shënime
	Emër	Atësi	Mbiemër	Zona kadastrale	Nr. i pasurisë	Lloji i pasurisë	Sipërfaqja totale	Sipërfaqja e shpronësimit (m²)	Çmimi (lekë/m²)	VLERA (m²)		
1	Kujtim	Osman	Sinani	3444	5/83	Arë	1313	255	100	25,500	25,500	
TOTALI											25,500	

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2025

Adresa: Rr. “Nikolla Jorga”, Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 784 lekë

Vulosur elektronikisht nga Qendra e Botimeve
Zyrtare
Date: 2025/01/09 17:03:21 +02'00'
af64e832f03a450c92d620a97a338a21202501091
7030605031